

GADAGRĀMATA

"Sociālā sistēma un veselības aprūpe Rīgā 2020. gadā"



RĪGA, 2021



**RĪGAS DOMES
LABKLĀJĪBAS
DEPARTAMENTS**

AUTORI

Atbildīgā redaktore:

Irēna Kondrāte, Rīgas domes Labklājības departamenta direktore

Projekta koordinatori:

Mārtiņš Moors, Sociālās pārvaldes priekšnieks, direktores vietnieks

Inga Solovjova, Veselības pārvaldes priekšniece, direktores vietniece

Lita Brice, Iedzīvotāju informēšanas nodaļas vadītāja

Gadagrāmatas autori:

Aldis Strapcāns, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenais speciālists – eksperts

Aldis Virbulis, Rīgas sociālās aprūpes centra „Gaiļezers” direktors

Andris Izinkēvičs, Finanšu nodaļas Projektu koordinācijas sektora vadītājs

Antuāna Kalviške, Sociālās palīdzības administrēšanas nodaļas vadītājas vietniece

Baiba Skuja, Sociālās palīdzības administrēšanas nodaļas vadītāja

Benita Brūdere, Finanšu nodaļas vadītājas vietniece

Dagnija Kamerovska, Rīgas patversmes direktore

Daina Nereta, Finanšu nodaļas vadītāja

Diāna Grenčmane, Finanšu nodaļas Projektu koordinācijas sektora galvenā speciāliste – eksperte

Guna Eglīte, Rīgas Sociālā dienesta vadītāja

Gunta Purvēna, Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas galvenā speciāliste – eksperte

Ieva Grietēna, Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas vadītājas vietniece

Jekaterīna Tjurina, Veselības aprūpes pieejamības uzraudzības nodaļas vadītāja

Ilze Andersone, Rīgas sociālās aprūpes centra „Stella maris” direktore

Inga Ešenvalde, Sociālo pakalpojumu sektora ģimenēm un bērniem galvenā speciāliste – eksperte

Juris Osis, Nodarbinātības, sociālā darba un prakses pētījumu nodaļas vadītājs

Kaspars Jasinkevičs, Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra direktors

Kristīne Stahanova, Finanšu nodaļas galvenā speciāliste – eksperte

Laura Kalniņa, Juridiskās nodaļas vadītāja

Liene Baumanē, Personāla un kvalitātes vadības nodaļas vadītāja

Līga Birnbauma, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste – eksperte

Līga Taurene, Sociālo pakalpojumu sektora ģimenēm un bērniem vadītāja

Līga Teterē, Sociālo pakalpojumu sektora ģimenēm un bērniem galvenā speciāliste – eksperte

Linda Sausā, Iedzīvotāju informēšanas nodaļas vadītājas vietniece

Ludmila Ozola, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste – eksperte

Nikola Tilgale – Platece, Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas vadītāja, pārvaldes priekšnieka vietniece

Ruta Klimkāne, Sociālo pakalpojumu administrēšanas nodaļas vadītāja, pārvaldes priekšnieka vietniece

Sandra Titāne, Veselības aprūpes pieejamības uzraudzības nodaļas galvenā speciāliste – eksperte

Santa Biseniece, Veselības aprūpes pieejamības uzraudzības nodaļas galvenā speciāliste – eksperte

Skarleta Kalniņa, Nodarbinātības, sociālā darba un prakses pētījumu nodaļa galvenā speciāliste – eksperte

Solvita Rudoviča, Rīgas sociālā aprūpes centra „Mežciems” direktore

Taiga Kantāne, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste

Velga Rudzīte, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām vadītāja

Zenta Čevere, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste – eksperte

** Pārpublicējot informāciju, atsauce uz Rīgas domes Labklājības departamentu ir obligāta.*

GADAGRĀMATĀ IZMANTOTO SAĪSINĀJUMU SARAKSTS

ABA – lietišķās uzvedības analīze
APS – atkarību profilakses sektors
APSD – algoti pagaidu sabiedriskie darbi
APSIS – elektroniskās sociālās aprūpes plānošanas sistēma
BEA – bērnu emocionālā audzināšana
BTA grupa – bērnu tiesību aizsardzības sadarbības grupa
BTAL – bērnu tiesību aizsardzības likums
CAP – ceļvedis audzinot pusaudzi
DAC – dienas aprūpes centrs
DC – dienas centrs
ESN – Eiropas Sociālais tīkls
FT – funkcionālie traucējumi
GMI – garantētais minimālais ienākuma līmenis
GRT – garīga rakstura traucējumi
IAL – individuālās aizsardzības līdzekļi
IT – informācijas tehnoloģijas
IKSD – Rīgas domes Izglītības kultūras un sporta departaments
JAC – jauniešu atbalsta centrs
KC – kopienas centrs
MB – mobilā brigāde
MK – Ministru kabinets
NBS – Nacionālie bruņotie spēki
NPAIS – nepilngadīgo personu atbalsta informācijas sistēma
NVA – Nodarbinātības valsts aģentūra
NVD – Nacionālais veselības dienests
NVO – nevalstiskās organizācijas
PVO – Pasaules veselības organizācija
RBT – Rīgas bāriņtiesa
RD – Rīgas dome
RPBJC – Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs
RPP – Rīgas pašvaldības policija
RSAC – Rīgas sociālās aprūpes centrs
RSD – Rīgas Sociālais dienests
RSD TC – Rīgas Sociālā dienesta teritoriālais centrs
SAC – ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums institūcijā pilngadīgām personām
SOPA – Rīgas pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvās sistēma
SOS ĢAC – Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija, Rīgas SOS Ģimeņu atbalsta centrs
SRC – sociālās rehabilitācijas centrs bezpajumtniekiem
SPKC – Slimību profilakses un kontroles centrs
VAPUS – veselības aprūpes pakalpojumu uzskaites sistēma
VDEĀVK – Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija
VP – Valsts policija
VPD – Valsts probācijas dienests
VSAA – Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
VSAC – Valsts sociālās aprūpes centrs
VSIA – Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību

SATURA RĀDĪTĀJS

AUTORI.....	2
GADAGRĀMATĀ IZMANTOTO SAĪSINĀJUMU SARAKSTS	3
AKTUĀLIE NOTIKUMI 2020. GADĀ.....	6
RĪGAS DOMES LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTS	8
IEDZĪVOTĀJU SOCIĀLĀ STRUKTŪRA RĪGĀ.....	9
PAŠVALDĪBAS SOCIĀLĀS PALĪDZĪBAS, SOCIĀLO PAKALPOJUMU SISTĒMAI, VESELĪBAS APRŪPEI UN VESELĪBAS VEICINĀŠANAI IZLIETOTIE RĪGAS PILSĒTAS BUDŽETA LĪDZEKĻI.....	11
LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTA PAKĻAUTĪBAS IESTĀDES, PĀRRAUDZĪBAS KAPITĀLSABIEDRĪBAS UN LĪGUMORGANIZĀCIJAS.....	12
RĪGAS PAŠVALDĪBAS IESTĀDES, KURAS SNIEDZ SOCIĀLOS PAKALPOJUMUS UN SOCIĀLO PALĪDZĪBU	18
Rīgas Sociālais dienests.....	18
Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs	24
Rīgas patversme.....	34
Sociālās aprūpes centrs „Mežciems”	37
Sociālās aprūpes centrs „Gailezers”	42
Sociālās aprūpes centrs „Stella maris”	45
SOCIĀLIE PABALSTI	48
Sociālo pabalstu saņēmēju struktūra	50
Trūcīgas un maznodrošinātas personas (ģimenes) statuss	50
GMI pabalsts un dzīvokļa pabalsts.....	51
Pārējie pašvaldības sociālie pabalsti.....	54
SOCIĀLIE PAKALPOJUMI	56
Sociālais darbs ģimenēm un bērniem	60
Sociālie pakalpojumi ģimenēm un bērniem.....	63
Dienas centri bērniem un jauniešiem	67
Dienas aprūpes centra pakalpojums bērniem un viņu ģimenēm.....	67
Sociālie pakalpojumi bērniem ar funkcionāliem traucējumiem.....	69
Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi dzīvesvietā bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenēm.....	70
Krīzes centri.....	73
Īslaicīgās uzturēšanās mītne	74
Konsultatīvie krīzes centri.....	74
Ārpusģimenes aprūpe	75
Aizbildnība.....	75
Audžuģimene	76
Drošās ģimenes vides pakalpojums	78
Bērnu ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā.....	79
Sociālās rehabilitācijas programmas jauniešiem pēc ārpusģimenes aprūpes izbeigšanās.....	80
Sociālais darbs ar Bāreņiem pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās	81
Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām.....	83
Sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā	83
Aprūpe mājās.....	84
Materiālais atbalsts aprūpes nodrošināšanai mājās	85

„Drošības pogas” pakalpojums.....	85
Silto pusdienu piegāde mājās	85
Pavadoņa – asistenta pakalpojums.....	86
Aprūpētās dzīvesvietas pakalpojums	86
Videovizītes pakalpojums	86
Dienas un kopienas centri pilngadīgām personām.....	87
Dienas aprūpes centri personām ar demenci.....	88
Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personām ar garīga rakstura traucējumiem.....	89
Specializētās darbnīcas	90
Grupu mājas (dzīvokļi).....	91
Citi sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām ar invaliditāti.....	94
Vides pieejamība	96
Pabalsts mājokļa pielāgošanai.....	96
Pacēlāju ierīkošana dzīvojamajās mājās.....	97
Valsts finansētais invalīdu asistenta pakalpojums personām ar invaliditāti.....	98
Sociālais darbs stacionārajās ārstniecības iestādēs.....	99
Īslaicīgas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā	100
Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijās.....	101
Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām	107
Rīgas patversme un naktspatversmes	107
Pansijas pakalpojums	108
Sociālās rehabilitācijas centrs bezpajumtniekiem	109
Rīgas patversmes Dienas centrs	110
Zupas virtuves	111
Ēdināšanas pakalpojums mazaizsargāto iedzīvotāju grupām.....	112
NODARBINĀTĪBAS JAUTĀJUMU KOORDINĀCIJA	113
Bezdarba situācijas raksturojums Latvijā un Rīgā	113
RSD nestrādājošu klientu skaita izmaiņas.....	116
Sociālais darbs ar bezdarbniekiem.....	119
Atbalsta pakalpojumi bezdarbniekiem	122
Pašvaldības sabiedriskie darbi.....	123
Aktīvais nodarbinātības pasākums „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi”	125
Nodarbinātības atbalsta pakalpojums cilvēkiem ar invaliditāti.....	127
Sociālā darba prakses pētījumi.....	128
VESELĪBAS APRŪPES PIEEJAMĪBAS NODROŠINĀŠANA.....	129
Atbalsts tuberkulozes slimniekiem zāļu ambulatorai saņemšanai	129
Atbalsts asinsdonoru kustības veicināšanai.....	130
Sadarbība ar Rīgas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrībām.....	130
VESELĪBAS VEICINĀŠANA UN SLIMĪBU PROFILAKSE.....	137
Starptautiskā sadarbība	137
Sabiedrības veselības darbs pašvaldībā	139
SADARBĪBA AR NEVALSTISKAJĀM ORGANIZĀCIJĀM.....	146
ĪSTENOTIE PROJEKTI.....	148
INFORMĀCIJAS SNIEGŠANA IEDZĪVOTĀJIEM.....	153

AKTUĀLIE NOTIKUMI 2020. GADĀ

- ⊗ 11. jūnijā tika atklāts multifunkcionāls centrs Bolderājā, Mežrozīšu ielā 43. Ēku kompleksā bez sociālajiem un servisa dzīvokļiem atrodas Rīgas Sociālā dienesta teritoriālais centrs (turpmāk – RSD TC) „Bolderāja”, daudzfunkcionālais sociālo pakalpojumu centrs, kurš ietver sevī dienas aprūpes centra (turpmāk – DAC) pakalpojumu bērniem un dienas centra (turpmāk – DC) pakalpojumu pilngadīgām personām, sociālais pakalpojums vecākiem ar garīgās attīstības traucējumiem (turpmāk – GRT) ar bērniem un Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra (turpmāk – RPBJC) struktūrvienība, kā arī SIA „Rīgas veselības centrs” filiāle „Bolderāja”.
- ⊗ Bijušās Rīgas 3. internātskolas telpās, Lastādijas ielā, paplašināts RPBJC krīzes centra grupu dzīvoklis, kurš pārvietots uz jaunām telpām ar papildu septiņām vietām (kopā 16 vietas), izveidota specializētā darbnīca (12 vietas), nodrošinātas telpas „atelpas brīža” pilngadīgām personām pakalpojumam, papildu telpas sociālajam pakalpojumam bērniem ar funkcionāliem traucējumiem (turpmāk – FT), telpas sociālajam uzņēmumam „RB Cafe”.
- ⊗ Noslēgti 17 jauni sadarbības līgumi ar ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām pilngadīgām personām (turpmāk – SAC).
- ⊗ Piešķirts finansējums papildu 150 SAC vietām, tai skaitā nodrošinātas 90 ģimenes tipa SAC vietas, video vizītes pakalpojuma (14 personām) sniegšanas uzsākšanai, papildu 17 aprūpētās dzīvesvietas pakalpojuma vietām (līdz 45 personām dienā), papildu 15 personām ģimenes asistenta pakalpojumam, invalīdu pacēlāju uzstādīšanai un esošo remontiem.
- ⊗ Atbilstoši sociālo pakalpojumu aprakstu/standartu aprēķiniem palielinātas cenas pieciem sociālajiem pakalpojumiem, tai skaitā īslaicīgas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumam institūcijā bērniem „atelpas brīdis” u.c.
- ⊗ SIA „Senior Service” uzsāka sniegt SAC pakalpojumu Baltāsbaznīcas ielā, Rīgā.
- ⊗ Veikti priekšdarbi, lai DAC personām ar demenci „Duntes Ozoli” varētu uzsākt darbu 2021. gada sākumā.
- ⊗ Ēdināšanas pakalpojumu mazaizsargāto personu grupām uzsāka sniegt 11 vietās Rīgā, iepriekšējo sešu vietā.
- ⊗ Rīgas domes Labklājības departamenta (turpmāk – Labklājības departaments) pakļautības iestādēm piešķirts papildu finansējums remontiem un labiekārtošanai, kā arī palielināts atalgojums aprūpētājiem.
- ⊗ Novērtēta vides pieejamība Labklājības departamenta pakļautības iestādēs (36 objekti) un ārpalpojumiem (no 63 objektiem 44 objektos).
- ⊗ Lai ievērotu epidemioloģisko drošību COVID-19 izplatības laikā, veikta klientu retināšana Rīgas patversmes nodaļās – Maskavas ielā 208 un Eišenijas ielā 1E, nodrošinot patversmes pakalpojumus papildus trīs citās patversmēs. Sociālo pakalpojumu sniedzējiem veikta apmaksa par iegādātajiem individuālajiem aizsardzības līdzekļiem (turpmāk – IAL) un izdevumu apmaksa par inficēto klientu un to kontaktpersonu aprūpi, kā arī pakļautības iestāžu darbiniekiem izmaksātas piemaksas par darbu paaugstināta riska un slodzes apstākļos.
- ⊗ COVID-19 izplatības laikā sadarbībā ar biedrībām „Latvijas Sarkanais Krusts” un „Latvijas Samariešu apvienība” nodrošināts brīvprātīgais darbs pārtikas piegādē mājās.
- ⊗ COVID-19 izplatības laikā nodrošināta sejas aizsargmasku izdale Rīgas sociāli mazaizsargātajiem iedzīvotājiem sadarbībā ar vairāk nekā 30 pakalpojumu sniedzējiem.
- ⊗ 2020. gadā sociālo pakalpojumu jomā veikti šādi pētījumi:
 - „Par ģimeņu ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem vajadzībām”, kā rezultātā tika izstrādāts jauna atbalsta pakalpojuma ģimenēm, kurās aug bērns ar FT, apraksts;
 - „Ilgstošas aprūpes cenas, izdevumu un rindu analīze un prognoze”, kura rezultāti tika prezentēti Rīgas domes (turpmāk – RD) Sociālo jautājumu komitejā;
 - „Par aprūpētāju noslodzi attiecībā pret klientu skaitu Rīgas sociālās aprūpes centros”, kura rezultāti tika prezentēti RD deputātiem.
- ⊗ Gada sākumā Labklājības departaments organizēja vairākas aktivitātes par sociāli atbildīgu paradumu veidošanu pārtikas aprītē, dzīves prasmju pilnveidi, kā arī par jaunu iniciatīvu ieviešanu zaļākai un labklājīgākai dzīvei.

- ☼ 27. maijā RD un Labklājības departaments teica sirsnīgu paldies uzņēmumu un organizāciju pārstāvjiem par sniegto ieguldījumu, atsaucību un atbalstu Rīgas pilsētas pašvaldības sociālajai sistēmai ārkārtējās situācijas laikā.
- ☼ 5. jūnijā notika Labklājības departamenta organizēts seminārs – diskusija „Ēnas cilvēki. Nabadzība 21. gadsimtā”. Diskusijas centrā – nabadzība kā sociāla, emocionāla, ekonomiska un kulturāla kategorija un tās aktualizācija krīzes un pēc krīzes periodā.
- ☼ 29. jūlijā notika Labklājības departamenta organizēts seminārs – diskusija „Ēnas cilvēki. Quo Vadis, Rīga?”. Diskusijas centrā – personāla politika sociālajā un veselības nozarē, tās saistība ar ekonomiskiem un sociāliem procesiem, riski un prognozes.
- ☼ Septembrī RD un Labklājības departaments pateicās centīgākajiem Rīgas skolēniem, kuri vasarā par savu darba vietu izvēlējās SAC un Rīgas Sociālo dienestu (turpmāk – RSD).
- ☼ Rudenī Labklājības departamenta pētījums „Jauniešu ar uzvedības traucējumiem programmu izvērtējums” tika izvirzīts Eiropas Sociālo pakalpojumu (turpmāk – ESN) balvai.
- ☼ Rudenī Labklājības departaments sadarbībā ar RSD uzsāka radošu iniciatīvu „Radi prieku un vairo drošību”, kuras mērķis bija uzšūt sejas aizsargmasku sev, radiem, draugiem, kaimiņiem un citiem līdzcivīkiem.
- ☼ 5. decembrī, atzīmējot Starptautisko brīvprātīgo dienu, norisinājās Rīgas brīvprātīgā darba veicēju un organizētāju godināšana „Gada brīvprātīgais 2020”, ko rīkoja RD Izglītības, kultūras un sporta departaments (turpmāk – IKSD) sadarbībā ar Labklājības departamentu. Apbalvošanai pieteiktie brīvprātīgie tika sumināti attālināti televīzijas kanālā „RīgaTV 24”.



*Uzņēmumu un organizāciju sumināšana 27. maijā
par atbalstu Rīgas pilsētas pašvaldības sociālajai sistēmai ārkārtējās situācijas laikā*

RĪGAS DOMES LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTS

Labklājības departaments ir Rīgas pilsētas pašvaldības vadošā iestāde Rīgas pilsētas pašvaldībai noteiktās kompetences ietvaros sociālo pakalpojumu, sociālās palīdzības, veselības aprūpes pieejamības, veselības veicināšanas un profilakses, tostarp atkarību izplatības ierobežošanas un iedzīvotāju nodarbinātības veicināšanas jautājumos.

Labklājības departamenta mērķis ir izveidot stabilu un atbildīgu sociālo sistēmu, kura sniedz minimālo materiālo nodrošinājumu, kā arī atbalstu sociālo problēmu risināšanā un personu sociālās funkcionēšanas spēju samazināšanās gadījumā, nodrošina veselības aprūpes pieejamību un veselības veicināšanas pasākumus.

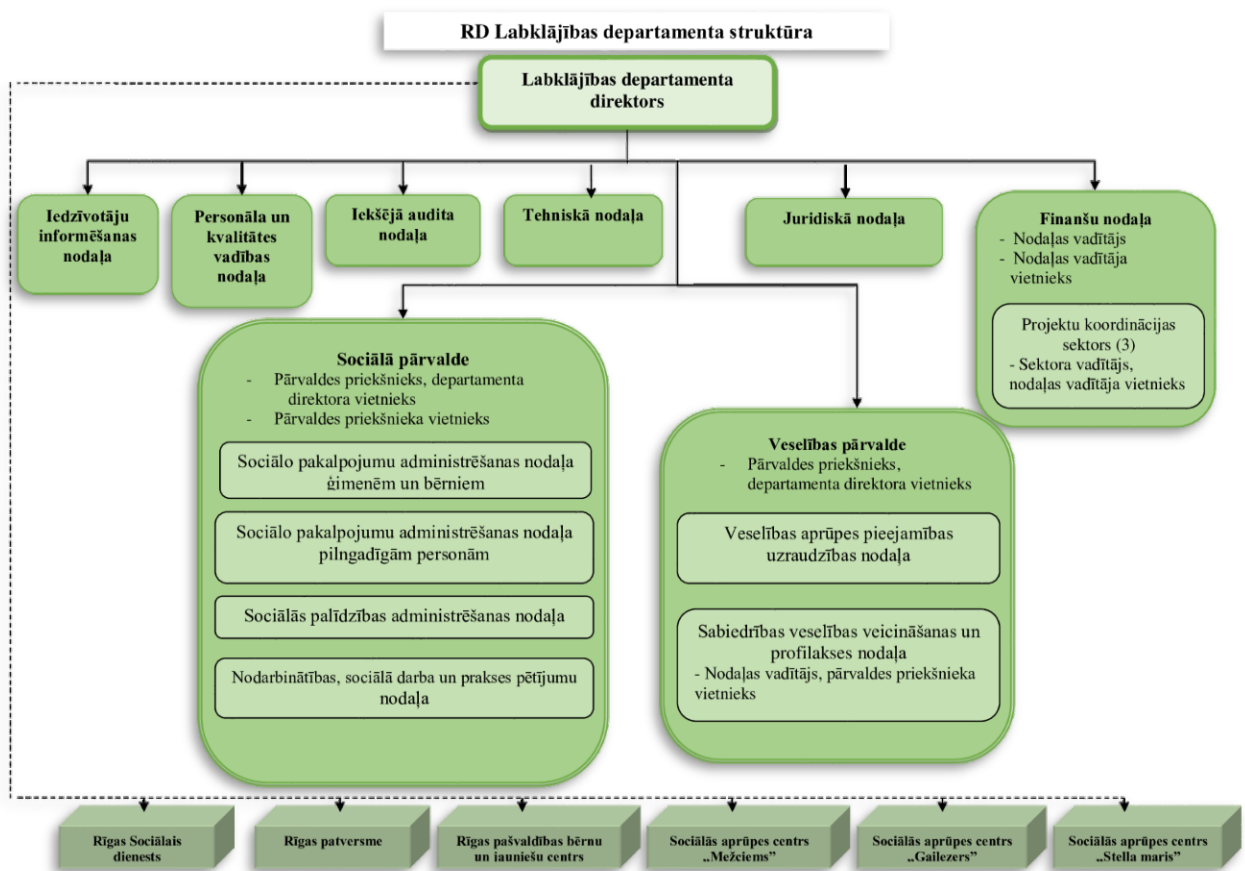
Labklājības departamenta darbības prioritātes ir noteiktas Rīgas pilsētas attīstības stratēģijā, Rīgas pilsētas sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas attīstības stratēģijā, kā arī citos plānošanas dokumentos.

Labklājības departaments ir tieši pakļauts RD priekšsēdētājam, tā darbību pārrauga RD Sociālo jautājumu komiteja.

2020. gadā sagatavoti deviņi RD lēmuma projekti. Izdoti 143 rīkojumi pamatdarbības nodrošināšanai, noslēgti 258 līgumi, kā arī notikuši 39 iepirkumi.

2020. gadā Labklājības departamentā kopā saņemti 3 800 dokumenti, dažādām juridiskām un fiziskām personām nosūtīti 2 113 dokumenti, elektroniski parakstīti 1 975 dokumenti. Kopējais Labklājības departamentā reģistrēto dokumentu skaits ir 5 124 (tai skaitā dienesta korespondence, iekšējie normatīvie akti, rīkojumi, izziņas, pārskata dokumenti u.c. faktus fiksējošie dokumenti).

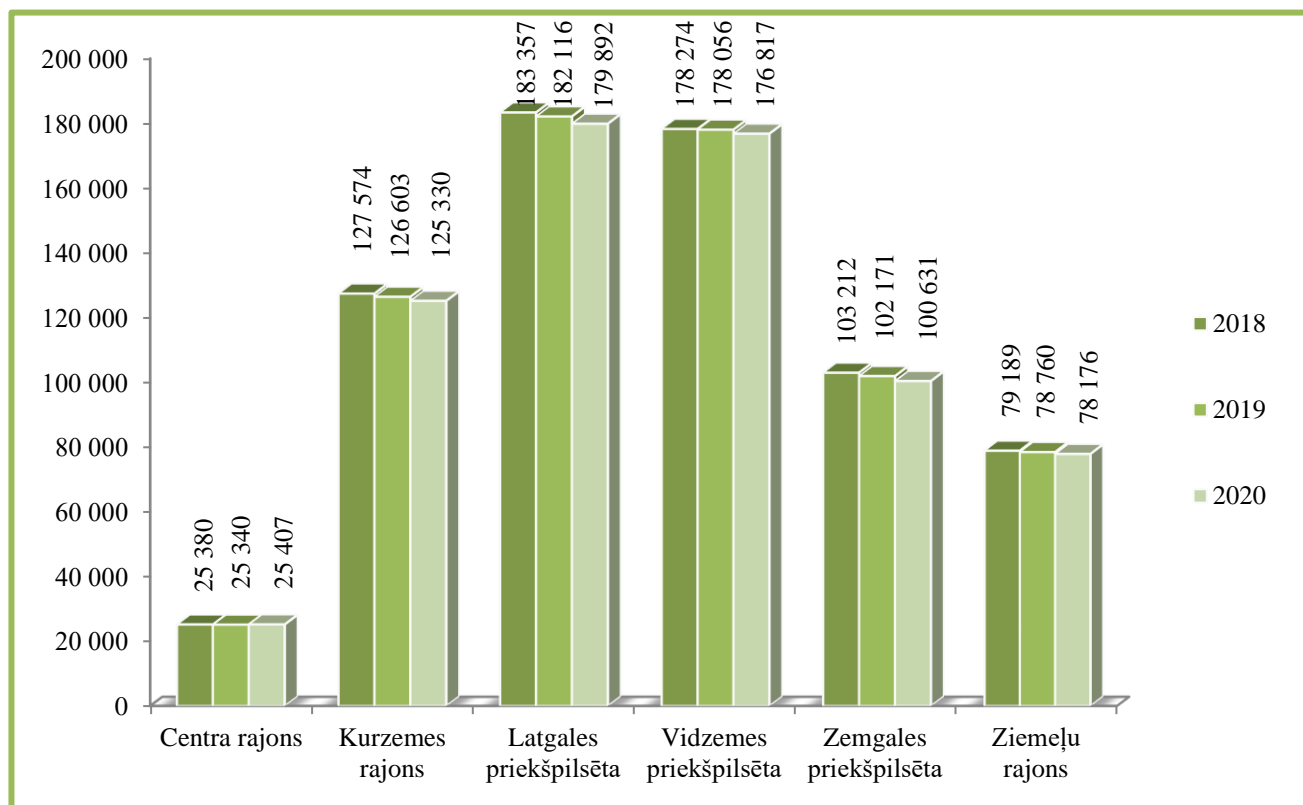
2020. gada nogalē Labklājības departamentā strādāja 70 speciālisti (pieci speciālisti strādāja projektos), viņu vidū 66 darbinieki ar augstāko izglītību, no tiem 34 darbinieki ar maģistra un divi ar doktora grādu, četri darbinieki ar vidējo speciālo izglītību. 2020. gadā viens darbinieks turpināja izglītību doktorantūrā.



IEDZĪVOTĀJU SOCIĀLĀ STRUKTŪRA RĪGĀ

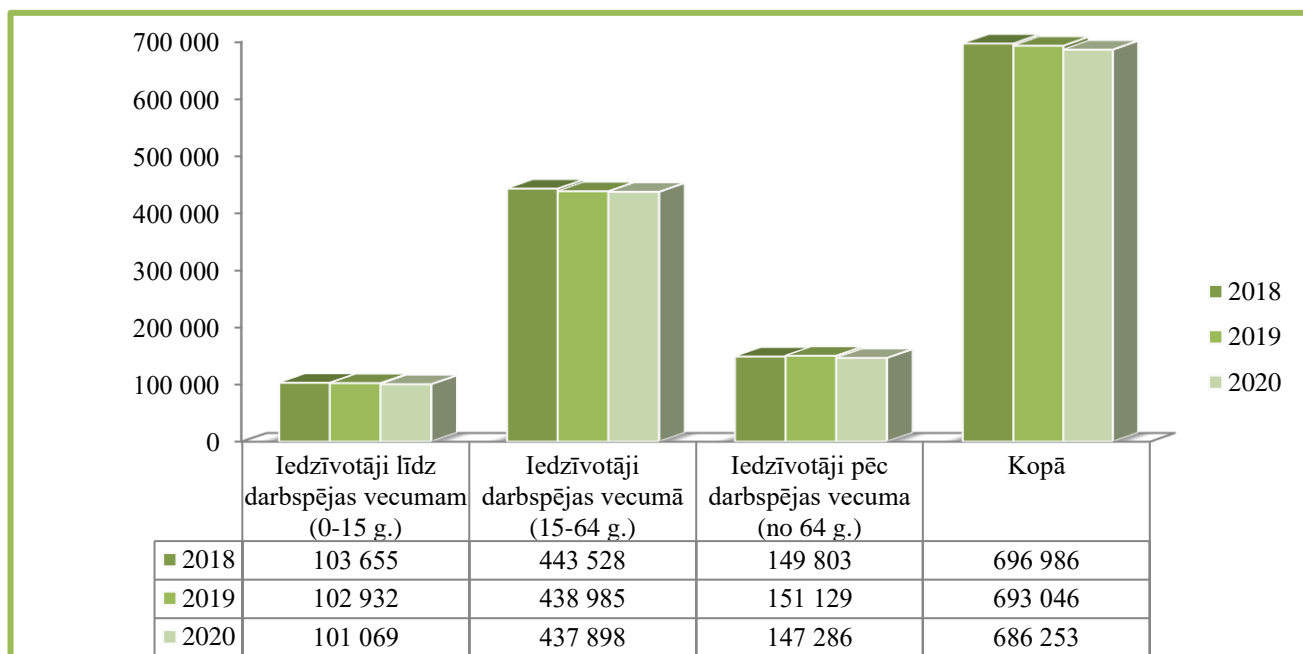
2021. gada 1. janvārī savu dzīvesvietu Rīgā ir deklarējuši 686 253 iedzīvotāji¹.

1. attēls. Iedzīvotāju skaits Rīgas priekšpilsētās/rajonos 2018. – 2020. gadā¹



Rīgas pilsētas pašvaldībā vislielākais dzīvesvietu deklarējušo iedzīvotāju skaits (no kopējā iedzīvotāju skaita) ir Latgales priekšpilsētā – 26,2%, Vidzemes priekšpilsētā – 25,8%, Kurzemes rajonā – 18,3%, Ziemeļu rajonā – 11,4%, savukārt Centra rajonā tikai 3,7%.

2. attēls. Iedzīvotāju vecuma struktūra Rīgā 2018. – 2020. gadā¹



¹ [Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati.](#)

No Rīgas pilsētas pašvaldībā deklarēto personu kopskaita 2020. gadā 14,7% iedzīvotāju nebija sasnieguši darbspējas vecumu (no 0 līdz 15 gadiem), savukārt darbspējas vecumā (no 15 līdz 64 gadiem) bija 63,8% no iedzīvotāju kopskaita, vecāki par darbspējas vecumu (no 64 gadiem) – 21,5% (2018. gadā – 14,9%, 63,6%, 21,5%; 2019. gadā – 14,9%, 63,3%, 21,8%). Līdz ar to jāsecina, ka 2020. gadā atkal nedaudz pieaudzis ir darbspējīgo personu īpatsvars, bet samazinājies iedzīvotāju līdz darbspējas vecumam un iedzīvotāju, kuri vecāki par darbspējas vecumu, īpatsvars Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotāju vidū.

1. tabula. Valsts pensiju saņēmēji, to % īpatsvars no Rīgas iedzīvotāju kopskaita 2018. – 2020. gada decembrī²

		2018		2019		2020	
		Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %	Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %	Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %
Pensijas saņēmēji		175 677	25,21	173 934	25,1	171 940	25,1
No tiem:	Vecuma pensijas saņēmēji	147 865	21,31	146 50	21,14	144 871	21,1
	Invaliditātes pensijas saņēmēji	20 809	2,99	20 552	2,97	20 295	2,96
	Apgādnieku zaudējuma pensijas saņēmēji	3 907	0,56	3 893	0,56	3 904	0,57
	Izdienas pensijas saņēmēji	3 660	0,53	3 600	0,52	3 519	0,51

2. tabula. Personas ar invaliditāti, to % īpatsvars no Rīgas iedzīvotāju kopskaita 2018. – 2020. gada decembrī³

		2018		2019		2020	
		Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %	Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %	Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %
Personas ar invaliditāti		52 100	7,48	52 669	7,6	53 478	7,8
Tai skaitā:	Personas ar 1. grupas invaliditāti	7 055	1,01	7 082	1,02	7 074	1,03
	Personas ar 2. grupas invaliditāti	23 835	3,42	23 831	3,44	24 038	3,5
	Personas ar 3. grupas invaliditāti	21 210	3,04	21 774	3,14	22 366	3,26
	Bērni ar invaliditāti	2 263	0,32	2 287	0,33	2 292	0,33

² Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras dati.

³ Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras dati.

PAŠVALDĪBAS SOCIĀLĀS PALĪDZĪBAS, SOCIĀLO PAKALPOJUMU SISTĒMAI, VESELĪBAS APRŪPEI UN VESELĪBAS VEICINĀŠANAI IZLIETOTIE RĪGAS PILSĒTAS BUDŽETA LĪDZEKĻI

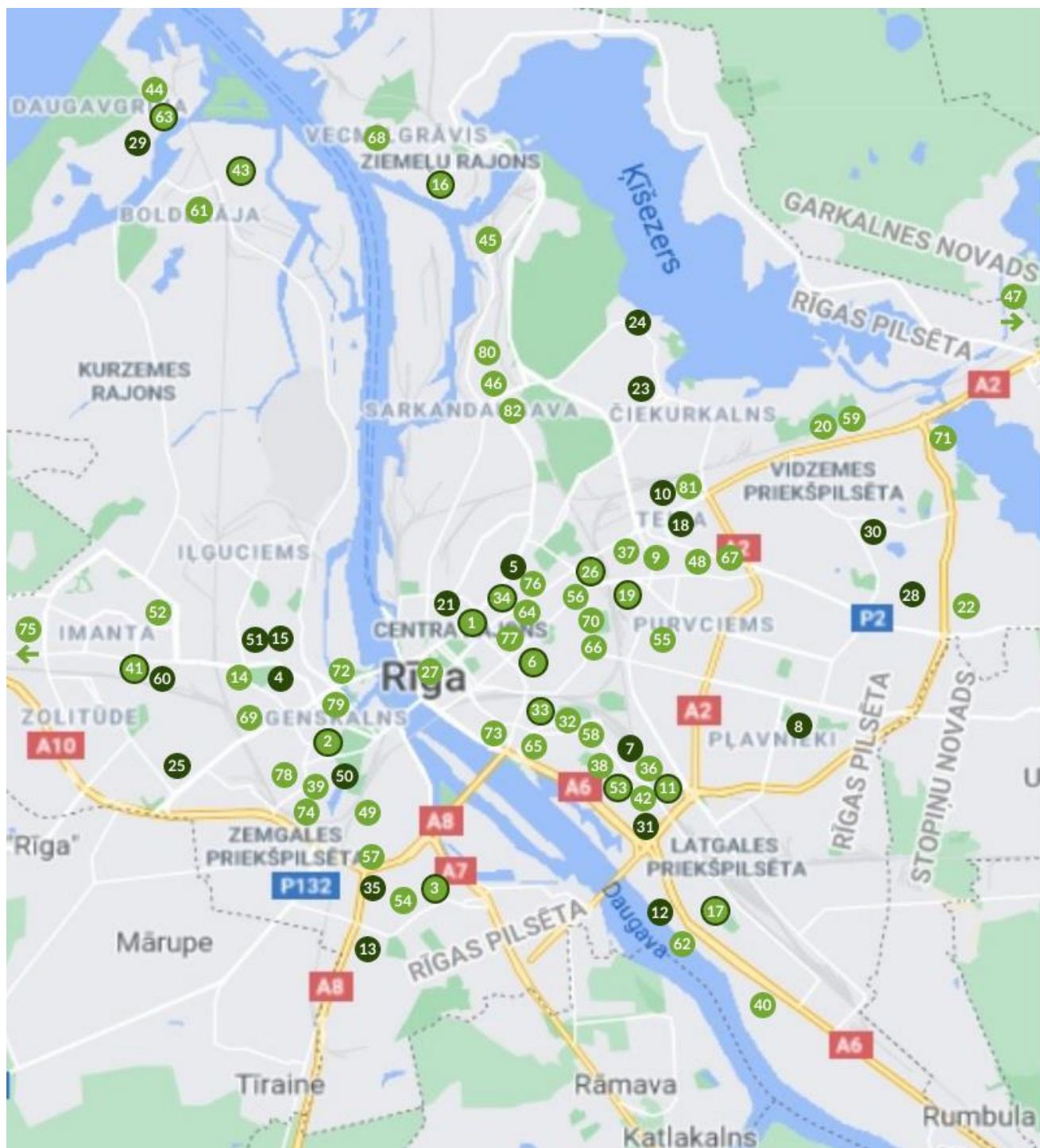
3. tabula. Pašvaldības sociālajai palīdzībai, sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietotie Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļi




	2018	2019	2020
Rīgas pilsētas pašvaldības izdevumi (pamatbudžets un speciālais budžets), milj. EUR, no tā	960,18	972,05	955,98
Pašvaldības sociālajai palīdzībai, sociālajiem pakalpojumiem un veselības aprūpei, milj. EUR	67,03	70,05	74,35
Pašvaldības sociālās palīdzības, sociālo pakalpojumu un veselības aprūpei izlietoto līdzekļu īpatsvars Rīgas pilsētas pašvaldības budžetā, %	6,98	7,25	7,78
Pašvaldības sociālās palīdzības, sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietotā finansējuma pieaugums/samazinājums salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, %	+12,0	+5,2	+5,46
Pašvaldības sociālās palīdzības, sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietotie līdzekļi vidēji vienam Rīgas iedzīvotājam, EUR	96,17	101,15	108,34

4. tabula. Pašvaldības sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietoto līdzekļu struktūra, milj. EUR

	2018	2019	2020
Sociālā palīdzība	11,47	11,38	11,71
Sociālie pakalpojumi	53,22	56,91	60,35
Veselības aprūpe un veicināšana	0,32	0,34	0,34
Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām	0,12	0,09	0,06
Labklājības departamenta administratīvie izdevumi	1,9	1,78	1,89

LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTA PAKĻAUTĪBAS IESTĀDES, PĀRRAUDZĪBAS KAPITĀLSABIEDRĪBAS UN LĪGUMORGANIZĀCIJAS



-  Labklājības departamenta pārraudzības kapitālsabiedrība vai līgumorganizācija
-  Labklājības departamenta pakļautības iestāde
-  Labklājības departamenta pakļautības iestāde un līgumorganizācija

1. Sociālie pakalpojumi personām bez noteiktas dzīves vietas		
Evāņģēlisko kristiešu draudze „Zilais krusts”	40	Mazjumpravas iela 8
SIA „V.E.L.G.”	44	Esplanādes iela 1
Biedrība „PINS”	46	Aptiekas iela 1, k-5
SIA „V.E.L.G.”	54	Kartupeļu iela 8
SIA „V.E.L.G.”	80	Sofijas iela 8
Biedrība „Labā cerība”	17	Aglonas iela 35, k-3 (vīriešiem)
	74	Gardenes iela 3-11 (sievietēm)
Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”	73	Gaiziņa iela 7
Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	39	Cieceres iela 1
Nodibinājums „Nova Vita”	33	Katoļu iela 14A
Biedrība „Integrācija sabiedrībai”	75	Ratnieki, Silmalas, Salas pagasts, Babītes novads
Biedrība „Svētā Lūkas atbalsta biedrība”	65	Bārddziņu iela 2
Biedrība „Žēlsirdības misija „Dzīvības ēdiens””	77	Kr. Barona iela 56
Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”	68	Zandartu iela 2A
Nodibinājums „Latvijas Evāņģēliski luteriskās Baznīcas Diakonijas centrs”	79	Daugavgrīvas iela 1
Rīgas Sv. Trijādības – Sergija sieviešu klosteris	26	Kr. Barona iela 156
Rīgas patversme (vīriešu nodaļa)	31	Maskavas iela 208
Rīgas patversme (sieviešu nodaļa)	15	Eiženijas iela 1E
Rīgas patversmes Dienas centrs	33	Katoļu iela 57
Rīgas patversmes Mobilā brigāde	33	Mob.tālr. 26309975
2. Sociālie pakalpojumi pensijas vecuma personām un personām ar invaliditāti		
2.1. Ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā		

RSAC „Gaiļezers”	28	Hipokrāta iela 6
RSAC „Mežciems”	30	Malienas iela 3A
RSAC „Stella maris”	29	Birzes iela 54
2.2. Īslaicīga sociālā aprūpe institūcijā		
SIA „Rīgas 1. slimnīca”	34	Bruņinieku iela 5
2.3. Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums personām ar GRT		
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””, „Mēness māja”	3	Putnu iela 6
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””, „Šūpoles”	61	Platā iela 9
Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	42	Dzērvju iela 1
SIA „Bērnu oāze”	49	Biešu iela 6
Nodibinājums „Fonds KOPĀ”	63	Slimnīcas iela 2
Biedrība „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi”	41	Imantas 8. līnija 1, k-3
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””, „Cerību dore”	53	Maskavas iela 178
Camphill nodibinājums „Rožkalni”	47	„Rožkalni”, Rencēnu pagasts, Burtnieku novads
2.4. Specializētās darbnīcas pakalpojums personām ar GRT		
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””, „Skaida”	11	Lubānas iela 39B
Nodibinājums „Fonds KOPĀ”	63	Slimnīcas iela 2
Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”	76	Cēsu iela 8
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””	53	Maskavas iela 178
2.5. Dienas aprūpes centri personām ar GRT		
Biedrība „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi”	41	Imantas 8. līnija 1, k-3
Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” DAC „Cerību māja”	36	Rēzeknes iela 2A

Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” DAC „Cerību ligzda”	38	Balvu iela 11
Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” DAC „Mēness māja”	3	Putnu iela 6
Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” DAC „Cerību tilts”	19	Ieriķu iela 2B
Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” DAC „Cerību skola”	32	Ludzas iela 43
Biedrība „Saule”	78	Kolkasraga iela 18
	45	Ezera iela 21
Biedrība „Gaismas Stars”	66	Pērnavas iela 62
Nodibinājums „Fonds Kopā”	67	Raunas iela 64
Biedrības „Svētā Jāņa palīdzība” DAC „Saulsvece”	76	Cēsu iela 8
2.6. Citi dienas aprūpes centri, dienas centri pilngadīgām personām un Kopienas centrs		
SIA „Bērnu oāze” DAC „Oāze” (personām ar demenci)	49	Biešu iela 6
Biedrības „Dzintarkrasta serviss” DAC „Liepa” (personām ar demenci)	69	Valentīna iela 16
Latvijas Sieviešu invalīdu asociācijas „Aspazija” DC „Aspazija”	70	Pērnavas iela 54-14
Biedrības „Latvijas Neredzīgo biedrība” DC personām ar redzes invaliditāti „Strazdumuižas dienas centrs”	71	Braila iela 5
KC „Ābeļzieds”	51	Dzirciema iela 24
DC „Vecmīlgrāvis”	16	Emmas iela 3
DC „Ķengarags”	17	Aglonas iela 35, k-3

DC „Ābeļzars”	6	Avotu iela 31, k-1
DC „Kamene”	8	Salnas iela 2
DC „Kastanis”	7	Aiviekstes iela 14
DC „Rīdzene”	10	Vidrižu iela 1C
Biedrības „Svētās Ģimenes Māja” DC „Svētās Ģimenes Māja”	27	Klostera iela 5 un 7
Nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DC „Paaudzes”	9	Ūnijas iela 49
Nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DC „Dzīvības aka”	43	Mežrozīšu iela 43
Biedrības „Rīgas aktīvo senioru alianse” DC „Rasa”	56	A. Čaka iela 139
DAC „Ozolaine” (personām ar demenci)	68	Zandartu iela 2A
Nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski Luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DC „Mēs”	41	Imantas 8. līnija 1, k-3
Biedrības „Latvijas Nedzirdīgo savienība” DC „Rītausma”	14	Kandavas iela 27
SIA „Aprūpes centrs „AGATE”” DAC personām ar demenci „Agate”	1	Skolas iela 21
2.7. Sociālās aprūpes personas dzīvesvietā pakalpojumu sniedzēji		
Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”	76	Cēsu iela 8
SIA „Mājas aprūpe”	72	Raņķa dambis 31
AS „Aprūpes birojs	9	Ūnijas iela 40
SIA „Mentamed”	6	Lāčplēša iela 87F
Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”	52	Slokas iela 161, k-1
	34	Šarlotes iela 1B

Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	3	Ziepju iela 13
	17	Aglonas iela 35, k-3
	2	Eduarda Smilģa iela 46-407
Pilnsabiedrība „Complex Food”	20	Brīvības gatve 369
SIA „Pirmais Patronāžas Serviss”	78	Pilsoņu iela 1C
SIA „Senior Riga”	1	Baznīcas iela 24-1
SIA „Senior Latvia”	75	Briežu iela 3, Lapsas, Babītes novads
3. Citi līgumi		
Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”	16	Meldru iela 2
SIA „Aleks un V”	20	Brīvības gatve 369
	43	Kaņepju iela 16
SIA „Aniva”	59	Brīvības gatve 399
SIA „Rīdze”	62	Maskavas iela 264
	43	Gobas iela 23
	46	Aptiekas iela 8
Nodibinājums „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs”	79	Daugavgrīvas iela 1
	3	Ziepju iela 13
	82	Duntes iela 52
	43	Mežrozīšu iela 43
3.1. Dienas aprūpes centri bērniem		
Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” DAC „Stropiņš”	52	Slokas iela 161
Reliģiskās organizācijas „Pestīšanas armija” DAC „Patvērums”	34	Bruņinieku iela 10A
SIA „Bērnu oāze” DAC „Torņakalns”	49	Biešu iela 6
Nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DAC „Roku rokā”	58	Līksnas iela 13
Nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DAC	3	Ziepju iela 13

„Sirdsgaisma”		
Nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DAC „Paudzes”	9	Ūnijas iela 49
Nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DAC „Dzīvības aka”	43	Mežrozīšu iela 43
3.2. Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi bērniem ar funkcionāliem traucējumiem		
Biedrība “Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās””	81	Lēdmanes iela 2
Biedrība „Latvijas Bērniem ar kustību traucējumiem”	55	Varžu iela 3
Rīgas 3. pamatskolas DAC „Torņkalna Rūķi”	57	Telts iela 2
Biedrība „Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija”	77	Tērbatas iela 42/44-1
Īslaicīgā sociālā aprūpe bērniem ar invaliditāti „Atelpas brīdis”	22	Juglas iela 20
Biedrība „Nepaliec viens”	39	Mārupes iela 14A
Biedrība „Autisma centrs”	37	Brīvības gatve 197A
SIA „Rīgas veselības centrs”	12	Kaņiera iela 13
	41	Imantas 8. līnija 1, k-1
	13	Spulgas iela 24
	43	Mežrozīšu iela 43
3.3. Institūcijas, kurās tiek nodrošināta klātienē sociālpsiholoģiskās individuālās un grupu konsultācijas		
Biedrība „CONTACT”	6	Ģertrūdes iela 56
Nodibinājums „Centrs Dardedze”	39	Cieceres iela 3a
Biedrība „Skalbes”	64	Tērbatas iela 69

4. Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs (pakļautībā)		
Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs	11	Lubānas iela 17A
Struktūrvienība „Krīzes centrs”	53	Maskavas iela 178
Struktūrvienība „Ziemeļi”	23	Sudrabu Edžus iela 11A
Struktūrvienība „Apīte”	10	Apes iela 8
Struktūrvienība „Ezermala”	24	Ezermalas iela 36
Struktūrvienība „Vita”	25	Kalnciema iela 131
Struktūrvienība „Imanta”	60	Imantas 7. līnija 4
Struktūrvienība „Jauniešu atbalsta centrs”	60	Imantas 7. līnija 4
5. Krīzes centri		
Biedrības „Sociālo pakalpojumu attīstības centrs” krīzes centrs „Mīlgrāvis”	45	Ezera iela 21
RPBJC struktūrvienība „Krīzes centrs”	53	Maskavas iela 178
Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” krīzes centrs „Burtnieks”	48	Burtnieku iela 37
6. Rīgas Sociālais dienests (pakļautības iestādes)		
Centrālā administrācija	1	Baznīcas iela 19/23
PĀRDAUGAVAS RAJONA NODAĻA		
TC „Āgenskalns”	2	E. Smiļģa iela 46
	3	Ziepju iela 13
TC „Dzirciems”	4	Baldones iela 2
TC „Bolderāja”	43	Mežrozīšu iela 43
TC „Imanta”	41	Imantas 8. līnija 1, k-2
LATGALES RAJONA NODAĻA		
TC „Avoti”	6	Avotu iela 31, k-2
TC „Krasts”	7	Aiviekstes iela 14
TC „Daugava”	17	Aglonas iela 35, k-1
TC „Pļavnieki”	8	Salnas iela 2

ZIEMEĻU RAJONA NODAĻA		
TC „Vidzeme”	10	Vidrižu iela 1A
	18	Brīvības gatve 266
TC „Purvciems”	19	Ieriķu iela 2B
	26	Pērnavas iela 1
TC „Ziemeļi”	21	Hanzas iela 7
7. Veselības aprūpes kapitālsabiedrības (pārraudzībā)		
SIA „Rīgas 1. slimnīca”	34	Bruņinieku iela 5
SIA „Rīgas 2. slimnīca”	35	Ģimnastikas iela 1
SIA „Rīgas Dzemdību nams”	5	Miera iela 45
SIA „Rīgas veselības centrs”:	13	Spulgas iela 24
filiāle „Torņakalns”	50	Kokles iela 12
filiāle „Ilģuciems”	51	Sēlpils iela 15
filiāle „Imanta”	41	Imantas 8. līnija 1, k-1
filiāle „Kengarags”	12	Kaņiera iela 13
filiāle „Bolderāja”	43	Mežrozīšu iela 43
	63	Slimnīcas iela 2-1a
filiāle „Ziepiņkalns”	13	Spulgas iela 24
8. Īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojums		
Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”	48	Burtnieku iela 37
Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	42	Dzērvju iela 1

Ārpus Rīgas Labklājības departamenta pakļautības iestāžu, pārraudzības iestāžu un līgumorganizāciju adresu saraksts	
Ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā	
SIA „Pansionāts Dzimtene”	Emīla Dārziņa iela 24, Jūrmala
Engures novada pašvaldības sociālās aprūpes centrs „Rauda”	Rauda, Smārdes pagasts, Engures novads
Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrs „Stūrīši”	Stūrīši 8, Laidzes pagasts, Talsu novads
Sociālās aprūpes centrs „Tērvete”	„Mežmalieši”, Tērvetes pagasts, Tērvetes novads
Talsu novada pašvaldības iestāde pansionāts „Lauciene”	Laucienes pagasts, Talsu novads
Biedrības „Labāka rītdiena” sociālās aprūpes centrs „Sērmūkši”	Sērmūkši, Skujenes pagasts, Amatas novads
Biedrība „Sociālās aprūpes centrs „Allaži””	Gaismas, Stīveri, Allažu pagasts, Siguldas novads
Nodibinājuma „Fonds „Cilvēks cilvēkam”” sociālās aprūpes centrs „Pāvilosta”	Cīruļu iela 6, Pāvilosta, Pāvilostas novads
Krustpils novada pašvaldības aģentūra „Jaunāmuiža”	Kūku pagasts, Krustpils novads
Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem	
Camphill nodibinājums „Rožkalni”	„Rožkalni”, Rencēnu pagasts, Burtnieku novads
Bērnu uzturēšanās iestādes – līgumorganizācijas	
Nodibinājums „Fonds Grašu bērnu ciemats”	Grašu pils, Cesvaines pagasts, Cesvaines novads
Biedrības „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” Valmieras SOS Bērnu ciemats	Ganību iela 3, Valmiera
Biedrības „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” Īslīces SOS Bērnu ciemats	Imantas iela 1, Īslīces pagasts, Bauskas novads
Biedrības „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” Jelgavas SOS jauniešu māja	Niedru iela 5, Jelgava
Biedrība „Centrs Elizabete”	Filozofu iela 3A, Jelgava

RĪGAS PAŠVALDĪBAS IESTĀDES, KURAS SNIEDZ SOCIĀLOS PAKALPOJUMUS UN SOCIĀLO PALĪDZĪBU

Rīgas Sociālais dienests

RSD izveidots 2009. gada 1. decembrī. Kopš 2020. gada 17. septembra to vada Guna Eglīte.

2020. gada nogalē RSD strādāja 450 darbinieki, no kuriem sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus Rīgas iedzīvotājiem sniedza 358 sociālā darba speciālisti (Teritoriālajos centros – 308 darbinieki, Sociālā darba nodaļā – 42 darbinieki un Sociālās palīdzības nodaļā – astoņi darbinieki). No 450 darbiniekiem 421 ir sieviete un 29 – vīrieši. 316 sociālā darba speciālistiem ir augstākā izglītība, bet 23 darbinieki iegūst izglītību, lai turpinātu profesionālo izaugsmi, no tiem maģistrantūrā studē septiņi speciālisti.

2020. gada precizētais pamatbudžets – 7 410 510 EUR, tai skaitā atlīdzībai – 6 387 361 EUR. Darbinieku vidējā mēnešalga – 840 EUR, vecākajam sociālajam darbiniekam darba alga mēnesī – 960 EUR, sociālajiem darbiniekiem vidēji – 827 EUR, sociālās palīdzības organizatoriem – 765 EUR.

Darba nodrošināšana COVID-19 izplatības un ārkārtējās situācijas laikā

Ārkārtējās situācijas periodā un infekcijas izplatības ierobežošanas laikā RSD tika nodrošināta dienesta funkciju izpildes nepārtrauktība, organizējot darbu attālināti un klātienē, atkarībā no veicamo darbu satura.

Tā kā RSD TC darba specifika paredz nodrošināt klientu pieņemšanu klātienē, darbs tika organizēts, ievērojot nedēļas soli – vienu nedēļu puse darbinieku strādāja attālināti, otra puse klātienē, maksimāli ievērojot darbinieku distancēšanos (viens darbinieks kabinetā) un paredzēto IAL lietošanu. Nākamajā nedēļā tika organizēta darbinieku maiņa. Tādā veidā tika nodrošināts, ka darbinieku satikšanās iespēja ir samazināta līdz minimumam.

Klientiem, kuriem beidzās trūcīgas vai maznodrošinātas ģimenes (personas) statusa izziņas derīguma termiņš, uz iepriekšējā iesnieguma pamata tas tika pagarināts automātiski tā, lai klientam nav jāierodas iestādē. Automātiski tika pagarināti arī piešķirtie sociālie pakalpojumi.

Konsultatīvo jautājumu risināšana tika organizēta, izmantojot informatīvos tālruņus un sniedzot atbildes uz klientu interesējošiem jautājumiem attālināti.

Tika nodrošināta klientu iesniegumu saņemšana attālināti – iesniedzot iesniegumus elektroniski ar drošu elektronisko parakstu, izmantojot e-pakalpojumu „Iesniegums iestādei” portālā www.latvija.lv vai ievietojot iesniegumu speciāli tam paredzētā dokumentu kastē, kas atradās pie katras RSD klientu pieņemšanas vietām.

Dokumentu iesniegšana Rīgas Sociālajā dienestā



Ar elektronisko parakstu

Iesniegumu valsts valodā un citus dokumentus Rīgas Sociālajā dienestā var iesniegt, parakstot ar drošu elektronisku parakstu un nosūtot uz oficiālo e-pastu: soc@riga.lv.



Portālā latvija.lv

Oficiālu iesniegumu iestādei var iesniegt elektroniski, izmantojot Valsts pārvaldes pakalpojuma portāla latvija.lv e-pakalpojumu "Iesniegums iestādei" un norādot tajā adresātu – "Rīgas Sociālais dienests".



Dokumentu kastēs

Iesniegumu, kas uzrakstīts latviešu valodā un ir personas pašrocīgi parakstīts, var atstāt dokumentu kastēs, kas atrodas pie katras no 14 Rīgas Sociālā dienesta klientu pieņemšanas vietām Rīgā.

Dienas centru un Kopienas centra sniegtais atbalsts iedzīvotājiem

2020. gada sākumā RSD DC un Kopienas centra (turpmāk – KC) „Ābeļzieds” klienti aktīvi iesaistījās piedāvātajās sociālās rehabilitācijas pakalpojuma aktivitātēs. Bērni, jaunieši un pilngadīgas personas piedalījās gan nodarbībās DC un KC „Ābeļzieds” telpās, gan arī aktivitātēs ārpus tā. Taču 2020. gads DC un KC „Ābeļzieds” darbā ieviesa būtiskas izmaiņas, kurām bija nepieciešams pielāgoties kā darbiniekiem, tā klientiem.

DC „Ābeļzars” 2020. gadā nodrošināja apmeklētājiem kustības svaigā gaisā, nūjošanas aktivitātes, pastaigas mazās grupās pa Rīgas parkiem, psihosociālu atbalstu, sejas masku šūšanu, kuras vēlāk saņēma gan paši šuvēji, gan DC klienti. Lai veicinātu savstarpēju atbalstu un attīstītu kopienas izjūtu, tika izveidots DC dalībnieku telefoniskas saziņas tīkls. DC sadarbības partneri senioru klubs „Rudens”, neredzīgo un vājredzīgo biedrība „Redzi mani”, profesionālā biedrība „Klīnisko sociālo darbinieku asociācija” aktīvi darbojās, nodrošinot informatīvu, emocionālu un praktisku atbalstu DC apmeklētājiem. DC tiek veicināts brīvprātīgais darbs, iesaistot DC dalībnieku resursus, lai gūtu divējādu rezultātu – tiktu produktīvi pielietotas DC dalībnieku spējas un pieredze, saglabātas un attīstītas prasmes, nostiprinot pašvērtējumu un pašapziņu, vienlaikus uzlabojot un papildzinot patstāvību un dzīves kvalitātes izjūtu. DC centieni bija vērsti uz stabila, ilgtspējīga, profesionāla sociālā darba platformas attīstību klientu socializēšanai un psihoemocionālai spēcīnāšanai pandēmijas laikā.

DC „Kamene” 2020. gada aktualitāte darbā ar bērniem un jauniešiem bija personīgās higiēnas prasmju nostiprināšana un saturīga brīvā laikā pavadīšana ārā. Pavasarī darbinieki sagatavoja klientiem izglītojošo video materiālu par roku higiēnu, savukārt jūnijā, kad klienti atsāka apmeklēt DC nodarbības klātienē, tika pārbaudītas roku mazgāšanas un dezinficēšanas prasmes praksē. Bērnu teorētiskās zināšanas par COVID-19 vīrusu un veselības jautājumiem pārbaudīja Valsts policijas (turpmāk – VP) Nepilngadīgo lietu nodaļas pārstāvji, uzdodot sagatavot krustvārdu mīklu par profilaktisko rīcību COVID-19 pandēmijas laikā.

Vasaras mēnešos DC bērni aktīvi piedalījās dažādu biedrību rīkotajās projektu aktivitātēs, iepazīstot gan Rīgas pilsētvidi, gan latviešu kultūru. Ļoti izzinošs bija biedrības „Cita Rīga” organizētais projekts „Laiks doties pilsētā”. Par piedalīšanos šajā projektā bērni saņēma personalizētas ieejas kartes ģimenes atrakciju parkā „Pik nik park”.

Arī DC organizēja orientēšanās spēles Pļavnieku un Brasas apkaimēs, aicinot Rīgas DC bērnus un seniorus iepazīt minētās apkaimes no cita skatu punkta. Pēc tam par orientēšanās spēles veidošanu tika organizēta lekcija citiem RSD DC darbiniekiem, lai šo aktivitāti iedzīvinātu arī citos DC.



RSD DC „Kamene” organizētās orientēšanās spēles Pļavnieku un Brasas apkaimēs

DC bērni piedalījās arī VP un RSD rīkotajā sadarbības projektā „Roku rokā”. Gada sākumā DC posmu organizēja sadarbībā ar KC „Ābeļzieds”. DC „Kamene” un KC „Ābeļzieds” apvienotā komanda veiksmīgi startēja posmos Ugunsdrošības un civilās aizsardzības koledžā un DC „Paudzes”. Rudens mēnešos sacensību posmi tika rīkoti attālināti. DC „Kamene” bērniem

interesanta bija piedalīšanās Rīgas Motormuzeja rīkotajā posmā, kurā vajadzēja iepazīt senos spēkratus un izkrāsot atsūtītos zīmējumus. Rezultātā DC „Kamene” apvienotā komanda ieguva pirmo vietu un ielūgumu apmeklēt muzeju. Gada nogalē, ievērojot pulcēšanās ierobežojumus, pakalpojums un psihosociālais atbalsts gan bērniem, gan viņu vecākiem tika nodrošināts attālināti.

2020. gada sākumā arī DC seniori bija ļoti aktīvi un darboties griboši. Nodarbībām varēja pievienoties jebkurš interesents, neatkarīgi no vecuma, fiziskās sagatavotības un iepriekšējās pieredzes. Sākot ar martu, nodarbību skaits klātienē tika ierobežots un vietu skaits grupās limitēts, nodarbības varēja apmeklēt tikai ar iepriekšēju pierakstu. Dažas nodarbības tika organizētas ārā. Ierobežojot pakalpojuma saņemšanu klātienē, lai varētu turpināt radoši darboties, apmeklētāji saņēma mājas darbus un materiālus. Tos patstāvīgi veicot, nepieciešamo atbalstu vai konsultāciju klienti varēja saņemt ziņu apmaiņas lietotnē „WhatsApp” (turpmāk – *WhatsApp*). Tas ļāva klientiem uzņemties atbildību, noticēt saviem spēkiem un atklāt savu potenciālu, kā arī apgūt jaunas prasmes. DC „Kamene” sadraudzības un sadarbības attīstīšanai 2020. gadā izstrādāja vairākas orientēšanās pastaigas senioriem, uz kurām tika aicināti ne tikai DC klienti, bet arī citi pieaugušo DC apmeklētāji, kā rezultātā pastaigām pievienojās DC „Ābeļzars” un „Rīdzene” apmeklētāji.

DC „Kastanis” 2020. gads bija jaunu izaicinājumu gads, kas rosināja gan darbiniekus, gan DC apmeklētājus apgūt jaunas tehnoloģijas un jaunas iemaņas. Tomēr, neskatoties ne uz ko, 2020. gads DC bija arī aktivitāšu piepildīts. DC uzsāka aktīvi izmantot sociālā tīkla „Facebook” (turpmāk – *Facebook*) lapu, kur DC brīvprātīgie ierakstīja savas nodarbības. DC apmeklētāji apguva esošo blakus parku un veiksmīgi tur vingroja. Vasarā tika izveidota jauna sadarbība ar biedrību „Gudrības avots” un DC apmeklētājiem tika nodrošināta iespēja paceļot pa Latviju. DC seniori bija ciemos pie Ķeipenes senioru biedrības „Avotkreses”, kā arī bija neaizmirstami braucieni uz Daugavpili, Ogrī, Jaunpili. Jaunpils pilī DC apmeklētāji iejutās 13. gadsimta atmosfērā un baudīja pusdienas 13. gadsimta stilā.

Apgūstot latviešu valodu, DC tika organizēta praktiska valodas treniņnodarbība Baroka arhitektūras pērlē – Rundāles pilī. Klausoties gida stāstījumā, nodarbības dalībnieki apguva jaunus latviešu valodas vārdus. Seniori DC aktīvi iesaistās arī visās labdarības akcijās. Visi aktīvi adīja un tamborēja drēbītes priekšlaicīgi dzimušajiem bērniņiem, šuva sejas aizsargmaskas akcijas ietvaros „Uzšuj masku sev un savam draugam”. Visi DC seniori bija ļoti lepni, kad DC vienu no pirmajiem apciemoja RD priekšsēdētājs Mārtiņš Staķis.



Ekrānšāviņi no video Rīga.lv

Rudens DC apmeklētājus atkal pārsteidza ar „mājsēdi” un pakalpojuma saņemšanu attālināti, bet DC apmeklētāji nepadevās, bet gan vingroja un nūjoja svaigā gaisā, mācījās un uzturēja komunikāciju *WhatsApp* un *Facebook*. DC darbojas daudz brīvprātīgo, bet palīdzējošo roku un siržu nekad nav par daudz.

DC „Ķengarags” ikvienam apmeklētājam ir iespēja būt vajadzīgam, noderīgam, pieņemtam, aktīvam, kā arī ikvienam ir iespēja izglītojoši un lietderīgi pavadīt savu laiku. DC apmeklētāju vecums ir ļoti plašs – no pilngadību sasniegušām personām līdz sirmam vecumam (vecākajam DC apmeklētājam ir 97 gadi).

2020. gadā DC nodrošināja dažādas pašpalīdzības un sociālā atbalsta grupas – prāta treniņa nodarbības, veselīga uztura lekcijas, fiziskās aktivitātes, līnijdejas, nūjošanu, angļu, vācu, spāņu un

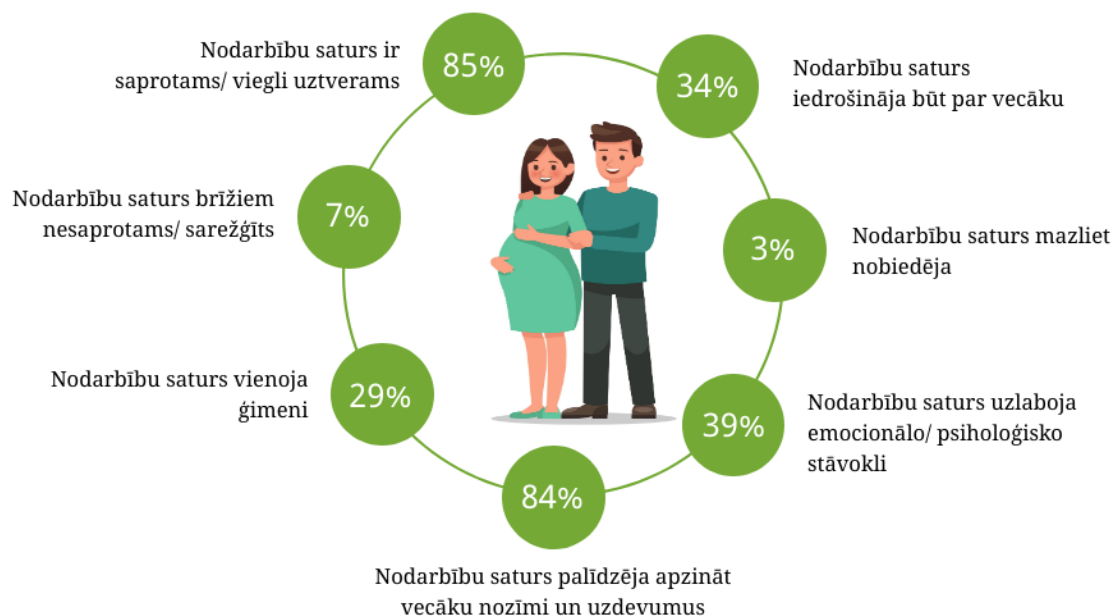
latviešu valodas treniņnodarbības, zīmēšanu, dažādu veidu radošās nodarbes. DC ir iespēja izmantot tur pieejamos datorus, galda spēles un preses izdevumus. DC ir pašiem savs koris „Optimisti”, kas ne tikai aktīvi dzied savam priekam, bet sniedz koncertus aprūpes iestādēs, bibliotēkās, patversmēs gan Rīgā, gan arī citās Latvijas pilsētās. Bieži kora koncertus papildina arī DC līnijdejotāju grupa „Čaklās kājas”.

Lai DC būtu pieejamas plašākas atbalsta grupas, tiek piesaistīti brīvprātīgā darba veicēji. 2020. gadā DC darbā tika iesaistīti deviņi brīvprātīgie, kuri ne tikai vadīja nodarbības, bet arī paši iesaistījās DC aktivitātēs. DC, šoreiz gan ārā un daloties mazākās grupās, bet ar sirsnību tika svinēti dažādi svētki un organizēti koncerti, kā arī regulāri gida pavadībā tika apmeklētas aktuālās izstādes. DC apmeklētāji devās dažādās ekskursijās, pārgājienos un piknikos.

DC „Rīdzene” darbojas Brīvprātīgo senioru zvanu centrs, kurā ikvienam zvanu centra darbā iesaistītajam senioram ir iespēja praktiski izmantot un attīstīt savas komunikācijas spējas saskarsmē ar citiem cilvēkiem. Brīvprātīgo senioru zvanu centra darbības moto ir „Kustība ir dzīvība un dzīvība ir kustība” ar domu, ka aktīva sociālā dzīve palīdz senioriem būt modriem un stāties pretī vientulībai, uzklausot un palīdzot citiem ar tālruņa palīdzību. Brīvprātīgo senioru zvanu centrs sniedza konsultatīvu palīdzību 628 cilvēkiem.

DC „Rīdzene” darbojas arī atbalsta grupa „Ligzdiņa”, kura īstenoja 43 nodarbības tiešsaistē topošajiem un esošajiem vecākiem pirms mazuļa piedzimšanas. Nodarbībās piedalījās vairāk kā 250 ģimenes. Nodarbību mērķis ir iedrošināt un stiprināt vecākus pielāgoties jaunajiem apstākļiem un uzdevumiem, tā veicinot veiksmīgāku ģimenes veidošanos, jaundzimušā/mazuļa labvēlīgu emocionālo un fizioloģisko attīstību. Neskatoties uz pulcēšanās ierobežojumiem un to ietekmi uz cilvēku fizisko un emocionālo labsajūtu, vecāku dzīves pieredzi un prasmēm rūpēties vienam par otru, aptaujas rezultāti no 84 saņemtajām atbildēm liecina (skat zemāk):

Atbalsta grupas „Ligzdiņa” nodarbību vērtējums



Tāpat iespēju robežās atbalsts sniegts un grupas apmeklējuši visu 14 atbalsta grupu atkarību skartie apmeklētāji un arī multiplās sklerozes, diabēta pacienti, pacienti pēc sirds operācijām un insulta skartie. Tāpat iespēju robežās klātienē un vēlāk jau attālināti tiešsaistes platformā „Zoom” nodarbībās nodrošināta Cigun vingrošana. Savas prasmes mājas apstākļos slīpēja gan sadziedāšanās grupas dalībnieki, gan šahisti un novusa entuziasti, gan arī vācu valodas grupas dalībnieki.

DC „Vecmīlgrāvis” 2020. gadā piedāvāja vairākas sociālā atbalsta pašpalīdzības grupas, kā arī individuālās aktivitātes – jogu, līnijdejas, Cigun vingrošanu, velotrenažieri, sarunas par kristīgām vērtībām, datora apmācības, kustību aktivitātes, aktīvās kustības, pilates ar bumbām, latviešu sarunvalodas nodarbības, nūjošanu, uztura speciālista konsultācijas. Bija iespēja izmantot DC esošos datorus, kā arī DC apmeklētājiem un sociālās mājas iedzīvotājiem tika piedāvāti lasīšanai pasūtītie preses izdevumi, žurnāli un avīzes, kā arī centrā pieejamā literatūra.

DC strādāja pieci brīvprātīgie, kuri iesaistījās un vadīja dažādas pašpalīdzības grupas. Brīvprātīgā darba veicēji tika pieteikti Nodarbinātības valsts aģentūras (turpmāk – NVA) organizētajai godināšanai „Gada brīvprātīgais 2020”.

Ievērojot valstī noteiktos ierobežojumus, tika noorganizēti 15 dažādi pasākumi – ekskursijas, izstāžu un muzeju apmeklējumi, kopīgi svinēti svētki. Piesaistot atsaucīgos DC apmeklētājus, izdevās noorganizēt sejas masku šūšanu senioriem un bērniem, kuri apmeklēja DC, kā arī zeķīšu un zābaciņu adīšanu jaundzimušajiem bērniem, lai vēlāk tos nogādātu VSIA „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca” (turpmāk – BKUS).

Pandēmijas apstākļos pasākumi tika organizēti ārpus centra telpām svaigā gaisā, aktīvi tika izmantota iespēja saņemt inventāru nūjošanai un iespēja apmeklēt citas veselību veicinošas aktivitātes, kā arī iespēja saņemt psihosociālo atbalstu.

DC „Vecmīlgrāvis” 16 bērniem un jauniešiem tika nodrošināta iespēja iesaistīties dažādās sportiskās aktivitātēs un orientēšanās sacensībās, spēlēt dažādas galda spēles un piedalīties radošajās nodarbībās gan DC, gan ārpus tā. Sadarbībā ar kultūras pili „Ziemeļblāzma” bērni un jaunieši apmeklēja dažādas izstādes. Vērtīga piedalīšanās bija ūdens aktivitāšu nodarbībās kopā ar profesionāliem peldēšanas treneriem, kurās bērni un jaunieši apguva zināšanas par drošu peldēšanu un to, kā rīkoties bīstamās situācijās uz ūdens. Lielākais un emocijām bagātākais notikums, par ko priecājās bērni un to vecāki, bija piedalīšanās SIA „Orkla Latvija” organizētajā akcijā „Laimas” labdarības namiņš, kas deva iespēju izsapņot, vēlēties un saņemt sen kārotas Ziemassvētku dāvanas.

KC „Ābeļzieds” 2020. gada sākumā apmeklētājiem nodrošināja plašu pakalpojumu klāstu: iespēju iesaistīties sociālā atbalsta un pašpalīdzības grupās (dejošana, rokdarbi, fiziskās aktivitātes, gleznošana, dziedāšana, nūjošana, angļu un vācu valodas, smieklu klubs, sarunas par kristīgām vērtībām), iespēju izmantot datoru un iepazīties ar jaunākajiem preses izdevumiem. Līdz ar pandēmijas sākšanos un valstī izsludināto ārkārtējo situāciju, sociālā atbalsta un pašpalīdzības grupas nodrošināja savas aktivitātes ārā. KC apmeklētāji un brīvprātīgie veidoja savu darbu izstādes KC logos un telpās, kā arī *Facebook*, kur tās varēja aplūkot ikviens interesents.

KC apmeklētāji un brīvprātīgie sniedza ieguldījumu un piedalījās gan Labklājības departamenta radošajā iniciatīvā „Radi prieku un vairo drošību”, gan gatavoja dāvinājumu BKUS mazajiem pacientiem. 2020. gadā KC apmeklētāji izveidoja jaunu sadarbību ar Rīgas patversmes Sieviešu nodaļu, veidojot Ziemassvētku dāvanas patversmes iemītniecēm un personālam. Socializēšanās nodrošināšanai un uzturēšanai KC apmeklētāji un brīvprātīgie apguva jaunas prasmes un iemaņas, lietojot tehnoloģijas un sociālos tīklus.



DC un KC apmeklētāju rokdarbi – maskas un adījumi

Atkarību profilakses sektora darbs

2020. gadā, lai nodrošinātu plašāku speciālistu pieejamību, Atkarību profilakses sektors (turpmāk – APS) paplašināts ar papildus divām štata vietām. APS speciālisti nodrošina regulāru darbu un pakalpojumus rīdniekiem trīs pilsētas rajonos – Ziemeļu, Pārdaugavas un Latgales, sniedzot iedzīvotājiem un speciālistiem konsultācijas ar atkarību saistītos jautājumos, veicot

individuālās un ģimenes konsultācijas atkarības jautājumos, kā arī vadot grupu nodarbības bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem. RSD darbinieki un citu institūciju pārstāvji (Rīgas pašvaldības policija (turpmāk – RPP), Valsts probācijas dienests (turpmāk – VPD), Rīgas domes Administratīvās komisijas Bērnu lietu apakškomisija, Rīgas skolas u.c.) savā darbā kā resursu izmanto APS pakalpojumus.

2020. gadā sniegtas 434 individuālas nodarbības 27 bērniem/jauniešiem pie speciālā pedagoga gadījumos, kad skolas kavējumu vai citu iemeslu dēļ nav apgūta mācību viela, kā arī nepieciešama individuāla palīdzība mācību vielas apgūšanā.

2020. gadā 163 klientiem tika sniegta 341 narkologa konsultācija gadījumos, kad bija jāveic narkoloģiskās saslimšanas diagnostika un/vai jānovērš slimības recidīvi un jāmotivē persona turpmākai ārstēšanai.

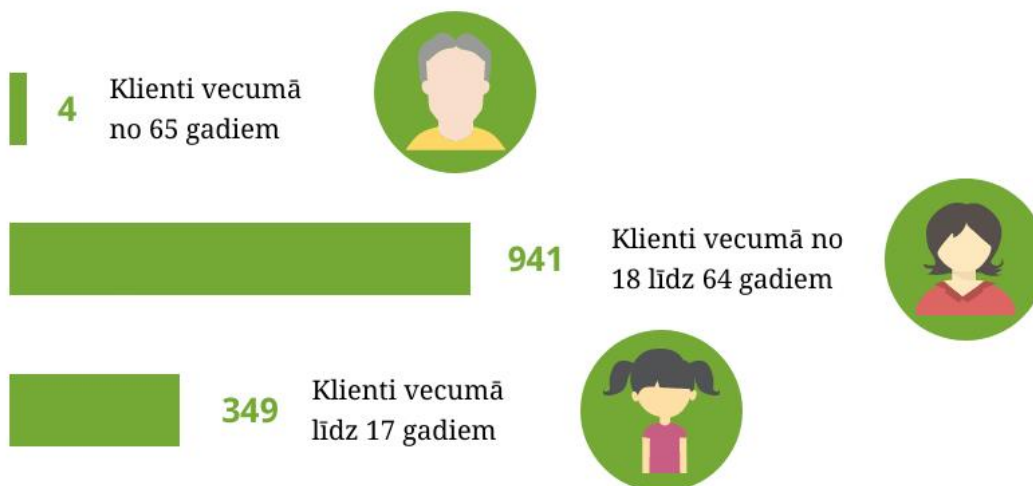
2020. gadā APS speciālisti sniedza 1 610 individuālās konsultācijas ar atkarībām saistītos jautājumos 1 294 klientiem. APS novadījuši trīs grupu nodarbību ciklus.

Klientu pieteikšanās veids pie APS speciālistiem 2020. gada apkopotajos rezultātos norāda, ka 731 klientu ir nosūtījuši RSD sociālie darbinieki, 108 klienti pieteikušies personīgi, piecus klientus pieteikuši Rīgas skolu sociālie pedagogi, 143 klienti pieteikušies ar Rīgas domes Administratīvās komisijas Bērnu lietu apakškomisijas lēmumu, 250 klientus nosūtījis VPD, vienu klientu ir pieteikusi RPP un 56 klientu pieteikšanai ir citi varianti.

Klientu vecuma struktūra: 349 klienti ir vecumā līdz 17 gadiem, 941 klients ir vecumā no 18 līdz 64 gadiem un četri klienti ir vecumā no 65 un vairāk gadiem. No 1 294 klientiem 674 bija pirmreizējie klienti, kuri vērsās pie APS speciālista pirmo reizi, un 620 klienti vērsās pie atkarību profilakses speciālista atkārtoti. Apkopojot APS speciālistu sniegto konsultāciju veidus, secināms, ka 1 610 bija individuālās klientu konsultācijas un 48 bija grupu konsultācijas.

2020. gadā tika novadītas trīs grupas – divas atbalsta grupas vecākiem, kuriem ir bērni līdz 12 gadu vecumam, „Bez pēriena. Kā ar mīlestību un cieņu noteikt bērnam robežas”, kopumā 36 nodarbības 19 dalībniekiem, un atkarības profilakses programma „Dzīves skola bērniem un jauniešiem”, kopumā 12 nodarbības 14 jauniešiem.

APS Klientu vecuma struktūra



Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs

RPBJC izveidots 2009. gada 1. decembrī. No 2014. gada 3. marta RPBJC direktors ir Kaspars Jasinkevičs.

2020. gada nogalē RPBJC strādāja 207 darbinieki, no kuriem 31 bija sociālā darba speciālists un 122 sociālās aprūpes speciālisti. Pārējie darbinieki veica grāmatvedības, administratīvos, apsaimniekošanas un tehniskos darbus.

2020. gada nogalē 123 darbinieki bija ar augstāko izglītību, no tiem 20 darbinieki ar maģistra grādu, 54 darbinieki ar bakalaura grādu, 33 darbinieki ar pirmā līmeņa augstāko izglītību un 16 darbinieki ar otrā līmeņa augstāko izglītību, 82 darbinieki ar vidējo profesionālo vai vidējo speciālo izglītību.

2020. gada precizētais pamatbudžets – 4 213 318 EUR.

Darbinieku vidējā mēnešalga – 860 EUR (tai skaitā piemaksas un prēmijas), vecākajiem sociālajiem darbiniekiem un vecākajiem sociālajiem pedagogiem – 900 EUR, sociālajiem darbiniekiem – 850 EUR, sociālajiem aprūpētājiem – 630 EUR, bērnu aprūpes un audzināšanas iestādes audzinātājiem – 590 EUR, auklēm – 550 EUR.

RPBJC 2020. gadā sniedza sekojošus pakalpojumu veidus:

1) Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem sniedza RPBJC sešas struktūrvienības ar 196 vietām.

2) Īslaicīgās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu bērniem un jauniešiem sniedza RPBJC struktūrvienība „Krīzes centrs” ar 30 vietām.

3) Krīzes intervences pakalpojumu sniedza RPBJC struktūrvienība „Krīzes centrs” vairāk nekā 82 bērnu un jauniešu ģimenēm.

4) RPBJC struktūrvienībai „Krīzes centrs” piesaistītā Mobilā brigāde (turpmāk – Mobilā brigāde) sniedza sociālu un informatīvu atbalstu sociālā riska grupas ģimenēm ar bērniem, veicot dzīves apstākļu pārbaudi dzīvesvietā, kā arī, reaģējot uz krīzes un ārkārtas situācijām, kurās atrodas bērni un jaunieši. 2020. gadā MB veica 395 apsekošanas dzīvesvietā un astoņus reidus.

5) Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu „Sociālās rehabilitācijas programma ar izmitināšanu” pilngadību sasniegušiem jauniešiem sniedza RPBJC struktūrvienība „Apīte”. Kopš pakalpojuma sniegšanas brīža jauno sociālo pakalpojumu „Sociālās rehabilitācijas programma ar izmitināšanu” saņem divas jaunietes.

6) RPBJC struktūrvienība „Jauniešu atbalsta centrs” (turpmāk – JAC) veic preventīvu psihosociālu darbu ar jauniešiem pirms un pēc ārpusģimenes aprūpes izbeigšanas, tai skaitā bez izmitināšanas, to uzsākot 12 mēnešus pirms pilngadības sasniegšanas un turpinot darbu ar pilngadību sasniegušajiem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem jauniešiem līdz 24 gadu vecumam, nodrošinot individuālu sociālās rehabilitācijas pakalpojumu. Kopš pakalpojuma sniegšanas brīža individuālu sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņem vairāk nekā 781 jaunietis.

7) No jūnija tika sniegts SOS mamma pakalpojums sešiem RPBJC bērniem.

2020. gads bija jaunu izaicinājumu gads, kas lika aktīvāk izvērtēt nepieciešamību pēc jauniem atbalsta pasākumiem darbiniekiem, bērniem un jauniešiem. Ņemot vērā valstī izsludināto ārkārtējo situāciju, RPBJC nācās veikt izmaiņas darba organizācijā un ieviest virkni darbinieku, bērnu un jauniešu veselības aizsardzības pasākumus. RPBJC darbinieki godprātīgi pildīja savus darba pienākumus, lai nodrošinātu bērnu un jauniešu aprūpi un drošību. RPBJC struktūrvienības sadarbojās ar Slimību profilakses un kontroles centru (turpmāk – SPKC), ievērojot un īstenojot SPKC sniegtos ieteikumus un rekomendācijas.

2020. gadā RD pateicības rakstu par ilggadīgu, godprātīgu un profesionālu darbu Rīgas pilsētas pašvaldībā saņēma direktora vietniece sociālo pakalpojumu administrēšanā Anita Liepiņa.

RPBJC, lai palīdzētu bērniem un jauniešiem efektīvāk risināt savas problēmas, kā ārpalpojumu turpina nodrošināt speciālistu (logopēdu, psihologu, psihoterapeitu, psihiatra un interešu pulciņu vadītāju) piesaisti struktūrvienībās.

Par labu tradīciju jau kļuvis Bāreņu un audžuģimeņu atbalsta centra „Sirota.lv” organizētās sporta dienas pasākums „Energy Party”, kur jaunieši varēja piedalīties dažādos sporta spēļu veidos, stafetēs un atrakcijās. Pasākumā kopā piedalījās vairāk nekā 120 cilvēki. Pasākuma laikā pusaudžiem un jauniešiem bija iespēja piedalīties tādās disciplīnās kā futbols, volejbols, stafetes, atraktīvās spēles.

Pasākums pierādīja, ka sporta formāts un kopā darbošanās ar pieaugušajiem ir tas, kas var iesaistīt jauniešus.

2020. gadā neaizmirstams pasākums bija sadraudzības turnīrs futbolā „Sadraudzības Bumba 2020”, kuru palīdzēja organizēt Bērnu un jauniešu centrs „Dari Vari”, pieaicinot dažādus draugus, brīvprātīgos, futbola skolu trenerus un audzēkņus. Projektā piedalījās JAC jaunieši un RPBJC struktūrvienību „Ziemeļi”, „Vita”, „Apīte”, „Ezermala” un „Imanta” dzīvojošie bērni un jaunieši, futbola skolu jaunieši, jaunieši ar īpašām vajadzībām, lektori, brīvprātīgie un atbalstītāji. Kopā būšana, tiekšanās uz uzvaru un komunikācija ar citiem komandas dalībniekiem sagādāja prieku un vairoja kopības sajūtu starp citu RPBJC struktūrvienību bērniem un jauniešiem.

2020. gadā RPBJC iestājies 91 bērns un jaunieši, bet izstājušies 56 bērni un jaunieši. No tiem patstāvīgu dzīvi 2020. gadā uzsākuši 20 jaunieši, no kuriem lielākā daļa turpina mācības, bet pārējie strādā algotu darbu.

No RPBJC 2020. gadā tika adoptēti un jaunas ģimenes ieguva pieci bērni, ģimenēs atgriezās deviņi bērni, audžuģimenēs 2020. gadā ievietots 21 bērns un aizbildnība nodibināta diviem bērniem. No RPBJC struktūrvienības „Krīzes centrs” 2020. gadā ģimenē atgriezās 131 bērns un audžuģimenē ievietoti 28 bērni.

Struktūrvienība „Ziemeļi”

RPBJC struktūrvienībā „Ziemeļi” ir paredzēts vietu nodrošinājums 64 bērniem un jauniešiem, astoņos dzīvokļos.

2020. gada spilgtākie notikumi bija divas vasaras nometnes. Nometņu mērķis bija jauniešiem, kuri atgriezušies RPBJC struktūrvienībā „Ziemeļi” no audžuģimenēm, pārvarēt zaudējumu, dziedēt sevi, iejusties un atpūsties.

Nometne „Zemeņu Krastiņos”, Aglonas novadā, Kastuļinas pagastā, notika laika periodā no 3. augusta līdz 7. augustam, kur RPBJC struktūrvienības „Ziemeļi” septiņi bērni un jaunieši piecas dienas pavadīja, dzīvojot Ilzas ezera krastā. Bērni un jaunieši dzīvoja lauku sētā, nodarbojās ar bioloģisko lauksaimniecību, izzinot dažādas nianšes par to, apmeklēja vairākas pastaigu takas – zemeņu, koku, veselības, piedalījās laivu izbraucienā pa Ilzas ezeru, apmeklēja īstu lauku pirti. Lielākajai daļai bērnu šī bija pirmā reize, kad viņi redzēja īstu lauku dzīvi.

Atpūtas un piedzīvojumu nometne „Saknes un spārni” notika laika periodā no 17. jūlija līdz 21. jūlijam Vecumnieku novada, Bārbeles pagasta, Bārbeles Zēnu pamatskolā. Nometnē tika piedāvātas radošās aktivitātes bērniem ar īpašām vajadzībām, bērniem ar traumatisku pieredzi, lai mazinātu iekšējās nesaskaņas un agresiju. Nometnē piedalījās 13 RPBJC struktūrvienības „Ziemeļi” bērni un jaunieši. Nometnes laikā bērni un jaunieši daudz laika pavadīja, apmeklējot radošas nodarbības, sporta pasākumus, peldoties, baudot dabu, vakaros skatoties kino. Nometnes bija aktīvas, izglītojošas un emocijām bagātas.

Pateicoties ģimenei, kura veiksmīgas sadarbības procesā ar RPBJC struktūrvienību „Ziemeļi” bija ieguvusi brīnišķīgu audzudēlu, laika periodā no 8. jūnija līdz 10. jūnijam bija iespēja dzīvot trīs dienas piejūras kempingā, Ķesterciemā. Bērni guva pozitīvas emocijas un atpūtu no pilsētas dzīves.

Visiem bērniem un jauniešiem bija lieliska iespēja piedalīties RPP Bērnu likumpārskatīšanas profilakses nodaļas organizētajās nodarbībās, kur bija iespēja iegūt dažādas zināšanas sevis pasargāšanai, par atbildību, līdzatbildību, drošību, par to, ka vienmēr ir izvēle, iedrošinot bērnus runāt par problēmām, meklēt atbalstu un palīdzību.

Ņemot vērā valstī izsludināto ārkārtējo situāciju, RPBJC struktūrvienības „Ziemeļi” bērni pārsvarā savu brīvo laiku pavadīja struktūrvienības teritorijā.

Struktūrvienība „Imanta”

RPBJC struktūrvienībā „Imanta” ir paredzēts vietu nodrošinājums 45 bērniem un jauniešiem, sešos dzīvokļos.

7. septembrī RPBJC struktūrvienības „Imanta” teritorijā notika labdarības fonda „Bērnu rīts” organizētais pasākums „Bērnu rīts 2020”. Šajā pasākumā piedalījās bērni, jaunieši un darbinieki no RPBJC struktūrvienībām „Imanta”, „Vita”, „Krīzes centrs”. „Apīte”, „Ziemeļi” un „Ezermala”, kā arī

brīvprātīgie un fonda atbalstītāji, kopumā pulcējot vairāk nekā 200 cilvēkus. Šī labdarības festivāla mērķis bija, vairojot bērnu un jauniešu prieku, sākoties jaunajam mācību gadam. Jaunā mācību gada sākuma svinēšanas festivālā piedalījās tādi slaveni mākslinieki kā Marija Naumova, Lauris Reiniks, Aija Andrejeva un citi, savukārt par bērnu un viesu labo garastāvokli gādāja pasākuma vadītāji Edgars Toretto un Roberto Meloni. Pasākumu apmeklēja arī labklājības ministre Ramona Petriņa.



Pasākums „Bērnu rīts 2020” RPBJC struktūrvienībā „Imanta”

RPBJC struktūrvienībā „Imanta” jau ceturto gadu pēc kārtas notika Bāreņu un audžuģimeņu atbalsta centra „Sirota.lv” rīkotais labdarības pasākums sporta diena „Energy party”. Ņemot vērā epidemioloģisko situāciju valstī saistībā ar COVID-19 izplatību, pasākums notika 2020. gada 24. augustā RPBJC struktūrvienības „Imanta” vasaras mītnē Ādažos. Pasākumā kopā piedalījās vairāk nekā 120 cilvēki, no tiem 50 brīvprātīgie. Pasākuma laikā pusaudžiem un jauniešiem bija iespēja piedalīties tādās disciplīnās kā futbols, volejbols, stafetes, virves vilkšana, atraktīvās spēles. Pasākums pierādīja, ka sporta formāts un kopā darbošanās ar pieaugušajiem ir tas, kas var iesaistīt jauniešus.

Jūlijā un augustā neaizmirstams pasākums bija sadraudzības turnīrs futbolā „Sadraudzības Bumba 2020”, kuru palīdzēja organizēt Bērnu un jauniešu centrs „Dari Vari”, pieaicinot dažādus draugus, brīvprātīgos, futbola skolu trenerus un audzēkņus. Projektā piedalījās JAC jaunieši un RPBJC struktūrvienību „Ziemeļi”, „Vita”, „Apīte”, „Ezermala” un „Imanta” dzīvojošie bērni un jaunieši, futbola skolu jaunieši, jaunieši ar īpašām vajadzībām, lektori, brīvprātīgie un atbalstītāji. Četru nedēļu laikā biedrības „Bērzes Strazdi” un Bērnu un jauniešu centra „Dari Vari” organizētajos saliedēšanās pasākumos bērni un jaunieši apguva jaunus saziņas veidus, sacentās futbola turnīrā un saņēma lielu prieka devu. Futbola finālspēļu dienu RPBJC struktūrvienības „Imanta” vasaras mītnē izkrāsoja muzikāli priekšnesumi, brīvdabas aktivitātes dabā, laukumā un piepūšamajā pilī, zīmēšanas, bungošanas un interneta drošības teltis, saldējuma gatavošanas lekcija, uzkodas, balvas un neskaitāmi smaidi. Futbola laukumā triumfēja un futbola turnīra „Sadraudzības Bumba 2020” kausu virs galvas cēla RPBJC struktūrvienības „Ezermala” komanda.



Futbola turnīra noslēguma pasākums RPBJC struktūrvienības „Imanta” vasaras mītnē Ādažos

Daudz prieka Ziemassvētkos RPBJC struktūrvienības „Imanta” bērniem un jauniešiem pēc viņu vēlmēm sagādāja vairāki ziedotāji: AS „SEB banka”, Latvijas Republikas Nacionālo bruņoto spēku (turpmāk – NBS) militārā policija, labdarības organizācija „Palīdzesim.lv”, skola „Domdaris”, PIC biedrība, labdarības organizācija „Bērnu rīts”, SIA „Bohnenkamp”.

Struktūrvienība „Vita”

RPBJC struktūrvienībā „Vita” ir paredzēts vietu nodrošinājums 24 bērniem un jauniešiem, trīs dzīvokļos.

2020. gadā viens no lielākajiem notikumiem bija otrā dzīvokļa remonts, kura rezultātā dzīvoklis ieguva jaunu – daudz mājīgāku, siltāku un ērtāku gan vizuālo, gan praktisko veidolu.

RPBJC struktūrvienībai „Vita” arī 2020. gadā turpinājās cieša sadarbība ar Rīgas Vecās Svētās Ģertrūdes Evaņģēliski luterisko baznīcu un tās brīvprātīgajiem. Regulāri bērni un jaunieši apmeklēja svētdienas skolu, ģimeņu dievkalpojumus, kā arī šis gads bija īpašs ar to, ka divi jaunieši tika kristīti šajā baznīcā un ieguva sev burvīgus krustvecākus no šīs draudzes.

2020. gadā RPBJC struktūrvienība „Vita” vasaru pavadīja RPBJC struktūrvienības „Imanta” vasaras mītnē Ādažos. Svaigs gaiss, aktivitātes dabā un, protams, sadraudzības turnīrs futbolā „Sadraudzības Bumba 2020” bija ļoti īpašs notikums, jo bija dota iespēja apvienot komandās gan jaunākus, gan vecākus jauniešus, kā arī darbiniekus. Sadraudzības turnīra noslēgumā tika organizēts liels pasākums ar dažādu slavenību piedalīšanos, kā arī dažādām aktivitātēm.

Kā katru gadu, bērni un jaunieši aktīvi piedalījās VP Rīgas reģiona pārvaldes organizētajā sporta pasākumā „Roku rokā”. Ņemot vērā epidemioloģisko situāciju valstī, pasākums norisinājās vien pāris reizes.

2020. gads nav bijis izņēmums dažādu pasākumu, aktivitāšu un ārpus iestādes pasākumu norisē un organizēšanā. Bērni un jaunieši turpināja svinēt svētkus, sumināt jubiliārus, iesaistīties dažādos projektos un vienkārši labi pavadīt laiku kopā ar brīvprātīgajiem no Rīgas Vecās Svētās Ģertrūdes Evaņģēliski luteriskās baznīcas un iegūtajiem mentoriem, kā arī citiem labvēļiem, kuri izvēlas savu brīvo laiku pavadīt ar RPBJC struktūrvienības „Vita” audzēkņiem.



RPBJC struktūrvienības „Vita” pasākums „Vairāk smaidu” Krapes industriālajā parkā

Arī 2020. gadā jaunieši vēlējas dalīties svētku priekā ar līdzcilvēkiem un kopā ar audzinātājiem un sarūpētājiem dāvanām apmeklēja Jelgavas pensionātu, iepriecinot daudzus vecāka gadagājuma cilvēkus. Bērni kopā ar audzinātājiem bieži atpūtās pie jūras, pastaigājās dažādās dabas takās, kā arī baudīja svaigo gaisu tepat Rīgas mežos.

Struktūrvienība „Apīte”

RPBJC struktūrvienībā „Apīte” ir paredzēts vietu nodrošinājums 27 jauniešiem, četros dzīvokļos.

Kopš 2019. gada septembra RPBJC struktūrvienība „Apīte” sniedz sociālās rehabilitācijas pakalpojumu „Sociālās rehabilitācijas programma ar izmitināšanu”. Pakalpojums tiek nodrošināts RPBJC struktūrvienībā „Apīte” atsevišķā ēkas daļā, pirmajā stāvā. Pakalpojuma mērķis ir nodrošināt jauniešiem no 18 līdz 24 gadu vecumam sociālās rehabilitācijas pakalpojumu, lai veicinātu jauniešu izglītības iegūvi, sadzīves un sociālo prasmju, sociālās funkcionēšanas spēju uzlabošanu, motivētu un sagatavotu patstāvīgas dzīves uzsākšanai. Kopš pakalpojuma sniegšanas brīža jauno sociālo pakalpojumu „Sociālās rehabilitācijas programma ar izmitināšanu” saņem divas jaunietes.

2020. gads RPBJC struktūrvienības „Apīte” jauniešiem ir bijis jaunu sociālo prasmju apgūšanas un iepriekš apgūto nostiprināšanas laiks. Ir piedzīvota karantīna, mājsede un mājnesēde. Kādas prasmes tas attīstīja? To rādīs laiks.

Nemainīga ir palikusi interese par vēsturi un mākslu. To visu vienkopus jaunieši skatīja Rundāles pilī.

Pēc ilgstošas dīkstāves satikties ar citiem jauniešiem un kopīgi uzspēlēt futbolu sadraudzības turnīrā futbolā „Sadraudzības Bumba 2020” bija jautri un savstarpēji saliedējoši. Azarts, ātrums, veiksmes un neveiksmes.



RPBJC struktūrvienību „Apīte” un „Jauniešu atbalsta centrs” jauniešu futbola komandas

2020. gadā Jauniešu mājā dzīvojošiem jauniešiem bija iespēja piedalīties Bāreņu un audžuģimeņu atbalsta centra „Sirota.lv” organizētajā sporta dienas pasākumā „Energy Party”, kur jaunieši varēja piedalīties dažādos sporta spēļu veidos, stafetēs un atrakcijās. Tās vienmēr ir jautras un iedvesmojošas.



Sporta diena RPBJC struktūrvienības „Imanta” vasaras mītnē Ādažos

Lai dzīvē iegūtu stabilitāti, RPBJC struktūrvienības „Apīte” jaunieši trenējās noturēt līdzsvaru uz SUP dēļiem, kas ir nopietns darbs visam ķermenim. Lai jums nešķistu, ka RPBJC struktūrvienībā „Apīte” ir vienas vienīgas izklaides, tad darbu teritorijā neviens nav atcēlis. Tas skan apmēram šādi: „Ņem grābekli vienu un grāb visu dienu”.

Uz nodarbību „Izsalkušie pavāri” visi ir naski. Receptes ir dažādas. Zupas, sacepumi, mērces un kotletes – Kijevas kotletes.



RPBJC struktūrvienības „Imanta” kulinārijas nodarbības

Struktūrvienība „Ezermala”

RPBJC struktūrvienībā „Ezermala” ir paredzēts vietu nodrošinājums 12 jauniešiem, 11 istabās.

Jauniešu mājas darbības mērķis ir veicināt jauniešu stabilu un vispusīgu personības attīstību, attīstot un nostiprinot sociāli patstāvīgu un pieņemamu uzvedību.

Jauniešu mājas uzdevums ir sniegt jauniešiem iespēju dzīvot drošā un mājīgā vidē, nodrošinot aprūpi, audzināšanu, sociālo un psiholoģisko rehabilitāciju.

2020. gadā, ņemot vērā valstī izsludināto ārkārtējo situāciju, jaunieši ātri pielāgojās un atrada veidus, kā produktīvi pavadīt laiku gan Jauniešu mājā, gan ārpus tās. 2020. gada pavasarī jaunieši daudz laika pavadīja, spēlējot galda spēles, izmantoja pieejamo sporta inventāru fiziskajām aktivitātēm.

Vislielāko prieku un gandarījumu jauniešiem sniedza dalība un uzvara futbola turnīrā „Sadraudzības Bumba 2020”. Paši jaunieši izveidoja savu spēcīgo komandu, kopā risināja stratēģijas, trenējās un viens otru uzmundrināja.



RPBJC struktūrvienības „Ezermala” futbola komanda

2020. gada vasara tika pavadīta pie Ķīšezera, filmu vakaros Jauniešu mājas pagalmā, picu ēšanā un piknika organizēšanā. Jaunieši izmantoja vasaras brīvlaiku, lai paši atjaunotu savas istabas – izkrāsotu un sakārtotu tās. Jaunieši arī bija ļoti priecīgi par iespēju apmeklēt labdarība fonda organizēto pasākumu „Bērnu rīts” RPBJC struktūrvienībā „Imantā”, kur piedalījās daudzi populāri un slaveni mūziķi. Jaunieši devās ekskursijā uz Jūrmalu, kur lieliski pavadīja dienu. Vasara bija piepildīta skaistām un uzvaras pilnām emocijām.



RPBJC struktūrvienības „Ezermala” jauniešu vasaras izklaides

Rudenī jaunieši devās uz piedzīvojuma parku „Tarzāns”, kur pilnveidoja savas spējas un prasmes, lai pārvarētu dažādus šķēršļus un vienkārši pavadītu kopā laiku.

2020. gada ziemā jaunieši daudz brīvā laika pavadīja mājās un svētku noskaņās dekorēja gan iekštelpas, gan teritoriju. Kopā visi radīja un veidoja dažādas svētku kartiņas.



Jauniešu aktivitātes RPBJC struktūrvienībā „Ezermala”

Struktūrvienība „Jauniešu atbalsta centrs”

RPBJC struktūrvienības „Jauniešu atbalsta centrs” mērķis ir sniegt psihosociālu un emocionālu atbalstu pilngadību sasniegušiem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem un viņu aizbildņiem, pirms un pēc ārpusģimenes aprūpes izbeigšanas, sociālo problēmu risināšanā, par dažādiem pakalpojumiem, garantijām un iespējām, sasniedzot pilngadību. Kopš jaunā pakalpojuma ieviešanas brīža individuālu sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņem vairāk nekā 781 jauniešis.

Ar jauniešiem darbs norisinās no brīža, kad viņi sasniedz 17 gadu vecumu līdz brīdim, kad viņiem paliek 24 gadi. Šajā laika posmā katram jauniešim ir savs JAC darbinieks. Kopumā struktūrvienībā ir 10 darbinieki – vadītāja, divi vecākie sociālie darbinieki un septiņi jaunatnes lietu speciālisti.

Katrs no darbiniekiem, kas strādā ar saviem jauniešiem, nepārtraukti iegūst jaunas zināšanas un prasmes darbā ar šī veida mērķauditoriju. Kolektīvā ikviens darbinieks ir nācis ar savu aicinājumu palīdzēt šiem jauniešiem ieiet patstāvīgā dzīvē. Darbs, ko darbinieki darba ikdienā, sniedz viņiem izaicinājumus, izaugsmes iespējas, dažādus piedzīvojumus, attīsta spējas ātri reaģēt stresa situācijās un, galu galā, dod gandarījumu par jauniešiem, kuri šo gadu laikā apgūst prasmes un spējas dzīvot patstāvīgi un iekļauties mūsdienu sabiedrībā.

2020. gadā, laikā, kad neplosījās COVID-19 pandēmija un valstī nebija ierobežojumu, JAC darbinieki rīkoja dažādas atbalsta un izglītojošās grupas, sporta nodarbības un sporta pasākumus, aicināja uztura un fitnesa speciālistu pastāstīt jauniešiem par veselīgu dzīvesveidu, tika rīkoti kulinārijas vakari, kino vakari, pārgājieni un vēl daudzi pasākumi, kas palīdzēja saliedēt gan jauniešus savā starpā, kā arī ļoti labi palīdzēja darbiniekiem iepazīt savus jauniešus un dibināt cieņpilnas un uzticamas attiecības, kas ir ļoti nozīmīgi, lai būtu iespējams sastrādāties un izveidot ilgstošas attiecības.

Arī 2020. gadā turpinājās darbība projektā „Proti un dari”, tajā tika iesaistīti astoņi jaunieši. Kopumā struktūrvienības redzeslokā uz 2020. gada nogali bija 781 jauniešs, no tiem 147 nepilngadīgi jaunieši.



Jauniešu aktivitātes RPBJC struktūrvienībā „Jauniešu atbalsta centrs”

Struktūrvienība „Krīzes centrs”

RPBJC struktūrvienībā „Krīzes centrs” ir paredzēts vietu nodrošinājums 30 bērniem un jauniešiem. RPBJC struktūrvienība „Krīzes centrs” ir bērnu īslaicīgās uzturēšanās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija, kas nodrošina mājokli, pilnu aprūpi, sociālo un psiholoģisko rehabilitāciju bērniem un jauniešiem ar izmitināšanu vai bez izmitināšanas, kuriem ir nepietiekama saikne ar ģimeni un kuri lielāko daļu laika pavada uz ielas un citos bērna attīstībai nepiemērotos apstākļos, kuri padzīti vai aizmukuši no mājām un nakšņo uz ielas, gan bērni, kurus pieaugušie nepietiekami uzrauga un aprūpē. Pakalpojuma sniegšanas periodā struktūrvienība „Krīzes centrs” nodrošina bērna likumiskajiem pārstāvjiem un ģimenes locekļiem psihoemocionālo un sociālo atbalstu, izglītojošās un atbalsta grupas, psihologa vai psihoterapijas speciālista divas konsultācijas.

2020. gadā RPBJC struktūrvienībā „Krīzes centrs” kopumā tika uzņemti 252 bērni.

RPBJC struktūrvienības „Krīzes centrs” galvenais mērķis ir nodrošināt iespēju bērniem augt funkcionāli labvēlīgās ģimenēs. RPBJC struktūrvienībā „Krīzes centrs” notiek ļoti aktīvs darbs ar ģimenēm, tai skaitā divus mēnešus pēctecībā, kas nodrošina sasniegtā rezultāta nostiprināšanu. RPBJC struktūrvienības „Krīzes centrs” uzdevums ir nodrošināt klienta vajadzībās balstītu pakalpojumu, attīstīt vecāku resursus. Notiek intensīvs komandas darbs, balstīts uz Krīzes intervences pakalpojuma principiem. 2020. gadā RPBJC struktūrvienība „Krīzes centrs” sniedza krīzes intervences pakalpojumu vairāk nekā 82 bērnu un jauniešu ģimenēm. Līdz 2020. gada 31. decembrim 129 bērni no 252 bērniem tika atgriezti ģimenē.

RPBJC struktūrvienībā „Krīzes centrs” notiek aktīva sadarbība ar audžuģimenēm un tiek darīts viss, lai bērnam būtu iespēja augt ģimeniskā vidē, ja nav iespējas atrasties bioloģiskā ģimenē. Kopumā 2020. gadā audžuģimenēs ievietoti 49 bērni.

RPBJC struktūrvienībā „Krīzes centrs” katru mēnesi ir viena tēma, kuras ietvaros notiek izglītojoši un izklaidējoši pasākumi, tā veidojot bērnos un jauniešos izpratni par kultūru, vērtībām, tradīcijām:

- ❁ Janvāris – „Jaunu gadu uzsākot” (bērniem kopā ar darbiniekiem Jaunā gada sagaidīšana, svētku galds ar pašu ceptām piparkūkām).
- ❁ Februāris – „Draudzības mēnesis” (sarunas par draudzību, attiecību veidošanu. Bērni apmeklēja batuta parku „Jump Space”).
- ❁ Marts – „Drošība” (bērni apmeklēja Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu, bērni uzzināja, ka pēc palīdzības var vērsties arī pie ugunsdzēsējiem).
- ❁ Aprīlis – „Lieldienu zaķi gaidot” (tika svinētas Lieldienu centra teritorijā, bērni meklēja paslēptās olas, piedalījās Lieldienu stafetēs, zīmēja uz asfalta ar krītiņiem ar Lieldienu tematiku saistītus zīmējumus. Lieldienu svētku atrakcijas turpinājās telpās, kur bērni spēlēja mēmo šovu un paši izdomāja mīklas par Lieldienām. Visi bērni par dalību saņēma saldās dāvanas – Lieldienu šokolādes olas. Pasākumā piedalījās 10 bērni vecumā no pieciem līdz 14 gadiem. Bērni guva gandarījumu par pasākumu. Viena no pusaudzēm vakara aplī audzinātājam paziņoja, ka tās bija labākās Lieldienu viņas dzīvē).
- ❁ Maijs – „Gaidot vasaru” (bērni apmeklēja Rīgas Nacionālo zooloģisko dārzu, bērniem lielu prieku radīja pīļu un gulbju barošana, bērni veidoja ziedus un dekorēja halli).
- ❁ Jūnijs – „Ziedu mēnesis” (Latvijas tradīciju saglabāšana, Līgo svētku svinēšana, dažādas spēles un dziesmas, desīņu cepšana).
- ❁ Jūlijs – „Iepazīstam Latviju” (bērni brauca uz Saulkrastiem, devās pārgājienā ar pikniku Baltajā kāpā, iepazīna dabu ārpus Rīgas).
- ❁ Augusts – „Motormuzejs. Ko Tu zini par auto?” (bērni apmeklēja Rīgas Motormuzeju, ar lielu interesi uzņēma gides stāstīto).
- ❁ Septembris – „Zinību mēnesis” (bērni kopā ar audzinātājiem zīmēja un grieza burtus, ko pēc tam izmantoja halles dekorēšanai, vakarā tika servēts pirmās skolas dienas svētku galds ar našķiem).
- ❁ Oktobris – „Rudeni gaidot” (bērni kopā ar audzinātājiem Ķengaraga promenādē lasīja kastaņus un zīles, dekorēja halli, devās ekskursijā uz Majoriem, pastaigājās gar jūru un iesaistījās dažādās aktivitātēs).
- ❁ Novembris – „Latvijas dzimšanas diena” (bērni kopā ar audzinātājiem zīmēja Valsts karogu, bērni izgriezta auseklišus karoga krāsā un dekorēja halli).
- ❁ Decembris – „Ziemassvētku noskaņās” (bērni piedalījās piparkūku cepšanā, notika Ziemassvētku pasākumi ar rūķi).



Struktūrvienības „Krīzes centrs” bērnu aktivitātes



Struktūrvienības „Krīzes centrs” bērnu aktivitātes

MB sniedz sociālu un informatīvu atbalstu sociālā riska grupu bērniem un viņu ģimenēm, veicot apsekojumus dzīvesvietā, reidus sadarbībā ar RPP, kā arī, reaģējot uz krīzes un ārkārtas situācijām (darbojas no 2009. gada 1. decembra). MB strādā divi darbinieki (sociālais darbinieks un jaunatnes lietu speciālists).

MB mērķis ir, pamatojoties uz RSD, RBT u.c. institūciju pieprasījuma, veikt ģimeņu ar bērniem apsekojumus dzīvesvietā vakara stundās, lai izvērtētu sociālo situāciju ģimenēs, kā arī veikt reidus jauniešu pulcēšanās vietās.

MB darbības funkcijas:

- ⊗ apsekošana dzīvesvietā (Rīgas pilsētas pašvaldības teritorijā) pēc plkst. 17.00 darba dienās (laiks var tikt mainīts atbilstoši iesniegtajam pieteikumam vai pieprasījumam) – pamatojoties uz RBT, RSD, krīzes centru sniegto Apsekošanas pieteikumu, kā arī RPP, skolas sociālā pedagoga sniegto pamatoto pieprasījumu;
- ⊗ pēc apsekošanas tiek sniegts ziņojums pieteikuma iesniedzējam, kā arī vajadzības gadījumā sniegti ieteikumi tālākas situācijas risināšanā; reidi sadarbībā ar RPP, kas tiek veikti jauniešu pulcēšanās vietās (ja nepieciešams, notiek arī apsekojumi dzīvesvietā); sadarbība ar iesaistītajām institūcijām – RBT, RSD, krīzes centriem, sociālo pakalpojumu sniedzēju institūcijām, vispārējās izglītības iestādēm, RPP u.c.

Galvenie iemesli apsekošanai dzīvesvietā ir bērna pamatvajadzību nodrošināšana un ģimenes situācijas noskaidrošana apsekošanas brīdī (alkohola lietošana, sadzīves apstākļi u.c.).

5. tabula. Mobilās brigādes veiktie apsekojumi dzīvesvietā un reidi

	2018	2019	2020
Apsekojumu dzīvesvietā skaits	425	570	395
Reidu skaits	9	80	8

Rīgas patversme

Rīgas patversme ir pašvaldības iestāde, kas izveidota 2002. gadā. No 2007. gada līdz šim brīdim to vada direktore Dagnija Kamerovska.

Rīgas patversmes struktūru veido četras nodaļas – Sociālās rehabilitācijas nodaļa, Mobilā brigāde, DC, Ģimenes ārsta prakse un Saimniecības nodaļa.

2020. gada precizētais pamatbudžets – 1 482 725 EUR. Darbinieku vidējā mēnešalga – 659 EUR, sociālajiem darbiniekiem – 850 EUR, aprūpētājiem – 602 EUR.

2020. gada nogalē Rīgas patversme nodarbināja 84 darbiniekus, tai skaitā 56 sievietes un 28 vīriešus. Rīgas patversmē strādāja ģimenes ārste, trīs medmāsas, psihologs, 18 sociālā darba speciālisti un 26 sociālās aprūpes speciālisti. Pārējie darbinieki veica grāmatvedības, administratīvos, apsaimniekošanas un tehniskos darbus.

Augstākā izglītība ir 31 darbiniekam, 18 sociālā darba speciālistiem ir augstākā izglītība sociālajā darbā, sešiem no tiem ir profesionālais maģistra grāds sociālajā darbā. Aprūpes speciālistu vidū otrās pakāpes augstākā izglītība ir trīs darbiniekiem. Pārējiem aprūpes speciālistiem ir vidējā vai vidējā profesionālā izglītība. Psihologam ir sociālo zinātņu maģistra grāds psiholoģijā un maģistra grāds pedagoģijā.

Katru gadu tiek nodrošināta darbinieku tālākizglītība, ievērojot viņu izteiktās vēlmes, kā arī vadības un tiešo vadītāju ieteikumus un prasības. Katrs sociālā darba speciālists gadā apmeklē mācības vismaz 24 stundu apmērā, bet aprūpētāji – astoņu stundu apmērā. Sociālā darba speciālisti periodiski apmeklē seminārus profesionālās saskarsmes/komunikācijas un konfliktu risināšanā, stresa un izdegšanas mazināšanā, jo darbs ar Rīgas patversmes klientiem ir ļoti specifisks.

Rīgas patversmju klientiem dienas laikā ir iespēja apmeklēt un uzturēties DC, Katoļu ielā 57, kas klientiem nodrošina higiēnas pasākumu, sociālo darbinieku konsultācijas un brīvā laika pavadīšanas iespējas.

Dienas centra sniegtās iespējas



Var saņemt speciālistu konsultācijas (sociālā darbinieka, psihologa)



Var izmantot bibliotēkas pakalpojumus, internetu



Var saņemt ģimenes ārsta pakalpojumus



Var piedalīties dažādās dienas centra organizētajās aktivitātēs, lietderīgi pavadot laiku



Var izmantot dušas un veļas mazgāšanas pakalpojumu



Var saņemt dzimumam un gadalaikam atbilstošu apģērbu un apavus

Rīgas patversmes DC, turpinot gada nogalē uzsāktās aktivitātes, 2020. gadu uzsāka darbīgi. Janvārī un februārī sestdienās un svētdienās klientiem tika organizētas izglītojošas un radošas nodarbības, kurās iesaistījās 20 līdz 25 klienti. Divas reizes nedēļā aktīvi darbojās atbalsta/izglītojošās grupas (astoņi līdz 12 klienti grupā). Liela interese bija „Kino draugu” grupai (10 līdz 25 klienti), kura gaidīja psihologa piedāvāto dokumentālo kino filmu izlasi (ceļojumi, dabas tēmas), veicinot savstarpēju komunikāciju, sava viedokļa izteikšanu. Katru ceturtdienu tika turpināts integrācijas projekta „Izzināt sevi” nodarbības neirozīmēšanā. Patstāvīgi grupā darbojas astoņi līdz 12 klienti.

Tradicionāli notika svētku organizēšana visiem DC klientiem (valsts svētki, gadu mija, Lieldienas). Svētkos pozitīvās emocijas klientiem vēl vairāk pastiprināja dažādi sagādātie cienasti.

Sākoties ārkārtējai situācijai valstī, no 13. marta DC darbība tika pārorganizēta. Darbs tika fokusēts uz pastāvīgajiem centra apmeklētājiem, tas ir, tika izveidotas īpašas klienta kartes, pārdomāta klientu iespēja ievērot distancēšanos, saņemt pakalpojumus individuāli.

Ārkārtējās situācijas laikā DC klientu skaits grupās tika samazināts uz pusi. Atbalsta, radošajās grupās piedalījās četri klienti, bet kino grupās piedalījās astoņi līdz 10 klienti. Ar klientiem vairāk tika strādāts individuāli. Rīgas Centrālās bibliotēkas grāmatu izsniegšanas punkts tika slēgts.

DC klienti tika nodrošināti ar IAL, visur tika nodrošināta dezinfekcija. Piesardzības pasākumi gan DC klientus, gan darbiniekus pasargāja no inficēšanās ar COVID-19.



Aktivitātes Rīgas patversmes Dienas centrā, Katoļu ielā 57

Rīgas patversmes Sieviešu nodaļa arī 2020. gadā nodrošināja iepriekšējo gadu projektos uzsāktās aktivitātes. Projekta „Zaļie īkšķīši” ietvaros klientes iesaistījās esošo apstādījumu un augļu koku apkopšanā, jaunu apstādījumu, dārzenų, garšaugu dobjū veidošanā, kā arī siltumnīcu kopšanā. Klientes mācījās jaunas prasmes un atjaunoja jau esošās, mācījās atbildību par uzticēto darbu, gūstot gandarījumu par rezultātiem. Projekta „Gatavojam kā mājās” ietvaros tika organizētas pavārmākslas meistarklases, gatavotas svētku maltītes un klāti svētku galdi. Klientes atsvaidzināja plānošanas un maltīšu gatavošanas prasmes.

Darbs ar grupām Rīgas patversmes Sieviešu nodaļā 2020. gadā notika periodiski, jo COVID-19 ierobežojumu dēļ ne vienmēr bija iespējams veikt grupu darbu. Tomēr arī 2020. gadā klientes aktīvi piedalījās dārza darbos, nelielās grupās piedalījās pavārmākslas nodarbības. Grupu darbs tika organizēts gan iekštelpās, gan arī ārā, atbilstošos laikapstākļos, nodrošinot klientēm atbalsta grupas un klientu iecienītās dekoru veidošanas darbnīcas. 2020. gadā notika 43 rokdarbu grupu nodarbības, kā arī 32 atbalsta grupas nodarbības.



Rīgas patversmes Sieviešu nodaļas ikdienas aktivitātes gan iekštelpās, gan dārzā

2020. gadā plaša Lieldienu un Ziemassvētku svinēšana nebija iespējama pandēmijas dēļ, tomēr arī 2020. gadā neizpalika NVO un citu ziedotāju sagādātās dāvanas Rīgas patversmes klientēm. RSD DC „Ābeļzieds” dāvāja sarūpētās saldumu dāvaniņas, paštaisītas ziepes, sejas un degunu aizsegus, kas klientēm bija gan noderīgi, gan patīkami. Mīļas un noderīgas dāvanas Ziemassvētkos

sagādāja brīvprātīgie no biedrības „Radošā apvienība jauniešiem „TREPES”. Pandēmijas laikā ziedotājiem nebija iespējams personīgi sveikt Sieviešu nodaļas iemītnieces, taču, ievērojot drošības pasākumus, sveicienus no ziedotājiem nodeva Rīgas patversmes darbinieki, iejūtoties dažādos pasaku tēlos, tādejādi padarot iemītnieku ikdienu priecīgāku.



Rīgas patversmes Sieviešu nodaļa Ziemassvētku noskaņās

Rīgas patversmes Sieviešu nodaļā 2020. gadā pavisam kopā ar COVID-19 slimoja 44 iemītnieces, kā arī 103 personām tika noteikts kontaktpersonas statuss.

Rīgas patversmes Sieviešu nodaļā 2020. gadā bija divi periodi, kad iemītniecēm tika konstatēts COVID-19, pirmo reizi periods ilga no 5. maija līdz 8. jūnijam, bet otro reizi no 3. novembra līdz 28. decembrim. Rīgas patversmes Sieviešu nodaļas darbiniekiem COVID-19 netika diagnosticēts.

Sākoties pandēmijai, Rīgas patversmes Sieviešu nodaļā regulāri darbs tika organizēts, atbilstoši noteiktajiem drošības pasākumiem, ikdienu lielākoties tika pārstrukturēta – vienkopus ēdamtelpā iemītnieces uzturējās, ievērojot sava „burbuļa” principu, tas ir, iemītnieces no vienas istabas, TV telpa lielāko gada daļu tika slēgta, koplietošanas telpās iemītnieki uzturējās tikai ar mutes un deguna aizsegumiem, vismaz divas reizes dienā tika dezinficētas visas koplietošanas virsmas.

COVID-19 uzliesmojuma laikā iemītniecēm tika ierobežota pārvietošanās ārpus Rīgas patversmes Sieviešu nodaļas teritorijas, klientu sapulces un informēšana tika organizēta āra pagalmā. COVID-19 slimnieki un kontaktpersonas tika izolētas no pārējiem iemītniekiem, tādā veidā pēc iespējas mazinot vīrusa izplatību.

Rīgas patversmes Vīriešu nodaļā 2020. gadā pavisam kopā ar COVID-19 slimoja 30 iemītnieki, kā arī 48 personām tika noteikts kontaktpersonas statuss.

Rīgas patversmes Vīriešu nodaļā 2020. gadā bija divi periodi, kad iemītniekiem tika konstatēts COVID-19. Pirmo reizi periods ilga no 20. novembra līdz 4. decembrim, otro reizi no 20. decembra līdz 2021. gada 5. janvārim.

Rīgas patversmes Vīriešu nodaļā, atbilstoši noteiktajiem drošības pasākumiem, ēdamtelpā un koplietošanas telpās iemītnieki uzturējās tikai ar mutes un deguna aizsegumiem un ievēroja divu metru distanci. COVID-19 slimnieki un kontaktpersonas tika izolētas no pārējiem iemītniekiem, tā mazinot vīrusa izplatību.

Rīgas patversmes Vīriešu nodaļas klientu izglītošanā, atbalstīšanā un iedrošināšanā iesaistījās brīvprātīgie. Nodibinājums „Nova vita” nodrošināja Betlēmes Žēlsirdības mājas Atkarīgo Rehabilitācijas programmu, kā arī Svētā Lūkas atbalsta biedrības Sociālās rehabilitācijas un resocializācijas centrs nodrošināja atbalstu bijušajiem ieslodzītajiem.

Sociālās aprūpes centrs „Mežciems”

Rīgas sociālās aprūpes centrs „Mežciems” (turpmāk – Centrs) savu darbību uzsāka 1975. gada 3. novembrī. Tas atrodas Rīgas klusajā un zaļajā zonā – Mežciemā, Malienas ielā 3A. No 2018. gada 4. aprīļa Centru vada direktore Solvita Rudoviča.

Centrs nodrošina klientu diennakts sociālo aprūpi, sociālo rehabilitāciju un medicīnisko aprūpi, kā arī dzīvojamo platību, kas iekārtota atbilstoši klientu vajadzībām un funkcionālajam stāvoklim. Klienti tiek nodrošināti ar gadalaikam piemērotu apģērbu un apaviem. Klientiem tiek nodrošināta ēdināšana četras reizes dienā, nepieciešamības gadījumā – diētiskā ēdināšana. Centra klienti dzīvo 73 vienvietīgās, 95 divvietīgās istabās.

2020. gadā tika veiktas izmaiņas Centra amatu un algu sarakstā. Lai nodrošinātu konkurētspējīgu atalgojumu, no 1. februāra tika palielināta aprūpētāju mēnešalga no 495 EUR uz 610 EUR.

2020. gada precizētais pamatbudžets bija 2 617 406 EUR. Darbinieku vidējā darba alga uz decembra mēnesi sastādīja – 637,60 EUR, sociālajiem darbiniekiem – 850 EUR, sociālajiem aprūpētājiem – 700 EUR, medicīnas māsām – 714 EUR, aprūpētājiem – 610 EUR.

2020. gadā no kopējiem izdevumiem 57% tika izlietoti algām un nodokļiem, 13% iemītņieku ēdināšanai, bet 5% komunālajiem pakalpojumiem. Atbilstoši RD noteiktajam cenrādī par uzturēšanos Centrā diennaktī noteikta maksa – 26,11 EUR.

Centrā ir 263 klientu vietas. 2020. gada 31. decembrī Centrā dzīvoja tikai 214 klienti, jo Centra klientu istabu remonta laikā, kā arī COVID-19 uzliesmojuma laikā, klienti netika uzņemti.

No 214 klientiem – 45 bija vīrieši un 169 sievietes. Vecumā no 36 līdz 50 gadiem – viens klients, vecumā no 51 līdz 61 gadiem – 19 klienti, vecumā no 62 līdz 69 gadiem – 22 klienti, vecumā no 70 līdz 79 gadiem – 74 klienti, vecumā no 80 līdz 89 gadiem – 74 klienti, savukārt virs 90 gadiem – 28 klienti. 144 klienti bija Latvijas pilsoņi, 65 klienti nepilsoņi un pieci ārzemnieki (ar patstāvīgās uzturēšanās atļaujām). 177 klienti ir vecuma pensijas, 29 – invaliditātes pensijas saņēmēji un astoņi – valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēji.

Gada laikā Centrā tika uzņemta 51 persona: 41 sieviete un 10 vīrieši, bet no Centra izstājās 19 vīrieši un 74 sievietes (mirušas 82 personas, atgriezušās mājās sešas personas un pārcēlušās uz citu institūciju astoņas personas). Vidējais Centrā dzīvojošo klientu vecums bija 78,2 gadi (70,9 gadi – vīriešiem un 81,3 – sievietēm). 2020. gada laikā vecākajai Centra klientei bija 102 gadi, bet jaunākajai – 24 gadi.

Atbilstoši apstiprinātajam amatu un algu sarakstam uz 31. decembri Centrā kopā ir 129,75 amata vienības, savukārt nodarbināto skaits – 147 darbinieki, no kuriem 128 ir sievietes un 19 vīrieši. Vairāk kā 100 darbinieki ir tieši saistīti ar klientu atbalstu ikdienā: sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas, veselības aprūpes pakalpojumu un higiēnas nodrošināšanu, dzīves telpas uzkopšanu, dažādu aktivizēšanas pasākumu un aktivitāšu organizēšanu.

Centrā nodarbinātajiem cilvēkiem ir dažāda līmeņa izglītība: septiņiem darbiniekiem ir augstākā izglītība ar maģistra grādu, 29 darbiniekiem ir pirmā vai otrā līmeņa augstākā izglītība, 62 ir vispārējā vidējā vai vidējā profesionālā izglītība un 49 darbiniekiem ir pamatzglītība un papildu dažādos kursos iegūta izglītība.

Centra darbinieki katru gadu apmeklē apmācības savu zināšanu un prasmju pilnveidošanai. Iespēju robežās tiek organizētas apmācības arī uz vietas Centrā. 2020. gadā darbinieki piedalījušies 18 dažāda veida apmācībās un semināros.

Pieredzes apmaiņas nolūkā Centra darbinieki 2020. gadā apmeklēja Rīgas sociālās aprūpes centru (turpmāk – RSAC) „Gaiļezers” un Kokneses novada Ģimenes atbalsta centru „Dzeguzīte”.

Neskatoties uz to, ka 2020. gads iezīmējās ar COVID-19 pandēmiju un ārkārtējo situāciju, starp saslimšanas uzliesmojuma viļņiem, tika atzīmēts ļoti skaists, aprūpes centros netipisks gadījums – Centra klientu Ināras un Ināra Vintes kopdzīves 50 gadu jubileja – „Zelta kāzas”. Tas bija ļoti emocionāli piesātināts pasākums gan pašiem klientiem, gan darbiniekiem.

2020. gada 6. janvārī Centra klientei Marijai Leonovai tika svinēta 102 gadu jubileja, bet Centra aktīvajai un sirsnīgajai klientei Helēnai Saleniecei 16. novembrī tika svinēta 101. gadu dzimšanas diena. Svinības notika ļoti ieturētā gaisotnē, saņemot apsveikumus interneta tiešsaistē.



Dzimšanas dienas un zelta kāzu svinības RSAC „Mežciems”

2020. gada 3. novembrī Centram tika atzīmēta 45 gadu jubileja. Sakarā ar šo jubileju RD apbalvojumus saņēma ilggadējie darbinieki:

- ⊗ Sociālā darba nodaļas kultūras pasākumu organizatore Lauma Siņica;
- ⊗ Uzkopšanas un apkalpošanas nodaļas saimniecības pārzine Vanda Linkēviča;
- ⊗ Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļas sociālā aprūpētāja Gaļina Dubrovskā. Labklājības departamenta atzinības rakstus saņēma:
- ⊗ Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļas sociālā aprūpētāja Minadora Stiklere;
- ⊗ aprūpētāji Mārīte Kaņeviča, Valentīna Ķemere un Jevgeņijs Novikovs;
- ⊗ Veselības aprūpes nodaļas medicīnas māsa Olga Žeļezkina;
- ⊗ Sociālā darba nodaļas sociālais darbinieks Māris Zemītis;
- ⊗ Uzkopšanas un apkalpošanas nodaļas veļas mazgātāja Nani Kalniņa un apkopēja Elena Kuzmina.

RD priekšsēdētāja pateicības rakstu par ilggadīgu darbu, profesionalitāti, veicot savus amata pienākumus, saņēma Centra Sociālā aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļas aprūpētāja Raisa Sloga.

Nemot vērā klientu un darbinieku aptauju, Centra pateicības rakstus par godprātīgu darbu 2020. gadā saņēma sekojoši darbinieki:

Klientu aptaujas nominācijās:

- ⊗ Atsaucīgākais darbinieks – Veselības aprūpes nodaļas fizioterapeite Jūlija Roze-Verba;
- ⊗ Sirsnīgākais darbinieks – Sociālā aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļas aprūpētāja Anita Silvija Ozola;
- ⊗ Atbildīgākais darbinieks – Sociālā darba nodaļas interešu pulciņa vadītāja Elita Vikmane;
- ⊗ Klienta mīlulis – Sociālā aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļas sociālais rehabilitētājs Vilnis Gricaičuks-Puriņš;
- ⊗ Profesionālākais darbinieks – Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļas sociālā aprūpētāja Minadora Stiklere.

Darbinieku aptaujas nominācijās:

- ⊗ Atsaucīgākais darbinieks – Sociālā aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļas aprūpētāja Elga Rozenbauma;
- ⊗ Sirsnīgākais darbinieks – Sociālā aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļas aprūpētāja Gentra Soida;
- ⊗ Smaidīgākais darbinieks – Sociālā aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļas aprūpētāja Ira Mazirska;
- ⊗ Atbildīgākais darbinieks – Sociālā aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļas sociālā aprūpētāja Gaļina Dubrovskā;
- ⊗ Koleģiālākais darbinieks – Saimniecības nodaļas vadītājs Ēriks Latkovskis.

2020. gads Centra darbiniekiem un klientiem bija saistīts ar jauniem izaicinājumiem, jo daudz pūļu un resursu tika novirzīti cīņai ar COVID-19. Gada nogalē – 21. novembrī tika konstatēts pirmais saslimšanas gadījums un līdz gada beigām ar COVID-19 bija saslimuši 83 klienti un 34 darbinieki.

Diemžēl 2020. gadā COVID-19 atņēma dzīvības sešiem klientiem un vienam darbiniekam. Viskritiskākā situācija Centrā bija Ziemassvētku laikā, jo slimoja ne tikai klienti, bet liela daļa darbinieku, tāpēc no 24. decembra nācās piesaistīt papildus personāla resursus. Lielu atbalstu sniedza trīs medicīnas māsas no ambulatorajām veselības aprūpes iestādēm un piecas medicīnas māsas no NBS armijas štāba medicīnas dienesta, kuras nodrošināja veselības aprūpi Centra klientiem. Tā kā Centrā atrodas seniori ar dažādām hroniskām saslimšanām, tad daudziem ir jānodrošina pārsiešanas, stomas maisu nomaiņa, katetru ievadīšanu u.c. manipulācijas. Lai nodrošinātu medicīnisko manipulāciju veikšanu, tika piesaistītas arī medicīnas māsas no ambulatorajiem pakalpojumu sniedzējiem – SIA „Aprūpes birojs” un SIA „Mentamed”. Ar COVID-19 slimoja arī aprūpes personāls. Lai nodrošinātu sociālās aprūpes pakalpojuma nepārtrauktību pandēmijas laikā, tika veikts iepirkums arī par aprūpes personāla piesaisti. Iepirkuma rezultātā tika noslēgts līgums ar SIA „Senior Latvia” par viena līdz trīs papildus aprūpētāju piesaisti dienā.

COVID-19 izplatības ierobežošanai tika uzstādīti divi aizsargstikli darbinieku darba vietām – dežurantam un lietvedim, septiņu darbinieku un nodaļu vadītāju darba vietām tika iepirkts un uzstādīts aprīkojums attālinātai saziņai (austiņas, mikrofoni, videokameras), izveidota bīstamo atkritumu savākšanas vieta, iepirkti un uzstādīti 16 dozatori roku dezinfekcijai visu stāvu gaitenēs, izvietotas infografikas par pareizu roku dezinfekciju un mazgāšanu, par darbinieku rīcību slimības simptomu gadījumā u.c. Ļoti lieli finanšu resursi tika novirzīti, lai iepirktu IAL un nepieciešamo aprīkojumu, inficēšanās riska mazināšanai, kā arī, lai cīnītos ar COVID-19 vīrusa radītajām sekām. Neskatoties uz to, ka Centrs saņēma IAL un dezinfekcijas līdzekļus no valsts, 2020. gadā COVID-19 ierobežošanai iegādātas preces par 34 743,91 EUR, no tiem IAL iegādei izlietoti 29 205,27 EUR.

Centra vides uzlabošanai 2020. gadā tika izremontēta un veikta mēbeļu nomaiņa klientu frizētavas telpā, ierīkots Wi-Fi visā Centra mājā, ieviesta inventarizācijas digitalizācijas sistēma (uzskaites precizitātei un laika ekonomijai). Lai uzlabotu klientu dzīves kvalitāti, izremontētas 10 klientu istabas, viens sanitārais mezgls klientu gaitenī, veikts remonts klientu virtuvē, tā aprīkota ar mēbelēm un inventāru. No jauna tiek veidota klientu relaksācijas telpa – tā izremontēta, kā arī uzsākta aprīkošana ar speciālo inventāru un iekārtām. Garīgās aprūpes nodrošināšanai tika izveidota jauna kapelas telpa, jo iepriekšējā bija pārāk maza. Darbinieku darba apstākļu uzlabošanai 10 darbinieku kabinetos uzstādīts papildus apgaismojums, veikts remonts aprūpētāju ģērbtuvē un izveidota papildus ģērbtuve 26 aprūpes darbiniekiem, izremontēts viens medicīnas māsu trešā stāva postenis (apvienotas divas telpas un tās aprīkotas), izremontēta arī medicīnas māsu atpūtas telpa un veikta mēbeļu nomaiņa.

Pēc Centra vides un informācijas pieejamības veiktā pašnovērtējuma 2020. gadā ir apzināti trūkumi un nepilnības, tāpēc iepirkti un izvietoti 14 evakuācijas krēsli pie visām kāpnēm, kā arī uzstādītas divu līmeņu atbalsta margas Centra iekšpagalmā. Vides pieejamības uzlabojumi tiek plānoti arī turpmāk.

Domājot par klientu un darbinieku drošību, atbilstoši izvirzītajām prasībām uzstādīta jauna automātiskās ugunsgrēka atklāšanas un trauksmes izziņošanas sistēma, uzstādītas jaunas 52 evakuācijas zīmes.

Veikti uzlabojumi arī Centra teritorijā – iekšpagalmā novietoti septiņi jauni soli klientu atpūtai, uzstādīti deviņi papildus prožektoru teritorijas apgaismošanai un atjaunoti galvenie iebraukšanas vārti.

Sociālās rehabilitācijas un klientu aktivizēšanas ietvaros regulāri notiek, kā arī tiek organizēti dažādi pasākumi un aktivitātes gan Centrā, gan ārpus tā.

2020. gadā notikuši 143 kultūras pasākumi: 11 viesmākslinieku uzstāšanās (koncerti, teātri u.c. pasākumi), pieci gadskārtu un īpašu svētku pasākumi (Lieldienas, 4. maijs, Jāņi, Vecčlaužu diena, iestādes dzimšanas diena, 11. novembris, 18. novembris, Ziemassvētki un Jaunais gads u.c.), 14 stāstnieku klubiņa nodarbības, 14 grāmatu lasītāju klubiņa nodarbības, 44 mūzikas pulciņa nodarbības, 40 keramikas pulciņa nodarbības, 14 video/kino filmu skatīšanās uz lielā ekrāna. Vēl Centrā notikuši 60 sporta un galda spēļu pasākumi: 32 boccia nodarbības, astoņas petankas spēles, divas kroketa spēles, 16 galda spēļu nodarbības, divas galda un sporta spēļu sacensības. Notikusi 141 radoša tipa nodarbība: 11 *scrapbooking* nodarbības, 86 rokdarbu interešu pulciņa nodarbības, 16 dažāda veida radošās darbnīcas, 18 kulinārijas nodarbības, piecas foto darbnīcas, piecas muzikālās perkusiju relaksāciju aktivitātes. Citas nodarbības un aktivitātes: 12 ikmēneša dzimšanas dienu

sveikšanas pasākumi (vienu reizi mēnesī), grāmatu maiņas bibliotēkā un individuāli, fiziskās aktivitātes grupā un sporta zālē un citas brīvā laika pavadīšanas iespējas pie SMART TV trīs atpūtas stūros un 12 TV dzīvojamo gaiteņu atpūtas stūros, diviem datoriem ar internetu. Notikušas 16 garīga rakstura aktivitātes, konfesiju/draudžu dievkalpojumi, aizlūgšanas, svētbrīži: 12 tradicionālo konfesiju dievkalpojumi/aizlūgumi – četri luterāņu draudzes, četri katoļu draudzes un četri pareizticīgo draudzes, divas tradicionālo konfesiju Bībeles stundas.

Gada laikā notikuši 66 dažāda veida klientu izbraucieni/pasākumi ārpus Centra: seši boulinga apmeklējumi, 16 motorizēti (klientiem, kuriem ir ratiņkrēsli ar motoru) izbraukumi pa Mežciema un Juglas apkārtni gar ezeriem, 26 pastaigas uz tuvējo mežu, 18 kolektīvie veikalu apmeklējumi. Projekta ietvaros notika divas ekskursijas. Ekskursijas laikā uz Salaspili tika apmeklēts Salaspils memoriāls, tika organizēta foto sesija ar zirgiem un pašceptu pīrādziņu degustāciju. Otra ekskursija tika organizēta uz Siguldu, kuras laikā notika brauciens ar gaisa vagoniņu un vīna degustācija muižā.



RSAC „Mežciems” iemītnieku aktivitātes ikdienā un izbraukumi ārpus Centra

Aktivitātes notika divas līdz trīs reizes mazāk kā citus gadus. Tas saistīts ar COVID-19 pandēmiju un ārkārtējo situāciju. Tika meklēti jauni risinājumi aktivitāšu organizēšanai. Klientu komunikācijai ar piederīgajiem tika izmantoti interneta un dažādu aplikāciju platformas, kā arī viedierīces.



RSAC „Mežciems” iemūtnieku sazināšanās ar tuviniekiem COVID-19 pandēmijas laikā

IKSD tika iesniegti un realizēti divi projekti. Viens brīvprātīgo darba projekts – „Brīvprātīgais – kopā spēks!”, kas tika realizēts no 10. marta līdz 20. novembrim, papildus piesaistot 2 491 EUR. Šī projekta ietvaros tika organizētas daudzas aktivitātes, piemēram, bouldings, radošās nodarbības, foto darbnīcas u.c. Projekta aktivitātēs tika piesaistīti arī 11 brīvprātīgie. Otrs bija NVA projekts „Nodarbinātības pasākumi vasaras brīvlaikā personām, kuras iegūst izglītību vispārējās, speciālās vai profesionālas izglītības iestādēs”, kurš norisinājās no 1. jūlija līdz 31. augustam ar finansiālu atbalstu 50% no NVA un 50% apmērā no IKSD. Projekta ietvaros tika nodarbināti 18 skolēni. Periodā no 1. maija līdz 31. decembrim programmā „Algotie pagaidu sabiedriskie darbi” (turpmāk – APSD) tika iesaistītas sešas personas, kuras piedalījās telpu un teritorijas uzkopšanas, apzaļumošanas darbos.

Sadarbojoties ar dažādām mācību iestādēm, Centrs nodrošināja prakses vietu deviņiem studentiem no divām izglītības iestādēm – Latvijas Universitātes Rīgas 1. medicīnas koledžas un Latvijas Universitātes P.Stradiņa medicīnas koledžas. Praksi Centrā izgāja topošie aprūpētāji, sociālie aprūpētāji, sociālie rehabilitētāji, masieri, podologi. Sadarbībā ar VPD divām personām bija iespēja sodu izciest, atstrādājot noteiktu stundu skaitu sabiedrības labā.

Centra darbiniekiem liels atbalsts bija arī trīs brīvprātīgie, kuri tiek iesaistīti dažādos Centra pasākumos, kā pavadoni klientu izbraukumos ārpus centra, nodarbību vadīšanā un asistēšanā. Laba sadarbība jau vairāku gadu garuma ir ar biedrību „Radošā apvienība jauniešiem „Trepes””, biedrību „Spārnotie riteņi”, kuri organizēja dažādus pasākumus, kā arī atbalstīja Centra klientus individuāli.

Labā sadarbība izveidojusies ar NBS štāba karavīriem, kuri piedalījās pavasara talkā, teritorijas sakopšanas darbos rudenī, 18. novembra pasākumā, kā arī NBS orķestris sniedza koncertu ielīgošanas pasākumā Centra iekšpagalmā.



18. novembra svinības RSAC „Mežciems” teritorijā kopā ar NBS

Sociālās aprūpes centrs „Gaiļezers”

Rīgas sociālās aprūpes centrs „Gaiļezers” (turpmāk – Centrs) ir viena no Rīgas pilsētas pašvaldības ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, kas savas durvis vērā 1988. gada 1. novembrī. No 2014. gada 3. marta Centra direktors ir Aldis Virbulis.

Centrs atrodas Mežciemā, Hipokrāta ielā 6, skaistā vietā meža ielokā, blakus ir ērti pieejams sabiedriskais transports. Klienti ir cilvēki, kuriem vecuma vai veselības stāvokļa dēļ nepieciešama ievērojama palīdzība pašaprūpē un/vai uzraudzībā.

2020. gada precizētais pamatbudžets – 4 022 802 EUR. Darbinieku vidējā mēnešalga – 668 EUR, sociālajiem darbiniekiem – 850 EUR, aprūpētājiem – 610 EUR.

No kopējiem izdevumiem 57,4% tika izlietoti algām un nodokļiem, 16,3% klientu ēdināšanai, 8,1% komunālajiem pakalpojumiem, bet 18,2% pārējiem uzturēšanas pakalpojumiem.

2020. gadā par uzturēšanos Centrā diennaktī noteikta maksa – 26,46 EUR.

Centrs līdz 2020. gada 31. augustam sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju nodrošināja 400 klientiem, savukārt ar 2020. gada 1. septembri klientu vietu skaits tika samazināts līdz 376 vietām. Klienti ir nodrošināti ar dzīvojamo platību, kura iekārtota atbilstoši klientu vajadzībām un funkcionālajam stāvoklim, kā arī ar sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju. Iemītnieki dzīvo 58 vienvietīgās, 32 divvietīgās, 34 trīsvietīgās, 32 četrvietīgās dzīvojamās istabās. Centra iemītnieki tiek nodrošināti ar gadalaikam piemērotu apģērbu, apaviem, gultasveļu un higiēnas precēm, kā arī ar tehniskajiem palīg līdzekļiem, kuri atvieglo viņu ikdienas aktivitātes un pašaprūpes veikšanu.

2020. gada 31. decembrī Centrā dzīvoja 359 klienti, no tiem 141 vīrietis un 218 sievietes, vecumā no 18 līdz 35 gadiem – četri klienti, vecumā no 36 līdz 50 gadiem – septiņi klienti, vecumā no 51 līdz 61 gadiem – 34 klienti, vecumā no 62 līdz 69 gadiem – 64 klienti, vecumā no 70 līdz 79 gadiem – 92 klienti, vecumā no 80 līdz 89 gadiem – 105 klienti, savukārt virs 90 gadiem – 53 klienti. 168 klientiem ir piešķirta invaliditāte, 249 klienti ir vecuma pensijas saņēmēji, 83 – invaliditātes un 27 – valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēji.

2020. gada nogalē Centrā strādāja 197 darbinieki, tai skaitā 179 sievietes un 18 vīrieši. Centra struktūrvienībās 2020. gadā bija 195,5 amata vietas – Administrācija, kurā ietilpst direktors, Administratīvā nodaļa (trīs darbinieki) un Finanšu plānošanas un uzskaites nodaļa (divi darbinieki). Sociālā darba nodaļā uz 9,75 amata vietām strādā 12 darbinieki, tai skaitā četri sociālie darbinieki, divi sociālie rehabilitētāji, psihologs. Sociālās aprūpes nodaļā bez nodaļas vadītāja strādā seši sociālie aprūpētāji un 123 aprūpētāji. Centrā veselības aprūpes jomā strādā 19 speciālisti, tai skaitā viens nodaļas vadītājs, trīs fizioterapeiti, divi masieri, viens podologs un 14 medicīnas māsas, savukārt 35 darbinieki (32,25 amata vietas) ir nodarbināti Saimniecības nodaļā.

Centra darbiniekiem ir sekojoša izglītība: pirmā līmeņa augstākā profesionālā izglītība ir 25 darbiniekiem, otrā līmeņa augstākā profesionālā izglītība/akadēmiskā vai profesionālā bakalaura grāds ir 50 darbiniekiem, akadēmiskais vai profesionālais maģistrs ir pieciem darbiniekiem, vispārējā vidējā/profesionālā izglītība ir 87 darbiniekiem, bet vispārējā pamatzglītība – 26 darbiniekiem.

Lai sniegtu kvalitatīvus sociālās aprūpes pakalpojumus, darbinieki regulāri pilnveido savas zināšanas dažādos semināros, apmācībās, kā arī mācās augstākās izglītības iestādēs.

Centra klientiem veselības aprūpi nodrošina trīs medpunkti, kuros strādā sertificētas medicīnas māsas ar labām profesionālām zināšanām. Veselības aprūpe tiek nodrošināta visu diennakti – dienā strādā četras medicīnas māsas, naktī – divas medicīnas māsas. Nepieciešamības gadījumā klientiem tiek nodrošināta neatliekamā medicīniskā palīdzība. Centra klientiem ir pieejami podologa, masiera un fizioterapeita pakalpojumi. Ģimenes ārsts klientus pieņem divas reizes nedēļā, psihiatrs konsultē reizi nedēļā. Klientiem ir pieejamas citu speciālistu konsultācijas ar ģimenes ārsta nosūtījumu, kā arī zobārsta pakalpojumi. Centra klientus konsultē ergoterapeits, kurš izvērtē, kādi tehniskie palīg līdzekļi ir nepieciešami, vada nodarbības klientiem roku funkciju un sīkās motorikas uzlabošanai.

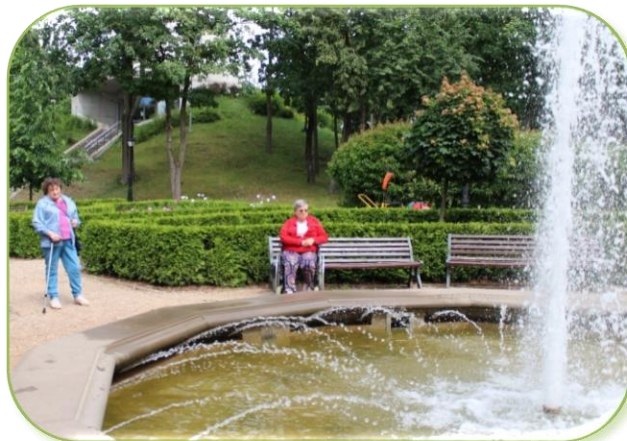
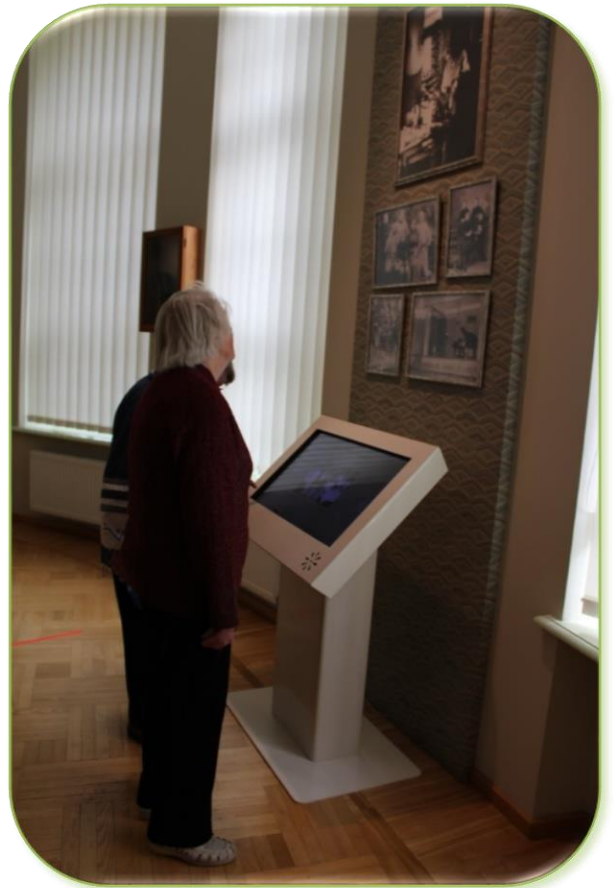
Klientiem tiek nodrošināta ēdināšana četras reizes dienā, piemērojot atbilstošu diētu.

Lai nodrošinātu klientiem saturīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas un integrācijas sabiedrībā pasākumus, Centrā tiek piedāvāts pasākumu un nodarbību klāsts atbilstoši klientu interesēm un vajadzībām, kā arī organizētas aktivitātes ārpus Centra. Klientiem ir iespējas apmeklēt rokdarbu nodarbības, kulinārijas nodarbības, galda spēles, dziedāt ansablī „Jautrie iemītnieki”, asināt prātu kognitīvajās nodarbībās, apgūt datorzinības, nodarboties ar dārza darbiem un vingrot.



RSAC „Gaiļezers” iemītnieku ikdiena un aktivitātes Centrā

Ar priekšnesumiem, koncertiem, izstādēm, lekcijām Centrā viesojas gan mākslinieki, gan amatieri, gan skolēni un bērni. Centrā tiek svinēti gadskārtu svētki, jubilejas vai vienkārši kopā tiek jauki pavadīts laiks atpūtas pēcpusdienās. Centra iemītniekiem ir iespēja apmeklēt pasākumus un doties izbraukumos ārpus Centra. Klienti apmeklē teātri, koncertus un izstādes, dodas ekskursijās un izbraukumos uz jūru vai dodas sēņot.



RSAC „Gaiļezers” iemītnieku izbraukumi ārpus Centra

Ņemot vērā epidemioloģiskās drošības pasākumus un noteiktos ierobežojumus saistībā ar ārkārtējo situāciju COVID-19 dēļ, 2020. gadā Centra klientu dienaskārtības pasākumi un aktivitātes Centrā un ārpus tā tika pielāgotas, stingri sekojot valstī noteiktajām vadlīnijām. Grupu nodarbībās dalībnieku skaits tika pielāgots atbilstoši telpu, kurās nodarbība notika platībai, lai nodrošinātu distancēšanās iespēju. Tāpat arī grupu nodarbības tika nodrošinātas pa stāviem, pieņemot, ka viens stāvs ir viena mājsaimniecība.

Kanisterapija (nodarbības ar suņiem), ko iemītnieki labprāt apmeklē no 2016. gada, kā arī mākslas terapija, kura tika uzsākta 2019. gadā, 2020. gadā notika tikai janvārī un februārī un marta sākumā.

Ticīgajiem klientiem tiek nodrošināts garīgais atbalsts atbilstoši konfesionālajai piederībai. Pamatojoties uz noteiktajiem ierobežojumiem valstī, klientiem 2020. gadā tika nodrošināta iespēja doties uz Centra kapelu un piedalīties rīta lūgšanās divas reizes nedēļā, kā arī vienu reizi nedēļā klausīties kristīgos lasījumus.

2020. gadā izremontētas un labiekārtotas telpas daļā pirmā korpusa otrajā stāvā, izremontēta trešā korpusa pirmā stāva klientu virtuve. Tā kā Centra ēkas atrodas uz privātipašnieka zemes, mainoties zemes īpašniekiem, 2020. gadā tika sakārtota zemes robeža uz dienvidiem no Centra un nojaukta nelikumīga būve – privātās garāžas.

Lai noskaidrotu klientu apmierinātību ar Centra nodrošināto sociālo pakalpojumu kvalitāti, tika veikta ikgadējā klientu anketēšana. Anketēšanas rezultāti apkopoti un noskaidroti priekšlikumi, kurus plānots pakāpeniski ieviest klientu sadzīves apstākļu uzlabošanai un pakalpojuma kvalitātes celšanai. Klientu tuvinieku aptauja 2020. gadā netika veikta saistībā ar epidemioloģiskās drošības situāciju valstī.

APSD pasākuma ietvaros 2020. gadā Centrā strādāja četri bezdarbnieki.

Sociālās aprūpes centrs „Stella maris”

Rīgas sociālās aprūpes centrs „Stella maris” (turpmāk – Centrs) ir viena no Rīgas pilsētas pašvaldības ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, kas darbu uzsāka 1994. gada 15. septembrī. Kopš 2018. gada 16. jūlija direktore ir Ilze Andersone.

Centrs atrodas uz Latvijas lielākās salas – Buļļu jeb Daugavgrīvas salas, starp jūru un upi, Birzes ielā 54. Centra teritorijā ir labiekārtots parks, kas ieskauj ēkas, kopējā teritorijas platība ir 15 884 m².

Centrs nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu 116 klientiem, kuri izvietoti divos aprūpes namos. Lai nodrošinātu klientu drošību un nepieciešamo aprūpi (pamatojoties uz katra individuālajām vajadzībām), ir izveidotas divas pastāvīgās uzraudzības nodaļas ar 34 vietām personām, kurām nepieciešama patstāvīga uzraudzība un personām ar demenci.

Centra kopējais 2020. gada budžets – 1 265 256 EUR, to veidoja Labklājības departamenta dotācija (76,2%) un iemaksas no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (turpmāk – VSAA) aprēķinātiem un piešķirti maksājumiem (23,8 %).

Ar Labklājības departamenta papildus piešķirto atbalstu (5 542 EUR mikroautobusa iegādei), Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta grozījumos, tika uzstādīts pacelājs – platforma Centra pirmajā namā par kopsummu 17 297 EUR.

2020. gadā no februāra mēneša Labklājības departaments piešķīra dotāciju atalgojuma paaugstinājumam aprūpes personālam, nosakot amatu likmi 610 EUR, bet Centra personāla vidējās mēneša algas apmēru, sasniedzot 651 EUR apmērā, no tiem vidējā atlīdzība sociālā darba speciālistiem bija 796 EUR, veselības aprūpes personālam – 826 EUR.

Pamatojoties uz 2020. gada 7. jūlija RD lēmumu Nr. 512 „Par grozījumiem RD 12.05.2015. lēmumā Nr. 2554 „Par Rīgas domes Labklājības departamenta un tā pakļautībā esošo iestāžu maksas pakalpojumiem””, Centra uzturēšanās maksa vienai personai diennaktī noteikta – 27,91 EUR.

No kopējā budžeta līdzekļiem 61,48% Centrs finansējumu novirza nodarbinātā personāla atlīdzībai, 12,79% aprūpē esošo klientu ēdināšanai, 1,97 % medikamentiem, medicīnas precēm un inkontinences līdzekļiem – 5,43%. 2020. gadā telpu remontu un iestādes labiekārtošanas un uzturēšanas izdevumi veidoja 3,18% no kopējā gada budžeta.

2020. gadā atbilstoši Centra apstiprinātajam amatu un algu sarakstam bija 65,7 amata vienības, savukārt nodarbināto skaits bija 67 darbinieki, no kuriem 56 bija sievietes un 11 vīrieši.

Centra organizatoriskā struktūra: administratīvais personāls – 3,7 amata vienības (direktors, finansists, lietvedis un personāla speciālists), Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļa – 43 amata vienības (nodaļas vadītājs – vecākais sociālais darbinieks, sociālais darbinieks, sociālais aprūpētājs, sociālais rehabilitētājs un 38 aprūpētāji), Veselības aprūpes nodaļa – piecas amata vienības (nodaļas vadītāja – vecākā medicīnas māsa, fizioterapeits un trīs medicīnas māsas), Saimniecības nodaļa – 14 amata vienības (nodaļas vadītājs un vadītāja vietnieks, veļas mazgātājs un gludinātājs, četri apkopēji, sētnieks, trīs ēku un teritorijas uzraugi, remontstrādnieks, mikroautobusa vadītājs).

18 darbiniekiem ir augstākā izglītība, 41 darbiniekam ir vispārējā vidējā, speciālā vai arodizglītība, astoņiem darbiniekiem vispārējā pamatizglītība un dažādosursos iegūta papildizglītība. Divi Sociālās aprūpes nodaļas darbinieki iegūst augstāko izglītību Latvijas Universitātē un Baltijas Starptautiskajā akadēmijā.

Centra darbinieki katru gadu apmeklē apmācības savu zināšanu un prasmju pilnveidošanai. Katrs sociālā darba speciālists gadā apmeklē dažādas apmācības 16 līdz 24 stundu apmērā, bet aprūpētāji – astoņu stundu apmērā. 2020. gadā iespēju robežās tika organizētas klātienē apmācības uz vietas institūcijā, tomēr lielākoties tika organizētas attālinātās apmācības sociālajos, medicīnas un aprūpes jautājumos, piemēram, „Pirmā palīdzība”, „Konflikti un to risināšana sociālā darba praksē”, „Sociālā darba klients krīzes situācijā. Atbalsts un motivācija”, „No psihoaktīvām vielām atkarīgo personu sociālā rehabilitācija”, „Vecu cilvēku aprūpes specifika. Krišanas risku novērtēšana un novēršana”, „Sociālais darbs un HIV izaicinājums, iespējas un atbalsts”, „Darba laika organizēšanas mūsdienu tendences Darba likuma kontekstā: darbs uzņēmumā, attālinātais darbs, papildus darbi, darba laika pārvaldība”, „Darbinieka un darba devēja pienākumi un atbildība Darba likuma izpratnē.

Darba strīdu praktiski risinājumi”, „Darba laika organizācijas problēmjautājumi Darba likumā un juridiskajos aspektos”.

2020. gadā tika veikts remonts klientu dzīvojamā telpā, atpūtas telpā, aprūpētāju darba telpā, izremontētās telpas labiekārtotas. Dzīvojamā namā „Stella” pirmā un otrā stāva gaitenā renovēts grīdas segums, uzstādīts invalīdu ratiņkrēslu pacēlājs, veikta sanitārā mezgla hidroizolācija. Nomainītas ieejas durvju nojumes un āra apgaismes ķermeņi.

Centra iemītnieki ir pensijas vecuma cilvēki, pilngadīgas personas ar invaliditāti. No 102 klientiem 18 ir vīrieši, 84 ir sievietes. No visiem klientiem 40 (27 sievietes, 13 vīrieši) klientiem ir noteikta invaliditāte, no viņiem 20 ir darbspējīgā vecumā. Pārējie klienti ir pensijas vecumu sasnieguši cilvēki. 57 klientiem ir uzstādīta diagnoze – demence, ļoti daudziem klientiem diagnoze demence nav uzstādīta, bet simptomi ir ļoti izteikti – organiski personības un uzvedības traucējumi, kognitīvie traucējumi, hroniski smadzeņu asinsrites traucējumi, kas ar laiku var atstāt iespaidu uz uzvedību. Trīs klientiem noteikta diagnoze – šizofrēnija. Daudzi klienti ir mazkustīgi un viņiem nepieciešama ievērojama palīdzība pašaprūpē. Jaunākajai klientei 2020. gadā bija 37 gadi, vecākajai – 94 gadi. Klientu vidējais vecums ir 75 gadi, sievietēm – 84, vīriešiem – 70 gadi.

2020. gadā Centrā tika uzņemti 23 rīdzinieki: divi vīrieši, 23 sievietes. Saskaņā ar 2020. gada 31. decembra datiem 58 klienti bija vecuma pensiju saņēmēji, četri valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēji, 39 invaliditātes pensiju saņēmēji.

Klienti ārstēšanas plāna ietvaros saņem medikamentus, kā arī atbilstoši nepieciešamībai – individuāli piemeklētas higiēnas preces. Klientiem ir nodrošināta ēdināšana četras reizes dienā, ja nepieciešams, arī atbilstošas diētas. Veselības aprūpes pakalpojumus nodrošina veselības aprūpes nodaļas vadītāja – vecākā medicīnas māsa, divas medicīnas māsas un fizioterapeits. Pakalpojums tiek pirktis, lai nodrošinātu ģimenes ārsta, psihiatra, zobārsta, protēzista, podologa pakalpojumus un citu veselības aprūpes speciālistu mājas vizītes. Pamatojoties uz ģimenes ārsta nosūtījumu, tiek veikti arī citi nepieciešamie izmeklējumi un speciālistu konsultācijas atbilstoši klienta veselības stāvoklim.

2020. gada pavasarī Centrs pirmais saņēma COVID-19 triecienu, kad saslima viena kliente un viena darbiniece. 2020. gada nogalē, „otrā viļņa” uzliesmojumā, COVID-19 skāra 23 klientus un 12 darbiniekus. Gada garumā veikti 266 COVID-19 skrīninga testi klientiem un 139 testi darbiniekiem.

Pēc klientu funkcionālo spēju novērtēšanas viņiem tiek nodrošināti arī tehniskie palīgīdzekļi atbilstoši viņu vajadzībām un funkcionālajam stāvoklim. Iemītnieki dzīvo 46 istabās: piecās vienvietīgās, 19 divvietīgās, 15 trīsvietīgās, sešās četrvietīgās un vienā piecvietīgā istabā, kas ir sadalīta ar mēbelēm divās daļās. Klientu dzīves kvalitātes uzlabošanai pakāpeniski notiek mēbeļu un inventāra nomaiņa dzīvojamās istabās un atpūtas telpās. Klienti tiek nodrošināti ar gadalaikam piemērotu apģērbu un apaviem.

Kvalitatīvākas aprūpes nodrošināšanai iegādāti tehniskie palīgīdzekļi. Klientu drošībai un aprūpes kvalitātes uzlabošanai izveidota medicīnas un aprūpes personāla izsaukuma sistēma. Katru gadu tiek veikta darbinieku instruktāža darba aizsardzībā un ugunsdrošībā (ar praktisko apmācību uguns liesmu dzēšanā).

Centra klientiem tiek nodrošināta garīgā aprūpe atbilstoši konfesijai piederībai. Ir izveidojusies ļoti laba sadarbība ar Bolderājas Evaņģēliski luteriskās draudzes locekļiem, kuri regulāri atbalsta iemītniekus attālināti, vadot svētbrižus ar apziņošanas sistēmas palīdzību.

Lai nodrošinātu Centra klientu saturīgu brīvo laiku, tiek organizētas dažādas aktivitātes, ievērojot COVID-19 ierobežojumus un epidemioloģiskos drošības principus. Piedāvāto nodarbību un pasākumu klāsts ir ļoti dažāds, piemēram, dzimšanas dienu un nacionālo svētku svinēšana, kino pēcpusdienas, rokdarbi, kulinārija, galda spēles, vingrošana, atmiņas un prāta treniņi, deju un kustību un mūzikas terapiju nodarbības, nūjošana, sadzīves un pašaprūpes prasmju nodarbības. Iemītnieki, iespēju robežās, ievērojot noteiktos COVID-19 drošības pasākumus, dodas pastaigās gar jūru un parku. Starptautiskajā senioru dienā viesojās mūziķis Miks Dukurs un sveica iemītniekus ar muzikālu priekšnesumu.

2020. gadā Centra iemītnieki IKSD finansētā Integrācijas programmas projekta „Darīsim kopā” ietvaros trīs nodarbību ciklos (radošās nodarbības, kulinārijas nodarbības, sadzīves un pašaprūpes prasmju nodarbības) apguva jaunas iemaņas un prasmes, uzlabojot savu dzīves kvalitāti. Projekta laikā kopā ar Centra darbiniekiem klienti izgatavoja rotājumus – tika apgleznoti zīda lakati, izšūtas glezniņas, apsveikuma kartītes, batikotas šallītes, darināti dažādi adījumi un noaustas sedziņas

uz stellītēm. Organizētas dažādas sadzīves un pašaprūpes prasmju nodarbības – zeķu uzvilcēja, manuālā satvērēja, galda piederumu lietošana ikdienā iemītniekiem, kam apgrūtinātas pašaprūpes spējas. Kulinārijā gatavotas dažādas maltītes, diētiski kokteiļi, kūksi, augļu salāti, smūtiji, notikušas literatūras pēcpusdienas, priekšlasījumi. Aktīvākie Centra klienti apmeklēja Laimas Šokolādes muzeju un darbojās šokolādes darbnīcā. Projekta noslēgumā Centra zālē tika izstādīti projekta laikā tapuši iemītnieku darbi un iekārtoti albumi ar fotogrāfijām par projekta gaitu.



RSAC „Stella Maris” iemītnieku aktivitātes Centrā un ārpus tā

Vairāku gadu garumā Centrs veiksmīgi darbojas APSD projektā. Projekta ietvaros veikta parka teritorijas sakopšana, telpu uzkopšana. 2020. gadā projektā piedalījās divi dalībnieki.

Sadarbībā ar NVA 12 skolēni tika nodarbināti vasaras mēnešos (jūlijā un augustā). Jaunieši palīdzēja Centra bibliotēkas sakārtošanā, apstādījumu sakopšanā. Šāda veida projekti ir liels ieguvums gan institūcijai, gan pašiem dalībniekiem.

Lai uzlabotu sociālo pakalpojumu kvalitāti, tika veikta iemītnieku un viņu piederīgo aptauja. Apkopoti aptauju priekšlikumi, kurus plānots pakāpeniski ieviest klientu sadzīves apstākļu uzlabošanai un pakalpojuma kvalitātes celšanai.

SOCIĀLIE PABALSTI

Atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma, likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā”, likumu „Par pašvaldībām”, Ministru kabineta (turpmāk – MK) noteikumu un RD saistošo noteikumu nosacījumiem **Rīgas pilsētas pašvaldībā tiek piešķirti un izmaksāti:**

- ⊗ valsts noteiktie sociālās palīdzības pabalsti – pabalsts garantētā minimālā ienākuma līmeņa nodrošināšanai (turpmāk – GMI pabalsts), dzīvokļa pabalsts un pabalsts krīzes situācijā;
- ⊗ pašvaldības funkcijās noteiktie sociālie pabalsti – pabalsti audžuģimenēm un bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajam bērnam pēc pilngadības sasniegšanas (turpmāk – pilngadīgiem bāreņiem);
- ⊗ pabalsti atbilstoši pašvaldības brīvprātīgi uzņemtajām iniciatīvām – pabalsts veselības aprūpei, pabalsts izglītības ieguves atbalstam, svētku pabalsts politiski represētām personām un nacionālās pretošanās kustības dalībniekiem, pabalsts mājokļa pielāgošanai invalīdiem, pabalsts sociālās rehabilitācijas mērķu sasniegšanai, pabalsts simts un vairāk gadus sasniegušām personām, vienreizējs pabalsts ģimenei sakarā ar bērna piedzimšanu, pabalsts pilngadīgo aizgādībā esošo personu aizgādņiem, pabalsti aizbildņiem, pabalsts patstāvīgas dzīves uzsākšanai pilngadīgai personai pēc SAC pakalpojuma pārtraukšanas (turpmāk visi kopā – sociālie pabalsti).

Pašvaldības iedzīvotājiem tiek piešķirti gan testēti sociālie pabalsti (izvērtējot personas ienākumus un materiālo stāvokli), gan netestēti sociālie pabalsti (konkrētās dzīves situācijās, neizvērtējot personas ienākumus un materiālo stāvokli).

Sociālo pabalstu izmaksu nodrošina RSD saskaņā ar RD budžeta programmas – 18.02.00. „Sociālie pabalsti Rīgas pilsētas iedzīvotājiem” – īstenošanai piešķirto finansējumu. 2020. gadā RSD šīs budžeta programmas ietvaros rīdziniekiem izmaksāja 194 885 sociālos pabalstus (2018. gadā – 211 528, 2019. gadā – 203 222) 21 941 personai (2018. gadā – 25 123, 2019. gadā – 22 932).

Sociālo pabalstu izmaksu nodrošināšanai 2020. gadā bija plānots izlietot 12 301 521 EUR, no kuriem 2020. gadā faktiski tika izlietoti 11 714 707 EUR jeb 95%.

Kopējā sociālajiem pabalstiem izlietotā finansējuma pieaugums 2020. gadā salīdzinājumā ar 2019. gadu ir 335 785 EUR jeb 3% (skat. 6. tabulu).

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma Pārejas noteikumos (2020. gada 20. marta likuma redakcijā) ir noteikts, ka **laikā, kamēr visā valstī ir izsludināta ārkārtējā situācija sakarā ar COVID-19 izplatību:**

- ⊗ ja ģimenei (personai) izsniegtās izziņas, kas apliecina, ka tā atzīta par trūcīgu, maznodrošinātu vai par maznodrošinātu atbilstoši atbalsta saņemšanas nosacījumiem, ko noteicis Eiropas Atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām (vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli nepārsniedz 242 EUR mēnesī), derīguma termiņš beidzas vai ir jāpagarina, uzskatāms, ka izziņas derīguma termiņš ir pagarināts uz ārkārtējās situācijas laiku un vienu kalendāra mēnesi pēc ārkārtējās situācijas beigām;
- ⊗ uz ārkārtējās situācijas laiku un vienu kalendāra mēnesi pēc ārkārtējās situācijas beigām ģimenei (personai) saglabājas visi pašvaldības un valsts piešķirtie pabalsti un atvieglojumi, uz kuriem šai ģimenei (personai) ir tiesības kā trūcīgai vai maznodrošinātai.

Līdz ar to šajā laikā, izvērtējot personu tiesības uz pašvaldības sociālo palīdzību vai atbilstību noteiktam statusam, tika ņemti vērā iepriekš uzrādītie ienākumi un materiālais stāvoklis un netika vērtēti personas aktuālie ienākumi, līdz ar to var būt situācijas, kad personas turpināja saņemt sociālo palīdzību vai personai ar noteiktu statusu noteiktos atvieglojumus, lai arī objektīvi persona ar saviem ienākumiem vairs neatbilda sociālās palīdzības saņemšanas kritērijiem. Tas liek secināt, ka 2020. gadā testēto sociālo pabalstu saņēmēju loks un tam izlietotais finansējums varētu būt lielāks kā kādam tam vajadzētu būt, izvērtējot personas atbilstoši normatīvo aktu nosacījumiem.

6. tabula. Sociālo pabalstu saņēmēju skaits, izlietotie finanšu līdzekļi un vidējais pabalsta apmērs personai/ģimenei 2018. – 2020. gadā

Pabalstu veidi	Personu skaits, kurām izmaksāti pabalsti			Sociālo pabalstu izmaksai izlietotie līdzekļi, EUR			Pabalsta apmērs vidēji vienai personai gadā, EUR		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
„Sociālie pabalsti Rīgas pilsētas iedzīvotājiem” KOPĀ, tai skaitā:	25 123	22 932	21 941	11 473 869	11 378 922	11 714 707	457	496	534
GMI pabalsts	6 332	5 493	5 201	1 890 510	1 654 592	1 586 169	299	301	305
Dzīvokļa pabalsts	11 024	9 167	8 370	5 548 672	5 333 387	5 675 202	503	582	678
Vienreizējs pabalsts krīzes situācijā	96	182	897	16 587	29 337	206 794	173	161	231
Pabalsti audžuģimenēm ⁴	306	361	377	1 138 723	1 274 603	1 302 888	3 721	3 531	3 456
Pabalsti pilngadīgiem bāreņiem ⁵	374	402	443	374 135	447 115	634 382	1 000	1 112	1 432
Pabalsts veselības aprūpei	3 001	3 245	2 646	295 529	375 358	254 189	98	116	96
Pabalsts izglītības ieguves atbalstam	1 154	1 174	1 203	41 048	58 700	60 150	36	50	50
Pabalsts apbedīšanai	1 018	885	807	280 765	263 435	242 891	276	298	301
Svētku pabalsts politiski represētām personām	2 783	2 644	2 495	278 300	264 800	249 500	100	100	100
Pabalsts mājokļa pielāgošanai invalīdiem	52	71	33	141 418	243 895	125 818	2 720	3 435	3 813
Pabalsts sociālās rehabilitācijas mērķu sasniegšanai, tai skaitā patstāvīgas dzīves uzsākšanai pēc SAC	247	207	218	39 574	53 522	44 905	182	259	206
Pabalsts simts un vairāk gadus sasniegušām personām	70	75	90	10 500	11 250	13 800	150	150	150
Vienreizējs pabalsts ģimenei sakarā ar bērna piedzimšanu	6 400	5 965	5 605	960 000	894 750	840 750	150	150	150
Pabalsti aizbildņiem ⁶	476	491	488	262 502	273 473	277 127	551	557	568
Pabalsts aizgādņiem	765	773	793	194 251	200 705	200 141	254	260	252
Apmaksātas pusdienas izglītojamiem	20 ⁷	—	—	1 355	—	—	68	—	—

⁴ Pabalsts bērna uzturam audžuģimenē, pabalsts audžuvecākiem apģērba un mīkstā inventāra iegādei, atlīdzība par audžuģimenes pienākumu pildīšanu.

⁵ Pabalsts pilngadīgiem bāreņiem sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei, pabalsts pilngadīgiem bāreņiem patstāvīgas dzīves uzsākšanai, pabalsts pilngadīgiem bāreņiem ikmēneša izdevumiem, pabalsts pilngadīgiem bāreņiem dzīvojamās telpas īrei.

⁶ Pabalsts aizbildnim, kurš aprūpē bērnu, kuram viens vai abi vecāki miruši; pabalsts aizbildnim, kurš aprūpē divus (vai vairāk) aizbildnībā esošus bērnus par otro un katru nākamo aizbildnībā esošu bērnu.

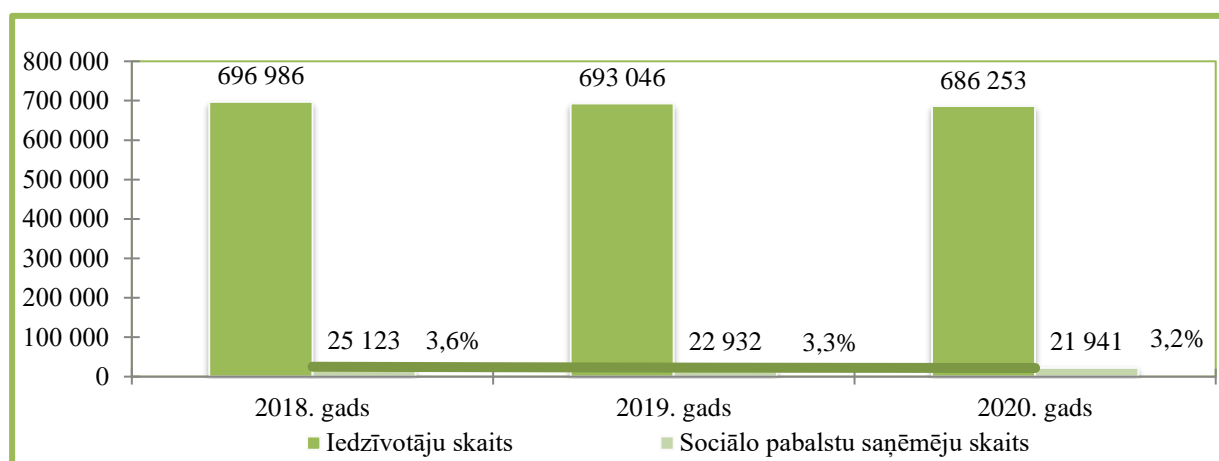
⁷ Rīgas pašvaldībā, sākot no 2017. gada 1. janvāra, bezmaksas ēdināšana ir visiem 1. – 9. klašu audzēkņiem. RSD apmaksā ēdināšanas izdevumus tikai 10. – 12. klašu audzēkņiem, kuriem ir piešķirts trūcīgas vai maznodrošinātas ģimenes (personas) statuss. No 2019. gada 1. septembra bezmaksas ēdināšana ir visiem 1. – 12. klašu audzēkņiem.

Sociālo pabalstu saņēmēju struktūra

Rīgas pilsētas pašvaldībā dzīvesvietu deklarējušo iedzīvotāju skaits arī 2020. gadā turpināja samazināties. Salīdzinot ar 2019. gadu, iedzīvotāju skaits samazinājies par 0,6% jeb 3 940 personām (2019. gadā pret 2018. gadu par 1% jeb 6 793 personām). Arī sociālo pabalstu saņēmēju skaita īpatsvars starp Rīgas pilsētas pašvaldībā dzīvesvietu deklarējušiem iedzīvotājiem 2020. gadā turpina samazināties.

No visiem Rīgas pilsētas pašvaldībā dzīvesvietu deklarējušiem iedzīvotājiem sociālos pabalstus saņēma 2018. gadā – 3,6%, 2019. gadā – 3,3%, bet 2020. gadā – 3,2% iedzīvotāji (skat. 3. attēlu).

3. attēls. Iedzīvotāju, sociālo pabalstu saņēmēju skaits un sociālo pabalstu saņēmēju skaita īpatsvars no iedzīvotāju skaita, Rīgā, 2018. – 2020. gadā



Trūcīgas un maznodrošinātas personas (ģimenes) statuss

Kopš 2012. gada Rīgā pakāpeniski samazinājās personu skaits, kuras saskaņā ar RSD lēmumu atzītas par trūcīgām personām (ģimenēm), bet **2020. gadā** pēc neliela trūcīgo personu skaita samazinājuma janvārī un februārī, pavasara mēnešos trūcīgo personu skaits pieauga, un pēc neliela trūcīgo personu skaita samazinājuma vasaras mēnešos un septembrī, trūcīgo personu skaits līdz pat gada beigām atkal turpina pieaugt.

Kopumā **2020. gadā reģistrētas 6 787 trūcīgas personas**, kas, salīdzinot ar **2019. gadu, ir par 8% mazāk** (2019. gadā reģistrētas 7 343 trūcīgas personas, bet 2018. gadā 8 731 trūcīga persona jeb par 16% mazāk kā 2019. gadā) (skat. 4. attēlu).

Iepriekš minētās **trūcīgo personu skaita svārstības 2020. gada laikā ir saistītas ar ārkārtējo situāciju valstī COVID-19 saslimšanas dēļ.**

No visiem Rīgas pilsētas iedzīvotājiem – 686 353⁸ personām, trūcīgo personu skaits 2020. gadā ir 0,99% (2019. gadā – 1,06%, 2018. gadā – 1,25%).

Latvijas Republikas Labklājības ministrijas (turpmāk – LM) apkopotā informācija liecina, ka 2020. gada decembrī visās Latvijas pašvaldībās kopā reģistrētas 26 764 trūcīgas personas jeb 1,41% no visiem iedzīvotājiem Latvijā, 2019. gada decembrī – 26 331 trūcīga persona jeb 1,38% no visiem iedzīvotājiem Latvijā, bet 2018. gada decembrī – 31 654 trūcīgas personas jeb 1,65% no visiem iedzīvotājiem Latvijā⁹.

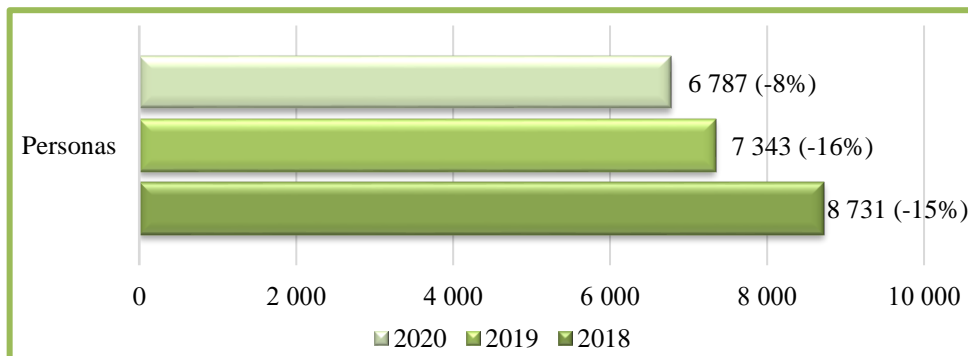
2020. gada decembrī no visām trūcīgajām personām Rīgā 28,9% bija personas ar invaliditāti, 25,3% pensijas vecuma personas, 23,3% bērni un 22,5% personas darbības vecumā. Salīdzinoši 2019. gada decembrī no visām trūcīgajām personām 33,5% bija personas ar invaliditāti, 20,9% bērni, 27,6% pensijas vecuma personas un 18,1% personas darbības vecumā.

⁸ [Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati.](#)

⁹ [LR Labklājības ministrijas dati.](#)

2020. gada decembrī salīdzinājumā ar 2019. gada decembri ir **samazinājies personu ar invaliditāti un pensijas vecuma personu īpatsvars** starp trūcīgajām personām, līdz ar to pensijas vecuma personu un personu ar invaliditāti īpatsvars no visām personām, kurām ir piešķirts trūcīgas personas statuss, 2020. gada decembrī ir 54% (2019. gada decembrī – 61%, 2018. gada decembrī – 55%).

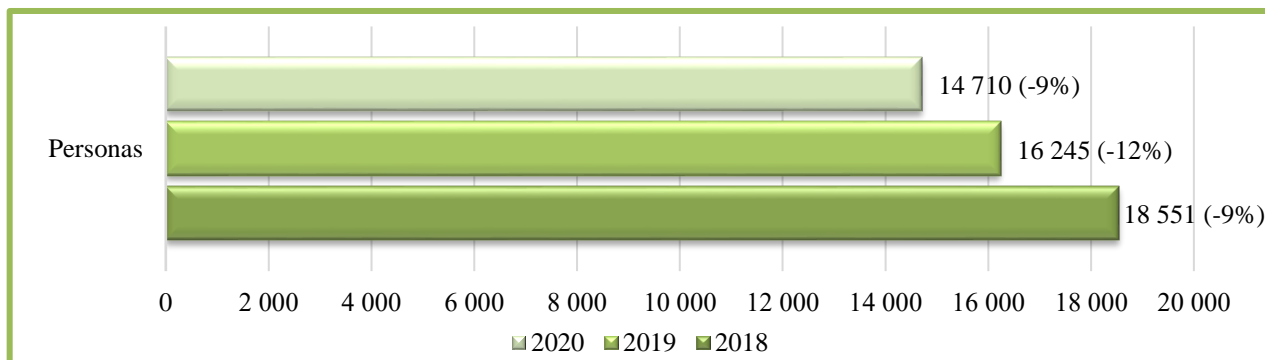
4. attēls. Trūcīgo personu skaits Rīgā 2018. – 2020. gadā



Arī maznodrošināto personu skaits Rīgā samazinājās, sākot no 2012. gada līdz pat 2020. gada februārim, bet, tāpat kā trūcīgo personu skaits, ārkārtējās situācijas valstī ietekmē pavasara mēnešos maznodrošināto personu skaits pieaug, un pēc neliela samazinājuma vasaras mēnešos un septembrī, maznodrošināto personu skaits līdz pat gada beigām atkal turpina pieaugt.

Salīdzinot 2020. gadu ar 2019. gadu, maznodrošināto personu skaits kopumā ir samazinājies par 9% (16 245 personas 2019. gadā līdz 14 710 personām 2020. gadā) (skat. 5. attēlu). **86% maznodrošināto personu ir pensijas vecuma personas un personas ar invaliditāti.** 2020. gadā no Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem – 686 253¹⁰ personām – 2,14 % ir personas, kurām RSD ir piešķīris maznodrošinātas personas statusu (2019. gadā – 2,34%, 2018. gadā – 2,7%).

5. attēls. Maznodrošināto personu skaits Rīgā 2018. – 2020. gadā



GMI pabalsts un dzīvokļa pabalsts

No 11 714 707 EUR, kuri 2020. gadā izlietoti sociālo pabalstu nodrošināšanai, 7 620 615 EUR tika izlietoti testēto sociālo pabalstu apmaksai, tai skaitā **7 261 371 EUR jeb 95% no testētajiem sociālajiem pabalstiem izlietotā finansējuma izlietoti GMI un dzīvokļa pabalstam** (2018. gadā – 95%, 2019. gadā – 94%).

Saskaņā ar RD 2013. gada 15. janvāra saistošo noteikumu Nr.202 „Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu vai maznodrošinātu un sociālajiem pabalstiem Rīgas pilsētas pašvaldībā” (turpmāk – Saistošie noteikumi Nr.202) nosacījumiem (ar grozījumiem, kas stājās spēkā 2020. gada 22. janvārī) 2020. gadā **GMI līmenis personai darbības vecumā ir 64,00 EUR**

¹⁰ [Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati.](#)

mēnesī, bērnam 80,00 EUR mēnesī, savukārt vecuma un invaliditātes pensijas saņēmējam 128,06 EUR mēnesī. Valstī noteiktais GMI līmenis 2020. gadā ir 64 EUR¹¹.

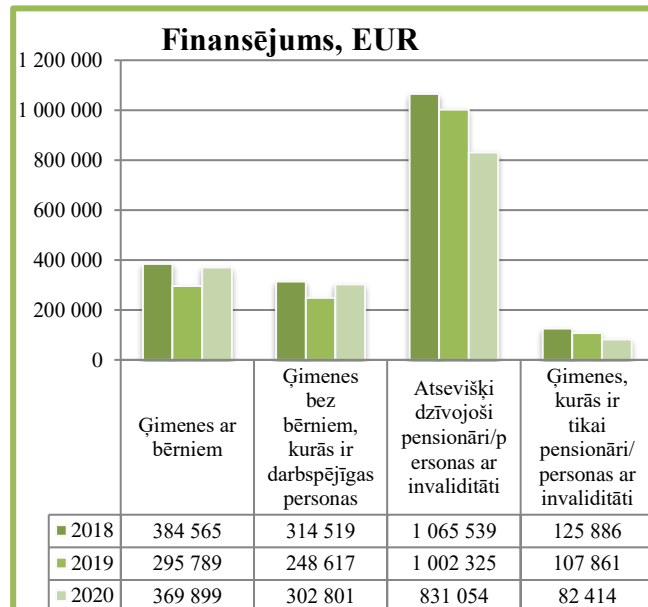
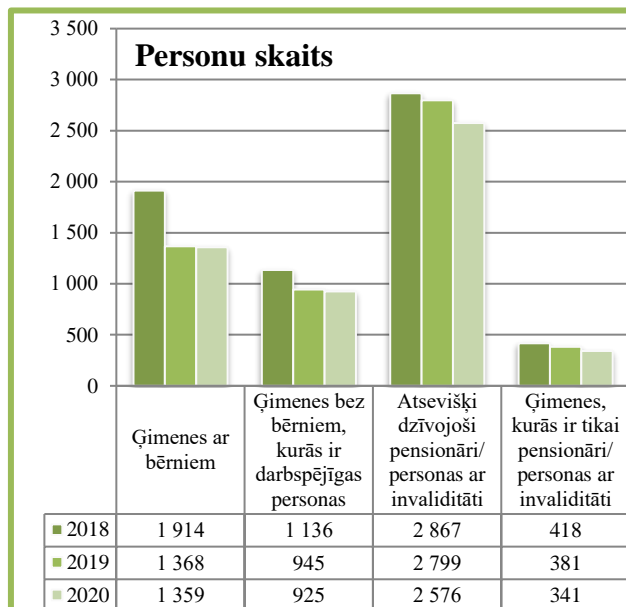
Līdz ar trūcīgo personu skaita samazinājumu, samazinās arī GMI pabalsta saņēmēju skaits. 2020. gadā GMI pabalstu saņēma 5 201 persona (48% no visiem testēto sociālo pabalstu saņēmējiem jeb 77% no visām trūcīgajām personām) (2018. gadā – 6 332 personas jeb 47% no visiem testēto pabalstu saņēmējiem jeb 73% no visām trūcīgajām personām, 2019. gadā – 5 493 personas jeb 48% no visiem testēto sociālo pabalstu saņēmējiem jeb 75% no visām trūcīgajām personām).

No visiem GMI pabalsta saņēmējiem 2020. gadā 49% ir atsevišķi dzīvojošas pensijas vecuma personas/personas ar invaliditāti (2018. gadā – 45%, 2019. gadā – 50%) (skat. 6. attēlu).

2020. gadā GMI pabalstam izlietotais finansējums ir 1 586 169 EUR jeb 21% no testētajiem pabalstiem izlietotā finansējuma (2019. gadā – 1 654 592 EUR jeb 22%, 2018. gadā – 1 890 510 EUR jeb 24%). 2020. gadā GMI pabalstam izlietoto finanšu līdzekļu apmērs, salīdzinot ar 2019. gadu, ir samazinājies par 4% (2019. gadā, salīdzinot ar 2018. gadu, izlietoto finanšu līdzekļu apmērs samazinājās par 12%).

2020. gadā no GMI pabalstam izlietotā finansējuma 53% izlietots atsevišķi dzīvojošām pensijas vecuma personām/personām ar invaliditāti (2018. gadā – 56%, 2019. gadā – 61%). Lielais finanšu līdzekļu izlietojums atsevišķi dzīvojošām pensijas vecuma personām/personām ar invaliditāti saistīts gan ar GMI līmeņa apmēra atšķirībām Rīgā, gan ar to, ka ar vizuālākajiem ienākumiem un nabadzības riskam visvairāk ir pakļautas tieši atsevišķi dzīvojošas pensijas vecuma personas/personas ar invaliditāti. Savukārt izlietotā finansējuma pieaugums ģimenēm ar bērniem un ģimenēm, kurās ir tikai darbspējīgas personas, saistīts ar GMI līmeņa pieaugumu šīm mērķa grupām, sākot no 2020. gada (grozījumi Saistošajos noteikumos Nr.202).

6. attēls. GMI pabalsta saņēmēju skaits un pabalstam faktiski izmaksātie līdzekļi, EUR



2020. gadā Rīgā dzīvokļa pabalstu saņēma 8 370 personas jeb 78% no visiem testēto sociālo pabalstu saņēmējiem (2018. gadā – 82%, 2019. gadā – 79%).

Dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits 2020. gadā, salīdzinot ar 2019. gadu, samazinājās par 9% (2019. gadā salīdzinājumā ar 2018. gadu dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits samazinājās par 17%) (skat. 7. attēlu).

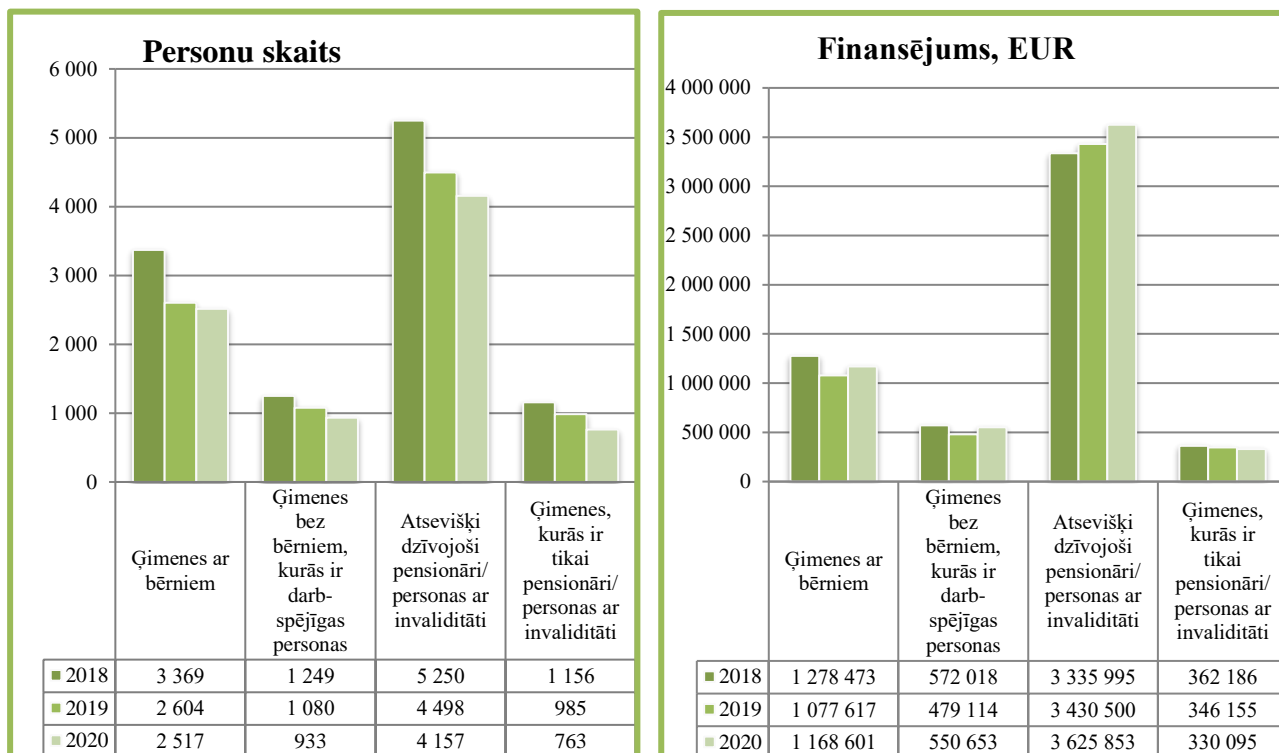
No visiem dzīvokļa pabalsta saņēmējiem 2020. gadā 50% ir atsevišķi dzīvojoši pensionāri/personas ar invaliditāti (2018. gadā – 48%, 2019. gadā – 49%).

2020. gadā izlietotais finansējums dzīvokļa pabalstam – 5 675 202 EUR jeb 74% no kopējā finansējuma testētajiem pabalstiem (2018. un 2019. gadā – 71%).

¹¹ [Ministru kabineta 18.12.2012. noteikumi Nr.913 „Noteikumi par garantēto minimālo ienākumu līmeni”.](#)

2020. gadā no kopējā dzīvokļa pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma 64% finanšu līdzekļu izlietots atsevišķi dzīvojošām pensijas vecuma personām/personām ar invaliditāti (2018. gadā – 60%, 2019. gadā – 64%). Tas saistīts ar to, ka pensijas vecuma personām/personām ar invaliditāti ir augstāks GMI līmenis kā pārējām personām, kā rezultātā pēc dzīvokļa apmaksas personas rīcībā jāpaliek vairāk līdzekļu pamatvajadzību nodrošināšanai, līdz ar to dzīvokļa pabalsta apmērs būs lielāks.

7. attēls. Dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits un faktiski izlietotie līdzekļi, EUR



Arī 2020. gadā saglabājas tendence pieaugt vidēji vienai personai izmaksātā dzīvokļa pabalsta apmēram. **2020. gadā izmaksātā dzīvokļa pabalsta apmērs bija vidēji 678 EUR personai jeb 950 EUR ģimenei gadā.** Salīdzinoši 2019. gadā dzīvokļa pabalsta apmērs bija vidēji 582 EUR personai jeb 813 EUR ģimenei gadā, 2018. gadā dzīvokļa pabalsta apmērs bija vidēji 503 EUR personai jeb 720 EUR ģimenei gadā.

Vidējā dzīvokļa pabalsta apmēra pieaugums pamatā saistāms ar Saistošo noteikumu Nr.202 grozījumiem, kas stājās spēkā 2020. gada 22. janvārī, kuros:

- ⊗ tika paaugstināta dzīvokļa pabalsta aprēķinam izmantojamā normatīvā īres maksa par mājokļa 1m², nepārsniedzot noslēgtā īres vai apsaimniekošanas līguma nosacījumus vai komunālo maksājumu kvītī norādīto summu mēnesī, bet ne vairāk kā: mājoklim ar platību līdz 32 m² – astoņi EUR par 1m², mājoklim ar platību virs 32 m² līdz 45 m² – septiņi EUR par 1m², mājoklim ar platību, kas pārsniedz 45 m² – pieci EUR par 1m². Ieviesto izmaiņu rezultātā 1m² normatīvā īres maksa, salīdzinot 2019. gada decembri ar 2020. gada decembri, ir pieaugusi par vienu EUR;
- ⊗ mainīta kārtība, kādā dzīvokļa pabalsta ietvaros tiek aprēķināts pabalsts cietā kurināma iegādei – mājoklim, kuru apkurina ar cieto kurināmo (malka, ogles, briketes, granulas), dzīvokļa pabalsta aprēķinā ņem vērā normatīvajā aktā noteikto mājokļa normatīvo platību personai (ģimenei) un apkures cenu seši EUR par 1m², kā rezultātā darbiniekiem mazinājās administratīvais slogs, klientiem ir skaidri saprotams pabalsta aprēķins, pabalsta aprēķins vairs nav atkarīgs no krāšņu skaita mājoklī, bet gan no dzīvojamās platības;
- ⊗ lai atsevišķi dzīvojošiem pensionāriem/personām ar invaliditāti un ģimenēm, kurās ir tikai pensionāri/personas ar invaliditāti, atvieglotu pakalpojumu izdevumu apmaksu, nodrošinātu sazināšanās iespējas ar valsts un pašvaldības iestādēm elektroniski un varētu saņemt aktuālāko informāciju, dzīvokļa pabalsta aprēķinā iekļauta interneta un tālruņu lietošanas pakalpojumu

apmaksā kopumā līdz 15 EUR mēnesī, bet ne vairāk kā norādīts pakalpojumu sniedzēja izrakstītajā rēķinā.

Pārējie pašvaldības sociālie pabalsti

Pārējiem sociālajiem pabalstiem kopā **2020. gadā tika izlietoti 4 453 336 EUR jeb 38%** no visiem sociālajiem pabalstiem izlietotajiem līdzekļiem (2018. gadā 4 034 387 EUR jeb 35%, 2019. gadā – 4 390 943 EUR jeb 39%), izlietotā finansējuma pieaugums 62 393 EUR jeb 1,4%. Izlietotā finansējuma pieaugumu ietekmēja pabalsta krīzes situācijā un pabalstu pilngadīgiem bāreņiem saņēmēju skaita pieaugums.

2020. gadā pabalstos **pilngadīgiem bāreņiem tika izmaksāti 634 382 EUR**, kas ir par 42% vairāk kā 2019. gadā. Tas pamatojams ar to, ka aktīva sociālā darba rezultātā arvien vairāk bāreņi pēc pilngadības sasniegšanas saņem valsts noteiktās sociālās garantijas, kā arī 2020. gada 22. janvārī stājās spēkā RD 2019. gada 18. septembra saistošie noteikumi Nr.90 „Par Rīgas pilsētas pašvaldības palīdzību bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajam bērnam pēc pilngadības sasniegšanas”, ar kuriem **tika paaugstināts vienreizēja pabalsta sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei apmērs līdz 430 EUR**, kā arī **paaugstināti dzīvokļa pabalstam noteiktie normatīvi**. 2020. gadā pabalstus pilngadīgiem bāreņiem saņēma **443 personas**, salīdzinoši 2019. gadā pabalstus saņēma 402 personas, bet 2018. gadā – 374 personas.

2020. gadā **kopumā pabalstu krīzes situācijā saņēma 897 personas 206 794 EUR** apmērā (2018. gadā – 96 personas 16 587 EUR apmērā, 2019. gadā – 182 personas 29 337 EUR apmērā).

No visa piešķirtā pabalsta **krīzes situācijā 162 522 EUR tika piešķirts 787 personām, kuras saistībā ar COVID-19 izraisītajām sekām nevarēja nodrošināt pamatvajadzības**, piemaksa bērnam pie pabalsta piešķirta un izmaksāta **295 personām 23 850 EUR** apmērā.

1 302 888 EUR jeb 29% no pārējiem pabalstiem izlietotā finansējuma **tika izlietots pabalstiem audžuģimenēm**. 2019. gadā pabalstiem audžuģimenēm tika izlietoti 1 274 603 EUR, bet 2018. gadā – 1 138 723 EUR.

2020. gada decembrī pabalstus saņēma 145 audžuģimenes par tajās ievietotiem 265 bērniem (2018. gada decembrī – 123 ģimenes ar 223 bērniem, 2019. gada decembrī – 141 ģimene ar 270 bērniem).

2020. gadā, jau ceturto gadu pēc kārtas, **turpināja samazināties pabalsta ģimenei sakarā ar bērna piedzimšanu saņēmēju skaits**. 2020. gadā pabalsts tika piešķirts **5 605 jaundzimušajiem rīdniekiem 840 750 EUR** apmērā, kas ir par 6% mazāk nekā 2019. gadā. 2019. gadā pabalsts tika izmaksāts 5 965 personām 894 750 EUR apmērā, kas bija par 7% mazāk nekā 2018. gadā. Savukārt 2018. gadā tas tika piešķirts par 9% mazāk nekā 2017. gadā.

2020. gadā, jau ceturto gadu pēc kārtas, **turpina pieaugt pabalsta simts un vairāk gadus sasniegušām personām saņēmēju skaits**. 2020. gadā pabalstu saņēma **90 personas**, 2019. gadā – 75 personas, 2018. gadā – 70 personas, 2017. gadā – 65 personas. 2020. gadā šim pabalstam tika izlietots **13 800 EUR**.

Iemesli, kas ietekmēja testēto sociālo pabalstu saņēmēju skaitu:

- ⊗ **Pensiju indeksācija** – 2019. gada 1. oktobrī un 2020. gada 1. oktobrī pārskatītas vecuma, invaliditātes, izdienas, apgādnieka zaudējuma pensijas un apdrošināšanas atlīdzības. Vidējā izmaksājamā **vecuma pensija** Rīgā 2019. gada decembrī bija 391,99 EUR, 2020. gada jūnijā sasniedza 398,09 EUR, bet **2020. gada decembrī – 416,35 EUR**; vidējā izmaksājamā **invaliditātes pensija** Rīgā 2019. gada decembrī bija 198,20 EUR, 2020. gada jūnijā sasniedza 202,70 EUR, bet **2020. gada decembrī – 209,92 EUR**.
- ⊗ **Vidējā darba alga** (bruto) Latvijā pieauga par 5,9% jeb 64 EUR no 1 091 EUR par pilnas slodzes darbu 2019. gada trešajā ceturksnī līdz 1 147 EUR 2020. gada trešajā ceturksnī. Bruto darba samaksas mediāna 2020. gada trešajā ceturksnī bija 908 EUR. Salīdzinot ar 2019. gada trešo ceturksni (848 EUR), tā pieauga straujāk nekā vidējā darba samaksa (7,1%). Rīgā vidējā mēneša bruto darba samaksa 2020. gada trešajā ceturksnī, salīdzinot ar citiem Latvijas reģioniem, bija vislielākā – **1 279 EUR** par pilnas slodzes darbu.
- ⊗ **Iedzīvotāju ienākuma nodokļa izmaiņas** (neto ienākumu pieaugums):
 - ✓ neapliekamais minimums pieauga no 230 EUR 2019. gadā līdz 300 EUR 2020. gadā;

- ✓ atvieglojums par apgādājamo pieauga no 230 EUR 2019. gadā līdz 250 EUR 2020. gadā;
- ✓ pensijas neapliekamais minimums pieauga no 270 EUR 2019. gadā līdz 300 EUR 2020. gadā.
- ⊗ Rīgā uz 2020. gada 31. janvāri bija reģistrēti 12 854 bezdarbnieki un bezdarba līmenis bija 4,0%, bet 2020. gada 31. decembrī Rīgā bija reģistrēti **17 936 bezdarbnieki** un bezdarba līmenis bija **5,7%**.

Nemot vērā valstī notiekošās makroekonomisko rādītāju izmaiņas, daļai iedzīvotāju, kuri lūdz sociālo palīdzību, materiālā situācija neatbilst normatīvo aktu prasībām, līdz ar to 2020. gadā RSD pieņēma 3 152 lēmumus par sociālās palīdzības atteikumu (2019. gadā – 2 119, 2018. gadā – 2 036).

RSD visbiežāk sociālā palīdzība tika atteikta tādēļ, ka persona neatbilda krīzes pabalsta nosacījumiem saistībā ar COVID-19 izraisītajām sekām (29% gadījumu), personas ienākumi ir augstāki nekā nosaka normatīvo aktu kritēriji (24% gadījumu) vai persona neuzrāda visus ienākumus (5% gadījumu).

Labklājības departamentā 2020. gadā visbiežāk tika apstrīdēti RSD lēmumi atteikt piešķirt dzīvokļa pabalstu – 27% gadījumu (2018. gadā – 23%, 2019. gadā – 32%) un atteikt maznodrošinātas personas (ģimenes) statusu – 16% gadījumu (2018. gadā – 27%, 2019. gadā – 23%), kā arī atteikt pabalstu krīzes situācijā – 19% gadījumu (iepriekšējos gados nebija starp biežāk minētajiem).

No visiem Labklājības departamentā pārskatītajiem RSD sociālās palīdzības atteikumiem 84% gadījumu tika atstāti negrozīti (2018. gadā – 82%, 2019. gadā – 89%).

Rīgas Sociālā dienesta pieņemtie sociālās palīdzības atteikumi 2020. gadā



3 152

lēmumus Rīgas Sociālais dienests pieņēma par sociālās palīdzības atteikumu

29%

gadījumu persona neatbilda krīzes pabalsta nosacījumiem saistībā ar COVID-19 izraisītajām sekām

24%

gadījumu personas ienākumi bija augstāki nekā nosaka normatīvo aktu kritēriji

5%

gadījumu persona neuzrādīja visus ienākumus

SOCIĀLIE PAKALPOJUMI

Saskaņā ar likumu „Par pašvaldībām”, Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumu un RD saistošajiem noteikumiem, Rīgas pilsētas pašvaldībā tiek sniegti sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām, kā arī sociālie pakalpojumi ģimenēm un bērniem. Sociālie pakalpojumi tiek nodrošināti atbilstoši personas vajadzībām, pamatojoties uz sociālā darba speciālista veiktu personas vajadzību un resursu novērtējumu. Pašvaldība sniedz vai nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus personas dzīvesvietā, materiālu atbalstu personai, lai tā varētu veikt samaksu par sociālajiem pakalpojumiem, sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus institūcijā, kā arī sociālā darba pakalpojumu (sociālās aprūpes un/vai sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanas ietvaros, kā arī RSD un pašvaldības deleģēšanas līgumu ietvaros – stacionārajās ārstniecības iestādēs, kurās strādā sociālais/-ie darbinieks/-i, un biedrības „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” sniegtais sociālā darba pakalpojums sociālā riska ģimenēm, kurās ir bērna augšanai un attīstībai nelabvēlīgi apstākļi).

2020. gadā sociālos pakalpojumus Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja **septiņas** pašvaldības institūcijas (RSD, RPBJC, trīs RSAC, Rīgas patversme, Rīgas 3. pamatskola), kā arī **147** sociālo pakalpojumu sniedzēji, ar kuriem pašvaldība noslēgusi līgumus par sociālo pakalpojumu sniegšanu Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem (**56** nevalstiskās organizācijas (turpmāk – NVO), **57** privātpersonas, **34** valsts/citu pašvaldību iestādes). Salīdzinoši 2019. gadā kopējais sociālo pakalpojumu sniedzēju skaits arī bija 147, bet 2018. gadā – 141.

Rīdziniekiem 2020. gadā sniegti **55** daudzveidīgi sociālie pakalpojumi. Kopā sociālos pakalpojumus 2020. gadā saņēma **27 390** rīdzinieki, kas ir **par 189 personām vairāk** nekā 2019. gadā (27 201) un **par 1 332 vairāk nekā** 2018. gadā (26 058).

2020. gadā sociālie pakalpojumi Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem apmaksāti no 13 RD budžeta programmām. Kopumā sociālo pakalpojumu nodrošināšanai izlietoti **60 350 246 EUR** (tai skaitā no pašvaldības budžeta izlietoti **55 233 692 EUR**, no valsts budžeta – **5 116 554 EUR** (asistenta pakalpojuma finansēšanai)) (skat. 7. tabulu). Salīdzinoši 2019. gadā sociālie pakalpojumi Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem apmaksāti arī no 13 RD budžeta programmām, izlietojot **56 942 069 EUR** (tai skaitā no pašvaldības budžeta izlietoti **51 689 403 EUR**, no valsts budžeta – **5 252 666 EUR** (asistenta pakalpojuma finansēšanai)), bet 2018. gadā – no 12 RD budžeta programmām, izlietojot **53 215 482 EUR** (tai skaitā no pašvaldības budžeta izlietoti **48 238 286 EUR**, no valsts budžeta – **4 977 196 EUR** (asistenta pakalpojuma finansēšanai)).

2020. gadā, salīdzinot ar 2019. gadu, no valsts budžeta izlietotais finansējums samazinājās par **136 112 EUR jeb 3%** (asistenta pakalpojuma finansēšanai). Salīdzinoši 2019. gadā pret 2018. gadu no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums palielinājās par **3 451 117 jeb 7%**, bet no valsts budžeta izlietotais finansējums palielinājās par **275 470 EUR jeb 5,5%** (asistenta pakalpojuma finansēšanai).

2020. gadā novirzīts papildu finansējums šādiem pakalpojumiem (daļai 2020. gadā aktuālajām vajadzībām finansējums pārvirzīts budžeta programmu ietvaros vai no citām programmām, daļai piešķirts papildu finansējums):

- ⊗ aprūpes dzīvesvietā, tai skaitā, aprūpētās dzīvesvietas pakalpojumam (papildu 17 personām, līdz 45 personām kopā) un videovizītes pakalpojumam (14 personām);
- ⊗ samaksai transporta pakalpojumiem personām ar invaliditāti, kuras nevar pārvietoties ar sabiedrisko transportu;
- ⊗ papildu 15 personām ģimenes asistenta pakalpojumam;
- ⊗ sociālo pakalpojumu (DC pakalpojums pilngadīgām personām, DAC pakalpojums bērniem, sociālās rehabilitācijas programma ar izmitināšanu mātēm ar GRT un viņu bērniem, RSD TC, RPBJC ārpusģimenes aprūpes vajadzībām pielāgoti dzīvokļi bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem) nodrošināšanai sociālajās mājās Mežrozīšu ielā, Rīgā, kā arī šo pakalpojumu mēbelēm un iekārtošanai;
- ⊗ papildu septiņām vietām grupu dzīvoklim un 12 vietām specializētajām darbnīcām bijušās Rīgas 3. internātskolas telpās, Lastādijas ielā;
- ⊗ papildu 150 SAC vietām;
- ⊗ personu ar invaliditāti pacēlāju uzstādīšanai un esošo remontiem;

- ⊗ piecu sociālo pakalpojumu cenas palielinājumam atbilstoši sociālā pakalpojuma standarta aprēķinam (īslaicīgas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumam institūcijā bērniem „Atelpas brīdis”, sociālās rehabilitācijas un apmācības pakalpojumam bērniem ar kustību traucējumiem, sociālā darba pakalpojums ģimenēm ar bērniem (deleģējuma līguma ietvaros), sociālās rehabilitācijas programma ģimenēm ar bērniem uz kuriem attiecināms Bērnu tiesību aizsardzības likuma (turpmāk – BTAL) 58. pants, sociālās rehabilitācijas programmas klientēm ar GRT un viņu bērniem ar izmitināšanu pakalpojums);
- ⊗ cenas palielinājuma turpinājumam 2020. gadā DC un DAC pakalpojumiem (cenas palielinātas no 2020. gada 1. septembra);
- ⊗ sociālā darba ar ģimenēm pakalpojuma pirkšanai (papildu 54 ģimenēm no 2020. gada 1. septembra);
- ⊗ sociālās rehabilitācijas centram bez izmitināšanas bezpajumtniekiem un sodu izcietušām personām, papildu divām vietām;
- ⊗ sociālās rehabilitācijas programmai ģimenēm ar bērniem uz kuriem attiecināms BTAL 58. pants, no 2020. gada 1. septembra piecām ģimenēm;
- ⊗ sociālās rehabilitācijas programmu jauniešiem ar uzvedības problēmām apjoma palielināšanai, no 2020. gada 1. septembra 30 personām;
- ⊗ RSAC un Rīgas patversmes aprūpētāju atlīdzības palielinājumam līdz 610 EUR mēnesī no 2020. gada 1. septembra;
- ⊗ RSAC un SAC līgumorganizāciju ieņēmumu samazinājumiem no klientu pensijām atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam (no 2020. gada 1. janvāra klienti maksā 85% līdzšinējo 90% vietā), Rīgas patversmei papildu divām amata vietām Sieviešu nodaļā (sociālais darbinieks un aprūpētājs no 2020. gada 1. septembra);
- ⊗ pakļautības iestāžu telpu remontiem un labiekārtošanai;
- ⊗ sociālo pakalpojumu administrēšanas modulis (rindas, atskaites), elektroniskās sociālās aprūpes plānošanas sistēmas (turpmāk – APSIS) un Rīgas pilsētas pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvās sistēmas (turpmāk – SOPA) papildinājumiem;
- ⊗ ēdināšanas pakalpojuma elektroniskajai reģistrēšanas sistēmai;
- ⊗ sociālajiem pakalpojumiem bezpajumtniekiem un citām maznodrošinātām personām klientu retināšanai COVID-19 laikā (pamatbudžetā budžeta grozījumos piešķirti papildu 93 320 EUR, no RD rezerves fonda – 103 EUR);
- ⊗ brīvprātīgo darbam COVID-19 laikā (pārtikas un citu preču piegāde mājās karantīnā vai pašizolācijā esošajiem, kuriem nav resursu atbalsta saņemšanai).

2020. gadā korekcijas sociālo pakalpojumu nodrošināšanā ieviesa COVID-19 pandēmija. Valstī izsludinātās ārkārtējās situācijas laikā bija apgrūtināta vairāku sociālo pakalpojumu sniegšana, piemēram, nedarbojās DC, bija iespējama tikai attālinātu konsultāciju sniegšana, uz DAC varēja nākt tikai tie klienti, kuriem nebija iespējams pakalpojumu nodrošināt attālināti, SAC bija jāorganizē saslimušo klientu un to kontaktpersonu izolācija u.tml. Tāpat tika veidoti jauni pakalpojumi vai meklēti risinājumi, kā segt izdevumus esošajiem sociālo pakalpojumu sniedzējiem, lai risinātu jautājumu par inficēto klientu un to kontaktpersonu aprūpi. Sadarbībā ar vairāk nekā 30 pakalpojumu sniedzējiem notika sejas aizsargmasku izdāle.

No RD rezerves fonda tika novirzīts finansējums 336 184 EUR apmērā IAL un dezinfekcijas līdzekļu iegādes izdevumu segšanai pakļautības iestādēm un līgumorganizācijām sakarā ar īstenotajiem slimību profilakses pasākumiem COVID-19 izplatības ierobežošanai ārkārtējās situācijas laikā, kā arī 407 262 EUR pakļautības iestādēm – piemaksām par darbu paaugstināta riska un slodzes apstākļos.

2020. gadā informācijas tehnoloģiju (turpmāk – IT) jomā tika sagatavots un atbalstīts projekts „Pretkritienu sistēmas tehnoloģijas ieviešana sociālos aprūpes centros un klientu mājās – viedā pacientu uzraudzības sistēma”, plānotās izmaksas 349 160 EUR. Veikta elektronisko sistēmu pilnveide 96 700 EUR apmērā – Sociālo pakalpojumu administrēšanas modulī un SOPA (asistenta pakalpojuma pilnveide, grupu dzīvokļa atskaites un dzīvokļa pabalsta sasaiste, SPN-8 pilnveide, dokumentu plūsmas papildinājumi utt.), kā arī APSIS (izslēdzošo aprūpes darbu precizēšana, videovizītes pakalpojuma ieviešana, pansijas algoritma precizēšana utt.). Tāpat esošā līguma ietvaros

veikti uzlabojumi RSAC Veselības aprūpes pakalpojumu uzskaites sistēmas (turpmāk – VAPUS) funkcionalitātē, lai katram RSAC piesaistītu vienlaicīgi vairāk kā vienu medikamentu noliktavu.

2020. gadā sociālo pakalpojumu jomā veikti šādi pētījumi:

- ⊗ „Par ģimeņu ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem vajadzībām”, kā rezultātā tika izstrādāts jauna atbalsta pakalpojuma ģimenēm, kurās aug bērns ar FT, apraksts;
- ⊗ „Ilgstošas aprūpes cenas, izdevumu un rindu analīze un prognoze”, kura rezultāti tika prezentēti RD Sociālo jautājumu komitejā;
- ⊗ „Par aprūpētāju noslodzi attiecībā pret klientu skaitu Rīgas sociālās aprūpes centros”, kura rezultāti tika prezentēti RD deputātiem.

7. tabula. Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izdevumi sociālajiem pakalpojumiem sadalījumā pa Rīgas domes budžeta programmām 2018. – 2020. gadā, EUR

Nr.p.k.	Rīgas domes budžeta programma	2018	2019	2020
	KOPĀ, EUR	53 215 482	56 942 069	60 350 246
1.	18.02.01. Sociālie pakalpojumi dzīvesvietā Rīgas pilsētas iedzīvotājiem, tai skaitā	21 360 337	23 359 483	24 144 403
1.1.	<i>Sociālpsiholoģiskie pakalpojumi ģimenēm ar bērniem</i>	<i>919 371</i>	<i>990 959</i>	<i>1 218 456</i>
1.2.	<i>Dienas centri un dienas aprūpes centri pilngadīgām personām</i>	<i>1 763 010</i>	<i>1 912 682</i>	<i>2 162 095</i>
1.3.	<i>Invalīdu transporta pakalpojumi</i>	<i>1 842 705</i>	<i>1 986 282</i>	<i>2 162 854</i>
1.4.	<i>Sociālās aprūpes dzīvesvietā pakalpojumi</i>	<i>14 670 961</i>	<i>16 400 571</i>	<i>16 908 482</i>
1.5.	<i>Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi</i>	<i>324 928</i>	<i>432 819</i>	<i>485 103</i>
1.6.	<i>Deleģēšanas līgumu pakalpojumi (sociālā darba pakalpojuma pirkšana ārstniecības iestādēs un SOS, dienas centrs neredzīgajiem un nedzirdīgajiem)*</i>	<i>360 206</i>	<i>413 769</i>	<i>422 538</i>
1.7.	<i>Ēdiena piegāde un izdalīšana personām sociālā drošības tīkla ietvaros</i>	<i>1 479 156</i>	<i>1 222 400</i>	<i>749 894</i>
1.8.	<i>Brīvprātīgo darbs COVID-19 laikā (pārtikas u.c. nepieciešamības preču piegādē)</i>	-	-	<i>34 984</i>
2.	18.02.02. Asistenta pakalpojumi	4 997 196	5 252 666	5 116 554
3.	18.03.00. Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs	3 884 763	4 037 133	4 042 832
4.	18.03.01. Atbalsts ģimenēm krīzē un bērnu uzturēšanās līgumorganizācijās	1 846 392	1 614 133	1 675 755
5.	18.04.00. Veco ļaužu uzturēšanās iestādes	6 203 536	6 974 982	7 740 724
6.	18.04.01. Veco ļaužu uzturēšanās iestādes – līgumorganizācijas	4 088 951	4 486 816	5 414 524
7.	18.05.00. Rīgas patversme	1 226 765	1 269 589	1 475 527
8.	18.06.00. Rīgas patversmes – līgumorganizācijas	1 022 312	1 157 136	1 809 519
9.	18.07.00. Rīgas Sociālais dienests **	7 099 398	7 116 201	7 037 345
10.	18.09.00. Invalīdu pacēlāju uzstādīšana, apkope un remonts	148 042	150 963	155 820

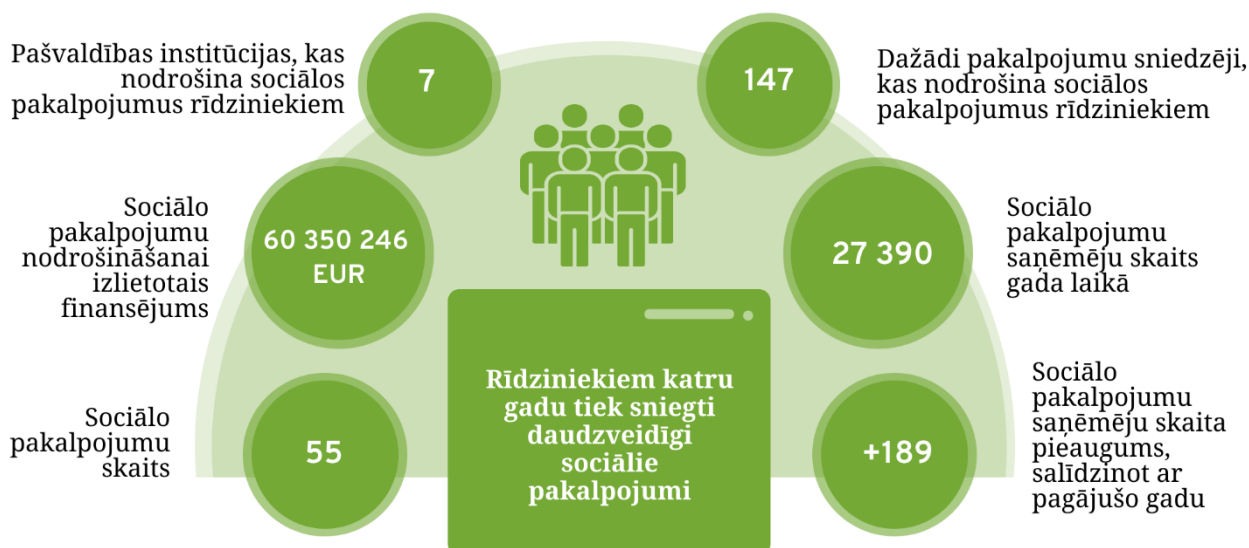
11.	18.14.00. Grupu mājas/dzīvokļi	559 446	634 966	699 959
12.	18.19.00. Īslaicīga hronisko slimnieku kopšana un rehabilitācija	798 344	858 652	925 915
13.	19.01.00 Rīgas domes Labklājības departaments***	-	29 349	111 369

* līdz 2017. gadam izdevumos ietverta sociālā darba pakalpojumu nodrošināšana stacionārajās ārstniecības iestādēs, bet no 2018. gada arī biedrības „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” sniegtais sociālā darba pakalpojums un no 2019. gada septembra saskaņā ar pašvaldības deleģēšanas līgumu sniegtais DC neredzīgajiem un nedzirdīgajiem sniegtais pakalpojums.

** uzturēšanas izdevumi, tai skaitā finansējums sociālā darba speciālistu atalgojumam un pašvaldības DC/ DAC pakalpojuma nodrošināšanai.

*** programmā plānotais finansējums elektroniskajām sistēmām sociālo pakalpojumu jomā (SOPA, VAPUS, APSIS, sociālo pakalpojumu administrēšanas modulis (rindas, atskaites)), iepriekš finansējums plānots RSD budžetā.

Sociālie pakalpojumi Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem 2020. gadā



Jau vairākus gadus Labklājības departamenta sociālo pakalpojumu prioritātēs ietilpst aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšana personām, kuras vecuma un funkcionālo apstākļu dēļ nevar sevi aprūpēt. Lai aprūpes mājās pakalpojums kļūtu pieejams lielākai mērķa grupai un saglabātos iespēja palikt ilgāk savās mājās, lielu lomu spēlē IT risinājumu un aprūpētās dzīvesvietas principa (uz klienta individuālajām vajadzībām orientēta pieeja, dažādu risinājumu integrācija, sociālo pakalpojumu saņemšana dzīvesvietā, labklājības tehnoloģiju izmantošana u.tml.) ieviešana praksē.

Tāpat kā aprūpes mājās pakalpojuma saņēmēju mērķa grupa, tā arī iezīmējas bērni ar FT un viņu ģimenes locekļi. 2020. gadā veiktais pētījums „Par ģimeņu ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem vajadzībām” uzrāda nepieciešamību attīstīt Rīgā uz šīs mērķa grupas vajadzībām orientētus pakalpojumus – gan aprūpi mājās bērniem ar FT, gan sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, gan arī atbalsta pakalpojumus vecākiem, brāļiem un māsām. Turklāt izmaiņas Invaliditātes likumā nosaka bērnus ar invaliditāti kā specifisku aprūpes mājās pakalpojuma mērķa grupu.

Prioritāte ir arī pilngadīgo personu institucionālā aprūpe, tai skaitā esošās infrastruktūras renovācija un uzturēšana, ģimeniska tipa aprūpes risinājumu attīstība, tai skaitā personām ar demenci. Ir jāturpina risināt rindas uz SAC pakalpojumu samazinājuma jautājumu. Turklāt Labklājības departamenta veiktā pētījuma „Ilgstošas aprūpes cenas, izdevumu un rindu analīze un prognoze” rezultāti, balstoties uz pieprasījuma un demogrāfisko tendenču analīzi, rāda, ka pieprasījums pēc šī pakalpojuma pieaugs provizoriski vidēji par 5% gadā.

Īpaši aktuāls ir visu Rīgas pilsētas pašvaldības iestāžu, sociālo pakalpojumu sniedzēju, lietoto telpu uzturēšanas un renovācijas jautājums. Ir nepieciešamas būtiskas investīcijas esošo telpu stāvokļa renovācijā un uzlabošanā, vienlaicīgi pārdomājot arī vides kvalitātes uzlabošanu klientu apkalpošanā (piemēram, klientu skaitam vienā istabīņā nevajadzētu būt lielākam kā divas personas, nodrošinot kā minimums 8m² telpas vienai personai).

Aktuāls ir pieprasījums pēc grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma, kas šobrīd Rīgā netiek nodrošināts visiem, kam tas būtu nepieciešams. Uz šo pakalpojumu regulāri ir rinda, īpaši liels neapmierināto pieprasījumu skaits ir uz grupu dzīvokli personām ar smagiem GRT.

Tā kā pieaug bērnu un jauniešu skaits ar uzvedības problēmām, arī sociālo pakalpojumu attīstība šai mērķa grupai ir jābūt starp Rīgas pilsētas pašvaldības prioritātēm. Speciālisti (gan izglītības sistēmas darbinieki, gan sociālie darbinieki, gan pašvaldības policijas darbinieki) īpaši norāda uz COVID-19 laika attālināto mācību negatīvo ietekmi uz bērniem un jauniešiem ar mācīšanās un citām sociālās funkcionēšanas grūtībām.

2020. gadā aktualizējās arī vardarbības ģimenē problemātika. Jau šobrīd ir zināms, ka esošie pakalpojumi lielā daļā gadījumu nav pietiekami vardarbības seku mazināšanai un nesniedz pietiekamu atbalstu un risinājumu problēmas skartajiem. Ir paredzams, ka turpmāk būs sabiedrības pieprasījums pēc efektīvākiem risinājumiem un sociālo pakalpojumu attīstības šīs problēmas risināšanai, kas jāņem vērā Rīgas pilsētas pašvaldības nodrošināto sociālo pakalpojumu attīstībā.

Nemainīgi aktuāls ir cilvēkresursu nodrošinājuma jautājums sociālo pakalpojumu jomā. Lai risinātu darbaspēka resursa piesaisti sociālā sistēmā strādājošajiem, tai skaitā to, kuri veic klientu aprūpi, un nodrošinātu kvalitatīvu aprūpi, nepieciešams turpināt atalgojuma celšanu darbiniekiem. Tāpat nepieciešams veidot papildus sociālo darbinieku amata vietas RSD, lai mazinātu lietu skaitu uz vienu sociālo darbinieku un padarītu sociālo darbu ar gadījumu jēgpilnāku. Joprojām nepieciešams arī palielināt aprūpētāju skaitu RSAC.

Regulāra problēma ir sociālo pakalpojumu cenas pārskatīšana atbilstoši ārējo sociāli ekonomisko faktoru ietekmei. Tādi faktori kā valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas pieaugums, patēriņu cenu pārmaiņas, izmaiņas nodokļu regulējumā u.c. liek regulāri sekot līdzi tam, kādu ietekmi tas atstāj uz sociālo pakalpojumu cenas atbilstību faktiskajām izmaksām. Iespējams, ir nepieciešams izstrādāt pastāvīgu un sistēmisku regulējumu sociālo pakalpojumu cenas regulārai indeksācijai.

Lai Rīgā nodrošinātu iedzīvotāju pieprasījumu pēc sociālajiem pakalpojumiem un risinātu piemērotu infrastruktūras jautājumu, jāturpina rast iespējas nodrošināt sociālos pakalpojumus jaunās telpās, kā arī esošajos jānodrošina vides pieejamība. LM uzdevumā no 2020. gada augusta līdz oktobra vidum Labklājības departaments un tā pakļautības iestādes veica vides pieejamības novērtēšanu telpās, kurās tiek sniegti Rīgas pilsētas pašvaldības apmaksāti sociālie pakalpojumi. Novērtēšanas vajadzība saistīta ar minētās ministrijas plānotajiem pasākumiem ES fondu ATJAUNOŠANAS UN NOTURĪBAS MEHĀNISMA PLĀNA LATVIJA 2021. – 2026. ietvaros: „Valsts un pašvaldības ēku vides pieejamības nodrošināšanas pasākumi”. Tika novērtēta vides pieejamība tiešās pakļautības iestādēs (apsekoti 36 objekti) un ārpuspakalpojumā (63 objekti, apsekoti 44 objekti). Kopā apsekoti 80 objekti, no kuriem septiņi objekti novērtēti kā pieejami, veicot atsevišķus nelielus uzlabojumus, 30 objekti – pieejami, bet jāveic būtiski uzlabojumi, 43 objekti – nepieejami vai nelielā apjomā pieejami. Tomēr, neskatoties uz salīdzinoši viduvējiem kopējiem rezultātiem, vides pieejamība katrā objektā ir piemērota konkrētā pakalpojuma saņēmēju prasībām, lai gan vērtējumā iegūtais rezultāts norāda uz ēku kā neatbilstošu vides pieejamības prasībām. Novērtējums liecina, ka ar vides pieejamību parasti tiek saprasta vides pielāgošana riteņkrēslu lietotājiem. Tādas grupas kā redzes, dzirdes vai GRT parasti vides pieejamības kontekstā tiek aizmirstas.

Sociālais darbs ģimenēm un bērniem

Sociālā darba ar ģimenēm un bērniem mērķis ir nodrošināt profesionālu un mērķtiecīgu sociālā darba un sociālo pakalpojumu sniegšanu, kas orientēti uz ģimenes sociālo problēmu risināšanu un bērna psihosociālo drošību, attīstot pašas ģimenes resursus un iesaistot atbalsta sistēmas. Sociālā darba pakalpojumu sniedz sociālais darbinieks darbam ģimenēm ar bērniem.

Sociālo darbinieku galvenie darba uzdevumi:

- ☉ sociālā darbinieka konsultācijas;
- ☉ bērnu vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtēšana un pakalpojuma piešķiršanas organizēšana;
- ☉ ģimenes apmeklēšana dzīvesvietā (apsekojumi);
- ☉ ģimenes vēstures un sociālās situācijas un apstākļu izvērtēšana;
- ☉ klientu pārstāvniecība dažādās iestādēs;
- ☉ ģimenes motivēšana;
- ☉ līdzdalība dažādās sociālajās akcijās un svētku pasākumos;
- ☉ sadarbība ar valsts, pašvaldības institūcijām un nevalstisko sektoru;
- ☉ sociālais darbs ar grupām – atbalsta un pašpalīdzības grupu organizēšana un vadīšana.

Nodrošinot sociālā darba pakalpojumu ģimenēm ar bērniem, sociālie darbinieki visbiežāk strādā ar ģimenēm, kurām ir grūtības bērnu audzināšanā, sociālo kontaktu un svarīgu attiecību trūkums, bērni neapmeklē skolu, mācīšanās grūtības, konstatēta emocionāla un fiziska vardarbība ģimenē, bērnu pamešana novārtā, ir alkohola, psihotropo un toksisko vielu atkarība, kā arī līdzatkarība. Pēdējo gadu laikā arvien biežāk sociālajiem darbiniekiem nākas iesaistīties gadījumu risināšanā, kurās vecāki nevar vienoties par bērna dzīvesvietu un saskarsmes tiesībām, šo situāciju risināšanai darbiniekam nepieciešamas gan specifiskas zināšanas, gan nepieciešama emocionālā noturība, lai ievērotu neitralitāti starp abiem vecākiem, kā arī palielinās bērniem un jauniešiem uzvedības problēmas.

Sociālais darbinieks, iegūstot informāciju par ģimenes situāciju, veic sociālās funkcionēšanas izvērtējumu, tas ir, novērtē klienta resursus un iespējamās atbalsta sistēmas, palīdz klientam saprast un atzīt identificētās problēmas un iesaistās to risināšanā. RSD sociālā darba pakalpojumu ģimenēm ar bērniem 2020. gada ceturtajā ceturksnī nodrošināja 62 darbinieki. Tomēr jāatzīmē, ka vērojama samērā bieža kadru mainība, un pa ceturkšņiem darbinieku skaits ir mainījies no 70 līdz 62 darbiniekiem. Sociālo darbinieku mainība ietekmē sociālo gadījumu vadīšanas dinamiku, tai skaitā nepieciešami papildus laika resursi klienta un darbinieku sadarbības veicināšanai.

Arī 2020. gadā vērojams ģimeņu skaita samazinājums. **Sociālā darba pakalpojums** tika sniegts **2 460 ģimenēm**, kas ir par 226 ģimenēm mazāk salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, kopējais ģimeņu locekļu skaits bija 9 968, no tiem 4 337 bērni un 5 631 pilngadīgie ģimenes locekļi. Savukārt saskaņā ar deleģējuma līgumu 2020. gadā sociālā darba pakalpojumu turpināja sniegt arī biedrības „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” „Rīgas SOS Ģimeņu atbalsta centrs” (turpmāk – SOS ĢAC), nodrošinot pakalpojumu vidēji 86 sociālā riska ģimenēm mēnesī līdz 2020. gada septembrim. Savukārt, sākot ar 2020. gada septembri, SOS ĢAC sociālā darba pakalpojumu nodrošināja divās vietās Rīgā – Teikā, Zemitānu laukumā 5, kā arī Āgenskalnā, Mazā Nometņu ielā 31, lai uzlabotu pakalpojuma pieejamību klientiem, kā arī dotu iespēju lielākam ģimeņu skaitam saņemt pakalpojumu. SOS ĢAC pakalpojumu sniedza pieci sociālie darbinieki un divi sociālie rehabilitētāji, bet pēc 2020. gada septembra – septiņi sociālie darbinieki un trīs sociālie rehabilitētāji (2,5 slodzes), nepieciešamības gadījumā piesaistot citus speciālistus un pakalpojumu sniedzējus. 2020. gadā sociālā darba pakalpojums kopumā tika sniegts 125 ģimenēm, kas salīdzinājumā ar 2019. gadu ir par 22 ģimenēm mazāk. Kopējais pakalpojumu saņēmušo ģimenes locekļu skaits ir 462, no tiem 217 pilngadīgas personas un 245 bērni.

8. tabula. Sociālā darbinieka ģimenēm ar bērniem klientu skaits, tai skaitā SOS ĢAC klientu skaits

Gads	Sociālā darba pakalpojumu saņēmušo ģimeņu skaits RSD/SOS ĢAC	Kopējais ģimenes locekļu skaits RSD/SOS ĢAC	Pilngadīgie ģimenes locekļi RSD/SOS ĢAC	Kopējais bērnu skaits ģimenēs RSD/SOS ĢAC
2018	2 973/131	11 950/ 528	6 875/244	5 075/ 284
2019	2 686/147	10 945/529	6 182/233	4 763/296
2020	2 460/125	9 968/462	5 631/217	4 337/ 245

Saskaņā ar SOPA atskaišu modulī „Lietotāja darba pārskats” esošo informāciju par 2020. gadu var secināt, ka palielinājies sniegto konsultāciju skaits, tas ir, 2020. gadā sniegtas **46 723 konsultācijas**, kas ir par 11 195 konsultācijām vairāk kā iepriekšējā gadā, tai skaitā klātienē konsultācijas bija 8 242, kas ir par 3 366 konsultācijām mazāk. Sniegtas **38 481 konsultācijas** pa tālruni, kas ir par 14 561 konsultācijām vairāk nekā 2019. gadā. Minētais ir skaidrojams ar to, ka, ievērojot epidemioloģiskās drošības pasākumus COVID-19 izplatības laikā, sociālajiem darbiniekiem bija jāpārorganizē darbs ar klientiem, izmantojot neklātienē saziņu.

Nozīmīgi ir **apsekojumi klientu (ģimenes) dzīvesvietā**, kas ir būtiska sociālā gadījuma risināšanas sastāvdaļa, jo komunikācija ar ģimeni notiek tās dabiskajā vidē, un sociālajam darbiniekam ir iespējams novērtēt ne tikai sadzīves apstākļus, bet arī ģimenes locekļu savstarpējo komunikāciju. Ārkārtējās situācijas laikā sociālie darbinieki veica apsekojumus dzīvesvietā, izvērtējot klientu ģimenes situāciju, īpašu uzmanību pievēršot ģimenēm ar bērniem, kur konstatēti riski vai pastāv aizdomas par bērna aprūpētāja spēju nodrošināt pamatvajadzības, vai bērns ietilpst augsta riska grupā un ģimene nesaņem ģimenes asistenta pakalpojumu vai individuālās sociālās rehabilitācijas programmu. Līdz ar to 2020. gadā samazinājies arī veikto apsekojumu skaits. Apsekošanu skaits, kad klients sastaps dzīvesvietā 2020. gadā bija **3 168**, kas ir par 635 apsekošanām mazāk, un neveiksmīgo apsekojumu skaits – 1 143, kas ir par 796 apsekojumiem mazāk salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu.

Pamatojoties uz BTAL 58. pantu, pašvaldībai ir jāveic bērnu likumpārkāpumu profilakses darbs, līdz ar to RSD un SOS ĢAC sociālie darbinieki ir veikuši sociālo darbu un strādājuši ar ģimenēm un bērniem, par kuriem RSD ir saņēmis pieprasījumu iesaistīties caur Nepilngadīgo personu atbalsta informācijas sistēmu (turpmāk – NPAIS). Informāciju par nepilngadīgo likumpārkāpumiem un uzvedības problēmām (klaiņošanu, ubagošanu utt.) sniedz VP un RPP. Atbilstoši NPAIS sniegtajai informācijai, pašvaldībai sadarbībā ar bērnu vecākiem un citām institūcijām – izglītības iestādēm, VP, VPD, ja bērns ir probācijas klients, sabiedriskajām organizācijām un citām iestādēm, ir jāizstrādā sociālās korekcijas programmas.

2020. gadā RSD un SOS ĢAC saņēma informāciju par **278** NPAIS reģistrētiem gadījumiem par konfliktiem ģimenē, bērna atrašanās ārpus dzīvesvietas pēc plkst. 22.00 un klaiņošanu, sīkām zādzībām, bērna smēķēšanu vai alkohola lietošanu, tai skaitā nokļūšanu ārstniecības iestādē pēc saindēšanās ar alkoholu, pulcēšanās ierobežojumu pārkāpšanu, kas saistīti ar epidemioloģisko drošības pasākumiem saistībā ar COVID-19 u.c. informāciju. VP vai RPP lūdz sociālos darbiniekus iesaistīties savas kompetences ietvaros ģimenes situācijas risināšanā vai izstrādāt korekcijas plānu. No tiem **72 gadījumos** izstrādāti korekcijas plāni/sociālās rehabilitācijas plāni. Atsevišķos gadījumos korekcijas plāni/sociālās rehabilitācijas plāni nav izstrādāti, jo nav izveidojusies sadarbība ar ģimeni, jaunietis sasniedza pilngadību vai uzsāka saņemt sociālās rehabilitācijas pakalpojumu no psihoaktīvām vielām atkarīgiem bērniem VSIA „Slimnīca „Ģintermuiža””.

9. tabula. NPAIS pieprasījumi RSD un SOS ĢAC

Gads	2018	2019	2020
NPAIS pieprasījumi RSD	233	309	278

Pamatojoties uz 2017. gada 12. septembra MK noteikumiem Nr.545 „Noteikumi par institūciju sadarbību bērnu tiesību aizsardzībā”, Rīgas pilsētas pašvaldībā ir izveidota Bērnu tiesību aizsardzības sadarbības grupa (turpmāk – BTA grupa), lai veicinātu starpinstitucionālo sadarbību bērnu tiesību aizsardzības jomā. 2018. gada 24. janvārī tika apstiprināts BTA grupas nolikums, kas nosaka, ka Rīgas pilsētas pašvaldībā starpinstitucionālā sadarbība tiek veidota divos līmeņos – institūciju vadības grupa, lai analizētu un aktualizētu bērnu tiesību aizsardzības jautājumus, un institūciju speciālistu sadarbība individuālo gadījumu risināšanai. Kopumā 2020. gadā notika četras vadības grupas sanāksmes. 2020. gadā BTA grupas ietvaros tika aktualizēta institūciju sadarbība ārkārtējās situācijas saistībā ar COVID-19 izplatību.

2020. gadā sociālie darbinieki aktīvi sadarbojās ar dažādu institūciju speciālistiem, ņemot vērā epidemioloģisko drošības pasākumus saistībā ar COVID-19 vīrusa izplatību. Starpinstitucionālās tikšanās tika organizētas sadarbībā ar sociālo pakalpojuma sniedzējiem, izglītības iestādēm, bērnu

aprūpes iestādēm, krīzes centriem, izmantojot tiešsaistes platformas. 2020. gadā sociālo gadījumu risināšanas ietvaros tika organizētas 339 tikšanās reizes ar dažādiem profesionāļiem, sociālie darbinieki piedalījās 189 bāriņtiesas sēdēs atzinuma sniegšanai, kas ir par 242 mazāk kā iepriekšējā periodā, jo RBT ārkārtējās situācijas laikā rīkoja sēdes bez dalībnieku piedalīšanās.

Labklājības departaments sadarbībā ar biedrību „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija”, piesaistot biedrības, RD un labdarības organizācijas „OAK Foundation” finansējumu, īstenoja projektu „SOS Resursu un kompetences centra prakse uz bērna vērsta pieejas ieviešanai Latvijā” no 2017. līdz 2019. gadam. Projekta mērķis bija veicināt iespēju katram bērnam un jauniešiem augt un attīstīties mīlošā, ģimeniskā vidē, stiprinot bioloģisko vecāku kapacitāti, samazināt pret bērniem vērsta vardarbības un sociālās izslēgšanas riskus.

Viena no projektā realizētajām aktivitātēm bija sociālā darba pakalpojuma sniegšana jauniešiem un viņu ģimenēm, jo saskaņā ar BTAL 58. pantu, nodrošinot likumpārkāpumu profilakses darbu, pašvaldībai sadarbībā ar bērna vecākiem, izglītības iestādēm, VP, VPD, sabiedriskajām iestādēm u.c. organizācijām jāizstrādā bērnam korekcijas programmu. Lai turpinātu pakalpojuma pēctecību, 2020. gadā tika īstenota sociālās rehabilitācijas programma ģimenēm ar bērniem, uz kuriem attiecināms BTAL 58. pants (programma „Pāriņieks”), savukārt 2021. gadā pakalpojumu plānots nodrošināt pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgumu ietvaros.

2020. gadā pakalpojums bija plānots vidēji 25 bērniem ar ģimenēm mēnesī, bet no 2020. gada septembra palielināts klientu skaits uz 30 ģimenēm ar bērniem mēnesī. Biedrība programmu „Pāriņieks” nodrošināja **35 ģimenēm ar bērniem**. Pakalpojums izbeigts 13 ģimenēm, no tām deviņām ģimenēm uzlabojusies situācija, četrām ģimenēm – pakalpojums izbeigts citu iemeslu dēļ.

Programmas plānotais finansējums 2020. gadā bija 111 154 EUR, izlietots 92 130.68 EUR.

Sociālie pakalpojumi ģimenēm un bērniem

Lai klientu ģimenēm tiktu piedāvāts pēc iespējas pilnīgāks un vajadzībām atbilstošāks pakalpojumu klāsts, sociālie darbinieki izmanto dažādus pieejamos resursus. Tiek izmantoti gan valsts, gan pašvaldību apmaksātie pakalpojumi. Rīgas pilsētas pašvaldībā tiek nodrošināti sociālie pakalpojumi gan bērniem no sociālā riska ģimenēm un viņu ģimenes locekļiem, gan bērniem ar FT un viņu ģimenes locekļiem.

Sociālpsiholoģisko pakalpojumu mērķis ir nodrošināt klientiem profesionālu psiholoģisko, sociālā darba un informatīvi izglītojošo atbalsta grupu pakalpojumus. 2020. gadā tika nodrošinātas izglītojošās atbalsta grupas „Bērnu emocionālā audzināšana” (turpmāk – BEA), „Ceļvedis audzinot pusaudzi” (turpmāk – CAP), bērnu un bērnu vecāku informatīvi izglītojošās atbalsta grupas, kā arī uzsāktas informatīvi izglītojošās atbalsta grupas tēviem. Minētos pakalpojumus sniedza nodibinājums „Centrs Dardedze”, biedrība „CONTACT”, biedrība „Skalbes”, psiholoģes V. Barkanceva, G. Krūma, T. Grigorjeva un M. Mutule.

2020. gadā bērnu un bērnu vecāku **informatīvi izglītojošās atbalsta grupas** nodrošinātas 40 personām, kas bija līdzīgi kā 2019. gadā – 41 personai. Saistībā ar epidemioloģiskās drošības pasākumiem COVID-19 dēļ nodarbību apmeklējums samazinājās par 55 salīdzinājumā ar 2019. gadu, kad bija 194 apmeklējumi.

2020. gadā **BEA** grupu nodarbības apmeklēja **53 personas**, kas ir par 19 personām mazāk kā 2019. gadā, kā arī vērojams nodarbību apmeklējumu skaita samazinājums no 491 apmeklējuma 2019. gadā līdz 362 apmeklējumiem 2020. gadā. BEA nodarbību apmeklējuma un klientu samazinājums skaidrojams ar to, ka ārkārtējās situācijas laikā pavasarī nebija iespējas nodrošināt grupu nodarbības. Tā kā vecākiem bija nepieciešams atbalsts, pakalpojumu sniedzēji organizēja arī grupu nodarbības tiešsaistē. Diemžēl ne visi vecāki varēja iekļauties darbam grupā tiešsaistē, jo nebija atbilstoša tehniskā nodrošinājuma vai šāda nodarbību forma nebija piemērota.

Līdzīgi kā BEA grupām, arī **CAP** grupām, apmeklējumu skaits ir mazinājies, jo tās nebija iespējams nodrošināt epidemioloģisko ierobežojumu dēļ. 2020. gadā klientu skaits ir pat pieaudzis par diviem klientiem (2020. gadā – 60 personas, 2019. gadā – 58 personas), savukārt apmeklējumi ir samazinājušies par 108 (2020. gadā – 339 apmeklējumi, 2019. gadā – 447 apmeklējumi). Vecākus motivē apmeklēt CAP grupas, jo tās ir atbalsts vecākiem, lai veiksmīgāk izprastu pusaudžu uzvedības

iemeslus un mācītos veidus, kā komunicēt ar pusaudžiem, īpaši, nodrošinot attālināto mācību procesu.

Kopš 2019. gada tiek nodrošinātas izglītojošās grupas vecākiem – informatīvi izglītojošās **atbalsta grupas tēviem**. 2020. gadā vērojams klientu pieaugums, jo plānotās nodarbības tika novadītas deviņiem tēviem, salīdzinot 2019. gadā – pieciem tēviem. Nodarbību saturs bija veidots „vieglajā valodā” ar uzskatāmiem piemēriem, kas bija saistoši un interesanti gan tēviem, gan bērniem. Tēvi bija motivēti regulāri apmeklēt nodarbības, tomēr ne visi tēvi varēja regulāri izpildīt uzdotos mājasdarbus vai apmeklēt nodarbības kopā ar saviem bērniem dažādu iemeslu dēļ. Klientiem un sociālajiem darbiniekiem ir pozitīvas atsauksmes par grupu nodarbībām.

2020. gadā ģimeņu un bērnu **psiholoģiskās izpētes pakalpojumā** sniegta 601 konsultācija un sagatavoti 102 atzinumi, kas, salīdzinot ar 2019. gadu, ir par 659 konsultācijām un par 110 atzinumiem mazāk. Tik liels pakalpojuma apjoma kritums saistīts ar to, ka psiholoģisko izpēti var veikt tikai klātienē, un nav iespējams darbu klātienē aizstāt ar kādu no attālinātā darba formām. Līdz ar to, ievērojot epidemioloģiskās drošības pasākumus COVID-19 dēļ, psiholoģiskās izpētes pakalpojums tika pārtraukts ārkārtējas situācijas laikā pavasarī, savukārt rudenī pakalpojums tika sniegts tikai akūtos gadījumos.

2020. gadā vērojams neliels samazinājums sniegto individuālo **psihologa konsultāciju** skaitā, tas ir, sniegtas **2 140 konsultācijas** 266 personām, kas, salīdzinot ar 2019. gadu, ir par deviņām konsultācijām mazāk un par deviņām personām mazāk. Tā kā psihologa konsultāciju nodrošināšanā bija iespējams ieviest attālinātās darba formas, tad psihologa konsultācijas varēja saņemt klienti, kuriem bija nepieciešams psiholoģisks atbalsts ārkārtējās situācijas laikā. Kopumā pieprasījums pēc psihologa konsultācijām bija daudz augstāks, taču ne visiem klientiem šāda darba forma bija atbilstoša tehniskā nodrošinājumu trūkuma dēļ vai dzīvesvietā nebija iespēja nodrošināt tādu vidi, kur nodrošināt konsultāciju konfidencialitāti.

2020. gadā **narkologa konsultācijas** tika nodrošinātas **163 personām**, kas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu ir par 32 personām vairāk, savukārt nodrošināto konsultāciju skaits samazinājies par 55 (2020. gadā – 341 konsultācijas, 2019. gadā – 396 konsultācijas).

Sociālā pedagoga pakalpojumu 2020. gadā saņēma **27 bērni**, kas ir par deviņām personām mazāk salīdzinājumā ar 2019. gadu, tomēr konsultāciju skaits ir palielinājies par 27 (2020. gadā – 434 konsultācijas, 2019. gadā – 407 konsultācijas). Ārkārtējās situācijas laikā palielinājās nepieciešamība saņemt speciālā pedagoga konsultācijas, līdz ar to tika izmantotas arī attālinātā darba formas. Tomēr ne visiem klientiem bija pieejams tehniskais nodrošinājums tiešsaistes konsultācijām, kā arī bērniem bija grūtības sekot līdz tiešsaistes konsultācijai un koncentrēties mācībām ar speciālo pedagogu.

Plānotais finansējums izglītojošo grupu un psiholoģiskā atbalsta sniegšanai, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ir samazinājies, tas ir, 2020. gadā bija 106 646 EUR, izlietotais finansējums – 98 976,24 EUR.

Sociālās rehabilitācijas programmas jauniešiem ar uzvedības traucējumiem un bērniem ar saskarsmes grūtībām un uzvedības traucējumiem

Kopš 2016. gada Rīgas pilsētas pašvaldībā tiek realizēts sociālais pakalpojums – sociālās rehabilitācijas programmas jauniešiem ar uzvedības traucējumiem. Programmā pakalpojumu saņem jaunieši, kuriem konstatētas multiplas sociālās problēmas – mācīšanās grūtības, klaiņošana, likumpārkāpumi, zemas komunikācijas un saskarsmes prasmes, grūtības risināt problēmas un konfliktus, atkarības, sociālā izolētība. Labklājības departaments nodrošina divas programmas – „**Palēciens**” un „**Dari**”, kuras 2020. gadā realizēja biedrība „Latvijas Samariešu apvienība” un biedrība „Resiliences centrs”.

Abu programmu kopējais ilgums ir **14 mēneši**. Programmas sastāv no diviem posmiem, kur pirmajā posmā pakalpojumu saņem 15 jaunieši vecumā no 13 līdz 18 gadiem, bet otrajā posmā pakalpojumu turpina saņemt 10 jaunieši, gan izvērtējot jauniešu motivāciju sadarbīties, gan ņemot vērā arī speciālistu viedokli par pakalpojuma pēctecības nepieciešamību.

Programmu aktivitātes tiek veidotas ar mērķi, lai mazinātu jauniešu uzvedības un saskarsmes grūtības un to izraisītās sekas, pirmajā posmā īpašu uzmanību pievēršot motivācijas un attiecību veidošanai, otrajā posmā – jauniešu pašizaugsmes un prasmju stiprināšanai. Ņemot vērā, ka programmu aktivitātes ir paredzētas arī jauniešu piesaistes personām, programmas ietvaros tiek

veicināta arī jauniešu ģimenes locekļu izpratne par jauniešu vajadzībām, tādējādi uzlabojot saskarsmi ģimenē un mazinot konfliktu situācijas skolā un ģimenē.

Sadarbībā ar pakalpojuma sniedzējiem un RSD konstatēts, ka pieprasījums pēc šāda veida sociālās rehabilitācijas programmām ir liels un uzsāktais darbs ar jauniešiem ir uzrādījis pozitīvus rezultātus – mazinājušies skolas kavējumi, tiek attīstītas komunikācijas iemaņas un prasmes, tai skaitā prasmes risināt konfliktus, kas uzlabo saskarsmi gan vienaudžu vidū, gan ģimenē, veidojas prasme organizēt un saturīgi pavadīt brīvo laiku, attīstīt radošās izpausmes. Dalība šādās programmās būtiski ietekmē jauniešu sociālo funkcionēšanu, uzrādot pozitīvu kāpumu tādās jomās kā emocionālā noturība, paštēls, pie kuriem pieder pašvērtējums, paškritika un radošā pašizpausme, kā arī vērojami uzlabojumi skolas apmeklējuma rādītājos un karjeras mērķu skaidrībā.

Ņemot vērā programmu aktualitāti, 2020. gadā abas programmas tika īstenotas lielākā apjomā nekā 2019. gadā. Līdz ar to 2020. gadā programmu pakalpojums tika nodrošināts **102 jauniešiem**, kas ir par 37 jauniešiem vairāk nekā 2019. gadā.

Programmu īstenošanu 2020. gadā ietekmēja COVID-19, līdz ar to vairākas programmu aktivitātes nebija iespējams īstenot ierastajā kārtībā un apjomā, tas ir, nebija iespējams organizēt izbraukuma treniņus ārpus Rīgas, saliedēšanās pasākumus, piedzīvojumu izglītības braucienus, ekskursijas, kuras paredzētas grupās vairāku dienu garumā. Vairākas plānotās klātienē aktivitātes tika īstenotas attālinātā darba formā. Lai sasniegtu programmas mērķus, 2020. gadā programmās tika likts lielāks uzsvars uz individuālām konsultācijām un individuālu mentoru darbu ar jauniešiem.

Programmu plānotais finansējums 2020. gadā bija 221 877 EUR, izlietotais finansējums – 198 180,22 EUR.

Sociālās rehabilitācijas programma bērniem saskarsmes grūtībām un uzvedības traucējumiem

2019. gada nogalē tika uzsākta jauna sociālās rehabilitācijas programma bērniem ar saskarsmes grūtībām un uzvedības traucējumiem „**Ceļš pie sevis**”. Pakalpojumu sniedz nodibinājums „Latvijas Bērnu bāreņu fonds”, izlietotais finansējums – 86 808 EUR.

Programma izveidota ar mērķi, lai agrīni sniegtu atbalstu un izglītotu ģimenes, kuras saskaras ar grūtībām bērna audzināšanā – konstatētas bērna saskarsmes problēmas, apgrūtināta adaptācija sociālajā vidē, bieži konflikti, psihoemocionālās attīstības traucējumi, somatiskas reakcijas, uzvedības un mācīšanās iemaņu traucējumi.

2019. gada nogalē tika uzsākta pirmās programmas īstenošana **20 bērniem** no četri līdz deviņu gadu vecumam un viņu ģimenes locekļiem. Programmas ilgums ir 10 mēneši.

Ņemot vērā pieprasījumu pēc šāda pakalpojuma un programmas pozitīvo novērtējumu, 2020. gada septembrī tika uzsākta otrās programmas īstenošana, palielinot pakalpojumā iesaistīto bērnu skaitu līdz 28 bērniem un viņu piesaistes personām. Pakalpojumu plānots turpināt arī 2021. gadā.

Ģimenes asistenta pakalpojums

Ģimenes asistents nodrošina personai (ģimenei) nepieciešamo atbalstu, tai skaitā prasmju attīstīšanu, atbilstoši personas (ģimenes) funkcionēšanas spēju līmenim saskaņā ar individuāli izstrādātu sociālās rehabilitācijas plānu. Visbiežāk personai (ģimenei) nepieciešams uzlabot un apgūt sociālās prasmes bērnu audzināšanā un aprūpē, kā arī mājāsaimniecības vadīšanā, budžeta plānošanā.

Tiesības saņemt ģimenes asistenta pakalpojumu ir:

- ⊗ jauniešiem pēc ārpusģimenes aprūpes līdz 24 gadu vecuma sasniegšanai, kuriem nav pietiekamu prasmju un iemaņu patstāvīgas dzīves uzsākšanai (līdz 10 stundām nedēļā vienai personai);
- ⊗ personām bez noteiktas dzīvesvietas vai citas mērķa grupas personām, kurām sociālās funkcionēšanas grūtības (līdz 10 stundām nedēļā vienai personai);
- ⊗ ģimenēm ar bērniem, kurām nav pietiekamu prasmju un iemaņu bērnu audzināšanā un aprūpē (līdz 14 stundām nedēļā vienai ģimenei);
- ⊗ pilngadīgām personām ar GRT un personām ar pazīmēm par GRT, kurām nepieciešams atbalsts un apmācība sociālo prasmju apgūšanā, tai skaitā, nodarbinātības jautājumu risināšanā un mājāsaimniecības vadīšanā (līdz 24 stundām nedēļā vienai personai).

2020. gadā ģimenes asistenta pakalpojumu nodrošināja **piecas līgumorganizācijas**:

- ⊗ biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”;
- ⊗ biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”;
- ⊗ SIA „RB Ģimenes asistentu serviss”;
- ⊗ biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”;
- ⊗ nodibinājums „Sociālā atbalsta un izglītības fonds”.

2020. gadā ģimenes asistenta pakalpojumu saņēma **139 personas**, kas ir par 74 personām mazāk nekā 2019. gadā. Pakalpojums 2020. gadā tika piešķirts 74 ģimenēm ar bērniem, 19 ģimenēm ar bērniem, kurās kādam no vecākiem ir GRT, 45 pilngadīgām personām ar GRT, četriem jauniešiem pēc ārpusģimenes aprūpes (no kā trīs personas ir ar GRT un viena persona kļuva par ģimeni ar bērniem) un vienai personai bez noteiktas dzīvesvietas.

Ģimenes asistenta pakalpojumam izlietotais finansējums 2020. gadā – 269 207 EUR.

Krīzes intervences pakalpojuma sniegšana

Pakalpojuma mērķis ir nodrošināt Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem krīzes intervences pakalpojumu ģimenes dzīvesvietā, organizējot speciālistu intervenci krīzes situācijā nonākušām ģimenēm, sniedzot ģimenes vajadzībām atbilstošu sociālpsiholoģisko atbalstu, kā arī piesaistot nepieciešamos pakalpojumus, lai mazinātu, novērstu bērna/-u izņemšanu no ģimenes vai veicinātu atgriešanos tajā.

Minētais pakalpojums tiek nodrošināts no 2014. gada.

2020. gadā Krīzes intervences pakalpojumu nodrošināja trīs pakalpojuma sniedzēji, pakalpojums tika piešķirts **12 ģimenēm**. 2020. gadā uzsākta prakse, ka Krīzes intervences pakalpojumu ģimenei var piešķirt atkārtoti, ja tas nepieciešams.

Plānotais finansējums 2020. gadam bija 22 320 EUR, faktiskā izpilde – 11 090,94 EUR. Pakalpojumā veidojas finanšu ekonomija, jo netika izmantota visas summa, kas tika paredzēta katrai ģimenei piešķiramajiem speciālistiem.

10. tabula. Krīzes intervences pakalpojumu saņēmušo ģimeņu skaits

Pakalpojuma sniedzējs	2018	2019	2020
Nodibinājums „Sociālo pakalpojumu aģentūra”	4	2	-
Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	-	-	-
Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”	6	2	-
Biedrība „Sociālo pakalpojumu attīstības centrs”	-	-	5
Biedrība „Centrs MARTA”	-	-	3
Biedrība „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija”	-	-	4
KOPĀ	10	4	12

Sociālās rehabilitācijas programmas ar izmitināšanu mātēm ar garīga rakstura traucējumiem un jaundzimušajiem ar izmitināšanu

2019. gada 24. maijā tika uzsākts pilotēt jaunu pakalpojumu – sociālās rehabilitācijas programma klientēm ar GRT un viņu jaundzimušajiem ar izmitināšanu. Pakalpojums paredzēts **divu gadu garumā**, kopā trīs mātēm ar bērniem.

Pakalpojumu realizēja biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” krīzes centra „Burtnieks” telpās, savukārt 2020. gada septembra beigās tika mainīta pakalpojuma sniegšanas vieta uz četru dzīvokļu kompleksu Mežrozīšu ielā 43.

Pakalpojums tika nodrošināts **četrām mātēm un viņu bērniem**.

Plānotais finansējums 2020. gadam bija 119 855 EUR, faktiskā izpilde – 37 918,38 EUR.



Dzīvoklis Mežrozīšu ielā 43 sociālās rehabilitācijas programmas ietvaros

Dienas centri bērniem un jauniešiem

Dienas centri bērniem un jauniešiem ir RSD struktūrvienības, kas nodrošina bērnu sociālās funkcionēšanas spēju uzlabošanu un attīstīšanu, sniedz profesionālu individuālo psihosociālo palīdzību, organizē problēmu risināšanu grupu darbā ar bērniem, nodrošina attīstošu un saturīgu brīvā laika pavadīšanu, pilnveido un attīsta sociālās prasmes, kā arī veicina bērnu motivāciju mācīties.

DC uzdevumi un sniegtie pakalpojumi:

- ⊗ preventīvā darba veikšana (saturīga brīvā laika pavadīšana, attīstot bērna personību, sociālo problēmu pazīmjū identificēšana, speciālistu starpinstitucionālā sadarbība);
- ⊗ bērnu sociālās iekļaušanās skolu sistēmā veicināšana;
- ⊗ speciālistu individuālo konsultāciju bērniem un viņu ģimenēm nodrošināšana;
- ⊗ grupu nodarbību (izglītojošās, socializācijas, radošās, dzīves prasmju darbnīcas) bērniem un vecākiem realizēšana;
- ⊗ ārpus centra aktivitāšu organizēšana bērnu socializācijas un motivācijas veicināšanai.

DC klients ir bērns, kuram ir RSD TC nosūtījums sociālā pakalpojuma saņemšanai un/vai bērna likumiskā pārstāvja iesniegums, un/vai DC izvērtējums par pakalpojuma nepieciešamību.

2020. gadā pakalpojumu nodrošināja trīs centri:

- ⊗ Kurzemes rajonā – KC „Ābeļzieds” (Dzirciema ielā 24);
- ⊗ Latgales priekšpilsētā – DC „Kamene” (Salnas ielā 2);
- ⊗ Ziemeļu rajonā – DC „Vecmīlgrāvis” (Emmas ielā 3).

2020. gadā pakalpojumu saņēma **62 bērni**, salīdzinājumā ar 2019. gadu DC pakalpojuma saņēmēju skaits ir samazinājies par 54 bērniem.

11. tabula. Dienas centri bērniem un jauniešiem

	2018	2019	2020
Dienas centru bērniem un jauniešiem skaits	4	4	3
Pakalpojumu saņēmušo bērnu skaits	177	116	62

Dienas aprūpes centra pakalpojums bērniem un viņu ģimenēm

Dienas aprūpes centra pakalpojums nodrošina sociālā darba, sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo prasmju un iemaņu attīstību, izglītošanu un saturīgu brīvā laika pavadīšanas iespēju Rīgas pilsētas pašvaldības bērniem un viņu ģimenēm. Tiek sniegtas dažādu

speciālistu individuālās un grupu konsultācijas, kā arī atbalsts bērnu vecākiem, organizējot atbalsta un pašpalīdzības grupas.

DAC uzdevumi un sniegtie pakalpojumi:

- ☉ saturīgu brīvā laika aktivitāšu nodrošināšana interešu, sociālo un radošo prasmju pilnveides nodarbībās;
- ☉ bērna pamatvajadzību un aprūpes nodrošināšana (ēdināšana, higiēnas pakalpojumi, apģērba mazgāšana, apģērba, apavu izsniegšana/maiņa, primārā veselības aprūpe);
- ☉ dažādu speciālistu (sociālā darbinieka, psihologa, sociālā rehabilitētāja, sociālā pedagoga, audzinātāja u.c.) individuālo un grupu konsultāciju sniegšana;
- ☉ bērnu sociālās iekļaušanās skolu sistēmā veicināšana;
- ☉ atbalsta grupu un pašpalīdzības grupu vecākiem organizēšana un vadīšana;
- ☉ sociālās integrācijas veicināšana (pasākumi un aktivitātes, tai skaitā ārpus DAC);
- ☉ sadarbība ar institūcijām;
- ☉ drošas vides nodrošināšana.

2020. gadā DAC pakalpojumu saņēma **270 bērni**, kuriem bija RSD nosūtījums pakalpojuma saņemšanai. Salīdzinot ar 2019. gadu, DAC pakalpojuma saņēmēju skaits ir samazinājies par diviem bērniem.

2020. gadā pakalpojumu nodrošināja četras līgumorganizāciju iestādes:

- ☉ SIA „Bērnu oāze” konsultatīvais dienas centrs „Torņakalns” (Biešu ielā 6);
- ☉ reliģiskās organizācijas „Pestīšanas armija” DAC „Patvērums” (Bruņinieku ielā 10a);
- ☉ biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” DAC „Stropiņš” (Slokas ielā 161);
- ☉ nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās Baznīcas Diakonijas centrs” atbalsta centri bērniem un ģimenēm „Roku rokā” (Līksnas ielā 13), „Sirdsgaisma” (Ziepju ielā 13) un daudzfunkcionālais sociālo pakalpojumu centrs „Paaudzes” (Ūnijas ielā 49), kā arī DAC „Dzīvības aka” (Mežrozīšu ielā 43).

12. tabula. Bērnu skaits, kuri saņēmuši dienas aprūpes centra pakalpojumu no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta – izlietotais finansējums

Dienas aprūpes centra nosaukums	Vietu skaits 2020. gadā	Gads		
		2018	2019	2020
„Roku rokā”	33	64	60	54
„Sirdsgaisma”	25	54	57	46
„Torņakalns”	25	45	31	36
„Patvērums”	15	26	30	28
„Stropiņš”	20	49	45	46
„Paaudzes”	30	71	49	48
„Dzīvības aka”	25	-	-	12
KOPĀ	173	309	272	270
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR		462 937	442 167	496 585

DC un DAC klientu galvenās problēmas ir sociālo prasmju un iemaņu trūkums, saskarsmes un komunikācijas prasmju trūkums, tas ir, grūtības komunicēt ar vienaudžiem un pieaugušajiem, veidot sociālos kontaktus, nav pietiekams ģimenes atbalsts mācību procesam, kā rezultātā ir neregulārs izglītības iestādes apmeklējums, zemas mācību sekmes un mācību parādi, emocionālā vardarbība ģimenē, sociālā atstumtība, saturīga brīvā laika pavadīšanas iespēju trūkums, uzvedības problēmas, sociālo attiecību un atbalsta trūkums.

DC un DAC pakalpojuma ietvaros tiek pilnveidotas un attīstītas bērnu sociālās un saskarsmes prasmes, veicināta bērnu motivācija mācīties. Bērniem tiek nodrošinātas dažādas grupu nodarbības: izglītojošās, atbalsta, interešu, socializācijas un radošās dzīves prasmju darbnīcas.

Kopdarbība DC un DAC sportiskajās, radošajās, ārpus DC vai citās aktivitātēs ir viens no veidiem, kā bērni tiek sociāli iekļauti un atbalstīti, tiek stiprināts viņu pašvērtējums. Vienlaikus tas ir arī veids, kādā sociālie darbinieki var iegūt citādi nepieejamu informāciju par bērnu, viņa viedokli,

problēmjomām, veidot savstarpēju uzticību, nepiespiesti komunicēt ar bērnu par viņam svarīgām tēmām. Bērniem DC pakalpojums nodrošina iespēju paēst launagu, savukārt DAC pakalpojums – siltas pusdienas.

COVID-19 izplatības laikā DAC darbu ar bērniem veica gan attālināti, gan uz vietas, ievērojot visus epidemioloģiskos drošības pasākumus, kad bērns ieradās konkrētā laikā pie konkrēta darbinieka. Regulāra informācijas apmaiņa ar bērnu vecākiem notika, izmantojot gan tālruni, gan zvanus *WhatsApp* u.c. tiešsaistes platformas.

Sociālie pakalpojumi bērniem ar funkcionāliem traucējumiem

Saskaņā ar SOPA datiem 2020. gadā RSD redzeslokā bija **1 174 bērni ar FT**, kas ir par 71 bērnu mazāk nekā 2019. gadā. Sociālā darba pakalpojumus nodrošināja 11 sociālie darbinieki, kuri specializējušies darbā ar ģimenēm, kurās ir bērns ar FT.

Sociālo darbinieku uzdevumi darbā ar ģimenēm, kurās ir bērni ar FT:

1. sniegt individuālās konsultācijas un psiholoģisko atbalstu;
2. informēt par iespējām saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību;
3. izvērtēt ģimenes vajadzības, piemērojot atbilstošāko sociālā pakalpojuma veidu;
4. organizēt ģimenei nepieciešamo sociālo pakalpojumu saņemšanu, sadarbojoties ar organizācijām, ar kurām ir noslēgti sadarbības līgumi par pašvaldības finansētajiem sociālajiem pakalpojumiem.

Rīgas pilsētas pašvaldība bērniem ar FT un viņu ģimenēm nodrošina šādus sociālos pakalpojumus:

- ☉ īslaicīgu sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju institūcijā;
- ☉ sociālās aprūpes pakalpojumus personas dzīvesvietā;
- ☉ sociālās rehabilitācijas pakalpojumus personas dzīvesvietā.

Lai saņemtu sociālos pakalpojumus, bērna likumiskajam pārstāvim jāvērsas dzīvesvietai tuvākajā RSD TC pie sociālā darbinieka darbā ar ģimenēm, jāaizpilda iesniegums, norādot nepieciešamo pakalpojumu. Sociālā darba speciālists izvērtē bērna FT, vajadzības un resursus, tai skaitā arī ģimenes, lai rastu atbilstošāko sociālā atbalsta veidu. Sociālais darbinieks pēc nepieciešamības apmeklē klientu dzīvesvietā, izvērtē klienta pašaprūpes spējas un vajadzības, kā arī ģimenes locekļu līdzdarbības iespējas pakalpojuma nodrošināšanā, aizpildot novērtēšanas karti. Sociālais darbinieks pieņem lēmumu par klientam atbilstošākā sociālā pakalpojuma piešķiršanu un izsniedz nosūtījumu pakalpojuma saņemšanai.

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi tiek nodrošināti bērniem ar FT un viņu ģimenes locekļiem. Pakalpojumu mērķis ir nodrošināt bērniem sociālo aprūpi un rehabilitāciju, savukārt bērnu vecākiem sniegt atbalstu ar mērķi pēc iespējas mazināt sociālās atstumtības risku, veicinot nodarbinātību, sociālo integrāciju un dzīves kvalitātes uzlabošanu. Rīgas pilsētas pašvaldībā deklarētajiem bērniem ar FT un viņu ģimenes locekļiem tiek nodrošināti vairāki sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi.

Īslaicīgas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma institūcijā bērniem ar invaliditāti („Atelpas brīdis”) mērķis ir nodrošināt īslaicīgu sociālo aprūpi un rehabilitācijas pasākumu kompleksu (līdz 45 dienām gadā) bērniem ar invaliditāti institūcijā, nodrošinot bērniem uzraudzību, ēdināšanu, saturīgu brīvā laika pavadīšanu, pašaprūpes un sociālo prasmju uzturēšanu, vienlaicīgi uz laiku atslogojot bērnu piederīgos no aprūpes pienākumu pildīšanas.

„Atelpas brīža” pakalpojumu Rīgas pilsētas pašvaldības bērniem no 2013. gada 1. janvāra nodrošina BKUS novietne „Gaiļezers”. 2020. gadā īslaicīgu sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņēma 39 bērni, tai skaitā vienam bērnam individuāls līgums ar Valsts sociālās aprūpes centru (turpmāk – VSAC) „Rīga”.

Dienas aprūpes centrs bērniem ar FT ir pakalpojums, kas dienas laikā nodrošina bērnu sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju. Pakalpojuma mērķis ir sekmēt bērnu pašaprūpes potenciāla attīstību, neatkarības līmeņa paaugstināšanu, sociālo prasmju attīstīšanu un sociālo integrāciju. DAC bērniem ar FT tiek nodrošināta bērnu vecumam, veselības un funkcionālajam stāvoklim atbilstoša aprūpe, ergoterapija, fizioterapija, logoterapija, mūzikas terapija, kā arī datorprasmju apmācība.

2020. gadā divos DAC tika nodrošināts sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums:

- ⊗ biedrības „Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās”” DAC bērniem ar FT pakalpojumu nodrošināja bērniem ar kustību un attīstības traucējumiem, iekļaujot ergoterapiju, logoterapiju, mūzikas terapiju, datora apmācības, tai skaitā izmantojot alternatīvās komunikācijas metodes, tematiskos pasākumus, brīvā laika pavadīšanu, kā arī individuālās konsultācijas un sociālo darbu ar bērna ģimeni.
- ⊗ Rīgas 3. pamatskolas dienas aprūpes centrs „Torņakalna rūķi” nodrošināja pakalpojumu bērniem un jauniešiem ar GRT. Pakalpojuma ietvaros tika organizētas sociālā darbinieka, speciālā pedagoga, sociālā pedagoga un psihologa konsultācijas, interešu izglītība, mājsaimniecības apguve, smilšu terapija, atbalsta pakalpojumi ģimenes locekļiem.

Vasaras mēnešos Rīgas pilsētas pašvaldības ģimenēm, kuras audzina bērnus ar FT, tika piedāvāta vasaras sociālās rehabilitācijas programma. Pakalpojums paredzēts bērniem, kuriem nepieciešama uzraudzība, aprūpe un rehabilitācija skolas brīvlaikā. Pakalpojumu nodrošināja biedrības „Svētā Jāņa palīdzība” DAC „Saulesvece”.

2020. gadā DAC pakalpojumus saņēma **75 bērni**, kas ir par vienu bērnu vairāk nekā 2019. gadā.

Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi dzīvesvietā bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenēm

Agrīnās korekcijas apmācības pakalpojums „Portidža” bērniem ar FT un viņu ģimenēm

Pakalpojums bērniem un viņu ģimenēm sniedz nepieciešamās specifiskās zināšanas, motivē bērnus attīstīt jaunas prasmes un iemaņas, kā arī nostiprina jau esošās prasmes, veicinot bērna un ģimenes integrēšanos sabiedrībā. Pakalpojuma ietvaros tiek īstenota agrīnās izglītošanas un audzināšanas sistēma (mūzikas un spēļu terapija, sociālās uzvedības un datora nodarbības, mākslas terapija un vecāku izglītošana) bērniem ar garīgās un fiziskās attīstības traucējumiem – agrīni dzimušiem bērniem, bērniem ar dzemdību traumām, Dauna sindromu, cerebrālo trieku, hidrocefāliju, autismu un citām diagnozēm, kuru rezultātā bērniem ir garīgās attīstības traucējumi. Pakalpojuma nodrošināšanā tiek īstenota Portidžas agrīnās korekcijas programma.

2020. gadā agrīnās korekcijas pakalpojumu saņēma **56 bērni**. Pakalpojumu nodrošināja biedrība „Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija”.

Individuālo rehabilitācijas plānu izstrādes pakalpojums

Pakalpojums ietver bērna ar FT vecumā no 0 – 18 gadiem funkcionēšanas stāvokļa izvērtējumu un individuālo rehabilitācijas plāna sastādīšanu fizikālās un rehabilitācijas medicīnas ārsta vadībā, nosakot bērnam nepieciešamo speciālistu konsultāciju, procedūru u.c., tai skaitā vecāku atbalsta pasākumu kompleksu noteiktam laika periodam. Vienlaikus bērna ģimenes locekļiem tiek sniegta iespēja koordinēti saņemt informāciju un rehabilitācijas plānu par bērna vajadzībām pēc medicīniskās un sociālās rehabilitācijas.

2020. gadā rehabilitācijas plāns tika izstrādāts **pieciem bērniem** un viņu ģimenes locekļiem. Pakalpojums tika nodrošināts SIA „Rīgas veselības centrs” filiālēs „Ziepniekkalns”, „Ķengarags”, „Imanta” un „Bolderāja”.

Sociālās rehabilitācijas un apmācības pakalpojums bērniem ar kustību traucējumiem

Pakalpojuma ietvaros tiek īstenota 10 mēnešu multidisciplināra sociālā rehabilitācija, tai skaitā apmācība, lai bērniem mazinātu kustību traucējumu radītos ierobežojumus un veicinātu bērnu integrāciju mācību iestādēs atbilstoši vecumposmam, kas, savukārt, nākotnē sekmētu patstāvīgas dzīves uzsākšanu un iekļaušanos darba tirgū, vienlaikus nodrošinot bērnu un viņa ģimeni ar specifiskām zināšanām un prasmju kopumu ilgtermiņā.

Pakalpojuma ietvaros bērniem un vecākiem atbilstoši sākotnējam izvērtējumam tiek nodrošināta fizioterapija, spēļu terapija, sociālā darbinieka, psihologa konsultācijas un nodarbības baseinā. Savukārt vecākiem tiek sniegts psiholoģisks atbalsts un konsultācijas ar mērķi apmācīt vecākus bērna aprūpē un rehabilitācijā mājas apstākļos.

2020. gadā pakalpojumu saņēma **septiņi bērni** un viņu ģimenes locekļi. Pakalpojumu nodrošināja biedrība „Latvijas Bērniem ar Kustību Traucējumiem”.

Agrīnās intervences programma bērniem ar garīgās attīstības un uzvedības traucējumiem un viņu ģimenēm

Pakalpojuma ietvaros tiek nodrošināta agrīna psihosociāla palīdzība un rehabilitācija bērniem ar garīgās attīstības un uzvedības traucējumiem un viņu ģimenēm, veicinot bērna iekļaušanos pirmsskolas izglītības iestādēs, skolās, kā arī, uzlabojot bērna un ģimeņu sociālo funkcionēšanu. Bērni un viņu ģimenes locekļi saņem kvalificētu speciālistu – sociālā darbinieka, psihologa, speciālā pedagoga, ergoterapeita, logopēda konsultācijas. Konsultācijas tiek sniegtas gan bērnam, gan ģimenes locekļiem, nodrošinot fokusētas atbalsta – izglītojošās grupas, saskarsmes treniņa un dusmu kontroles programmu, ABA (Lietišķās uzvedības analīze) terapiju, kā arī pēc nepieciešamības nodrošinātas konsultācijas bērna dzīvesvietā vai izglītības iestādē.

Pakalpojuma sniegšana uzsākta 2016. gada janvārī nodibinājumā „Sociālo Pakalpojumu aģentūra”, savukārt no 2019. gada decembra pakalpojumu uzsāka nodrošināt biedrība „Autisma centrs”. 2020. gadā pakalpojumu saņēma **55 bērni**.

Socializācijas grupas bērniem ar autiska spektra traucējumiem pakalpojums

Šī pakalpojuma nodrošināšana uzsākta 2019. gada augustā. Pakalpojuma mērķa grupa ir bērni ar autiska spektra traucējumiem no četri līdz 12 gadu vecumam (ieskaitot), kuriem ir nepieciešams attīstīt vai uzlabot sociālās un komunikācijas prasmes un patstāvīgās funkcionēšanas spējas, lai veicinātu bērnu patstāvību un integrāciju sabiedrībā, tai skaitā mācību iestādēs atbilstoši vecumposmam.

Pakalpojumu nodrošināja biedrība „Nepaliec viens”. 2020. gadā pakalpojumu saņēma **15 bērni** un viņu ģimenes locekļi.

Psihologa pakalpojumi ģimenēm ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem

Psihologa pakalpojuma mērķis ir veicināt bērniem komunikācijas un saskarsmes prasmes, lai veiksmīgi iekļautos sabiedrībā, savukārt vecākiem nodrošināt psiholoģisku un izglītojošu atbalstu. Psihologa pakalpojums tiek sniegts gan individuāli bērnam un vecākiem, gan vecākam ar bērnu, tādējādi stiprinot savstarpējās attiecības un mācot jaunas sadarbības metodes. Konsultācijas vecākiem tiek sniegtas caur praktisku darbošanos un pieredzi, lai palīdzētu apgūt jaunas prasmes un ieraudzītu bērna resursus un spējas. Psihologs savā darbā izmanto tādas metodes kā spēļu terapiju, smilšu terapiju, mākslas terapiju, kognitīvi biheiviorālo terapiju u.c. 2020. gadā sniegtas 604 psihologa konsultācijas **65 personām**.

2020. gadā RD saistošajos noteikumos Nr.3 „Rīgas pilsētas pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu saņemšanas un samaksas kārtība” tika veikti grozījumi, kuri paredz, ka, ja klients izvēlas saņemt psihologa pakalpojumu pie pakalpojuma sniedzēja, ar kuru pašvaldība nav noslēgusi pašvaldības iepirkuma līgumu par psihologa pakalpojuma sniegšanu bērniem ar FT, bet psihologs atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ieguvis tiesības veikt psihologa profesionālo darbību, pašvaldība maksā starpību starp psihologa pakalpojuma cenu un klienta veikto samaksu par psihologa pakalpojumu (*vaučers*), bet ne vairāk kā 30 EUR par vienu konsultāciju un ne vairāk kā par 10 konsultācijām.

2020. gadā psihologa konsultācijas, izmantojot vaučeri, saņēma piecas personas.

Individuāla sociālās rehabilitācijas programma

2018. gadā tika uzsākta jauna iniciatīva, individuālo sociālo rehabilitācijas programmu (turpmāk – Programmas) īstenošana bērniem ar FT. Programmas tika uzsāktas bērniem ar autiska spektra traucējumiem.

Programmu būtība ir palīdzēt bērniem un viņu ģimenēm, kuru sociālās problēmas nav atrisināmās ar esošo sociālo pakalpojumu palīdzību, esošais pakalpojuma saturs neatbilst vajadzībām un pakalpojums nepieciešams lielākā apmērā, kā arī nepieciešams piesaistīt virkni citu pakalpojumu vai resursu, piemēram, ABA terapeita, ergoterapeita, audiologopēda, fizioterapeita konsultācijas. Programmas ir vairāk orientētas uz kompleksiem risinājumiem.

2019. gadā pakalpojumu nodrošināja biedrība „Nepaliec viens”, izstrādājot un nodrošinot sešas Programmas, no kurām vienu Programmu turpināja nodrošināt 2020. gadā.

2020. gadā pakalpojumu nodrošināja biedrība „Nepaliec viens”, biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” un nodibinājums „Caritas Latvija”.

Sadarbībā ar pakalpojuma sniedzējiem un RSD ir konstatēts, ka Programmas sniedz pozitīvus rezultātus, proti, veicina bērnu ar FT pašaprūpes un neatkarības līmeni, savukārt bērna vecāki norāda, ka pozitīvo dinamiku sniedz tas, ka Programmās tiek nodrošināta kompleksa sadarbība starp speciālistiem. 2020. gadā īstenotas **12 grupas**.

13. tabula. Bērnu skaits, kuri saņēmuši sociālos pakalpojumus bērniem ar FT, un pakalpojumiem izlietotais finansējums

Pakalpojums	Vietu skaits 2020. gadā	Pakalpojumu saņēmušo personu skaits		
		2018	2019	2020
DAC „Mēs esam līdzās”	20	25	30	30
DAC „Torņakalna rūķi”	15	23	23	22
DAC pakalpojums bērniem ar FT vasaras mēnešos Biedrības „Svētā Jāņa palīdzība” DAC „Saulesvece”	12	21	21	23
Sociālās rehabilitācijas un apmācības pakalpojums bērniem ar kustību traucējumiem Biedrība „Latvijas Bērniem ar kustību traucējumiem”	7	10	11	7
Agrīnās korekcijas apmācības pakalpojums „Portidža” bērniem ar FT un viņu ģimenēm Biedrība „Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija”	20	24	47	56
Agrīnās intervences programma bērniem ar GRT un uzvedības traucējumiem un viņu ģimenēm Nodibinājums „Sociālo Pakalpojumu aģentūra”, biedrība „Autisma centrs”	Nav noteikts	42	62	55
Socializācijas grupas bērniem ar autisma spektra traucējumiem Biedrība „Nepaliec viens”	6 grupas	-	11	15
Individuālās sociālās rehabilitācijas programmas Biedrība „Nepaliec viens”, biedrība “Rīgas pilsētas “Rūpju bērns”” un nodibinājums “Caritas Latvija”	Nav noteikts	-	4	12
Individuālās rehabilitācijas plāna izstrādes pakalpojums SIA „Rīgas veselības centrs”	Nav noteikts	4	2	5

Īslaicīgas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums institūcijā („Atelpas brīdis”) BKUS novietne „Gaīlezers” (2019. gadā vienīgais pakalpojuma sniedzējs), VSAC „Rīga” (individuāls līgums vienam bērnam)	4 dienā	36	35	39
Psihologa pakalpojumi ģimenēm ar bērniem ar FT	468 konsultācijas	53	50	65
Vaučera psihologa pakalpojumi ģimenēm ar bērniem ar FT	Nav noteikts	-	-	5
KOPĀ	-	238	299	334
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	-	260 884	363 692	509 991

Izvērtējot sniegtos pakalpojumus ģimenēm, kuras audzina bērnu ar FT, konstatēts, ka 2020. gadā, salīdzinot ar 2019. gadu, par 35 personām ir palielinājies pakalpojumu saņēmušo klientu skaits.

2020. gadā paplašināta mērķa grupa individuālajām sociālās rehabilitācijas programmām, nodrošinot minēto pakalpojumu bērniem ar smagiem FT. 2020. gada salīdzinājumā ar 2019. gadu pakalpojumu saņēmēju skaits palielinājies par astoņām personām.

Ļoti pieprasīts pakalpojums ir psihologa konsultācijas, kuras izmantoja gan bērni, gan vecāki. 2020. gadā sāka iespēja ģimenēm ar bērniem ar FT izmantot *vaučeri* psihologa konsultācijām, kuru izmantoja piecas personas. Ārkārtējās situācijas laikā pakalpojumi tika nodrošināti gan attālināti, gan klātienē, ievērojot visus epidemioloģiskās drošības pasākumus.

Krīzes centri

Krīzes centrs ir sociālās rehabilitācijas institūcija, kurā tiek nodrošināta profesionāla psihosociālā palīdzība krīzes situācijās bērniem, grūtniecēm un ģimenēm ar bērniem, laika posmā līdz sešiem mēnešiem.

2020. gada sākumā Rīgas pilsētas pašvaldībā īslaicīgu sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu krīzes situācijā nonākušiem bērniem vecumā no dzimšanas līdz 18 gadiem, sievietēm ar nepilngadīgiem bērniem, sievietēm – grūtniecēm un ģimenēm ar bērniem, tai skaitā tēviem ar nepilngadīgiem bērniem, nodrošināja RPBJC struktūrvienība „Krīzes centrs” (30 vietas) un biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” krīzes centrs „Burtnieks” (51 vieta). 2020. gada 15. aprīlī pakalpojumu uzsāka sniegt biedrības „Sociālo pakalpojumu attīstības centrs” krīzes centrs sievietēm ar bērniem „Mīlgrāvis” (15 vietas).

2020. gadā krīzes centra pakalpojumu saņēma **515 personas**. Salīdzinot ar 2019. gadu, pakalpojumu saņēmēju skaits samazinājies par 77 personām (skat. 14. tabulu).

14. tabula. Krīzes centra pakalpojumu saņēmušo personu skaits

Pakalpojumu saņēmušo personu skaits	Gads		
	2018	2019*	2020*
Bērni no 1,5 (0*) līdz 18 gadiem	180	298	258
Pilngadīgas personas ar bērniem	491	294	257
tai skaitā sievietes	151	101	89
tai skaitā vīrieši	23	18	16
tai skaitā bērni	317	175	152
KOPĀ	671	592	515
Faktiski izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	661 076	518 711	446 266

Viena no galvenajām krīzes centra pakalpojuma saņēmēju mērķa grupām ir nepilnas ģimenes ar bērniem, galvenokārt sievietes ar bērniem. Analizējot statistikas datus par krīzes centra pakalpojuma pieprasījuma iemesliem, secināts, ka vēl joprojām galvenās ģimeņu sociālās problēmas, iestājoties krīzes centrā, ir: dzīvesvietas trūkums ar papildu komplikētām sociālām problēmām: vardarbība, bērnu aprūpes un sadzīves vadīšanas prasmju trūkums, atkarības, nodarbinātības problēmas, konflikti partnerattiecībās, vecāku mentālās veselības problēmas un nespēja nodrošināt bērniem drošu vidi. Secināts, ka ir ģimenes, kuras regulāri atkārtoti saņem krīzes centra pakalpojumu.

RPBJC struktūrvienībā „Krīzes centrs” esošo bērnu galvenie ievietošanas iemesli ir pamešana novārtā, vardarbība un konfliktsituācijas ģimenē, vecāku uzturēšanās sabiedriskās vietās alkohola vai psihotropo vielu reibumā, pusaudžu klaiņošana, bērnu uzvedības problēmas, bērnu atkarību izraisošo vielu lietošana un likumpārkāpumi.

Kopš 2019. gada struktūrvienība „Krīzes centrs” ir vienīgā īslaicīgā sociālās rehabilitācijas institūcija nepilngadīgām personām Rīgā, kā arī Rīgas apkārtnē. Tas nozīmē, ka RPBJC struktūrvienībā „Krīzes centrs” nokļūst arī bērni no citām pašvaldībām.

Tomēr kopējās tendences norāda, ka turpina samazināties nepieciešamība pēc krīzes centra pakalpojuma. Plānotais finansējums 2020. gadam bija 677 100 EUR, faktiskā izpilde – 446 266 EUR.

Īslaicīgās uzturēšanās mītne

Īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojums nodrošina īslaicīgu dzīvesvietu un sociālā darba speciālista palīdzību sociālo problēmu risināšanā ar mērķi atrast personai (ģimenei) pastāvīgu dzīvesvietu. Sociālā darba speciālista konsultācijas īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojuma laikā nodrošina RSD TC sociālie darbinieki darbā ar ģimenēm un bērniem un sociālie darbinieki darbā ar sociālo gadījumu.

2020. gadā īslaicīgās mītnes pakalpojumu nodrošināja divi pakalpojuma sniedzēji: biedrība „Latvijas Samariešu apvienība” un biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”, kā rezultātā sociālā pakalpojuma ietvaros ar pagaidu dzīvesvietu līdz sešiem mēnešiem tiek nodrošinātas līdz 102 personām dienā.

2020. gadā īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojumu saņēma **204 personas**, kas ir par 69 personām mazāk kā 2019. gadā. Pakalpojuma saņēmēju skaita samazinājums tika novērots ārkārtējās situācijas laikā, kā arī, ievērojot epidemioloģiskās drošības pasākumus, tika noteikts, ka īslaicīgajā uzturēšanās mītnē var uzņemt jaunus klientus, kuriem veikts COVID-19 tests un tas ir negatīvs (ne agrāk kā divas dienas pirms ievietošanas). Ņemot vērā šos kritērijus, bija klienti, kuri izvēlējās meklēt citus risinājumus nevis izmantot pakalpojumu.

2020. gadā plānotais un faktiski izmantotais finansējums īslaicīgās mītnes pakalpojumam bija 149 328 EUR.

Konsultatīvie krīzes centri

Konsultatīvais krīzes centrs nodrošina konsultatīvu profesionālu psiholoģisko, sociālā darba speciālistu un citu speciālistu palīdzību krīzes situācijā. Diennakts krīzes tālruņa pakalpojumu sniedz biedrība „Skalbes”, nodrošinot psiholoģisko palīdzību krīzes situācijā nonākušām personām.

2020. gadā kopumā sniegtas **5 306 zvanu konsultācijas**, kurās tika nodrošināts psiholoģiskais atbalsts. Salīdzinot ar 2019. gadu, psiholoģiskā atbalsta zvanu konsultāciju skaits ir pieaudzis par 1 274 konsultācijām.

Zvanu pieaugums vērojams pavasarī un rudenī, kad tika izsludināta ārkārtējā situācija saistībā ar COVID-19 izplatību, kas radīja ilgstošu psihoemocionālo spriedzi saistībā ar valstī noteiktajiem ierobežojumiem. Skolēni mācījās attālināti, tika pārtraukta interešu izglītība, kā arī liela daļa pilngadīgo personu strādāja attālināti vai arī bija zaudējuši darbu valstī noteikto ierobežojumu dēļ, kā rezultātā biežāk veidojās ģimenes konflikti, krasi pieauga zvanu skaits par vardarbību ģimenē. Zvanītājus arī uztrauca COVID-19 izplatība valstī, sniegtas konsultācijas gan saistībā ar iespēju saslimt, gan arī saslimušajiem. Tāpat zvanītāji interesējas par atkarību ārstēšanu, psihiatru un psihologu pakalpojumiem Rīgā un citās pašvaldībās, par to, kā palīdzēt tuviniekam, kurš draud izdarīt suicīdu, kā arī par bezmaksas juridisko palīdzību.

Saskaņā ar biedrības „Skalbes” informāciju aktuālākās ir attiecību, sociālās problēmas, piedzīvotā vardarbības un pašnāvības pieredze.

Diennakts krīzes tālruņa finansēšanai plānotais un faktiski izmantotais finansējums 2020. gadā bija 36 000 EUR.

Diennakts krīzes tālruņa aktuālākās zvanu tēmas un konsultāciju skaits 2020. gadā



Ārpusģimenes aprūpe

Ārpusģimenes aprūpe ir aprūpe, kas Bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem tiek nodrošināta pie aizbildņa, audžuģimenē vai bērnu aprūpes iestādē.

Bērna tiesību un aizsardzību regulējošie normatīvie akti, kā arī Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums paredz, ka, nodrošinot bērnam ārpusģimenes aprūpi, prioritāri jāvērtē bērna iespējas augt ģimeniskā vidē un tikai tad, ja tas nav iespējams, bērnam nodrošināma institucionāla aprūpe.

Aizbildnība

Aizbildnība ir viens no ārpusģimenes aprūpes veidiem.

Aizbildnis ir persona, kas iecelta vai apstiprināta Civillikumā noteiktajā kārtībā, lai nodrošinātu bērna tiesību un interešu aizsardzību. Aizbildnis aizvieto savam aizbilstamajam vecākus, kā arī pārstāv bērnu personiskajās un mantiskajās attiecībās. Par aizbildni parasti tiek iecelts kāds no bērna tuvākajiem radniekiem. Ja starp nepilngadīgā radniekiem neatrodas tādi, kuri būtu spējīgi uzņemties aizbildnību, vai arī, ja spējīgie nevar uzņemties aizbildnību, ja viņus atlaiž no aizbildņu amata likumisku iemeslu dēļ, kā arī, ja nepilngadīgajam nemaz nav radnieku, aizbildņus ieceļ bāriņtiesa no citu personu vidus.

Aizbildnība ir populārākais ārpusģimenes aprūpes veids, jo, bērnam paliekot bez vecāku gādības, bāriņtiesa saskaņā ar normatīvo aktu prasībām vispirms apzina bērna radniekus un izvērtē iespēju kādam no radnieku vidus kļūt par bērna aizbildni. Bērnam aizbildnība ir labākais un saudzējošākais ārpusģimenes aprūpes veids, jo bērna turpmākā aprūpe turpinās tuvinieku ģimenē, **bieži vien ierastā vidē tādēļ, ka par aizbildņiem nereti kļūst vecvecāki. Aizbildnībā nodoto bērnu skaits ir ievērojami lielāks kā audžuģimenēs vai bērnu aprūpes iestādēs ievietoto bērnu skaits** (skat. 15. tabulu).

Materiālais atbalsts aizbildņiem

- ☉ **Valsts sociālais pabalsts.** Pabalsta apmērs mēnesī ir vienāds ar minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kāds noteikts katram bērnam:

- **no bērna dzimšanas līdz septiņu gadu vecuma sasniegšanai** – 25% apmērā no minimālās mēneša darba algas (2020. gadā tie bija 107,50 EUR mēnesī);
- **no bērna septiņu gadu vecuma līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai** – 30% apmērā no minimālās mēneša darba algas (2020. gadā tie bija 129 EUR mēnesī).

Ja par bērnu ir piešķirta apgādnieka zaudējuma pensija, apdrošināšanas atlīdzība par apgādnieka zaudējumu, valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts sakarā ar apgādnieka zaudējumu, uzturlīdzekļi no Uzturlīdzekļu garantijas fonda vai arī ģimenes valsts pabalsts, tad pabalsts par bērna uzturēšanu tiek samazināts par apgādnieka zaudējuma pensijas, atlīdzības, valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta, uzturlīdzekļu vai ģimenes valsts pabalsta apmēru. Ja par bērnu invalīdu piešķirta piemaksa pie ģimenes valsts pabalsta, izmaksājamo pabalstu par piemaksas apmēru nesamazina.

- ⊗ **Atlīdzība par aizbildņa pienākumu pildīšanu** 54,07 EUR mēnesī. Atlīdzība nav atkarīga no aizbildnībā esošo bērnu skaita.
- ⊗ **Valsts sociālie pabalsti, kas paredzēti ģimenēm ar bērniem.**
 - Ģimenes valsts pabalsts:
 - par **pirmo** bērnu ģimenē **11,38 EUR**;
 - par **otro** bērnu **22,76 EUR** – divas reizes lielāks kā par pirmo bērnu (*11,38 EUR x 2*);
 - par **trešo** bērnu **34,14 EUR** – trīs reizes lielāks kā par pirmo bērnu (*11,38 EUR x 3*);
 - par **ceturto un nākamajiem bērniem** **50,07 EUR** – 4,4 reizes lielāks kā par pirmo bērnu (*11,38 EUR x 4,4*).
 - Piemaksas pie ģimenes valsts pabalsta par divu un vairāk bērnu no 1 līdz 20 gadu vecumam audzināšanu apmērs:
 - par **2 bērniem** – **10 EUR** mēnesī;
 - par **3 bērniem** – **66 EUR** mēnesī;
 - par **4 bērniem** – **116 EUR** mēnesī;
 - par **5 bērniem** – **166 EUR** mēnesī utt.
- ⊗ Rīgas pilsētas pašvaldība līdztekus valsts noteiktajai atlīdzībai par aizbildņa pienākumu pildīšanu par katru otro un nākamo bērnu aizbildnim maksā **aizbildņa atlīdzību** 60 EUR, tādējādi sniedzot lielāku materiālo atbalstu, ja ārpusģimenes aprūpē nonāk vairāki vienas ģimenes bērni, kā arī 50 EUR, ja aizbildnībā esošam bērnam viens vai abi vecāki ir miruši.

2020. gada nogalē aizbildnībā atradās **1 039** Rīgas pilsētas pašvaldības bērni. Rīgas pašvaldības izlietotais finansējums aizbildņiem 2020. gadā bija 277 127 EUR, kas ir par 3 654 EUR vairāk nekā 2019. gadā, kad izlietotais finansējums bija 273 473 EUR.

Audžuģimene

Audžuģimene ir ģimene, kas bārenim vai bez vecāku gādības palikušam bērnam nodrošina aprūpi līdz brīdim, kamēr bērns var atgriezties savā ģimenē vai, ja tas nav iespējams, tiek adoptēts vai viņam nodibināta aizbildnība.

2020. gada beigās Rīgā bija **85 audžuģimenes** (2019. gadā – 91 audžuģimene), kurās ievietoti **123 bērni**. 2020. gadā kopumā Rīgā un ārpus Rīgas audžuģimenēs atradās 282 Rīgas bērni, kas ir identisks bērnu skaits kā 2019. gadā.

15. tabula. Ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu skaits 2020. gada beigās

Ārpusģimenes aprūpes veids	2018	2019	2020
Aizbildnība	1 083	1 099	1 039
Audžuģimene	254	282	282
Bērnu aprūpes iestāde (tai skaitā bērnu skaits valsts sociālās aprūpes centros)	235	194	194

2018. gadā tika veikti būtiski uzlabojumi valsts sniegtajā atbalsta sistēmā alternatīvās ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu sniedzējiem.

2018. gada 1. jūlijā stājās spēkā jauni MK noteikumi Nr.354 „Audžuģimenes noteikumi”, kas nosaka jaunu ārpusģimenes aprūpes formu – specializētās audžuģimenes: **krīzes audžuģimene** un **audžuģimene bērnam ar invaliditāti**, kuram izsniegts atzinums par īpašas kopšanas nepieciešamību sakarā ar smagiem funkcionāliem traucējumiem. Ar minētā tiesību akta spēkā stāšanos audžuģimeņu darbs tiek pielīdzināts profesionālam darbam, par ko tiek maksāts atalgojums.

Jaunā specializācija paredz, ka krīzes audžuģimene ir audžuģimene, kurai ir vismaz trīs gadu pieredze audžuģimenē ievietoto bērnu aprūpē un kura jebkurā diennaktī laikā uzņem bērnu, kas šķirts no ģimenes, aizbildņa vai audžuģimenes. Savukārt audžuģimene bērnam ar invaliditāti, kuram izsniegts atzinums par īpašas kopšanas nepieciešamību sakarā ar smagiem FT, ir audžuģimene, kurā vismaz vienam laulātajam (personai) ir vismaz 12 mēnešus ilga personīgā vai profesionālā pieredze darbā ar bērniem ar smagiem FT.

2020. gadā Rīgā darbojas viena krīzes audžuģimene un viena audžuģimene bērnam ar smagiem FT.

Tāpat 2018. gada 1. jūlijā stājās spēkā MK noteikumi Nr.355 „Ārpusģimenes aprūpes atbalsta centra noteikumi”, kas nosaka, ka Atbalsta centri veic galvenās funkcijas alternatīvās ārpusģimenes aprūpes popularizēšanā, jaunu ģimeņu piesaistē, apmācību organizēšanā, kā arī psihoemocionālā atbalsta sniegšanā audžuģimenēm, aizbildņiem, adoptētājiem un viesģimenēm.

Rīgas pašvaldībā 2020. gadā darbojās **četri Atbalsta centri**:

- ⊗ nodibinājuma „Sociālā atbalsta un izglītības fonds” Atbalsta centrs „Dūja”;
- ⊗ biedrības „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” Atbalsta centrs „Airi vecākiem”;
- ⊗ „Latvijas Kristīgās alianses bāreņiem” Atbalsta centrs „Tilts”;
- ⊗ Latvijas audžuģimeņu biedrības atbalsta centrs „Dzeguzēns”.

Atbalsta centru darbību finansē valsts atkarībā no Atbalsta centram piesaistīto audžuģimeņu skaita un sniegto pakalpojumu apjoma alternatīvās aprūpes pakalpojumu sniedzējiem.

Materiālais atbalsts audžuģimenēm

- ⊗ **Valsts atbalsts audžuģimenei** (no 2018. 1. janvāra ir palielināta valsts atlīdzība par audžuģimenes pienākuma pildīšanu, diferencējot atlīdzības apmēra atkarību no ievietoto bērnu skaita):
 - viens bērns – **171 EUR**;
 - divi bērni – **222,30 EUR**;
 - trīs un vairāk bērni – **273,60 EUR**.
- ⊗ **Par audžuģimenē esošiem bērniem tāpat tiek piešķirti ģimenes valsts pabalsti.**
- ⊗ **Rīgas pilsētas pašvaldība papildu valsts noteiktajai atlīdzībai sniedz materiālu atbalstu audžuģimenēm, kurās ar RBT lēmumu ir ievietots bērns:**
 - **pabalsts bērna uzturam audžuģimenē** – 75% apmērā no minimālās darba algas, 2020. gadā tie bija 322,50 EUR (mēnesī par katru bērnu);
 - **pabalsts apģērba un mīkstā inventāra iegādei** – 163,63 EUR (vienu reizi gadā);
 - **pašvaldības piešķirtā atlīdzība par audžuģimenes pienākumu pildīšanu** audžuģimenei, kura ir deklarēta un dzīvo Rīgā un kuras audžuģimenē ar RBT lēmumu ievietots bērns – 213,43 EUR mēnesī.

Rīgas pilsētas pašvaldības izlietotais finansējums audžuģimenēm 2020. gadā bija 1 302 888 EUR, kas ir par 28 285 EUR vairāk nekā 2019. gadā, kad sociālo atbalstu izmaksās tika izlietoti 1 274 603 EUR, kā arī 2020. gadā pieaudzis personu skaits, kurām izmaksāti šie pabalsti. Salīdzinoši ar 2019. gadu, kad pabalsti tika izmaksāti 361 personai, un 2018. gadu, kad tās bija 306 personas, 2020. gadā tās ir jau 377 personas, kas saņēmušas pašvaldības atbalstu par tajās ievietoto bērnu aprūpi.

Lai veicinātu un atbalstītu bērnu ārpusģimenes aprūpi ģimeniskā vidē, Rīgas pilsētas pašvaldība kopš 2012. gada realizē sociālo pakalpojumu „**Sociālā atbalsta un konsultatīvā programma audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem**” (turpmāk – Atbalsta programma).

2020. gadā Atbalsta programmas pakalpojumu sniedza nodibinājums „Sociālā atbalsta un izglītības fonds” un biedrība „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija”.

2020. gadā pakalpojumam plānotais finansējums tika samazināts par 8 300 EUR salīdzinājumā ar 2019. gadu, jo atbalsta pakalpojumus kopš 2018. gada beigām audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem nodrošina arī valsts finansētie Ārpusģimenes aprūpes atbalsta centri.

Ņemot vērā Ārpusģimenes aprūpes atbalsta centru darbību Rīgā, pēdējos divos gados kopumā samazinājies Atbalsta programmas pakalpojumu saņēmēju skaits, īpaši audžuģimeņu (skat. 16. tabulu), jo minētajai mērķa grupai lielu daļu atbalsta pakalpojumus nodrošina valsts, tai skaitā sociālā darbinieka un psihologa konsultācijas, atbalsta un tajā ievietotā bērna individuālā plāna izstrādi, atbalsta grupas un izglītojošos seminārus. Tomēr, ņemot vērā, ka valsts nodrošinātie atbalsta pakalpojumi ir diferencēti – aizbildņiem un adoptētājiem nav pieejamas tāds pats atbalsta apjoms kā audžuģimenē, pēdējos divos gados ir palielinājies aizbildņu ģimeņu skaits, kas saņem Rīgas pilsētas pašvaldības finansētās Atbalsta programmas pakalpojumu.

Atbalsta programma piedāvā arī būtiski lielāku atbalsta pakalpojumu apjomu audžuģimeņu un aizbildņu ģimenēs ievietotajiem bērniem, ka arī adoptētājiem bērniem un viņu ģimeņu locekļiem. Tiek piedāvātas krīzes konsultācijas dzīvesvietā aizbildņiem, patronāžas pakalpojums, konsultācijas bērna bioloģiskajai ģimenei, saskarsmes un piesaistes veicināšanas treniņi, kā arī dažādu speciālistu konsultācijas – psihologa, psihoterapeita, narkologa, psihiatra, attīstošā pedagoga, *Teraplay* speciālista, smilšu terapijas speciālista u.c. konsultācijas atbilstoši bērna un ģimenes locekļu vajadzībām.

2020. gadā pakalpojuma saņēmējiem tika piedāvāta iespēja piedalīties izglītojošās semināros par dažādam aktuālām tēmām, piemēram, pilnveides apmācības par tēmu „Pusaudžu piesaistes veicināšana” un „Bērna traumatiskās pieredzes ietekme uz uzvedību. Palīdzības iespējas”, „Pusaudžu-psihoaktīvo vielu (PAV) lietotāju riski, palīdzības iespējas un profilakse”.

2020. gadā pakalpojuma sniegšanu ietekmēja ārkārtējā situācija valstī, ierobežojot klātienēs konsultācijas un tikšanās, pakalpojumu sniedzot arī attālinātā darba režīmā. Pēc ārkārtas stāvokļa beigām, vasaras periodā pieauga pieprasījums pēc speciālistu konsultācijām, īpaši, psihologa un sociālā darbinieka konsultācijām. Bērnu attālinātajos mācību periodos pieauga ģimeņu vajadzība pēc pedagoģiskā atbalsta tieši izglītības jomā. Ņemot vērā atkārtoto ārkārtējo situāciju valstī un ar to saistīto ierobežojumus, pakalpojuma aktivitātes, piemēram, krīzes konsultācijas, saskarsmes treniņi, tikšanās ar bioloģisko ģimeni, konsultācijas bērna bioloģiskai ģimenei, izglītojošie semināri tika izmantoti salīdzinoši minimāli. Līdz ar to sociālā pakalpojuma „Sociālā atbalsta un konsultatīvā programma audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem” plānotais finansējums 2020. gadam netika izlietots pilnībā. No plānotajiem 76 092 EUR tika izlietoti 59 212,50 EUR.

16. tabula. „Sociālā atbalsta un konsultatīvās programmas audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem” pakalpojumu saņēmēju klientu skaits

Mērķa grupa	2018	2019	2020
Audžuģimenes / personas	80 / 157	21 / 29	8 / 10
Aizbildņu ģimenes / personas	85 / 167	115 / 202	106 / 202
Adoptētāju ģimenes / personas	16 / 30	6 / 10	4 / 10

Drošās ģimenes vides pakalpojums

Lai veicinātu bez vecāku gādības palikušiem bērniem vecumā no 0 līdz trīs gadiem pēc iespējas ātrāku aprūpi ģimeniskā vidē, 2017. gadā tika uzsākts jauns pakalpojums – „Drošās ģimenes vides pakalpojums”.

Minētais pakalpojums veidots Sociālā atbalsta un konsultatīvās programmas audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem ietvaros un nodrošina audžuģimenēm papildus atbalstu bērna veselības aprūpei, paredzot iespēju izmantot VSAC „Rīga” sniegtos speciālistu pakalpojumus, kā arī sniedz audžuģimenēm papildus konsultatīvo un finansiālo atbalstu. Pakalpojuma sniegšanā tiek iesaistītas audžuģimenes, kuras nekavējoties var uzņemt ģimenē bērnu un kuras ir ieguvušas sertifikātu par papildus apmācībām maza bērna aprūpē. Pakalpojuma ilgums ir līdz sešiem mēnešiem, kura laikā tiek veikts sociālais darbs ar bērna bioloģisko ģimeni vai meklēta iespēja bērnam nodrošināt citu alternatīvās ārpusģimenes aprūpes pakalpojuma sniedzēju – citu, pastāvīgu audžuģimeni vai aizbildni.

2020. gadā pakalpojumu saņēma **17 bērni**, kas ir tikai par vienu bērnu mazāk nekā 2019. gadā. 2020. gadā pakalpojums tika izbeigts 13 bērniem, no kuriem deviņi turpina uzturēties esošajā

audžuģimenē, diviem bērniem nodrošināta aprūpe citā audžuģimenē, savukārt vienam bērnam nodibināta aizbildnība un viens nodots adoptētāju aprūpē.

2020. gadā plānotais finansējums bija 84 840 EUR, izlietots – 49 160 EUR.

Bērnu ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā

Bērnu ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā (turpmāk – bērnu institucionālā aprūpe) nodrošina bērnu bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu audzināšanu, vispusīgu attīstību un izglītību, sociālo un medicīnisko aprūpi, atbalstot centienus būt patstāvīgam, veicinot bērnu atgriešanos ģimenē un atbalstot bērnu nodošanu adopcijā, audžuģimenē vai aizbildnībā.

2020. gadā bērnu institucionālās aprūpes pakalpojumu bērniem, kas palikuši bez vecāku gādības, sniedza RPBJC sešas struktūrvienības (**157 vietas**) un trīs līgumorganizāciju iestādes (47 vietas gada sākumā, bet no 2020. 1. jūnija vietu skaits samazināts līdz **45 vietām**). Salīdzinājumā ar 2019. gadu kopējais vietu skaits līdz 2020. gada beigām tika samazināts par 57 vietām (skat. 20. tabulu).

Saskaņā ar 2015. gadā noslēgto sadarbības līgumu starp Labklājības departamentu, RSD, RBT un RPBJC par sadarbību un starpinstitucionālas Izvērtēšanas komisijas izveidi, 2020. gadā notika septiņas Izvērtēšanas komisijas sēdes, kurās, izvērtējot bērnu vajadzības un sociālās situācijas, tika pieņemti lēmumi par piemērotākā institucionālās aprūpes pakalpojuma sniedzēja izvēli bērniem, kuriem pieņemts lēmums ievietošanai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā. Lemjot par bērna ievietošanu iestādē, tiek ņemti vērā tādi faktori kā bērna kontakts ar bioloģisko ģimeni, veselības problēmas, izglītības iespējas, bērna vecums, bērnu daudzums ģimenē u.c. Primāri tiek izvērtēta iespēja nodrošināt bērna aprūpi atbilstošākajā struktūrvienībā RPBJC, kur struktūrvienībās aprūpe ir pietuvināta ģimenes tipa aprūpes modelim vai līgumorganizācijās, kurās aprūpe ir pietuvināta ģimenes tipa aprūpes modelim.

2020. gadā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums institūcijā RPBJC un līgumorganizācijās kopumā sniegts **229 bērniem**, kas ir par 29 bērniem mazāk nekā 2019. gadā (258 bērni) un par 92 bērniem mazāk nekā 2018. gadā (skat. 17. tabulu). Pakalpojuma saņēmēju skaita samazinājums saistīts ar to, ka 2019. gadā bērniem nodrošināti alternatīvi ārpusģimenes aprūpes pakalpojumi, kā arī jaunieši uzsākuši pastāvīgu dzīvi.

17. tabula. Bērnu institucionālās aprūpes pakalpojumu saņēmumu skaits 2018. – 2020. gadā

	2018	2019	2020
Vietu skaits	342 / 308	259 / 256	204 / 202
No jauna institūcijā iestājušās personas	52	54	57
No institūcijas izstājušās personas	119	90	60
Pakalpojumu saņēmušās personas	321	258	229

2020. gadā pašvaldības institucionālās aprūpes pakalpojumu saņēmumu par 12 bērniem mazāk nekā 2019. gadā un par 35 bērniem mazāk nekā 2018. gadā, savukārt līgumorganizāciju institucionālās aprūpes pakalpojumu 2020. gadā ir saņēmumu par 17 bērniem mazāk nekā 2019. gadā un par 57 bērniem mazāk nekā 2018. gadā. 2020. gadā līgumorganizācijās no jauna netika uzņemts neviens Rīgas pilsētas pašvaldības bērns.

Finanšu izlietojums pašvaldības nodrošinātajam bērnu institucionālās aprūpes pakalpojumam 2020. gadā bija 3 372 053 EUR.

Bērnu institucionālās aprūpes pakalpojumam līgumorganizācijās 2020. gadā no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izlietoti 527 726,94 EUR.

18. tabula. Bērnu skaits, kuri saņēmuši pakalpojumu, un Rīgas pilsētas pašvaldības budžetā piešķirtie finanšu līdzekļi

Gads	Bērnu skaits, kuri saņēmuši pakalpojumu		Budžetā piešķirtie finanšu līdzekļi (EUR)
	RPBJC	Līgumorganizāciju bērnu aprūpes iestādēs	Līgumorganizāciju bērnu aprūpes iestādēs
2018	219	102	942 932
2019	196	62	741 919
2020	184	45	546 043

Līgumorganizācijas, kuras sniedza bērnu institucionālās aprūpes pakalpojumu Rīgas pilsētas pašvaldības bērniem 2020. gadā:

- ⊗ nodibinājums „Fonds Grašu bērnu ciemats”;
- ⊗ biedrība „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” (pakalpojums SOS bērnu ciematā Īslīcē, SOS bērnu ciematā Valmierā un Jelgavas SOS jauniešu mājā);
- ⊗ biedrība „Centrs Elizabete”.

Ar 2020. gadu izbeigta sadarbība ar Alojās novada domes bērnu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centru „Zīles”, Kokneses novada Ģimenes centru „Dzeguzīte” un Tiskādu bērnu namu.

2020. gadā samazinājies bērnu skaits, kuriem izbeigta uzturēšanās institūcijā. Salīdzinājumā ar 2019. gadu samazinājums ir par 30 personām, bet salīdzinājumā ar 2018. gadu – par 59 personām. Savukārt institūcijā no jauna iestājušos skaits 2020. gadā ir palielinājies par trīs personām salīdzinājumā ar 2019. gadu un par piecām personām salīdzinājumā ar 2018. gadu, bet samazinājies par 37 personām salīdzinājumā ar 2017. gadu.

Analizējot institucionālās aprūpes izbeigšanas iemeslus 2020. gadā, secināms, ka 23 no 60 jauniešiem kļuvuši pilngadīgi un uzsākuši patstāvīgu dzīvi, kas ir par 12 jauniešiem mazāk nekā 2019. gadā. Taču, salīdzinot ar kopumā institucionālo aprūpi izbeigušo personu skaitu, tā ir apmēram 1/3 daļa jauniešu tāpat kā 2019. gadā, kas uzsākuši patstāvīgu dzīvi. Audžuģimenēs ievietoto bērnu skaits salīdzinājumā ar 2019. gadu ir samazinājies par 12 personām, savukārt bioloģiskajā ģimenē atgriezto bērnu skaits palielinājies par četrām personām. Adoptēto bērnu skaits samazinājies par piecām personām salīdzinājumā ar 2019. gadu un par sešām personām salīdzinājumā ar 2018. gadu, tāpat samazinājies arī aizbildnībā nodoto bērnu skaits. 2020. gadā aizbildņu ģimenēs uzņemti divi bērni.

19. tabula. Bērnu izstāšanās iemesli no bērnu institucionālās aprūpes 2018. – 2020. gadā

	2018	2019	2020
Atgriezušies pie vecākiem	25	5	9
Adoptēti	11	10	5
Nodoti aizbildnībā	13	6	2
Nodoti audzināšanā audžuģimenēs	27	33	21
Uzsākuši patstāvīgu dzīvi	23	35	23
Cits iemesls	20	1	0
KOPĀ	119	90	60

Sociālās rehabilitācijas programmas jauniešiem pēc ārpusģimenes aprūpes izbeigšanās

No 2019. gada septembra uzsākts realizēt jaunu sociālo pakalpojumu – sociālās rehabilitācijas programmas jauniešiem ar izmitināšanu pēc ārpusģimenes aprūpes izbeigšanās. Minētais pakalpojums plānots jauniešiem pēc institucionālās aprūpes no 18 līdz 24 gadu vecumam, un to realizē ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu sniedzēju institūcijas, nodrošinot jaunietim dzīvesvietu,

materiālā un sociālā atbalsta pakalpojumus ierastajā vidē, lai motivētu jaunieti iegūt izglītību, kā arī sniegtu nepieciešamo atbalstu patstāvīgas dzīves uzsākšanai.

Pakalpojumu piešķir RSD, izvērtējot jaunieša vajadzības un uzsvaru liekot uz jaunieša vēlmi iegūt izglītību.

Pakalpojumu 2020. gadā sniedza pašvaldības iestāde RPBJC, nodrošinot četras vietas, un divas līgumorganizācijas – nodibinājums „Fonds Grašu bērnu ciemats” un biedrība „Latvijas SOS bērnu ciematu asociācija”, nodrošinot kopā sešas vietas.

Pakalpojumu 2020. gadā kopumā saņēma astoņi jaunieši, izlietotais finansējums RPBJC ir 27 127 EUR, līgumorganizācijās – 41 146 EUR.

Sociālais darbs ar Bāreņiem pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās

RPBJC struktūrvienība „Jauniešu atbalsta centrs” Imantas 7. līnijā 4, Rīgā uzsāk sociālo darbu ar bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem (turpmāk – Bārenis) 12 mēnešu periodā pirms Bāreņa pilngadības sasniegšanas, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās līdz Bāreņa 24 gadu vecuma sasniegšanai, lai nodrošinātu efektīvāku un Bārenim **draudzīgāku pāreju no dzīves ārpusģimenes aprūpē uz patstāvīgu dzīvi.**

JAC uzdevumos ir veikt sociālo darbu, tai skaitā preventīvo darbu ar Bāreni pirms un pēc ārpusģimenes aprūpes, kā arī īstenot sociālās rehabilitācijas programmas ar un bez izmitināšanas. Šāda pieeja veicinājusi, ka salīdzinoši lielāks Bāreņu skaits nonāk pašvaldības redzeslokā.

Viens no ārpusģimenes aprūpes galvenajiem mērķiem ir sagatavot Bāreni patstāvīgai dzīvei, tas ir, Bārenim ārpusģimenes aprūpes institūcijā, aizbildņa ģimenē vai audžuģimenē jāapgūst dažādas sociālās prasmes, kuras nepieciešamas patstāvīgas dzīves uzsākšanai, piemēram, izīrēt dzīvokli, atrast darbu, veikt pašaprūpi, turpināt mācības u.c. Ja kādu no patstāvīgas dzīves uzsākšanai nepieciešamajām sociālajām prasmēm Bārenis nav apguvis pietiekami, tad ir nepieciešams JAC atbalsts un palīdzības process jeb sociālais darbs ar individuālu gadījumu.

2020. gadā JAC nodrošināja atbalstu **781 Bārenim**, tai skaitā 147 nepilngadīgiem Bāreņiem un 634 pilngadīgiem Bāreņiem pēc ārpusģimenes aprūpes (skat. 20. tabulu).

No 634 pilngadīgiem Bāreņiem 213 saņem ikmēneša pabalstu un 209 saņem dzīvokļa pabalstu. Salīdzinoši 2019. gadā RSD redzeslokā bija 552 pilngadīgi Bāreņi.

2020. gadā JAC organizēja 21 tematisku pasākumu Bāreņiem, piemēram, par cilvēktirdzniecības novēršanu, kulinārijas prasmēm, dažādas sporta aktivitātes un citus izglītojošus pasākumus.

20. tabula. Bāreņu uz bez vecāku gādības palikušo bērnu skaits 2020. gadā

Nr.		Skaitis
1.	Nepilngadīgie jaunieši	147
2.	Pilngadīgie jaunieši	634
3.	Sasnieguši 24 gadu vecumu	28
4.	No citas pašvaldības	3
5.	Saņem ikmēneša pabalstu	213
6.	Saņem dzīvokļa pabalstu	209
7.	Lieta nodota Rīgas Sociālajam dienestam, jo ir riska ģimene	19
8.	Atrodas valsts aprūpē	2
9.	Soc. rehabilitācijas programma ar izmitināšanu RPBJC (18+)	3
10.	Soc. rehabilitācijas programma ar izmitināšanu RPBJC ārpus Rīgas (18+)	6
11.	Nepilngadīgie, kuri dzīvo RPBJC (17-18 g.) uz 31.12.2020.	18
12.	Nepilngadīgie, kas dzīvo institūcijā ārpus Rīgas (17-18 g.) uz 31.12.2020.	5
13.	Pasākumi	21
14.	Izmanto psihoterapiju	22
	Reģistrēto jauniešu skaits kopā 2020. gada periodā	781

JAC pienākumos ir izvērtēt Bāreņa vajadzības un resursus un pēc patstāvīgas dzīves uzsākšanas sniegt nepieciešamos **atbalsta pasākumus**, kā arī vismaz divus gadus pēc Bāreņa patstāvīgas dzīves uzsākšanas novērtēt personas sociālās situācijas izmaiņas.

2020. gadā JAC 93 Bāreņiem veica **sociālās funkcionēšanas novērtējumu**, no tiem 35 (38%) Bāreņiem konstatēta zema/apgrūtināta sociālā funkcionēšana, kas saistīta ar nodarbinātības problēmu un sociālo prasmju trūkumu (sadzīves vadīšana, komunikācijas prasmes), piemēram, 20 (57%) nodarbinātības problēma, kas pārsvarā ir saistīta ar darba pieredzes trūkumu, 15 (43%) ienākumu un finanšu plānošanas problēmas, nav izpratnes par finanšu plānošanu, maksājumu veikšanu, 14 (40%) izglītības (trūkst motivācijas apmeklēt izglītības iestādi), 6 (17%) mājokļa problēmas, piemēram, dzīvo pie paziņas vai saņem Īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojumu, 4 (11%) alkohola un 3 (9%) narkotisko vielu atkarības problēmas.

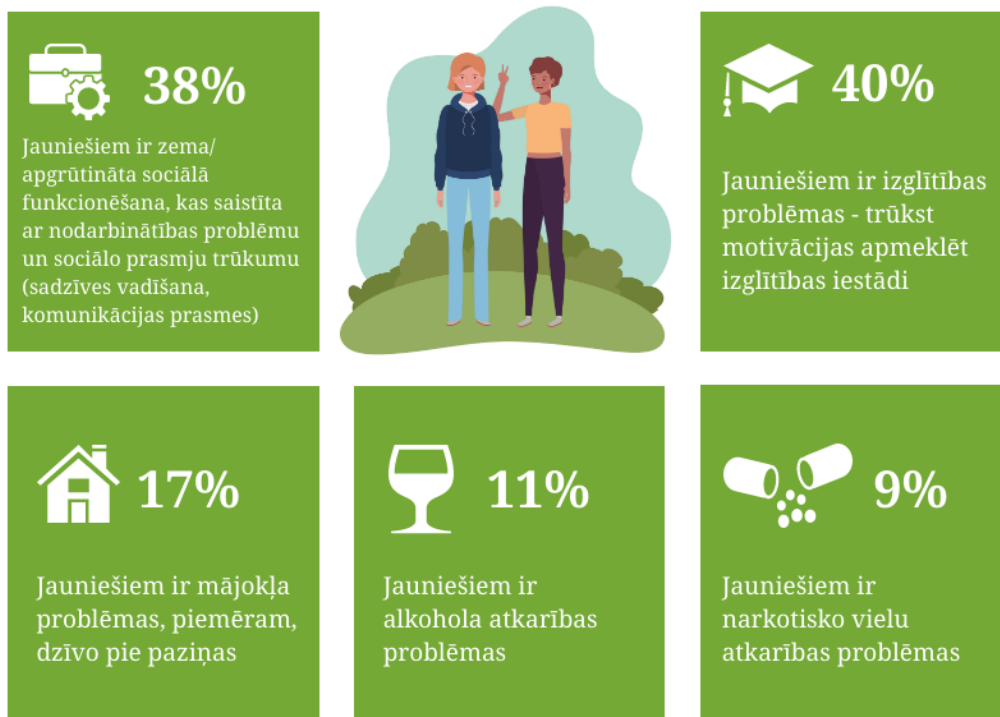
Salīdzinoši 2019. gadā RSD, veicot sociālo darbu ar gadījumu ar 34 Bāreņiem, identificēja problēmas: 27 (79%) nodarbinātības, 18 (53%) izglītības, 15 (44%) ienākumu un finanšu plānošanas problēmas, piemēram, nav izpratnes par finanšu plānošanu, maksājumu veikšanu, 12 (25%) – mājokļa problēmas, 13 (38%) nepietiekošas prasmes ēdiena gatavošanā, trīs (9%) alkohola atkarības problēmas.

2020. gadā astoņi jaunieši tika iesaistīti jauniešu prasmju un motivācijas attīstīšanas projektā „PROTI un DARI!”.

JAC darbinieki turpina darbu ar jauniešiem gan pēc minētā projekta beigām, gan neesot projektā. Minētais projekts ir kā papildus resurss, kas attīsta mērķa grupas jauniešu prasmes un veicina viņu iesaisti izglītībā, tai skaitā aroda apgūvē pie amata meistara, kā arī nodarbinātībā.

Neskatoties uz to, ka ar visiem pirmreizēji reģistrētiem Bāreņiem nav nepieciešamības veikt sociālo darbu ar gadījumu, JAC darbinieki pirmo divu gadu laikā pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās Bāreņim pastiprināti pievērš uzmanību un piedāvā sniegt nepieciešamo atbalstu un palīdzību veiksmīgai patstāvīgas dzīves uzsākšanai, tai skaitā ne retāk kā vienu reizi pusgadā Bāreņi apmeklē dzīvesvietā, tāpat nepieciešamības gadījumā Bāreņim ir iespēja saņemt ģimenes asistenta pakalpojumu vai mentora atbalstu.

Jauniešu sociālās funkcionēšanas novērtējuma rezultāti



Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām

Sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā

Sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā saņem personas, kuras dzīvo vienas, vai gadījumā, ja ar šo personu kopā dzīvojošie ģimenes locekļi vecuma, veselības stāvokļa vai nodarbinātības dēļ nevar nodrošināt tai nepieciešamo aprūpi.

Rīgas pilsētas pašvaldība sniedz šādus sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā:

- ⊗ aprūpe mājās (pakalpojuma veidā vai materiālā atbalsta veidā);
- ⊗ silto pusdienu piegāde mājās;
- ⊗ „drošības pogas” pakalpojums;
- ⊗ pavadoņa – asistenta pakalpojums;
- ⊗ aprūpētās dzīvesvietas pakalpojums;
- ⊗ videovizītes pakalpojums.

2020. gadā sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā nodrošināja **astonas līgumorganizācijas**, ar kurām noslēgti seši pakalpojumu nodrošināšanas līgumi, tai skaitā: aprūpe mājās – sešas līgumorganizācijas, aprūpētā dzīvesvieta – trīs līgumorganizācijas, videovizīte – divas līgumorganizācijas, „drošības poga” – divas līgumorganizācijas (katram no četriem minētajiem pakalpojumiem viena Vispārīgā vienošanās), silto pusdienu piegāde mājās – viena līgumorganizācija, pavadoņi – asistenti – viena līgumorganizācija.

2020. gadā sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā kopumā saņēmuši **10 958 rīdiniēki**. **Aprūpes mājās** (pakalpojuma sniedzēja pakalpojuma veidā un materiāla atbalsta veidā), aprūpētās dzīvesvietas, silto pusdienu piegādes mājās, „drošības pogas” pakalpojuma, videovizītes pakalpojuma un pavadoņa – asistenta pakalpojuma nodrošināšanai 2020. gadā kopā izlietoti **16 908 482 EUR** (skat. 21. tabulu).

Sociālās aprūpes pakalpojumu dzīvesvietā saņēmēju skaits 2020. gadā (10 958) salīdzinājumā ar 2019. gadu (11 052) ir par 94 personām jeb par 1% mazāks, bet izlietotais finansējums 2020. gadā (16 908 482 EUR) ir par 507 911 EUR jeb 3% lielāks nekā 2019. gadā (16 400 571 EUR).

Aprūpes mājās pakalpojuma saņēmēju skaits vairs **nepieaug tik strauji kā iepriekšējos gados**. 2020. gadā salīdzinoši ar 2019. gadu klientu skaita pieaugums ir pakalpojuma veidā – saņēmēju skaita pieaugums ir par 15 personām jeb 0,2%, šim mērķim izlietotā finansējuma pieaugums ir 249 592 EUR jeb 2%. Savukārt aprūpi mājās materiālā atbalsta veidā 2020. gadā saņēma par 132 personām jeb 3% mazāk nekā 2019. gadā, taču finansējums ir palielinājies par 30 898 EUR jeb 1,4%.

„Drošības pogas” pakalpojuma saņēmēju skaits **2020. gadā (752)** salīdzinājumā ar 2019. gadu (710) pieauga par 42 personām jeb 6%, finansējuma pieaugums – 6 029 EUR jeb 4%.

2020. gadā **silto pusdienu piegādi mājās** (270) saņēma par sešām personām jeb 2% mazāk nekā 2019. gadā (276).

Pavadoņa – asistenta pakalpojumu **2020. gadā (163)** salīdzinoši ar 2019. gadu (165) saņēma par divām personām jeb 2% mazāk.

Tāpat kā iepriekšējos gados vērojama tendence, ka aprūpējamo personu pašaprūpes spējas pasliktinās, līdz ar to aprūpes mājās pakalpojuma ietvaros personām nepieciešams nodrošināt lielāku aprūpes stundu skaitu. 2020. gadā salīdzinājumā ar 2019. gadu klientu skaits ar aprūpes apjomu līdz četrām stundām nedēļā samazinājies par 197 personām jeb 40%, ar aprūpes apjomu līdz sešām stundām nedēļā samazinājies par 163 personām jeb 12%, ar aprūpes apjomu līdz 12 stundām nedēļā palielinājies par 190 personām jeb 4% un ar aprūpes apjomu līdz 35 stundām nedēļā palielinājies par 52 personām jeb 1%.

Minētās tendences var skaidrot ar sabiedrības novecošanos, iedzīvotāju veselības stāvokļa pasliktināšanos un personu ar invaliditāti/prognozējamu invaliditāti skaita palielināšanos (saskaņā ar VSAA datiem Rīgā uz 2019. gada 1. janvāri (54 363) bija par 506 personām ar invaliditāti jeb 1% vairāk nekā 2018. gada 1. janvārī (53 857), bet uz 2021. gada 1. janvāri (55 770) bija par 630 personām ar invaliditāti jeb 1% vairāk nekā uz 2020. gada 1. janvāri (55 140)).

Aprūpes mājās nodrošināto aprūpes stundu skaits 2020. gadā (3 202 148 stundas), klientu skaitam palielinoties par 15 personām jeb 0,2%, palielinājās par 122 342 stundām jeb 4% salīdzinoši

ar 2019. gadu (3 079 806 stundas). Šis palielinājums ir daudz mazāks nekā iepriekšējos gados, kad aprūpes stundu palielinājums gadā bija vidēji par 30% stundām lielāks.

Līdz šim Rīgas iedzīvotājiem, kuriem nepieciešamais sociālās aprūpes pakalpojuma dzīvesvietā apjoms pārsniedza 35 stundas nedēļā, tika nodrošināts ilgstošās sociālās aprūpes pakalpojums institūcijā, bet nebija nodrošināts tāds sociālās aprūpes pakalpojums, kas nodrošina iespēju aprūpējamai personai turpināt dzīvot savā dzīvesvietā – kā starpposms starp aprūpi mājās un aprūpi institūcijā. 2019. gada sākumā pašvaldība tika izveidots un uzsākts finansēt šādu pakalpojumu – aprūpētās dzīvesvietas pakalpojumu.

2020. gadā **aprūpētās dzīvesvietas** pakalpojumu saņēma **58 klienti**, izlietotais finansējums 315 094 EUR. Salīdzinoši 2019. gadā aprūpētās dzīvesvietas pakalpojumu saņēma 39 klienti par kopējo summu 108 677 EUR.

Tāpat no 2020. gada 15. jūlija nodrošināts jauns aprūpes pakalpojums – **videovizīte** (attālināta uzraudzība un ikdienas saziņa ar aprūpējamu personu tās dzīvesvietā), kuru līdz 2020. gada 31. decembrim saņēma **14 klienti**, izlietotais finansējums 5 366 EUR.

Apkopojot iepriekš minēto attiecībā uz klientu skaita samazinājumu, var pieņemt, ka valstī izsludinātās ārkārtējās situācijas laikā vairāku aprūpējamo personu tuvinieki, strādājot mājās attālināti vai zaudējot darbu, varēja uzņemties rūpes par aprūpējamajiem. Tāpat 2020. gadā 58 aprūpējamajiem klientiem aprūpes mājās pakalpojumu varēja aizstāt ar aprūpētās dzīvesvietas pakalpojumu.

Savukārt finansējuma palielinājumu var skaidrot ar aprūpējamo klientu pašaprūpes spēju samazinājumu, kā rezultātā klientiem nepieciešams lielāks aprūpes apjoms (aprūpes stundu palielinājums).

Ņemot vērā pēdējo trīs gadu tendences, prognozējams, ka arī 2021. gadā, lai gan ne tik izteikti kā iepriekšējos gados, tomēr **saglabāsies aprūpes mājās pakalpojuma saņēmēju skaita un apjoma pieaugums**.

21. tabula. Sociālās aprūpes pakalpojumu dzīvesvietā saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2018*	2019	2020
Personu skaits	10 649	11 052	10 958
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	14 670 961	16 400 571	16 908 482

* no 2018. gada 1. janvāra, ņemot vērā minimālās algas palielinājumu valstī, cena par vienu aprūpes stundu palielināta no 3,98 EUR līdz 4,44 EUR jeb par 10%.

Aprūpe mājās

Aprūpe mājās nodrošina personas pamatvajadzību apmierināšanu, palīdzību mājas darbos un personiskajā aprūpē personām, kurām ir objektīvas grūtības aprūpēt sevi vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ.

Aprūpes mājās nepieciešamības izvērtēšanu veic RSD Sociālā darba nodaļas Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu novērtēšanas sektora speciālists, aizpildot personas vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtēšanas karti, kurā tiek noteikts personai nepieciešamās aprūpes apjoms (līdz 35 stundām nedēļā, vai pārsniedz 35 stundas nedēļā, bet persona vēlas turpināt dzīvot savā dzīvesvietā un ir izteikusi vēlmi saņemt aprūpes mājās pakalpojumu) atbilstoši personas pašaprūpes spējām un aktivitātēm, kuras persona nevar veikt pati.

2020. gadā Rīgas pilsētas pašvaldībā aprūpes mājās pakalpojumu pakalpojuma veidā nodrošināja **6 216 personām**, pērkot pakalpojumu no **sešām līgumorganizācijām** – SIA „Mājas aprūpe”, biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts”, biedrības „Latvijas Samariešu apvienība”, biedrības „Svētā Jāņa palīdzība”, AS „Aprūpes birojs” un SIA „Pirmais patronāžas serviss” par kopējo summu 13 957 619 EUR (skat. 22. tabulu).

Materiālais atbalsts aprūpes nodrošināšanai mājās

Rīgas pilsētas pašvaldība paredz arī **alternatīvu aprūpes mājās pakalpojumu** nodrošināšanas veidu, kad aprūpi mājās veic klienta izvēlēta privātpersona un pašvaldība sniedz materiālu atbalstu aprūpējamajai personai aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanai (ja personas (ģimenes) rīcībā esošie līdzekļi nepārsniedz valstī noteiktās minimālās algas apmēru katram ģimenes loceklim (2020. gadā – 430 EUR).

2020. gadā aprūpes mājās pakalpojumu materiālā atbalsta veidā saņēma **4 853 personas** par kopējo summu 2 197 593 EUR (skat. 22. tabulu).

22. tabula. Aprūpe mājās pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2018	2019	2020
Aprūpes mājās pakalpojums pakalpojuma sniedzēja pakalpojuma veidā (personas)	5 988	6 201	6 216
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	12 329 379	13 708 026	13 957 619
Aprūpes mājās pakalpojums materiālā atbalsta veidā (personas)	4 778	4 985	4 853
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	1 947 684	2 166 695	2 197 593
KOPĀ personas*	10 483	11 249	11 094
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR**	14 279 283	15 878 877	16 160 789

* aprūpes mājās pakalpojuma materiāla atbalsta veidā un pakalpojuma sniedzēja sniegta pakalpojuma veidā saņēmējiem var būt mainījies finansējuma saņemšanas veids, tādēļ personas, kuras ir uzskaitītas abās grupās, kopējā statistikā ir skaitītas vienu reizi.

** izlietotie finanšu līdzekļi ietver arī ārkārtas aprūpes pakalpojuma izdevumus.

„Drošības pogas” pakalpojums

„Drošības pogas” pakalpojums nodrošina nepārtrauktas saziņas iespējas, informatīvu atbalstu un palīdzību 24 stundas diennaktī personām, kurām vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ pastāv risks nonākt bezpalīdzības stāvoklī.

2020. gadā „Drošības pogas” pakalpojumu Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja biedrība „Latvijas Samariešu apvienība” un SIA „Mājas aprūpe”.

„Drošības pogas” pakalpojums piešķirts **752 personām** par kopējo summu 151 262 EUR (skat. 23. tabulu).

23. tabula. „Drošības pogas” pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2018	2019	2020
Pakalpojuma saņēmēju skaits	680	710	752
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	128 826	145 232	151 262

Silto pusdienu piegāde mājās

Silto pusdienu piegāde mājās tiek nodrošināta personām, kuras fiziska vai GRT dēļ pašas nevar pagatavot silto ēdienu, kā arī tām personām, kuras to nevar pagatavot sadzīves apstākļu dēļ.

2020. gadā silto pusdienu piegāde mājās piešķirta **270 personām** par kopējo summu 264 619 EUR (skat. 24. tabulu).

Silto pusdienu piegādi mājās 2020. gadā nodrošināja pilnsabiedrība „Complex Food”.

24. tabula. Silto pusdienu piegāde mājās – saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2018	2019	2020
Pakalpojuma saņēmēju skaits	306	276	270
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	255 262	253 680	264 619

Pavadoņa – asistenta pakalpojums

Pavadoņa – asistenta pakalpojums nodrošina fizisku un informatīvu atbalstu personām, kurām trūkst saziņai nepieciešamo prasmju un ir nepieciešama pavadošās personas klātbūtne vai fiziska vai garīga rakstura traucējumu dēļ ir apgrūtināta pārvietošanās ārpus mājokļa, apmeklējot valsts vai pašvaldības iestādes un organizācijas sadzīves jautājumu risināšanai, kā arī veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējus.

2020. gadā pavadoņa – asistenta pakalpojums piešķirts **163 personām** par kopējo summu 11 352 EUR (skat. 25. tabulu).

Pavadoņa – asistenta pakalpojumu 2020. gadā nodrošināja biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”.

25. tabula. Pavadoņa – asistenta pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2018	2019	2020
Pakalpojuma saņēmēju skaits	103	165	163
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	7 590	14 101	11 352

Aprūpētās dzīvesvietas pakalpojums

Aprūpētās dzīvesvietas pakalpojums nodrošina viena sociālā pakalpojuma sniedzēja sniegtu sociālās aprūpes un ar sociālo aprūpi saistītu pakalpojumu kopumu, ietverot dzīvesvietas pielāgošanu, tehniskos palīglīdzekļus un personālu, personām, kurām nepieciešamais aprūpes mājās pakalpojuma apjoms pārsniedz 35 stundas nedēļā, bet persona vēlas turpināt dzīvot savā dzīvesvietā.

2020. gadā aprūpētās dzīvesvietas pakalpojums piešķirts **58 personām** par kopējo summu 315 094 EUR (skat. 26. tabulu).

Aprūpētās dzīvesvietas pakalpojumu 2020. gadā nodrošināja trīs līgumorganizācijas:

- ⊗ SIA „Mājas aprūpe”;
- ⊗ biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”;
- ⊗ SIA „Senior Latvia”.

26. tabula. Aprūpētās dzīvesvietas pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2019*	2020
Pakalpojuma saņēmēju skaits	39	58
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	108 676	315 094

* aprūpētās dzīvesvietas pakalpojuma nodrošināšana uzsākta 2019. gada 1. janvārī.

Videovizītes pakalpojums

Videovizītes pakalpojums nodrošina attālinātu uzraudzību un ikdienas saziņu personām dzīvesvietā, kuras saņem aprūpes mājās pakalpojumu pakalpojuma sniedzēja veidā, ar mērķi nodrošināt personām iespēju saglabāt pēc iespējas neatkarīgu dzīvesveidu un novērst personas emocionālā stāvokļa pasliktināšanos.

2020. gadā videovizītes pakalpojums piešķirts **14 personām** par kopējo summu 5 366 EUR (skat. 27. tabulu).

Videovizītes pakalpojumu 2020. gadā nodrošināja divas līgumorganizācijas – SIA „Mājas aprūpe” un SIA „Senior Latvia”.

27. tabula. Videovizītes pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2020*
Pakalpojuma saņēmēju skaits	14
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	5 366

* videovizītes pakalpojuma nodrošināšana uzsākta 2020. gada 15. jūlijā.

Dienas un kopienas centri pilngadīgām personām

***Dienas centri** ir pakalpojums, kas rada iespēju personai attīstīt sociālās prasmes, izglīties un saturīgi pavadīt brīvo laiku. DC palīdz cilvēkiem veidot sociālos kontaktus, gūt atbalstu, mudina iesaistīties dažādās individuālās, grupas un kopienas aktivitātēs. Klienti lielā mērā ir aicināti veidot DC aktivitāšu saturu paši, viņi piedalās to organizēšanā un apzina citus, kam ir nepieciešams sociāls atbalsts. Iespēja piedalīties DC aktivitātēs ir jebkurai pilngadīgai personai, bet īpaši aicināti ir tuvākajā kopienā dzīvojošie iedzīvotāji, tai skaitā personas, kuras sasniegušas pensijas vecumu, personas ar invaliditāti, personas, kuras nav nodarbinātas, kā arī citas pilngadīgas personas. DC darbojas pēc brīvā apmeklējuma principa. Šo centru apmeklēšanai klientam nav nepieciešams RSD nosūtījums.*

***Kopienas centrā** tiek nodrošinātas aktivitātes, kas vairo iedzīvotāju līdzdalību, sociālo aktivitāti un piederības sajūtu kopienai, uzlabo KC apmeklētāju pašorganizēšanās prasmes, attīsta neformālā sociālā atbalsta tīklojumu, veicina atbildības sajūtu par savu rīcību un apkārtējo vidi, attīsta brīvprātīgo darbu, veicina iedzīvotāju neformālo pašpalīdzības grupu radīšanu, lai identificētu, veidotu un paplašinātu kopienas aktīvus un resursu sistēmu, aktivizē kopienā esošās nevalstiskās organizācijas, iesaistot tās kopienas vajadzību un esošo pakalpojumu kvalitātes novērtēšanā, kā arī veic citas ar KC apmeklētāju sociālajām iniciatīvām saistītas organizatoriskās darbības.*

DC un KC pakalpojuma ietvaros tiek organizētas individuālās, grupu nodarbības un aktivitātes (kognitīvo spēju uzturēšanai/attīstīšanai, fizisko aktivitāšu, radošas, interešu u.c. nodarbības speciālistu vadībā), informatīvi – izglītojošie pasākumi (lekcijas, ekskursijas, kultūras pasākumi u.c.). DC un KC klientiem pieejamas sociālā darbinieka un citu speciālistu (piemēram, psihologa, fizioterapeita u.c.) konsultācijas, kā arī tiek sniegti atbalsta pakalpojumi tuviniekiem (konsultācijas, atbalsta, izglītojošas grupas u.c.). Tāpat vairākos DC un KC tiek attīstīta sadarbība un atbalsta sniegšana kopienas NVO (iespēju robežās nodrošināta iespēja izmantot DC un KC telpas u.tml.). KC akcentēts sociālais darbs kopienā, brīvprātīgā darba attīstīšana un organizēšana kopienā un atbalsta sniegšana kopienas un grupu līderiem.

2020. gadā Rīgā darbojās 14 DC un viens KC, tai skaitā septiņas RSD struktūrvienības un astoņas līgumorganizāciju iestādes.

2020. gadā DC un KC pilngadīgām personām pakalpojumus sniedza:

- ⊗ RSD DC „Ķengarags”;
- ⊗ RSD DC „Ābeļzars”;
- ⊗ RSD DC „Kamene”;
- ⊗ RSD KC „Ābeļzieds”;
- ⊗ RSD DC „Rīdzene”;
- ⊗ RSD DC „Vecmīlgrāvis”;
- ⊗ RSD DC „Kastanis”;
- ⊗ Biedrības „Latvijas Neredzīgo biedrība” DC „Strazdumuižas dienas centrs”;
- ⊗ Biedrības „Latvijas Sieviešu invalīdu asociācijas „Aspazija”” DC „Aspazija”;
- ⊗ Nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs”;

- DC „Paaudzes”;
- DC „Dzīvības aka”;
- DC „Mēs”;
- ⊗ Biedrības „Rīgas aktīvo senioru alianse” DC „RASA”;
- ⊗ Biedrības „Latvijas Nedzirdīgo savienība” DC „Rītausma”;
- ⊗ Biedrības „Svētās Ģimenes Māja” DC „Svētās Ģimenes Māja”.

2020. gadā DC un KC klientiem tika nodrošināts plašs pakalpojumu klāsts (iespēja apgūt datora lietošanu, attīstīt latviešu, angļu un vācu valodas prasmes, iespēja iesaistīties dažādās interešu nodarbībās – rokdarbos, gleznošanā, zīmēšanā un dažādās kustību nodarbībās, kā arī pēc nepieciešamības varēja saņemt sociālā darbinieka un psihologa individuālas konsultācijas), taču sakarā ar COVID-19 daudzas aktivitātes tika pārtrauktas vai nodrošinātas attālināti.

2020. gadā kopā nodrošināts 248 DC un KC vietas un pakalpojumu saņēma **4 596 personas**, kas salīdzinoši ar 2019. gadu (5459) ir par 863 jeb 16% personām mazāk.

No 2020. gada oktobra darbu uzsāka jauns DC – nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DC „Dzīvības aka”, Mežrozīšu ielā 43 (ar 25 vietām).

DC un KC pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2020. gadā bija 702 992 EUR (skat. 28. tabulu).

28. tabula. DC un KC pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2018	2019	2020
DC un KC skaits	14	14	15
Klientu skaits	5 112	5 459	4 596
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	603 380	624 852	702 992

Dienas aprūpes centri personām ar demenci

Dienas aprūpes centri personām ar demenci ir pakalpojums, kas dienas laikā nodrošina sociālo aprūpi. DAC mērķis ir iespēju robežās uzturēt un attīstīt klientu sociālās prasmes un nodrošināt saturīgu brīvā laika pavadīšanu, bet vienlaicīgi atslogot arī klientu piederīgos no aprūpes pienākumu veikšanas, radot iespēju pilnvērtīgi atgriezties darba tirgū.

DAC pakalpojuma saņemšanai klientam nepieciešams RSD izsniegts nosūtījums.

DAC pakalpojuma ietvaros tiek nodrošināta klientu uzraudzība, nepieciešamības gadījumā tiek sniegta palīdzība pašaprūpē, organizētas nodarbības (kognitīvo spēju uzturēšanai/attīstīšanai, mūzikas, mākslas, kustību terapijas u.c. nodarbības speciālistu vadībā), kultūras pasākumu apmeklēšana, sociālā darbinieka, ergoterapeita, fizioterapeita, psihologa u.c. speciālistu konsultācijas, kā arī atbalsta pakalpojumi (konsultācijas, atbalsta grupas u.c.) klientu tuviniekiem.

2020. gadā Rīgā darbojās **četrus līgumorganizāciju DAC** (kopā 70 vietas):

- ⊗ biedrības „Svētā Jāņa palīdzība” DAC „Ozolaine” (25 vietas);
- ⊗ SIA „Bērnu oāze” DAC „Oāze” (20 vietas);
- ⊗ biedrības „Dzintarkrasta serviss” DAC „Liepa” (20 vietas);
- ⊗ SIA „Aprūpes centrs „Agate”” DAC „Agate” (piecas vietas).

2020. gadā DAC pakalpojumu saņēma **92 personas**, kas salīdzinājumā ar 2019. gadu ir par četrām personām mazāk. Pieprasījums pēc DAC pakalpojuma pieaug, jo pieaug personu ar demenci skaits (statistikas dati liecina, ka no rindā SAC pakalpojuma saņemšanai uzņemto personu skaita, personas ar demenci 2017. gada 31. decembrī bija 60%, bet 2019. gada 31. decembrī bija jau aptuveni 70%), bet ar esošajiem resursiem DAC pakalpojumu lielākam klientu skaitam nav iespējams nodrošināt.

DAC pakalpojumam no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2020. gadā bija 281 183 EUR (skat. 29. tabulu).

29. tabula. DAC personām ar demenci pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2018	2019	2020
DAC personām ar demenci skaits	3	4	4
Klientu skaits	84	96	92
Izlietotie finanšu līdzekļi EUR	228 607	243 591	281 183

Lai nodrošinātu DC/DAC pieejamību pēc iespējas tuvāk pakalpojumu saņēmēju dzīvesvietai un atbilstoši pieprasījumam, turpmākajos gados būtu nepieciešams DC Zemgales priekšpilsētā un DAC personām ar demenci Latgales priekšpilsētā.

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personām ar garīga rakstura traucējumiem

Dienas aprūpes centri personām ar GRT nodrošina klientu uzturēšanos DAC pilnu darba dienu (uztraudzība), ēdināšanu, nepieciešamības gadījumā sociālo aprūpi un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, tas ir, sociālo prasmju (iemaņu) saglabāšanu, attīstīšanu vai atjaunošanu, izglītojošas nodarbības un saturīgas brīvā laika aktivitātes, kā arī psihosociālu atbalstu klientiem un klientu tuviniekiem.

DAC pakalpojuma ietvaros tiek organizētās nodarbības (rokdarbi, radošās darbnīcas, kulinārijas kursi, klūgu pīšana, mūzika, dzīves mācība u.c.), brīvā laika aktivitātes (ekskursijas, izstāžu un koncertu apmeklēšana u.c.). Tāpat arī DAC speciālisti sniedz konsultācijas klientu ģimenēm par pedagoģijas, sociālajiem un tiesiskajiem jautājumiem, organizē atbalsta un izglītojošas grupas tuviniekiem un atbalsta personām.

Rīgā ir **11 DAC** (294 vietas), pieci no tiem personām ar viegliem un vidējiem GRT (163 vietas), četri personām ar smagiem GRT (69 vietas) un divi personām ar psihiskās veselības traucējumiem (62 vietas).

Rīgas pilsētas pašvaldība minētos pakalpojumus pērk no sešām līgumorganizācijām:

- ⊗ biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””;
- ⊗ nodibinājuma „Fonds KOPĀ”;
- ⊗ biedrības „Saule”, organizācija cilvēkiem ar intelektuālās attīstības traucējumiem;
- ⊗ biedrības „Atbalsta grupa personām ar garīgās veselības traucējumiem un to piederīgajiem „Gaismas Stars””;
- ⊗ biedrības „Svētā Jāņa palīdzība”;
- ⊗ biedrības „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi”.

DAC pakalpojumu 2020. gadā saņēma **353 rīdzinieki**, kas ir par piecām personām mazāk nekā 2019. gadā (358). Visas DAC klientiem paredzētās vietas bija aizpildītas.

DAC pakalpojuma finansēšanai no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2020. gadā izlietoti 1 493 697 EUR (skat. 30. tabulu).

30. tabula. DAC pakalpojumu saņēmušo personu skaits un DAC pakalpojumam no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izlietotais finansējums

DAC nosaukums	Vietu skaits 2020. gadā	Pakalpojumu saņēmušo personu skaits		
		2018	2019	2020
DAC „Cerību ligzda”	48	56	60	56
DAC „Cerību māja”	24	32	33	29
DAC „Cerību tilts”	24	28	28	28
DAC „Cerību skola”	12	15	15	14
DAC „Mēness māja”	15	18	18	18
DAC „Saule” un DAC „Saule „Ezera filiāle””	76	89	90	89

DAC „Kopā”	15	18	18	19
DAC „Gaismas Stars”	27	37	38	36
DAC „Saulessvece”	35	38	35	40
Biedrība „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi” DAC	18	23	23	24
KOPĀ	294	354	358	353
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	-	1 131 836	1 274 993	1 493 697

Specializētās darbnīcas

Specializētās darbnīcas nodrošina speciālistu atbalstu personām ar GRT darba prasmju un iemaņu attīstīšanai.

2020. gadā Rīgas pilsētas pašvaldībā tika nodrošinātas **četrus veidus specializētās darbnīcas:**

- ⊗ galdniecības specializētās darbnīcas;
- ⊗ šūšanas un veļas mazgāšanas specializētās darbnīcas;
- ⊗ šūšanas, papīra, kartona un rokdarbu specializētās darbnīcas;
- ⊗ tekstila un citu materiālu apstrādes un pārstrādes darbnīca, tai skaitā izstrādājumu un veļas mazgāšana.

Specializēto darbnīcu pakalpojums ietver pakalpojuma saņēmēju uzraudzību, darba prasmju un iemaņu attīstīšanu, ēdināšanu, sociālā darbinieka konsultācijas un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, tas ir, sociālo prasmju (iemaņu) saglabāšanu, attīstīšanu vai atjaunošanu, izglītojošas nodarbības un saturīgas brīvā laika aktivitātes, kā arī psihosociālu atbalstu klientiem un klientu tuviniekiem, ko nodrošina speciālisti.

Rīgas pilsētas pašvaldība specializēto darbnīcu pakalpojumu pērk no trīs līgumorganizācijām (kopā 38 vietas, no 2020. gada 2. novembra 50 vietas):

- ⊗ biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” specializētajā galdniecības darbnīcā „Skaida” ir nodrošinātas astoņas vietas.
- ⊗ biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” specializētajā tekstila un citu materiālu apstrādes un pārstrādes darbnīcā ir nodrošinātas 12 vietas (no 2020. gada 2. novembra).
- ⊗ nodibinājuma „Fonds KOPĀ” specializētajā šūšanas un veļas mazgāšanas darbnīcā ir nodrošinātas 20 vietas.
- ⊗ biedrības „Svētā Jāņa Palīdzība” specializētajā šūšanas, papīra – kartona un rokdarbu darbnīcā ir nodrošinātas 10 vietas.

2020. gadā specializēto darbnīcu pakalpojumu saņēma **54 personas**, tai skaitā 11 personas – galdniecības darbnīcā, 24 personas – šūšanas un veļas mazgāšanas darbnīcās un 14 personas – šūšanas, papīra, kartona un rokdarbu darbnīcās, piecas personas – tekstila un citu materiālu apstrādes un pārstrādes darbnīcā, kas ir par piecām personām vairāk nekā 2019. gadā (49).

Specializēto darbnīcu pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2020. gadā bija 142 610 EUR (skat. 31. tabulu).

31. tabula. Pakalpojumu saņēmušo personu skaits, un pakalpojumam izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Specializētās darbnīcas nosaukums	Vietu skaits 2020. gadā	Pakalpojumu saņēmušo personu skaits		
		2018	2019	2020
Specializētās darbnīcas „Skaida” pakalpojums – galdniecības prasmju un iemaņu attīstīšana	8	12	11	11
Specializētās darbnīcas pakalpojums - tekstila un citu materiālu apstrādes un pārstrādes, tai skaitā izstrādājumu un	12			5

veļas mazgāšanas prasmju un iemaņu attīstīšana (no 2020. gada 2. novembra)				
Specializētās darbnīcas pakalpojums – šūšanas un veļas mazgāšanas prasmju un iemaņu attīstīšana	20	24	27	24
Specializētās darbnīcas pakalpojums – šūšanas, papīra – kartona līmēšanas un rokdarbu prasmju un iemaņu attīstīšana	10	25	11	14
Pakalpojuma saņēmēju skaits	50	61	49	54
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	-	137 382	141 324	142 610

Grupu mājas (dzīvokli)

Grupu māja (dzīvoklis) ir pastāvīgās uzturēšanās mītne, kurā personas ar GRT profesionāļu vadībā attīsta patstāvīgas dzīves iemaņas. Grupu mājā (dzīvoklī) nodrošina mājokli un atbalstu sociālo problēmu risināšanā personām ar GRT, kurām ir objektīvas grūtības dzīvot patstāvīgi, bet nav nepieciešama atrašanās ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

Galvenais grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma darbības mērķis ir veicināt klienta sociālo prasmju attīstīšanu līdz tādām līmenim, lai persona varētu uzsākt patstāvīgu dzīvi ārpus grupu mājas (dzīvokļa). Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņem arī tādās personas ar GRT, kurām psihosociāla palīdzība un aprūpe būs nepieciešama pastāvīgi (tomēr ne tik lielā apmērā kā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā), tādēļ šīm personām grupu mājā (dzīvoklī) tiek nodrošināta pastāvīga dzīvesvieta.

Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma sniedzēju speciālistu **galvenie uzdevumi** darbā ar klientiem:

- ⊗ sniegt atbalstu un padomu: mājokļa, nodarbinātības, veselības un izglītības jautājumu risināšanā;
- ⊗ palīdzēt plānot budžetu un brīvo laiku;
- ⊗ sekmēt nodarbinātību un patstāvību orientēties savā sociālajā apkārtnē;
- ⊗ veicināt klientu patstāvīgas dzīves prasmju un iemaņu, sociālo attiecību prasmju apgūšanu;
- ⊗ nepieciešamības gadījumā sniegt atbalstu pašaprūpē;
- ⊗ organizēt sociālo resursu sistēmu piesaisti klientu sociālo problēmu risināšanā, veicinot klientu integrāciju sabiedrībā un darba tirgū;
- ⊗ meklēt risinājumus klientu nodarbinātības iespējām un pilnvērtīga brīvā laika pavadīšanai;
- ⊗ apkopot informāciju par klientu.

Vairākumā gadījumu pārcelšanās uz grupu māju (dzīvokli) palīdz klientam kļūt patstāvīgākam, stimulē vēlmi dzīvot pilnvērtīgi, attīsta spēju uzņemties atbildību par saviem lēmumiem un rīcību.

2020. gadā Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotāji grupu mājās (dzīvokļa) pakalpojumu varēja saņemt **astoņās grupu mājās** (dzīvokļos) personām ar GRT, no kurām septiņas grupu mājas (dzīvokļi) atrodas Rīgā (117 vietas, no 2020. gada 1. novembra – 124 vietas), viena – ārpus Rīgas lauku vidē (divas vietas). Salīdzinājumā ar 2019. gadu (119) grupu dzīvokļa pakalpojumam vietu skaits ir palielinājies par septiņām vietām.

Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu pašvaldība pērk no **sešām līgumorganizācijām**:

- ⊗ biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””;
- ⊗ nodibinājuma „Fonds KOPĀ”;
- ⊗ SIA „Bērnu oāze”;
- ⊗ biedrības „Latvijas Samariešu apvienība”;
- ⊗ Camphill nodibinājuma „Rožkalni”;
- ⊗ biedrības „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi”.

2020. gadā grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu faktiski saņēma **131 personas ar GRT**, kas ir par sešām personām mazāk nekā 2019. gadā (137).

Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumam izlietotais pašvaldības budžeta finansējums 2020. gadā bija 557 349 EUR (skat. 32. tabulu).

32. tabula. Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņēmēju personu skaits un pakalpojumam izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Grupu mājas (dzīvokļa) nosaukums	Vietu skaits 2020. gadā	Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu		
		2018	2019	2020
Rīgas teritorijā:				
Grupu māja (dzīvoklis), Dzērvju iela 1	27	31	34	27
tai skaitā bērnu aprūpes atbalsta pakalpojums grupu mājā (dzīvoklī) klientiem, kuri saņem pakalpojumu un dzīvo kopā ar bērnu grupu mājā (dzīvoklī)	2	2	1	0
Grupu māja (dzīvoklis), Slimnīcas iela 2	24	26	25	25
Grupu māja (dzīvoklis) „Šūpoles”, Platā iela 9	13	18	17	13
Grupu māja (dzīvoklis) „Mēness māja”, Putnu iela 6	14	15	14	14
Grupu māja (dzīvoklis) „Cerību dore”, Maskavas iela 178	16	13	10	15
Grupu māja (dzīvoklis), Biešu iela 6	16	19	19	21
tai skaitā bērnu aprūpes atbalsta pakalpojums grupu mājā (dzīvoklī) klientiem, kuri saņem pakalpojumu un dzīvo kopā ar bērnu grupu mājā (dzīvoklī)	1	1	1	0
Grupu māja (dzīvoklis), Imantas 8. līnija 1, k-3	14	15	16	14
Ārpus Rīgas:				
Grupu māja (dzīvoklis) „Rožkalni”, Rencēnu pagasts, Burtnieku novads	2	2	2	2
KOPĀ	126	139	137	131
Izlietotie finanšu līdzekļi EUR	-	422 064	493 641	557 349
tai skaitā bērnu aprūpes atbalsta pakalpojums grupu mājā (dzīvoklī) klientiem, kuri saņem pakalpojumu un dzīvo kopā ar bērnu grupu mājā (dzīvoklī)	-	5 170	1055	0

Lai veicinātu grupu dzīvokļa klientu motivāciju iesaistīties darba tirgū, kas ir būtisks faktors patstāvīgas dzīves uzsākšanai, RD 2012. gada 4. septembra saistošajos noteikumos Nr.184 „Rīgas pilsētas pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu saņemšanas un samaksas kārtība”, no 2020. 4. aprīļa RD 2020. gada 6. marta saistošajos noteikumos Nr.3 „Rīgas pilsētas pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu saņemšanas un samaksas kārtība” noteikts, ka grupu dzīvokļa pakalpojuma saņēmējiem, kuri mājās vai strādā, vai apmeklē specializēto darbnīcu personām ar GRT, maksa par mājokli tiek noteikta atbilstoši minēto pakalpojumu izmaksām, bet nepārsniedzot 42,69 EUR mēnesī. Pārējo samaksas par mājokli daļu sedz pašvaldība. Līdz ar to vairāk līdzekļu no algotā darba, tai skaitā arī strādājot nepilnu darba laiku, paliek klienta rīcībā, kas viņus motivē iekļauties darba tirgū. 2020. gadā minēto pašvaldības atbalstu saņēma 59 jeb 45% grupu mājas (dzīvokļa) klienti par kopējo summu 9 826 EUR.



45%

jeb 59 grupu dzīvokļa pakalpojuma saņēmējiem, kuri 2020. gadā mācījās vai strādāja, vai apmeklēja specializēto darbnīcu personām ar GRT, maksa par mājokli tika noteikta atbilstoši minēto pakalpojumu izmaksām, bet nepārsniedzot 42,69 EUR mēnesī. Pārējo samaksas par mājokli daļu sedza pašvaldība.

No kopējā grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma saņēmēju skaita 2020. gadā 23 personas (18%) strādāja algotu darbu brīvā darba tirgū vai subsidētajā darba vietā, 11 personas (8%) mācījās (apguva arodu vai kvalifikāciju), 25 personas (19%) apmeklēja specializētās darbnīcas, 39 personas (30%) apmeklēja DAC.

Ja grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma saņēmējs dzīvo grupu mājā (dzīvoklī) kopā ar bērnu, no 2016. gada 1. septembra tiek segtas papildu izmaksas, kas nepieciešamas bērna aprūpes atbalsta nodrošināšanai grupu mājā (dzīvoklī), lai bērnu vecāki ar GRT (kuriem nav pietiekamu prasmju un iemaņu bērnu audzināšanā un aprūpē) apgūtu, attīstītu un uzlabotu bērna aprūpes un bērna audzināšanas prasmes, pilnveidotu saskarsmes prasmes ģimenē, kā arī bērnu vecākiem veidotos izpratne par bērna vispārējo attīstību, vecumposma īpatnībām un vajadzībām, par bērna vecumam un drošībai atbilstošu vidi, bīstamām situācijām un konsekvenci prasībās, pozitīvas disciplinēšanas metodēm un noteikumiem ģimenē, kas ir būtisks faktors patstāvīgas dzīves uzsākšanai.

2020. gadā pašvaldības atbalstu bērna aprūpes nodrošināšanai nav saņēmusi neviena persona, jo pakalpojuma saņēmēji grupu dzīvoklī nedzīvo kopā ar bērnu. 2019. gadā atbalsta pakalpojumu saņēma divas ģimenes (divi bērni), izlietots finansējums – 1 055 EUR. (skat. 32. tabulu).

Sociālās rehabilitācijas rezultātā patstāvīgu dzīvi ārpus grupu mājas (dzīvokļa) 2020. gadā uzsāka četri grupu māju (dzīvokļu) klienti jeb 3% no visiem klientiem. Tomēr, neskatoties uz grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma ietvaros sniegtajiem sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem, kā rezultātā personai, apgūstot nepieciešamās sociālās prasmes, jāuzsāk patstāvīga dzīve ārpus grupu mājas (dzīvokļa) (iespējams piesaistīt ģimenes asistenta atbalstu), daļa klientu patstāvīgi ārpus grupu mājas (dzīvokļa) nebūs spējīgi dzīvot nekad, jo grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņem personas ar dažādu smaguma pakāpi GRT.

Regulāri ir pieprasījums pēc grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma – 2020. gada 31. decembrī rindā bija 51 persona, tai skaitā 34 personas ar smagiem GRT (daļēji kā kompleksiem traucējumiem, jo daļai klientu ir arī smagi kustību un citi FT). Salīdzinājumā ar 2019. gada 31. decembri (rindā bija 36 personas), 2020. gada 31. decembrī rindā pēc grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma personām ar smagiem GRT gaidošo personu skaits samazinājās par divām personām jeb 6%.

Ņemot vērā pieprasījumu, Rīgas pilsētas pašvaldībai jāattīsta un jānodrošina personu ar GRT vajadzībām atbilstoši sabiedrībā balstītie pakalpojumi (grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums, tai skaitā personām ar GRT, kurām ģimenē ir bērni, atbalstītās dzīves pakalpojums (individuālā rehabilitācijas programma), specializētās darbnīcas pakalpojums, DAC pakalpojums, aprūpes mājās pakalpojums, īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojums, atbalsta grupas, speciālistu konsultācijas un individuāls atbalsts).

Sociālās rehabilitācijas programmas īstenošanas pakalpojums pilngadīgām personām ar GRT

Pakalpojums ietver pasākumu kopumu, kas vērsti uz personas funkcionēšanas spēju saglabāšanu vai uzlabošanu, iekļaušanos sabiedrībā, kā arī personas izglītošanu un ģimenes locekļu

atbalstīšanu, ja ar esošajiem sociālajiem pakalpojumiem nevar sniegt personai nepieciešamo atbalstu, tas ir, šo pakalpojumu saturs neatbilst personas vajadzībām.

Minēto pakalpojumu 2020. gadā sniedza sešas līgumorganizācijas.

2020. gadā pakalpojumu saņēma 18 personas (tai skaitā septiņas ģimenes ar bērnu, kurās četras mammas ir personas ar GRT, trīs mammas ar GRT pazīmēm), kas kopumā ir par divām personām vairāk nekā 2019. gadā, kad individuālās sociālās rehabilitācijas programmas saņēma 16 personas, tai skaitā no 2018. gada 20. decembra deviņi grupu dzīvokļa klienti ar programmas palīdzību uzsāka patstāvīgu dzīvi.

2020. gadā 14 pakalpojuma saņēmēji no saviem ienākumiem daļēji sedz komunālo maksājumu un elektrības patēriņa izdevumus.

Kopā pakalpojuma finansēšanai no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2020. gadā izlietoti 191 248 EUR.

Citi sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām ar invaliditāti

Personas ar invaliditāti ir viena no sociāli mazaizsargātākajām iedzīvotāju grupām, kuru piedalīšanās dažādos sabiedrības procesos ne vienmēr ir iespējama. Būtiski ir censties novērst šķēršļus, kas rodas personām ar invaliditāti, rast viņām iespēju būt neatkarīgām un mazināt nepieciešamību pēc palīdzības pašaprūpē. Rīgas pilsētas pašvaldība cenšas apzināt un izprast cilvēku ar invaliditāti vajadzības un problēmas. Iespēju robežās tās tiek risinātas, attīstot personām ar invaliditāti nepieciešamos pakalpojumus, piemēram, nodrošinot aprūpes pakalpojumus mājās, pašvaldības finansētus transporta pakalpojumus, ierīkojot speciāli pielāgotus dzīvokļus sociālajās dzīvojamās mājās, kā arī risinot vides pieejamības jautājumus personas dzīvesvietā.

Samaksa transporta pakalpojumiem personām, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās

Sociālās integrēšanās iespēju veicināšanai Rīgas pilsētas pašvaldība personām ar invaliditāti, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās un kuras nevar izmantot sabiedrisko transportu, **papildu valsts pabalstam** transporta izdevumu kompensēšanai piešķir līdzekļus transporta pakalpojumu apmaksai (turpmāk – transporta pakalpojumu samaksa).

Ņemot vērā personu ar invaliditāti vajadzības, tiek nodrošināta iespēja saņemt atbalstu dažādu transporta pakalpojumu izmantošanai:

- ⊗ specializētais autotransports (mikroautobuss), vieglais taksometrs vai finanšu līdzekļi degvielas iegādei personiskajam autotransportam – **284,57 EUR** gadā;
- ⊗ transporta pakalpojums hroniskas nieru mazspējas slimniekiem, kuriem nepieciešama hemodialīze – **71,14 EUR** mēnesī;
- ⊗ papildu transporta pakalpojumu samaksa sociāli aktīvām personām, kuras mācās vai strādā – **21,34 EUR** mēnesī;
- ⊗ papildu transporta pakalpojumu samaksa personām, kuras apmeklē institūcijas sociālās aprūpes, sociālās, profesionālās, medicīniskās rehabilitācijas institūcijas pakalpojumu saņemšanai – līdz **71,14 EUR** gadā.

Transporta pakalpojumu samaksu 2020. gadā saņēma **8 874 personas** un šim mērķim tika izlietoti 2 162 854 EUR no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta. Salīdzinājumā ar 2019. gadu (8 278 personas) transporta pakalpojumu samaksas saņēmēju skaits 2020. gadā palielinājās par 596 personām jeb 7%, kā arī par 176 572 EUR jeb 9% palielinājies izlietotais finansējums (2019. gadā – 1 986 282 EUR) (skat. 33. tabulu).

Šo tendenci var skaidrot ar personu ar invaliditāti skaita palielinājumu Rīgā. Ņemot vērā to, ka Veselības un darbības ekspertīzes ārstu valsts komisijas (turpmāk – VDEĀVK) atzinums par medicīnisko indikāciju noteikšanu speciāli pielāgota vieglā automobiļa iegādei un valsts sociālā pabalsta transporta izdevumu kompensēšanai invalīdiem, kuriem ir apgrūtināta pārvietošanās, saņemšanai (uz kura pamata tiek piešķirts finansiālais atbalsts transporta pakalpojumiem Rīgā) tiek izsniegts īpaši smagas invaliditātes gadījumos, jāsecina, ka Rīgā palielinās personu skaits ar smagu invaliditāti. Saskaņā ar VSAA datiem Rīgā 2020. gada 31. decembrī (55 770) bija par 630 personām ar invaliditāti jeb par 1% vairāk nekā 2019. gada 31. decembrī (55 140).

Ņemot vērā pēdējo trīs gadu tendences, prognozējams, ka arī 2021. gadā transporta pakalpojumu samaksas saņēmēju skaits turpinās pieaugt.

33. tabula. Transporta pakalpojumu samaksu saņēmušo personu skaits un šim mērķim izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gads	Transporta pakalpojumu samaksu saņēmušo personu skaits	Finansējums, EUR
2018	7 940	1 842 705
2019	8 270	1 986 282
2020	8 874	2 162 854

Personu ar invaliditāti sociālās integrācijas veicināšanai tiek piešķirta papildu transporta pakalpojumu apmaksu mācību iestādes vai darbavietas apmeklēšanai – 21,34 EUR mēnesī, kā arī papildu samaksa (līdz 71,14 EUR gadā) institūciju apmeklēšanai, lai saņemtu sociālās aprūpes, sociālās, profesionālās un/vai medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumus.

Papildu samaksu transporta pakalpojumiem 2020. gadā saņēma 760 personas jeb 10% no visiem 7 288 transporta samaksas pastāvīgo braucienu saņēmējiem (284,57 EUR gadā). Iepriekš, 2019. gadā, papildu samaksu transporta pakalpojumiem saņēma 798 personas. No visiem 760 papildu samaksas saņēmējiem 2020. gadā 280 personas jeb 37% to izmantoja nokļūšanai darbavietā (21,34 EUR mēnesī), 293 personas jeb 39% – izglītības iestādes vai kvalifikācijas iegūšanas vai paaugstināšanas kursu apmeklēšanai (21,34 EUR mēnesī), bet 358 personas jeb 47% – institūciju, sociālās aprūpes, sociālās, profesionālās, medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanai (71,14 EUR gadā). (skat. 34. tabulu).

34. tabula. Papildu samaksu transporta pakalpojumiem saņēmušo personu skaits

Gads	Mācību iestāžu apmeklēšanai – 21,34 EUR mēnesī	Darba vietas apmeklēšanai – 21,34 EUR mēnesī	Citu institūciju apmeklēšanai – līdz 71,14 EUR gadā	Kopā
2018	182	269	404	708
2019	235	311	424	798
2020	293	280	358	760

2020. gadā no visiem transporta pakalpojumu samaksas saņēmējiem (8 874) 4 429 personas jeb 50% izmantoja speciālā autotransporta pakalpojumus, 3 482 personas jeb 39% – taksometra pakalpojumus, bet 1 628 personas jeb 18% apmaksu izmantoja degvielas iegādei personīgajam autotransportam (skat. 35. tabulu).

35. tabula. Transporta pakalpojumu apmaksu saņēmušo personu skaita sadalījums atbilstoši transporta pakalpojumu veidiem*

Gads	Speciālā autotransporta (mikroautobusa) pakalpojums	Taksometra pakalpojums	Degvielas iegāde personīgajam autotransportam	Transporta pakalpojums hroniskas nieru mazspējas slimniekiem, kuri saņem hemodialīzi**	Vienreizējie braucieni**
2018	3 937	3 113	1 425	23***	1 657
2019	4 083	3 275	1 514	29***	1 526
2020	4 429	3 482	1 628	22***	1 635

* viena persona var izmantot vairākus transporta pakalpojuma veidus.

** pakalpojumu saņēmēji izmanto tabulas pirmajās trijās ailēs minētos transporta pakalpojumu veidus.

*** hemodialīzes saņēmēju, kuriem finansējums tiek pārskaitīts uz kontu, skaits ir iekļauts pirmajās trijās ailēs atbilstoši izmantotā pakalpojuma veidam, bet nav iekļauts ailē, kurā norādīti hemodialīzes saņēmēji (faktiski 2020. gadā hemodialīzes apmeklēšanai transporta pakalpojuma samaksa piešķirta 190 personām, 2019. gadā – 187 personām, 2018. gadā – 192 personām).

2020. gadā no visiem transporta pakalpojumu samaksas saņēmējiem (8 874) 268 jeb 3% ikdienā izmantoja riteņkrēslu (skat. 36. tabulu).

36. tabula. Transporta pakalpojumu apmaksas saņēmēju skaits, kuri pārvietoja riteņkrēslā

Gads	Personu skaits
2018	328
2019	288
2020	268

Analizējot transporta pakalpojumu saņēmēju anketēšanas datus, galvenie secinājumi par transporta pakalpojumu saņēmēju portretu un sociālo aktivitāti:

- ⊗ **75%** transporta pakalpojumu saņēmēji ir vidēji 70 gadus veci pensionāri, kuri braucienus veic galvenokārt uz ārstniecības iestādi, izmantojot vieglā taksometra pakalpojumus. Saņemtā finansējuma apjoms ir pietiekams, lai veiktu visus nepieciešamos braucienus.
- ⊗ **25%** transporta pakalpojumu saņēmēji ir vidēji 48 gadu veci cilvēki, kuri savus braucienus veic galvenokārt uz darbu vai uz mācību iestādi, pērkot degvielu savam personīgam autotransportam. Visbiežāk šiem aktīvajiem cilvēkiem transporta izdevumi pārsniedz saņemtās samaksas apjomu.

Vides pieejamība

Pēdējos gados apkārtējā vidē ir pamanāmas daudzas pārmaiņas. Tomēr cilvēkiem ar invaliditāti joprojām eksistē šķēršļi nepietiekami pielāgotas vides dēļ. Lai palīdzētu risināt šo problēmu, kas ikdienā skar cilvēkus ar kustību traucējumiem, RD jau 18 gadus piešķir finansējumu **pacēlāju ierīkošanai dzīvojamās mājās**, kurās dzīvo personas ar kustību traucējumiem, kā arī personām ar invaliditāti, kuras pārvietoja riteņkrēslos, jau 14 gadus ir iespēja saņemt pabalstu mājokļa pielāgošanai.

Pabalsts mājokļa pielāgošanai

RD saistošie noteikumi Nr.10 „Par Rīgas pilsētas pašvaldības pabalstu mājokļa pielāgošanai personām, kuras pārvietoja riteņkrēslā, un personām ar redzes invaliditāti” (turpmāk – Saistošie noteikumi Nr.10) stājās spēkā 2020. gada 8. maijā un aizstāja RD 2006. gada 14. novembra saistošos noteikumus Nr.59 „Par Rīgas pilsētas pašvaldības pabalstu mājokļa pielāgošanai personām, kuras pārvietoja riteņkrēslā”. Saistošie noteikumi Nr.10 atšķirībā no iepriekšējiem saistošajiem noteikumiem papildināti un precizēti atbilstoši aktuālajai situācijai:

1) saistībā ar praksē pierādījušos vajadzību paplašināt mājokļa pielāgošanas iespējas personām, kuras dzīvo privātmājās (mazstāvu dzīvojamās ēkās):

- precizēts termins „mājoklis”, paredzot, ka mājoklis ir ne tikai personas īpašumā vai lietojumā esošas dzīvojamās telpas un palīgtelpas, bet viss nekustamais īpašums, kurā persona ir deklarējusi dzīvesvietu un dzīvo;
- precizēts termins „mājokļa pielāgošana”, paredzot, ka privātmājās ir iespēja veikt vides pielāgošanu, lai atvieglotu personas izklūšanu/iekļūšanu mājoklī, piemēram, automatizēta vārtu atvēršana, cietā seguma ierīkošana no īpašuma robežas līdz mājokļa durvīm, uzbrauktuves izbūve. Šis nosacījums neattiecas uz daudzdzīvokļu dzīvojamām ēkām

(mazstāvu un daudzdzīvokļu dzīvojamās ēkas tiek definētas atbilstoši MK 2015. gada 30. jūnija noteikumu Nr.340 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 211-15 „Dzīvojamās ēkas”” 3.1. un 3.2. apakšpunktam);

2) ņemot vērā, ka pabalsta summas ietvaros dažkārt nevar veikt visus nepieciešamos pielāgojumus vai arī personas funkcionālā stāvokļa izmaiņu dēļ nepieciešami vēl citi mājokļa pielāgojumi, persona pabalstu drīkst saņemt atkārtoti pēc pieciem gadiem, ja tiek saņemts RSD ergoterapeita atzinums par nepieciešamajiem mājokļa pielāgojumiem;

3) pabalstu var saņemt personas, kuras ir pašvaldības īpašumā esošu dzīvokli, tai skaitā servisa dzīvokli;

4) lai iespējami efektīvāk tiktu izmantota pabalstam paredzētā summa, noteikts liegums izmantot pabalstu tādu tehnisko palīgīdzekļu iegādei, kas tiek apmaksāti no valsts budžeta līdzekļiem;

5) paredzēta kārtība, kā rīkoties, ja konstatēta personas, kuras mājoklī notiek pielāgošana, nāve. Samaksu paredzēts veikt par faktiski veiktajiem mājokļa pielāgošanas darbiem līdz personas nāvei;

6) paredzēta kārtība gadījumos, ja persona atsakās parakstīt pieņemšanas un nodošanas aktu vai objektīvu iemeslu dēļ nespēj parakstīties, bet spēj paust savu gribu, tas ir, personas vietā pieņemšanas un nodošanas aktā parakstās RSD pārstāvis, šo faktu ar parakstu apliecinot diviem lieciniekiem atbilstoši Dokumentu juridiskā spēka likuma 5. panta otrajā daļā noteiktajam;

7) pabalstu var saņemt vēl viena mērķa grupa – personas ar redzes invaliditāti, paredzot vides pieejamības uzlabojumus mājoklī atbilstoši šo personu vajadzībām, piemēram, sliekšņu demontāža starp istabām, grīdu izlīdzināšana vienā līmenī, specifiska papildu apgaismojuma uzstādīšana u.tml.

2020. gadā no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta atbilstoši pieprasījumam pabalsts mājokļa pielāgošanai piešķirts **33 personām** par kopējo summu 125 817 EUR, kas ir par 38 personām mazāk, nekā 2019. gadā (243 895 EUR) (skat. 37. tabulu).

Pabalsta apmērs ir līdz **4 000 EUR** personai, kura pārvietojas riteņkrēslā, un līdz **1 500 EUR** personai ar redzes invaliditāti. 2020. gadā vidēji viena mājokļa pielāgošanai izlietots finansējums **3 813 EUR** apmērā. Personas ar redzes invaliditāti 2020. gadā nav izmantojušas pabalstu mājokļa pielāgošanai.

37. tabula. Pabalsta mājokļa pielāgošanai saņēmušo personu skaits un šim mērķim izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gads	Personu skaits, kurām pielāgoti mājokļi	Izlietotie līdzekļi, EUR
2018	52	141 418
2019	71	243 895
2020	33	125 817

Pacēlāju ierīkošana dzīvojamajās mājās

Pacēlāju ierīkošanas darbus koordinē Labklājības departaments sadarbībā ar RSD strādājošajiem ergoterapeitiem un sociālajiem darbiniekiem. Izvērtējot klientu individuālās funkcionālās vajadzības, kā arī, ievērojot konkrētā projekta tehnisko sarežģītību, tiek meklēts optimālākais risinājums katrai personai individuāli. Arī situācijās, kad pacēlāju ierīkot šķiet tehniski neiespējami, tiek meklēti alternatīvi risinājumi, piemēram, mobilie pacēlāji.

Kopumā Rīgā ir uzstādīti un nodoti privātpersonu lietošanā 235 stacionārie un mobilie pacēlāji. 2020. gadā personu, kuras pārvietojas riteņkrēslā, lietošanā ir nodoti 29 pacēlāji (piešķirti 20 jauni mobilie pacēlāji, četri stacionārie pacēlāji, pieci mobilie pacēlāji pārvietoti no vienas adreses uz otru), kuri paredzēti uzstādīšanai minēto personu dzīvojamās mājās, lai nodrošinātu personas iekļūšanu mājoklī un izklūšanu no tā.

Vienam pacēlājam paredzētais apmērs ir līdz **5 950 EUR**.

Rindā pacēlāju saņemšanai uz 2020. gada 31. decembri bija reģistrētas **125 personas**.

Pacēlāju iegādei, uzstādīšanai, apkopei un remontam no Rīgas pilsētas pašvaldības 2020. gada budžeta izlietots finansējums 155 820 EUR apmērā (skat. 38. tabulu).

38. tabula. Ierīkoto pacēlāju skaits un šim mērķim izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gads	Ierīkoto pacēlāju skaits	Izlietotie līdzekļi, EUR
2018	16	148 042
2019	20	150 963
2020	29	155 820

Valsts finansētais invalīdu asistenta pakalpojums personām ar invaliditāti

Asistenta pakalpojums tiek nodrošināts saskaņā ar MK 2012. gada 18. decembra noteikumiem Nr.942 „Kārtība, kādā piešķir un finansē asistenta pakalpojumu pašvaldībā, augstskolā un koledžā” (turpmāk – MK noteikumi Nr.942). Asistenta pakalpojums paredzēts, lai atvieglotu cilvēku ar invaliditāti pārvietošanos ārpus mājokļa un nokļūšanu vietā, kur cilvēks strādā, mācās, saņem pakalpojumu vai veic sabiedriskās aktivitātes.

Pakalpojumu var saņemt:

- ⊗ **pilngadīgas personas** ar I vai II invaliditātes grupu, pamatojoties uz VDEĀVK atzinumu par asistenta pakalpojuma nepieciešamību (personām ar I grupas invaliditāti ar redzes traucējumiem, kā arī ar I un II grupas invaliditāti ar pārvietošanās grūtībām vai GRT);
- ⊗ **bērni ar invaliditāti** no piecu līdz 18 gadu vecumam, pamatojoties uz VDEĀVK atzinumu par īpašas kopšanas nepieciešamību smagu FT dēļ.

2020. gadā asistenta pakalpojums sniegts **3 019 personām** ar invaliditāti, kas ir par 48 personām mazāk nekā 2019. gadā (3 067). Izlietotais finansējums 2020. gadā ir 5 116 554 EUR, kas ir par 136 112 EUR jeb 3% mazāk kā 2019. gadā (5 252 666 EUR) (skat. 39. tabulu). Plānotais valsts finansējums 2020. gadā 6 676 052 EUR apmērā kopā izpildījies par 77%, ko var saistīt ar epidemioloģiskās drošības pasākumiem COVID-19 izplatības ierobežošanai.

Lai vienkāršotu atskaitīšanās procesu asistenta pakalpojuma sniedzējiem un pakalpojuma administrēšanu, no 2014. gada novembra ir ieviesta elektroniskā asistentu atskaišu nodošanas sistēma, izmantojot RD UDV portālu. Sistēma darbojas veiksmīgi, un 2020. gada beigās to izmantoja 725 asistenti.

2020. gadā LM uzsāka darbu pie izmaiņām asistenta pakalpojuma nodrošināšanā, paredzot no 2021. gada 1. jūlija vienkāršotu atskaitīšanās kārtību par pakalpojuma sniegšanu, kā arī tiks piešķirts konstants stundu apjoms mēnesī, ko asistenta pakalpojuma saņēmējs tiesīgs izmantot pēc saviem ieskatiem. Tiks ieviesta vienota anketa pakalpojuma nepieciešamības izvērtēšanai un apjoma noteikšanai pilngadīgām personām (paredzēts, ka anketu pildīs RSD). Tāpat plānotās izmaiņas paplašinās asistenta pakalpojuma saturu bērniem ar invaliditāti, kuriem nepieciešama īpaša kopšana (papildu asistenta pakalpojumam būs jānodrošina pašvaldības finansēts aprūpes pakalpojums). Tiem bērniem ar invaliditāti, kuriem ir nepieciešama palīdzība, lai pārvietotos ārpus mājokļa, bet kuriem nav nepieciešama īpaša kopšana un kuri nekvalificējas asistenta pakalpojumam, būs paredzēts pavadoņa pakalpojums.

39. tabula. Valsts finansētā invalīdu asistenta pakalpojumu saņēmēju skaits un pakalpojumam izlietotais finansējums

Gads	Asistenta pakalpojuma saņēmēju skaits kopā	tai skaitā bērni ar invaliditāti	tai skaitā personas ar I grupas invaliditāti	tai skaitā personas ar II grupas invaliditāti	Izlietotais finansējums kopā, EUR
2018	2 975	267	1 354	1 354	5 103 789
2019	3 067	285	1 356	1 426	5 252 666
2020	3 019	300	1 318	1 401	5 116 554

Sociālais darbs stacionārajās ārstniecības iestādēs

Sociālā darba stacionārajā ārstniecības iestādē (turpmāk – slimnīca) mērķis ir sniegt sociālo darbinieku atbalstu veselības aprūpes iestādēs esošām personām, lai nodrošinātu sociālās aprūpes nepārtrauktību, izrakstoties no veselības aprūpes iestādes, kā arī palīdzību citu sociālo problēmu risināšanā.

Pašvaldības dotācijas pārskaitīšana sociālā darba slimnīcās nodrošināšanai uzsākta 2013. gadā pēc pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgumu noslēgšanas ar sešām veselības aprūpes iestādēm, bet, sākot ar 2016. gadu, jau ar **septiņām veselības aprūpes iestādēm**.

2019. gadā atkārtoti uz trīs gadiem saskaņā ar RD 2018. gada 19. decembra lēmumu Nr.1875 pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgums pārslēgts ar septiņām veselības aprūpes iestādēm:

- ⊗ SIA „Rīgas 2. slimnīca”;
- ⊗ SIA „Rīgas Dzemdību nams”;
- ⊗ VSIA „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca”;
- ⊗ VSIA „Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīca”;
- ⊗ VSIA „Rīgas Psihiatrijas un narkoloģijas centrs”;
- ⊗ SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca”;
- ⊗ VSIA „Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca”.

Slimnīcās nodrošinātā sociālā darba pakalpojuma, kas tiek finansēts no pašvaldības budžeta, ietvaros tiek nodrošinātas šādas darbības:

- ⊗ klientu sociālo situāciju izvērtēšana, sociālo problēmu identificēšana, nepieciešamo darbību veikšana sociālo problēmu risināšanā, tai skaitā palīdzības sniegšana klientam personu apliecinošu dokumentu atjaunošanā un dokumentu (iesniegumu) sagatavošanā saistībā ar klientu vajadzībām nepieciešamu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības nodrošināšanu, nepieciešamības gadījumā pārstāvētas klienta intereses valsts un pašvaldības institūcijās;
- ⊗ sadarbība ar RSD un citām valsts un pašvaldības institūcijām, lai nepieciešamības gadījumā klients pēc izrakstīšanas no slimnīcas varētu saņemt viņa vajadzībām atbilstošus sociālos pakalpojumus (atbilstoši klienta sociālajai situācijai un viņa vajadzībām tiek organizēta medicīniskā vai sociālā aprūpe, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojums, transporta pakalpojums un citu pakalpojumu pieejamība);
- ⊗ konsultācijas un informāciju par iespējām saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību;
- ⊗ psihosociāla palīdzība klientam un/vai viņa ģimenes locekļiem u.c.

2020. gadā slimnīcu sociālie darbinieki saskaņā ar pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgumiem ir snieguši atbalstu un palīdzību **10 292 personām**, kas ir par 1 834 klientiem jeb 18% mazāk nekā 2019. gadā (12 126). Savukārt 2020. gadā sniegto **konsultāciju skaits – 17 437** bija par 1 372 konsultācijām vairāk kā 2018. gadā (16 065) (skat. 40. tabulu).

Salīdzinot 2020. gada datus ar 2019. gada datiem, slimnīcās ir vērojamas klientu un tiem sniegto konsultāciju skaita svārstības:

- ⊗ Klientu skaita un konsultāciju skaita samazinājums gada ietvaros vērojams četrās slimnīcās – SIA „Rīgas Dzemdību nams” (klientus skaits samazinājies par 154 un konsultāciju skaits par 188 konsultācijām), SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” (klientus skaits samazinājies par 1 595 un konsultāciju skaits par 322 konsultācijām), VSIA „Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs” (klientus skaits samazinājies par 63 un konsultāciju skaits par 24 konsultācijām) un SIA „Rīgas 2. slimnīca” (klientus skaits samazinājies par 86, bet konsultāciju skaits palielinājās par 283);
- ⊗ VSIA „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca”, VSIA „Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca”, VSIA „Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīca” bija vērojams klientu skaita un sniegto konsultāciju skaita palielinājums.

Klientu skaita svārstības ir saistītas ar COVID-19 pandēmiju, kā rezultātā lielākajās slimnīcās tika samazināts gultasvietu un uzņemto klientu skaits, lai tiku rezervētas gultasvietas ar COVID-19 vīrusu saslimušajām personām. Slimnīcu sociālie darbinieki valstī izsludinātā ārkārtējā stāvokļa laikā sniedza konsultācijas arī attālināti.

2020. gadā par 2,6% (64%) salīdzinājumā ar 2019. gadu (61%) palielinājās pensijas vecuma personu īpatsvars ārstniecības iestāžu sociālā darba klientu kopskaitā (aprēķinos netika ņemts vērā

klientu skaits SIA „Rīgas Dzemdību nams” un SIA „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca”). Vecāka gadagājuma klienti ir mazāk aizsargāta klientu grupa, kas rada nepieciešamību risināt gan sociāli ekonomiskās, gan veselības problēmas.

40. tabula. Sociālā darba pakalpojums slimnīcās

	2018	2019	2020
Slimnīcu skaits	7	7	7
Sociālo pakalpojumu saņēmēju skaits	11 304	12 126	10 292
Konsultāciju skaits	16 031	16 031	17 437

2020. gadā pilngadīgām personām visvairāk risinātās problēmas – veselības, sociālo prasmju trūkuma, citas (transporta nokļūšanai mājās, psihosociālais atbalsts utt.), atkarības problēmas utt. Savukārt bērniem visvairāk identificētās problēmas – veselības, saskarsmes problēmas/konflikti – bērniem trūkst sociālie kontakti un svarīgas attiecības, vardarbība – dominē novārtā pamešana un aprūpes trūkums, krīzes situācijas, uzvedības problēmas, atkarības – dominē alkohola atkarība utt.

Pilngadīgo personu gadījumā uz pusi mazāka nekā iepriekšējā gadā ir ar saskarsmi saistīto jautājumu risināšana, tāpat ir samazinājusies vajadzība risināt uzvedības, sociālo prasmju, veselības un krīzes jautājumus. Bērnu gadījumā samazinājās vajadzība risināt ar izglītību saistītos jautājumus, būtiski palielinājās ar uzvedību, sociālajām prasmēm un mājokļa problēmām saistīto gadījumu skaits (skat. 41. tabulu).

Finanšu izlietojums sociālā darba pakalpojuma nodrošināšanai slimnīcās no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2020. gadā bija 177 082 EUR.

41. tabula. Slimnīcu sociālo darbinieku klientu sociālās problēmas 2020. gadā

Problēma	Skaitis*	
	Pilngadīgas personas	Bērni
Vardarbība	53	247
Atkarības problēmas	1034	170
Saskarsmes problēmas/konflikti	539	398
Izglītības problēmas	55	83
Uzvedības problēmas	99	106
Nodarbinātības problēmas	509	1
Sociālo prasmju trūkums	1495	278
Mājokļa problēma	218	8
Veselības problēmas	3324	610
Nenokārtoti dokumenti	62	36
Krīzes situācijas	27	205
Citas problēmas	1033	21
Valsts valodas zināšanu trūkums	57	2
Materiālās problēmas	107	40

* klientu lietās identificēto sociālo problēmu skaits nevis personu skaits.

Īslaicīgas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā

Īslaicīga sociālā aprūpe sociālās aprūpes iestādē (*turpmāk – sociālo gultu pakalpojums*) nodrošina diennakts sociālo aprūpi un veselības aprūpi minimālā apjomā pilngadīgām personām, kurām nepieciešamais pakalpojuma apjoms pārsniedz aprūpei mājās vai dienas aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā noteikto apjomu un kuru ģimenes locekļi nespēj nodrošināt personai

nepieciešamo aprūpi nodarbinātības vai citu iemeslu dēļ, personas atveseļošanās periodā vai līdz pakalpojuma saņemšanai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

Sociālo gultu pakalpojuma ietvaros klientam tiek nodrošināta uzraudzība, palīdzība pašaprūpē, sociālo darbinieku atbalsts un palīdzība sociālo problēmu risināšanā u.c., kā arī veselības aprūpe minimālā apjomā (ārsta uzraudzība, ārstējošā ārsta nozīmētās uzturošās terapijas nodrošināšana, izgulējumu profilakse un virspusēju ārējo brūču (trofiskās čūlas, izgulējumi, apdegumi) ārstēšana, ārstnieciskā fizikultūra un apmācība tehnisko palīglīdzekļu lietošanā u.c.).

Sociālo gultu pakalpojumu var saņemt persona, kurai šis pakalpojums ir piemērotākais saskaņā ar RSD veiktu personas vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtējumu un RSD lēmumu par īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojuma piešķiršanu. Klientam sociālo gultu pakalpojumu nodrošina rindas kārtībā, reģistrējot klientu elektroniskajā rindā saskaņā ar RSD lēmuma piešķiršanas datumu, atbrīvojoties vietai pašvaldības apmaksātajā sociālajā gultā.

2020. gadā Rīgas pilsētas pašvaldība nodrošināja sociālo gultu pakalpojuma saņemšanu SIA „Rīgas 1. slimnīca” Īslaicīgās sociālās aprūpes nodaļā **926 klientam** (646 sievietēm un 280 vīriešiem), kas ir par 45 klientiem mazāk nekā 2019. gadā. No visām sociālo gultu pakalpojumu saņēmušajām personām 116 personas ir veikušas RSD noteikto līdzmaksājumu par kopējo summu 41 011 EUR.

Pārskata periodā no kopējā sociālo gultu pakalpojumu saņēmušo klientu skaita 283 (31%) personas varēja atgriezties dzīvesvietā (tai skaitā 36 – patversmē), 116 klienti (13%), kas ir par 78 klientiem mazāk nekā 2019. gadā, pārcēlās uz SAC, bet sociālo gultu pakalpojuma sniegšana pārtraukta 44 (5%) klientiem, kas ir par 38 klientiem mazāk nekā 2019. gadā, sakarā ar nepieciešamu veselības aprūpi stacionārā ārstniecības iestādē, bet 447 (48%) klienti miruši (skat. 42. tabulu).

Sadalījumā pa vecuma grupām sociālo gultu pakalpojumu saņēmušo lielākā daļa – 88% (814 klienti) ir **vecuma grupā virs 65 gadiem** (tai skaitā 322 personas vecākas par 85 gadiem), bet 12% (112 klienti) – darbspējīgā vecumā, saglabājot iepriekšējo gadu proporciju.

Sociālo gultu pakalpojuma finansēšanai no Rīgas pilsētas pašvaldības 2020. gada budžeta izlietoti 925 915 EUR.

42. tabula. Sociālo gultu pakalpojuma rezultatīvie rādītāji 2018. – 2020. gadā

Gads	Pakalpojumu saņēmušo skaits	Pakalpojumu sniegšanas vid. dienu skaits	Pakalpojums sniegšana pārtraukta, jo klients izrakstīts:				Finansējums EUR
			uz SAC	uz mājām (tai skaitā patversmi)	uz stacionāru	miris	
2018	956	39	207	341	59	348	798 842
2019	971	37	361	145	82	383	858 652
2020	926	39	283	116	44	447	925 915

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijās

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā pensijas vecuma personām un personām ar I un II grupas invaliditāti nodrošina mājokli, sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju, ja personai nepieciešamais sociālās aprūpes pakalpojumu apjoms pārsniedz aprūpei mājās vai dienas aprūpei institūcijā noteikto, tas ir, personai nepieciešama palīdzība aprūpes nodrošināšanā vairāk nekā 35 stundas nedēļā, personām bez noteiktas dzīvesvietas – sākot no 18 stundām nedēļā un ja sešu mēnešu laikā pēc Sociālā dienesta lēmuma par pilngadīgo aprūpes institūcijas pakalpojuma piešķiršanu pieņemšanas personai nav iespējams nodrošināt sociālās aprūpes pakalpojumu dzīvesvietā.

SAC pakalpojuma ietvaros klientiem tiek nodrošināta palīdzība pašaprūpē, ēdināšana, uzraudzība, dzimumam un gadalaikam piemēroti apavi, apģērbs, gultas piederumi, gultas veļa, dvieļi un to centralizēta mazgāšana vai kopšana, personīgās higiēnas priekšmeti, sociālā darba speciālistu pakalpojumi, nodarbības un speciālistu konsultācijas saskaņā ar personas individuālās sociālās

rehabilitācijas plāna ietvaros noteikto, integrācijas sabiedrībā veicināšanas pasākumi (pastaigas, ekskursijas, izbraukumi, sadraudzības, kultūras u.c. pasākumi gan institūcijā, gan ārpus tās), atbalsta pakalpojumi (konsultācijas u.c.) klientu tuviniekiem, veselības aprūpes pakalpojumi (ģimenes ārsta un citu speciālistu nozīmētā ārstēšanas plāna izpilde, tehnisko palīg līdzekļu nodrošināšana atbilstoši klientu vajadzībām normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā u.c.).

No 2014. gada 14. augusta Rīgā noteikta **SAC pakalpojuma samaksas kārtība**, kas atbrīvo SAC pakalpojuma saņēmēju apgādniekus no obligāta pienākuma veikt samaksu par SAC pakalpojuma nodrošināšanu tuviniekam, ja persona SAC pakalpojumu saņem pašvaldības vai pašvaldības līgumorganizācijas (noslēgts pašvaldības iepirkuma līgums) SAC pakalpojuma sniedzējā institūcijā. Tāpat ir noteikts, ka klients var izvēlēties saņemt SAC pakalpojumu jebkurā SAC pakalpojuma sniedzējā institūcijā, kas reģistrēta sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā (arī tādā, ar kuru pašvaldība nav noslēgusi pašvaldības iepirkuma līgumu) un, ja normatīvajos aktos noteiktā klienta pensijas un/vai citu ienākumu daļa nesedz pilnu pakalpojuma cenu, tiek paredzēts pašvaldības finansiāls atbalsts SAC pakalpojuma samaksā (2020. gadā – **līdz 400 EUR mēnesī**). Šī kārtība ļauj klientiem izvēlēties jebkuru SAC pakalpojuma sniedzēju, tai skaitā arī dārgāku un kvalitatīvāku, ja pakalpojuma saņēmējs, tā apgādnieks, citas fiziskas vai juridiskas personas var samaksāt starpību starp SAC pakalpojuma cenu un pašvaldības garantēto līdzmaksājumu. Rīgas pilsētas pašvaldības garantētās samaksas nodrošināšanai Labklājības departaments slēdz sadarbības līgumus ar SAC pakalpojuma sniedzējiem – institūcijām, kurās pašvaldības iedzīvotāji izvēlas saņemt SAC pakalpojumu (turpmāk – Sadarbības organizācijas).

No 2018 gada Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotāji var izvēlēties saņemt SAC pakalpojumu arī **ģimenes tipa SAC**, kur vide, sadzīves apstākļi un ikdienas režīms pielāgots mājas videi. Ģimenes tipa institūcijā Rīgas pilsētas pašvaldība nodrošina līdzfinansējumu **līdz 640 EUR** mēnesī vienai personai. 2020. gadā Labklājības departaments noslēdza četrus sadarbības līgumus: ar SIA „Senior Service”, SIA „Aprūpes grupa” „Gobas Apartamenti”, SIA „J un M” pansionātu „Sofija” un SIA „Senior Baltic” „Dzintara melodija” par ģimenes tipa SAC pakalpojuma sniegšanu.

SAC pakalpojumu 2020. gadā Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja:

Trīs pašvaldības iestādes:

- ⊗ RSAC „Gaiļezers” (400 vietas, no 2020. gada 1. septembra – 376 vietas);
- ⊗ RSAC „Mežciems” (263 vietas);
- ⊗ RSAC „Stella Maris” (116 vietas).

10 iepirkuma līgumorganizācijas:

- ⊗ SIA „Pansionāts Dzintene” (līdz 106 vietām);
- ⊗ Engures novada pašvaldības sociālās aprūpes centrs „Rauda” (līdz 52 vietām);
- ⊗ Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” sociālās aprūpes centrs „Pārdaugava” (līdz 51 vietai);
- ⊗ Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrs „Stūrīši” (līdz 87 vietām);
- ⊗ Talsu novada pašvaldības pansionāts „Lauciene” (līdz 26 vietām);
- ⊗ Tērvetes novada pašvaldības sociālās aprūpes centrs „Tērvete” (līdz 33 vietām);
- ⊗ Krustpils novada pašvaldības aģentūra „Jaunāmuiža” (līdz 20 vietām);
- ⊗ Nodibinājums „Fonds Cilvēks cilvēkam” sociālās aprūpes centrs „Pāvilosta” un sociālās aprūpes centrs „Saulgoži” (līdz 39 vietām);
- ⊗ Biedrības „Sociālās aprūpes centrs „Allaži”” (līdz 22 vietām);
- ⊗ Biedrības „Labāka rītdiena” sociālās aprūpes centrs „Sērmūkši” (līdz sešām vietām).

72 līgumorganizācijas, ar kurām noslēgts(-i) Sadarbības līgums(-i) ar pašvaldības garantēto līdzmaksājumu līdz 400 EUR:

- ⊗ SIA „Senior Baltic” rezidence „Dzintara melodija”;
- ⊗ Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” sociālās aprūpes centri „Pārdaugava” un „Vēji”;
- ⊗ Vispārēja tipa pansionāts „Madliena”;
- ⊗ Engures novada pašvaldības sociālās aprūpes centrs „Rauda”;
- ⊗ Skrīveru novada pašvaldības aģentūra, Sociālās aprūpes centrs „Ziedugravas”;

- ⊗ VSAC „Rīga” filiāle „Ezerkrasti”;
- ⊗ IK „Ārlavas pansija” (2020. gada 23. novembrī izbeigts līgums);
- ⊗ SIA „Aprūpes nams „Urga””;
- ⊗ Tērvetes novada pašvaldības sociālās aprūpes centrs „Tērvete”;
- ⊗ Balvu novada pašvaldības „Pansionāts „Balvi””;
- ⊗ Biedrība „Dzīves ĀBECE”;
- ⊗ Nodibinājums „Fonds „Cilvēks cilvēkam”” sociālās aprūpes centrs „Pāvilosta” un sociālās aprūpes centrs “Saulgoži”;
- ⊗ Biedrība „Rūjienas senioru māja”;
- ⊗ Sociālās aprūpes centrs „Trapene” „Bitītes”;
- ⊗ Ērgļu novada sociālās aprūpes centrs;
- ⊗ Ozolnieku novada pašvaldības sociālās aprūpes centrs „Zemgale”;
- ⊗ Inčukalna novada pašvaldības aģentūra „Sociālās aprūpes māja „Gauja””;
- ⊗ Neretas novada pašvaldības Neretas sociālās aprūpes centrs (2020. gada 2. jūlijā izbeigts līgums);
- ⊗ Jūrmalas pilsētas pašvaldības SIA „Veselības un sociālās aprūpes centrs – Sloka”;
- ⊗ Krustpils novada pašvaldības aģentūra „Jaunāmuiža”;
- ⊗ Mālpils novada pašvaldības aģentūra – sociālās aprūpes centrs „Mālpils”;
- ⊗ Nodibinājums „Raunas Evanģēliski luteriskās draudzes diakonijas centrs”;
- ⊗ SIA „Latprimussa” sociālās aprūpes un rehabilitācijas viesnīca „Brīze”;
- ⊗ Valkas novada pašvaldības sociālās aprūpes centrs;
- ⊗ SIA „Rekreācijas centrs” „Vīķi”;
- ⊗ Rūjienas novada pašvaldības sociālās aprūpes centrs „Lode”;
- ⊗ SIA „Rehabilitācijas centrs „Līgatne””;
- ⊗ Saulkrastu pašvaldības iestāde „Sociālās aprūpes māja”;
- ⊗ SIA „Varakļānu veselības aprūpes un sociālās rehabilitācijas centrs”;
- ⊗ Siguldas novada domes sociālās aprūpes centrs „Gaismiņas”;
- ⊗ Robežnieku novada, Krāslavas pagasta, „Skuķu sociālās aprūpes centrs”;
- ⊗ Talsu novada pašvaldības iestāde „Pansionāts Lauciene”;
- ⊗ Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts”, sociālās aprūpes centrs „Landze” „Pansionāts Piltene”;
- ⊗ Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrs „Stūrīši”;
- ⊗ Skrundas novada domes pašvaldības aprūpes nams „Valtaiķi”;
- ⊗ SIA „Pansionāts Rokaiži”;
- ⊗ Jūrmalas pilsētas pašvaldības iestāde „Jūrmalas veselības veicināšanas un sociālo pakalpojumu centrs”;
- ⊗ SIA „Milur” sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centrs „Auce”;
- ⊗ Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrs „Venta”;
- ⊗ Biedrības „Reach” senioru nams „Zilaiskalns”;
- ⊗ SIA „Mentamed”;
- ⊗ Subates Romas katoļu draudzes sociālās aprūpes iestāde „Miera nams”;
- ⊗ Sociālās aprūpes biedrība „Saullēkts”;
- ⊗ Dagdas novada domes sociālās aprūpes centrs „Dagda”;
- ⊗ Biedrības „Sociālās aprūpes centrs „Allaži””;
- ⊗ Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes un rehabilitācijas centrs „Seda”;
- ⊗ Pļaviņu novada domes sociālās aprūpes centrs „Pļaviņas”;
- ⊗ Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrs „Krustceles”;
- ⊗ Vecumnieku novada sociālās aprūpes centrs „Atvasara”;
- ⊗ Varakļānu novada domes sociālās aprūpes centrs „Varavīksne”;
- ⊗ Baldones novada pašvaldības sociālās aprūpes centrs „Baldone”;
- ⊗ SIA „Priekules slimnīca”;
- ⊗ Biedrības „Labāka rītdiena” sociālās aprūpes centrs „Sērmūkši” un sociālās aprūpes centrs “Mārsnēni”;
- ⊗ SIA „Alojas veselības aprūpes centrs”;
- ⊗ Kārsavas novada pensionāts „Mūsmājas”;

- ⊗ Sabiles aprūpes biedrība „Kalme”;
- ⊗ Biedrība „Dzintarkrasta serviss” sociālās aprūpes centrs „Liepa” (2020. gada 25. augustā izbeigts līgums);
- ⊗ Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrs „Valka”;
- ⊗ Viļakas sociālās aprūpes centrs;
- ⊗ SIA „Veselības centrs Ilūkste” pansija „Mūsmājas Dižkoks”;
- ⊗ Pašvaldības aģentūra „Ķekavas sociālās aprūpes centrs”;
- ⊗ Viesītes veselības un sociālās aprūpes centrs;
- ⊗ Gulbenes novada pašvaldības „Jaungulbenes Alejas”;
- ⊗ SIA „Irlavas Sarkanā Krusta slimnīca”;
- ⊗ SIA „Kondratjev un Ko” sociālās aprūpes centrs „Pansionāts Jūlija”;
- ⊗ Kokneses novada domes sociālās aprūpes centrs „Dzeguzīte”;
- ⊗ Ērgļu pašvaldības SIA „Ērgļu slimnīca”;
- ⊗ Krimuldas novada domes Veco ļaužu mītne „Pēterupe”;
- ⊗ Skrundas novada pašvaldības P/I „Skrundas veselības un sociālās aprūpes centrs”;
- ⊗ SIA „Senioru nams” sociālās aprūpes centrs „Liepa”;
- ⊗ SIA „Līgotnes LM” sociālās aprūpes centrs „Līgotne”;
- ⊗ Vārkavas novada sociālās aprūpes centrs „Vārkava”.

Sešas līgumorganizācijas, ar kurām noslēgts (-i) Sadarbības līgums (-i) ar pašvaldības garantēto līdzmaksājumu līdz 640 EUR:

- ⊗ SIA „Senior Riga” SAC „Senior Babīte” (*divi Sadarbības līgumi: Briežu iela 1 un Briežu iela 3*);
- ⊗ Biedrība „Dzīves ĀBECE”;
- ⊗ SIA „Senior Service”;
- ⊗ SIA „Aprūpes grupa”, „Gobas Apartamenti”;
- ⊗ SIA „J un M” pansionāts „Sofija”;
- ⊗ SIA „Senior Baltic” Rezidence „Dzintara melodija”.

SAC pakalpojumu 2020. gadā nodrošināja trīs RSAC (**779 vietas**) un 10 pašvaldības iepirkuma līgumorganizāciju 10 iestādēs (**līdz 442 vietām**), kā arī bija spēkā 72 Sadarbības līgumi ar pašvaldības garantēto līdzmaksājumu līdz 400 EUR un septiņi Sadarbības līgumi ar pašvaldības garantēto līdzmaksājumu līdz 640 EUR. Kopā 76 SAC pakalpojuma sniedzēja līgumorganizācijās, 2020. gadā SAC pakalpojums tika nodrošināts **874 personām**.

Kopā iepirkuma līgumorganizācijās un Sadarbības līgumu organizācijās 2020. gadā tika paredzēts finansēt **līdz 1 102 vietām dienā** (2019. gadā – līdz 1 019 vietām dienā). Tātad, 2020. gadā kopā no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļiem tika paredzēts finansēt līdz **1 881 SAC** pakalpojuma vietām (RSAC, iepirkuma un Sadarbības līgumorganizāciju vietas kopā).

Pašvaldības līdzfinansēto SAC vietu skaits 2020. gadā (1 881) bija par 66 vietām lielāks nekā 2019. gadā (1 815).

SAC pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2020. gadā bija 13 155 248 EUR (skat. 43. tabulu).

43. tabula. Vietu skaits SAC un pakalpojuma finansēšanai izlietotie Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finanšu līdzekļi 2018. – 2020. gadā

	2018	2019	2020
Pašvaldības iestādes	796	796	779* (no 1. septembra – 755)
Līgumorganizācijas	līdz 1 218	līdz 1 019	līdz 1 102
Vietu skaits kopā	2 014	1 815	1 881* (no 1. septembra – 1 857)
Izlietotie finanšu līdzekļi kopā, EUR	10 292 487	11 461 798	13 155 248

* RSAC „Gaiļezers” no 2020. gada 1. septembra vietu skaits samazināts no 400 uz 376 (par 24 vietām), lai nodrošinātu pakalpojumam atbilstošas telpas.

2020. gadā SAC pakalpojumu uzsākts sniegt 647 personām, bet kopā SAC pakalpojumu saņēma 2 477 personas, no tām RSAC – 938 personas un 1 540 personas līgumorganizāciju SAC, tai skaitā Sadarbības līgumu ietvaros.

2020. gadā salīdzinoši ar 2019. gadu SAC pakalpojuma saņēmēju kopējais skaits ir samazinājies par 24 personām jeb 1%, ko var skaidrot ar COVID-19 pandēmijas ierobežojošiem pasākumiem – ierobežota klientu uzņemšana (skat. 44. tabulu).

44. tabula. SAC pakalpojuma saņēmēju skaits 2018. – 2020. gadā*

	2018	2019	2020
Pašvaldības iestādes	1 062	1 030	938
Līgumorganizācijas	1 175	1 545	1540
KOPĀ*	2 237	2 501	2477

* kopējais pakalpojuma saņēmēju skaits var nesakrist ar pašvaldības un līgumorganizāciju iestādēs pakalpojumu saņēmušo personu kopskaitu, jo gada laikā vairākas personas saņēmušas pakalpojumu gan pašvaldības iestādē, gan arī līgumorganizācijas iestādē.

2020. gadā RSD ir izskatījis 1 477 klientu iesniegumus SAC pakalpojuma saņemšanai, kas ir par 187 iesniegumu mazāk nekā 2019. gadā (skat. 45. tabulu).

45. tabula. SAC pakalpojuma pieprasītāju skaits

	2018	2019	2020
Izskatītie klientu iesniegumi	1 460	1 664	1 477

2020. gadā joprojām saglabājās ievērojams reģistrēto personu skaits rindā SAC pakalpojuma saņemšanai (uz 2020. gada 31. decembri – **495 personas**, salīdzinoši uz 2019. gada 31. decembri – 444 personas).

Rindā reģistrēto personu skaits saistīts ar iedzīvotāju novecošanos, veselības problēmām, kā rezultātā kopumā palielinās personu skaits, kurām nepieciešami aprūpes pakalpojumi. Tāpat aptuveni 80% no rindā SAC pakalpojuma saņemšanai reģistrētajām personām vēlas saņemt SAC pakalpojumu Rīgā. Tā kā no visām SAC pakalpojuma sniedzējām iestādēm (kopā 80), kurās Rīgas iedzīvotāji saņem SAC pakalpojumu, tikai 10 SAC atrodas Rīgā (bez šiem Rīgā nav citu SAC pakalpojuma sniedzēju), tad iedzīvotāju vēlmi apmierināt var tikai daļēji, kā arī cilvēkiem ir jāgaida rindā, lai saņemtu SAC pakalpojumu Rīgā.

Lai nodrošinātu epidemioloģiskās drošības pasākumus COVID-19 apstākļos, pakalpojumu sniedzēji bija spiesti apturēt klientu uzņemšanu vai uzņemt lēnākā tempā, tai skaitā RSAC. Lai ievērotu gan epidemioloģiskās drošības pasākumus, gan rūpētos par klientu labklājību, saņemot SAC pakalpojumu, ir nepieciešams mazināt klientu skaitu RSAC kopumā, tādējādi nodrošinot dzīvošanu līdz diviem cilvēkiem vienā istabā.

Lai mazinātu rindā gaidīšanas laiku un personu skaitu, Labklājības departaments katru gadu palielina noslēgto Sadarbības līgumu skaitu, tādā veidā palielinot vietu skaitu līgumorganizāciju SAC pakalpojuma sniedzēju institūcijās.

2020. gadā saglabājās iepriekšējo gadu tendence, ka SAC pakalpojumu saņēmējiem ir nepieciešams lielāks aprūpes apjoms nekā to var nodrošināt pašvaldība personu dzīvesvietā, tai skaitā nepieciešami papildu higiēnas līdzekļi un ir nodrošināma uzraudzība, tas ir, pieaug mazkustīgo klientu un klientu ar demenci skaits. Rindā no SAC pakalpojuma saņemšanai uzņemto personu skaita medicīniskajā dokumentācijā **vidēji 60% norādīta diagnoze – demence**. Līdz ar to, lai nodrošinātu kvalitatīvu klientu aprūpi un uzraudzību, sadārdzinās SAC pakalpojuma izmaksas, tas ir,

nepieciešams nodrošināt atbilstošus tehniskos palīg līdzekļus, higiēnas preces, pielāgot telpas, IT risinājumus, kā arī ir nepieciešams palielināt aprūpes darbinieku skaitu.

Pašvaldības SAC aktuālas ir personāla problēmas – kadru trūkums un mainība, nekonkurētspējīgs atalgojums, kā arī ir novecojusi infrastruktūra, telpas nav piemērotas klientu un darbinieku vajadzībām. Nepieciešams telpu remonts, tai skaitā telpu pielāgošana personām ar demenci, jau pieminētā istabu pielāgošana līdz diviem cilvēkiem istabā, vides pieejamības nodrošinājums, labiekārtoti āra pastaigu laukumi, droša teritorija. 2020. gadā tika rasta iespēja palielināt RSAC aprūpētāju algas, kā arī nodrošināta neliela daļa finansējuma telpu remontiem un labiekārtošanai.

2020. gadā turpinājās sarunas ar uzņēmējiem par jaunu SAC izveidi, tai skaitā ņemot vērā citu valstu pieredzi, rosināts veidot ne tikai vispārēja jeb slimnīcas tipa SAC, bet attīstīt cita veida SAC pakalpojumu (ģimenes tipa) (skat. 46. tabulu).

Ģimenes tipa SAC jānodrošina prasības, kas attiecas uz vispārēja tipa SAC, gan arī papildu prasības (SAC jāatrodas Rīgā vai ne tālāk kā 40 kilometru attālumā no Rīgas robežas, pakalpojums tiek sniegts jaunuzceltā vai renovētā ēkā/telpās, kas pielāgotas sociālā pakalpojuma organizēšanai mazā grupā (astoņas līdz 16 personas), nodrošinot ģimeniskai videi pietuvinātus sadzīves apstākļus; nodrošināts telpu aprīkojums maksimālai klientu neatkarības un pašaprūpes spēju saglabāšanai; maksimāli ievēroti klientu pašnoteikšanās principi jeb griba, tai skaitā dienas režīms pielāgots katra klienta individuālajam režīmam).

46. tabula. Noslēgto Sadarbības līgumu skaits 2018. – 2020. gadā*

	2018	2019	2020
Vispārējā tipa institūcijas (pašvaldības līdzfinansējums līdz 400 EUR)	8	8	15
Ģimenes tipa institūcijas (pašvaldības līdzfinansējums līdz 640 EUR)	1	2	4
KOPĀ*	9	10	19

* ar vienu SAC pakalpojuma sniedzēju var būt noslēgts Sadarbības līgums gan par vispārējā tipa SAC pakalpojuma (ar pašvaldības līdzfinansējumu līdz 400 EUR), gan ģimenes tipa SAC pakalpojuma (ar pašvaldības līdzfinansējumu līdz 640 EUR) sniegšanu

2020. gadā ģimenes tipa SAC pakalpojumu saņēma 239 personas, kas ir par 169 personām vairāk nekā 2019. gadā (70). Ja salīdzina pašvaldības līdzfinansēto vietu skaitu ģimenes tipa SAC institūcijās 2020. gadu ar 2019. gadu, tad 2020. gada 31. decembrī vietu skaits (90) bija par 46 vietām lielāks nekā 2019. gadā (44). (skat. 47. tabulu).

47. tabula. Ģimenes tipa SAC vietu un klientu skaits 2018. – 2020. gadā

	2018	2019	2020
Vietu skaits	10	44	90
Klientu skaits	13	70	239

2020. gadā lielā mērā SAC pakalpojuma sniegšanu ietekmēja COVID-19 pandēmija, bija nepieciešams pārkārtot darba organizāciju, pielāgoties dažādiem infekciju ierobežojošiem pasākumiem, tai skaitā IAL un dezinfekcijas līdzekļu lietošana, vēl vairāk iezīmējās personāla (aprūpētāju un medicīnas māsu) trūkuma problēma, kā arī darbinieku darbs paaugstināta riska apstākļos, uzsākās klientu vakcinācijas procesa organizēšana u.c. Tāpat arī pasliktinājās klientu psihoemocionālais stāvoklis pulcēšanās ierobežojumu un aizlieguma kontaktēties klātienē ar tuviniekiem dēļ u.tml.

Pakalpojuma finansēšanai izlietos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 7. tabulā.

Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām

Rīgas patversme un naktspatversmes

Patversme/naktspatversme ir sociālā institūcija, kas bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām nodrošina īslaicīgas uzturēšanās iespējas, uzturu, personiskās higiēnas iespējas un sociālā darba speciālista pakalpojumus.

2020. gadā patversmes/naktspatversmes pakalpojumus sniedza **viena pašvaldības iestāde** (Rīgas patversme) (260 vietas) un **septiņas līgumorganizāciju patversmes/naktspatversmes** (432 vietas).

Personu, kuras izmantoja patversmes/naktspatversmju pakalpojumus 2020. gadā, **vidējais skaits mēnesī bija 595**, kas ir par 116 personām vairāk nekā 2019. gadā. Lielākais vidējais noslogojums Rīgas patversmē/naktspatversmēs bija vērojams 2020. gada februāra mēnesī – 666 personas. Iestājoties siltākiem laika apstākļiem, vidējais bezpajumtnieku skaits pakāpeniski samazinājās līdz 527 personām jūlija mēnesī. 2020. gadā kopā minētos pakalpojumus saņēma 3 977 personas, tai skaitā 3 274 jeb 82% vīrieši un 703 jeb 18% sievietes, kas ir par 639 personām jeb 14% mazāk nekā 2019. gadā, kad patversmes/naktspatversmes pakalpojumus saņēma 4 616 personas (skat. 48. tabulu).

Lai risinātu problēmu saistībā ar **personu reibuma stāvokli** atrašanos Rīgas pilsētas pašvaldības teritorijā, no 2016. gada maija biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” uzsāka nodrošināt patversmes/naktspatversmes pakalpojumu diennakts režīmā Gaiziņa ielā 7, Rīgā, personām reibumā.

2020. gadā biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” nodrošināja diennakts patversmes/naktspatversmes pakalpojumu personām 36 731 reizi, tai skaitā personām reibumā 19 305 reizes (tai skaitā policijas atvestām personām 9 062 reizes). Savukārt 2019. gadā biedrība nodrošināja patversmes/naktspatversmes pakalpojumu personām 29 073 reizes, tai skaitā personām reibumā 22 503 reizes (tai skaitā policijas atvestām personām 11 498 reizes).

Ņemot vērā valstī izsludināto ārkārtējo situāciju, Rīgas pilsētas pašvaldībā patversmes/naktspatversmes pakalpojumi organizēti tā, lai ievērotu epidemioloģisko drošību, tas ir, **veikta klientu retināšana** Rīgas patversmē, Maskavas ielā 208 un Eiženijas ielā 1E, nodrošinot patversmes pakalpojumus papildus trīs citās patversmēs:

- ☉ biedrības „PINS” patversmē vīriešiem (20 vietas), Aptiekas ielā 1, k-5;
- ☉ biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” patversmē vīriešiem (24 vietas), Cieceres ielā 1;
- ☉ SIA „V.E.L.G.” patversmē vīriešiem un sievietēm (85 vietas), Sofijas ielā 8.

No 2020. gada 31. marta līgumorganizāciju naktspatversmēs tiek nodrošināta iespēja klientiem uzturēties diennakti, nodrošinot papildus ēdināšanas pakalpojumu.

Patversmes/ naktspatversmes apmeklējums



No 2017. gada marta Rīgas patversmes Sieviešu nodaļā (Eiženijas ielā 1E) un no 2017. gada septembra Rīgas patversmes Vīriešu nodaļā (Maskavas ielā 208) ir organizētas **aprūpes gultasvietas klientiem** (25 gultasvietas sievietēm un 10 gultasvietas vīriešiem), kuru vajadzībām īslaicīga vai ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā nav atbilstošākais pakalpojuma veids, bet ir nepieciešama aprūpe mājās. Tā kā šīm personām nav dzīvesvietas, tad Rīgas patversmē šīm personām nodrošina aprūpes pakalpojumus.

2020. gadā minēto pakalpojumu saņēma 107 sievietes un 25 vīrieši. Salīdzinoši 2019. gadā – 146 sievietes un 33 vīrieši. 2020. gadā aprūpējamo klientu pašaprūpes spējas bija daudz mazākas, tas ir, bija vairāk aprūpējami, nekā iepriekšējā gadā.

2020. gadā no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta patversmes/naktspatversmes pakalpojumu finansēšanai pašvaldības iestādē Rīgas patversmē izlietoti 1 049 080 EUR, bet pakalpojuma finansēšanai līgumorganizāciju patversmēs/naktspatversmēs izlietoti 1 262 492 EUR.

48. tabula. Vidējais klientu skaits mēnesī un kopējais skaits gadā Rīgas patversmē/naktspatversmēs 2018. – 2020. gadā

	2018	2019	2020
Janvāris	677	643	637
Februāris	707	666	666
Marts	660	628	628
Aprīlis	553	554	559
Maijs	361	379	582
Jūnijs	283	313	540
Jūlijs	279	310	527
Augusts	250	285	549
Septembris	326	344	566
Oktobris	469	479	598
Novembris	544	564	628
Decembris	591	580	657
Vidēji mēnesī	475	479	595
Klientu skaits gadā	4 485	4 616	3 977

Pansijas pakalpojums

No 2017. gada biedrība „Latvijas Samariešu apvienība” uzsāka nodrošināt pansijas pakalpojumu Ieriķu ielā 28, Rīgā (20 vietas). Pansijas pakalpojuma ietvaros personām, tai skaitā bezpajumtniekiem ar pašaprūpes grūtībām, kas ir tuvu vajadzībām pēc ilgstošās sociālās aprūpes institūcijā, tiek nodrošināts mājoklis un sociālās aprūpes pakalpojumi, saglabājot pakalpojuma saņēmējam patstāvīgas dzīves principus. Tas ļauj atslogot ilgstošās sociālās aprūpes institūcijas no klientiem, kuru pašaprūpes vajadzības ir lielākas nekā sniedz sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā, bet mazākas nekā sociālās aprūpes pakalpojumi institūcijā. Līdz ar to personas ar sociālā pakalpojuma sniedzēja atbalstu ir spējīgas dzīvot dzīvokļa vidē.

2020. gadā pansijas pakalpojumu kopā saņēma **26 personas**, tai skaitā 23 bezpajumtnieki, divas personas no īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojuma un viena persona no dzīvesvietas. 2020. gadā pansijas pakalpojums tika izbeigts sešām personām, tai skaitā trīs personām tika piešķirts sociālais dzīvoklis, vienai personai SAC pakalpojums, vienai personai atteikts pakalpojums un viena persona mirusi. Salīdzinoši 2019. gadā pansijas pakalpojumu kopā saņēma 21 persona, tai skaitā 20 bezpajumtnieki.

2020. gadā no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta pašvaldības budžeta minētā pakalpojuma finansēšanai izlietoti 71 830 EUR.

Sociālās rehabilitācijas centrs bezpajumtniekiem

Sociālās rehabilitācijas centrs bezpajumtniekiem (turpmāk – SRC) pakalpojums ietver sociālo un darba prasmju attīstīšanas pasākumu kopumu, veicinot personas sociālā statusa atgūšanu, iekļaušanos darba tirgū un sabiedrībā, kā arī novēršot citu faktoru izraisītās negatīvās sekas personas dzīvē saskaņā ar katram klientam individuāli izstrādātu sociālās rehabilitācijas plānu. Uzturēšanās termiņš SRC ir viens gads, nepieciešamības gadījumā RSD var personai atkārtoti piešķirt SRC pakalpojumu.

2020. gadā SRC pakalpojumu sniedza **piecas līgumorganizācijas** (75 vietas):

- ⊗ biedrība „Labā cerība” (deviņas sievietes un 18 vīriešu vietas ar izmitināšanu);
- ⊗ biedrība „Integrācijas sabiedrībai” (15 vīriešu vietas ar izmitināšanu);
- ⊗ Evaņģēlisko Kristiešu draudzes „Zilais Krusts” SRC vīriešiem „Druvas”, Bekās, Lēdmanes pagastā, Lielvārdes novadā (10 vietas ar izmitināšanu);
- ⊗ nodibinājuma „Nova vita” SRC sievietēm un vīriešiem Katoļu ielā 14A, Rīgā (10 vietas ar izmitināšanu);
- ⊗ „Svētā Lūkas atbalsta biedrība”, Bārddziņu ielā 2, Rīgā (13 vietas sievietēm un vīriešiem bez izmitināšanas).

Kopā SRC pakalpojums tika nodrošināts **145 personām**, no tām 37 (26%) personas sociālās rehabilitācijas rezultātā ir atjaunojušas savas sociālās prasmes dzīvot patstāvīgi. Salīdzinoši 2019. gadā SRC pakalpojums tika nodrošināts 198 personām, no tām 57 (29%) personas sociālās rehabilitācijas rezultātā ir atjaunojušas savas sociālās prasmes dzīvot patstāvīgi.

2020. gadā no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta pašvaldības budžeta minētā pakalpojuma finansēšanai izlietoti 381 580 EUR.

Apkopojot datus par patversmes/naktspatversmes klientu sociālajām problēmām, var secināt, ka lielākajai daļai klientu tiek identificētas vairākas problēmas, piemēram, saskarsmes problēmas, veselības, sociālo prasmju, nodarbinātības un atkarības. Līdz ar to sociālie darbinieki, lai palīdzētu klientam atrisināt galveno mājokļa problēmu, vispirms palīdz risināt problēmas, kas saistītas ar klienta spēju sociāli funkcionēt. Klientiem identificētas un aktuālākās problēmas ir šādas:

- ⊗ saskarsmes problēma/konflikti (88%), kas saistīti ar šķiršanos ģimenē, dažādu paaudžu izraisītajām konfliktsituācijām, kā arī saskarsmes problēmas sociālajā vidē un sociālo kontaktu/svarīgu attiecību trūkums. Līdz ar to saskarsmes problēmas negatīvi ietekmē personas psihosociālo stāvokli un spēju pastāvīgi gādāt par savām pamatvajadzībām;
- ⊗ veselības rakstura problēmas (79%), tai skaitā hroniskas saslimšanas, funkcionēšanas problēmas, kā arī GRT pazīmes;
- ⊗ sociālo prasmju trūkums (47%). Piemēram, klientiem trūkst prasmes pašaprūpē, apgrūtinātas prasmes sadzīves vadīšanā, ikdienas darbu veikšanā un plānošanā, kā arī finanšu praktisko pamata prasmju trūkums. Lai nodrošinātu nepieciešamo atbalstu klientiem, patversmēs tiek organizēts grupu darbs dažādu sadzīves prasmju apgūšanā, kā arī personai tiek nodrošināts atbalsts sociālā rehabilitācijas plāna ietvaros;
- ⊗ nodarbinātība (44%). Lai risinātu nodarbinātības jautājumu, klienti tiek iesaistīti dalībai atbalsta grupās bezdarbniekiem, DC aktivitātēs, piedāvājot attīstīt dažādas prasmes, piemēram, datorprasmes, apgūt latviešu sarunvalodas prasmes, angļu valodu. Sadarbībā ar NVA klienti tiek iesaistīti APSD pasākumā;
- ⊗ atkarības problēma (44%). Klientu vidū plaši izplatīta ir alkohola atkarības problēma, mazāk psihotropo vielu un toksisko vielu izraisītas atkarības. Lai palīdzētu klientiem, sociālais darbinieks piedāvā klientiem apmeklēt anonīmo alkoholiķu 12 soļu programmu, APS konsultācijas, kā arī iesaistīties valsts apmaksātajā Minesotas programmā alkohola atkarības ārstēšanā;
- ⊗ 3% patversmes/naktspatversmes klientiem netika identificēta mājokļa problēma, jo klients ir nonācis krīzes situācijā, piemēram, ir saskarsmes problēmas ar radniekiem, mājoklis nav piemērots dzīvošanai ziemas periodā vai persona, kuru policija ir izraidījusi no mājokļa par vardarbības veikšanu ģimenē.

Sociālie darbinieki palīdz personām risināt dzīvesvietas jautājumu, izmantojot dzīvokļu īres tirgus piedāvājumu.

Galvenie iemesli, kāpēc bezpajumtnieki ilgstoši nevar atrisināt savu sociālo situāciju un uzturas patversmē/naktspatversmēs, ir:

- ⊗ ilgstoša alkohola atkarība un veselības problēmas;
- ⊗ zems pašvērtējums un motivācijas trūkums iesaistīties savas situācijas uzlabošanā.

Ilgstoša alkohola atkarība veicina personas sociālo atstumtību, jo persona būtiski pasliktina savu garīgo un fizisko veselības stāvokli, zaudē darba spējas un starppersonu komunikācijas prasmes.

Bezpajumtniecības problemātikai ir daudzšķautnains raksturs, līdz ar to sociālā darba speciālistiem, risinot sociālos gadījumus, vienlaicīgi jārisina vairākas personu sociālās problēmas un to izraisītās sekas. Iepriekš minētās problēmas risināt apgrūtināši ir gadījumos, ja personai ir GRT. Aptuveni 5% patversmes/naktspatversmju klientu ir ārsta izziņa, tai skaitā psihiatra atzinums, vai noteikta invaliditāte kā personai ar GRT, kā arī 12% klientu, kuriem pēc sociālā darbinieka novērojumiem ir pazīmes par GRT, bet nav ārsta izziņas, tai skaitā psihiatra atzinuma, vai noteikta invaliditāte kā personai ar GRT. Sociālo darbinieku novērojumi liecina, ka daļa šo klientu neatzīst savu saslimšanu un mēdz kļūt agresīvi, ja tiek motivēti apmeklēt ārstu psihiatru, nelieto ārsta nozīmētos medikamentus, tādējādi pasliktina savu psihisko veselību un līdz ar to arī savu sociālo situāciju. Mājokļa problēmas risināšanu apgrūtinā fakts, ka bezpajumtniekus grūti iesaistīt nodarbinātībā un motivēt strādāt, līdz ar to nav ienākumu, lai veiktu pirmo iemaksu par īri un tālāk veiktu regulārus maksājumus. Bezpajumtnieki pieraduši pie patversmes pakalpojuma nodrošinātajām ērtībām un nevēlas risināt savu dzīvesvietas jautājumu, paaugstinot dzīves kvalitāti. Piemēram, piešķirot patversmes klientam īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojumu, persona atsakās maksāt izdevumus par komunālajiem pakalpojumiem, jo pieradusi pie bezmaksas patversmes pakalpojuma. Mājokļa, materiālo grūtību, sadzīves prasmju trūkuma u.c. sociālo problēmu risināšanā ir pieejams arī ģimenes asistenta pakalpojums.

Rīgas patversmes Dienas centrs

Dienas centrs bezpajumtniekiem un maznodrošinātiem Rīgas iedzīvotājiem nodrošina sociālo prasmju apguves, izglītojošas, sociālās rehabilitācijas, tai skaitā atbalsta un pašpalīdzības grupu nodarbības, sociālā darba speciālistu konsultācijas, sanitāri higiēniskos, ģimenes ārsta pakalpojumus primārās veselības aprūpes līmenī u.c. pakalpojumus.

Rīgas patversmes DC bezpajumtniekiem un maznodrošinātiem Rīgas iedzīvotājiem Katoļu ielā 57, Rīgā, pakalpojumus 2020. gadā **vidēji dienā saņēma 61 persona** (skat. 49. tabulu), tai skaitā dušas pakalpojumu izmantoja vidēji deviņas personas dienā, veļas mazgāšanas pakalpojumu – vidēji divas personas dienā, 30 personas vidēji dienā apmeklēja bibliotēku un 13 personas vidēji dienā DC saņēma ēdināšanas pakalpojumu. Vislielākais pieprasījums pēc DC pakalpojumiem bija ziemas mēnešos, piemēram, februāra mēnesī klientu skaits palielinājās līdz 106 personām dienā, savukārt siltajā laika periodā samazinājās līdz 33 personām dienā jūlija mēnesī. 2020. gadā DC pakalpojumus izmantoja kopā 440 personas, no tām 246 jeb 56% darbaspējīgas personas un 194 jeb 44% pensijas vecuma personas vai personas ar invaliditāti. 2020. gadā DC apmeklētāju skaits salīdzinoši ar 2019. gadu samazinājās par 150 personām jeb 25%. Klientu skaits 2020. gadā samazinājās, jo saistībā ar epidemioloģisko situāciju valstī 2020. gadā no aprīļa patversmēs/naktspatversmēs tika nodrošināta iespēja klientiem uzturēties diennakti.

2020. gadā no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta minētā pakalpojuma finansēšanai izlietoti 295 501 EUR.

49. tabula. Vidējais klientu skaits mēnesī un gadā Rīgas patversmes dienas centrā 2018. – 2020. gadā

	2018	2019	2020
Janvāris	90	119	101
Februāris	97	113	106
Marts	98	103	96
Aprīlis	75	93	60
Maijs	47	64	51

Jūnijs	55	49	45
Jūlijs	55	56	33
Augusts	44	46	37
Septembris	46	62	45
Oktobris	82	79	48
Novembris	91	89	54
Decembris	102	99	54
Vidēji mēnesī:	74	81	61
Klientu skaits gadā:	608	590	440

Rīgas patversmes struktūrvienības Mobilās brigādes ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem galvenie uzdevumi ir apzināt un regulāri apsekot **bezpajumtnieku pulcēšanās vietas**, apsekot konkrētas adreses pēc operatīvās informācijas saņemšanas, noskaidrot klientu vajadzības un problēmas, informēt par iespējām saņemt palīdzību, motivēt klientus risināt problēmas.

Lai attīstītu ielu sociālo darbu un gada aukstajā periodā sniegtu palīdzību pēc iespējas lielākam bezpajumtnieku skaitam, no 2019. gadā jūlija tika **izveidota otra MB**. MB sastāvā ir iekļauti trīs darbinieki – sociālais darbinieks, aprūpētājs un šoferis. MB maršruts veidots, iekļaujot zupas virtuvju adreses un citas bezpajumtnieku pulcēšanās vietas. MB bezpajumtniekiem aukstajā gada laikā **izsniedz siltu tēju, apģērbu un apavus, kā arī nogādā personas uz naktspatversmēm**.

MB darba laiks ir darba dienās no plkst. 9.00 līdz 17.00. Aukstajā gada periodā (no 1. oktobra līdz 30. aprīlim), ja pēc Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra sniegtās informācijas plkst. 8.00 āra gaisa temperatūra ir zemāka par -10°C vai, ja āra gaisa temperatūra ir zemāka par 0°C un vēja ātrums ir lielāks par 10 m/s, MB darba laiks tiek pagarināts līdz plkst. 19.00, kā arī strādā sestdienās.

2020. gadā MB ir sniegusi **konsultācijas 2 393 personām**, saņēmusi **2 212 tālruņa zvanus**, **561 persona nogādāta naktspatversmē vai ārstniecības iestādē** (skat. 50. tabulu).

2020. gadā salīdzinoši ar 2019. gadu palielinājies MB sniegto konsultāciju skaits par 602 jeb 34%, saņemto zvanu skaits palielinājies par 588 jeb 36%, nogādāto personu skaits naktspatversmē vai ārstniecības iestādē samazinājās par 146 jeb 35% personām.

2020. gadā no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta MB pakalpojuma finansēšanai izlietoti 130 946 EUR.

50. tabula. Mobilās brigādes ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem sniegtie pakalpojumi 2018. – 2020. gadā

Pakalpojumu veids	2018	2019	2020
Konsultācijas	1 423	1 791	2393
Saņemtie tālruņa zvani	1 389	1 624	2212
Personu skaits, kas nogādātas patversmē/ ārstniecības iestādē	367	415	561

Zupas virtuves

2020. gadā tika līdzfinansēti četri līgumorganizāciju sniegtie zupas virtuves pakalpojumi:

- ⊗ nodibinājuma Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas „Diakonijas centrs” zupas virtuves pakalpojums;
- ⊗ biedrības „Žēlsirdības misija „Dzīvības ēdiens”” zupas virtuves pakalpojums;
- ⊗ Latvijas pareizticīgās baznīcas Rīgas svētās Trijādības – Sergija sieviešu klosterā zupas virtuves pakalpojums;
- ⊗ biedrības „Svētā Jāņa Palīdzība” zupas virtuves pakalpojums.

Zupas virtuvēs piecas reizes nedēļā izsniegtas līdz 650 porcijām dienā, **2020. gadā kopā līdzfinansētas 144 070 porcijas par kopējo summu 111 505 EUR**. Salīdzinoši 2019. gadā līdzfinansētas 126 400 porcijas.

Zupas virtuves pakalpojuma sniedzēju dati liecina, ka pieprasījums pēc minētā pakalpojuma ir palielinājies, kas, galvenokārt, saistīts ar ārkārtējo situāciju valstī, kuras laikā samazinās nodarbinātība, iespējams, ka palielinājumu ietekmē arī tas, ka ārkārtējās situācijas laikā ir intensīvākas informēšanas kampaņas par sociālo pakalpojumu pieejamību.

Zupas virtuves pakalpojums ir iedzīvotājam viegli pieejams pakalpojums, jo **pakalpojuma saņemšanai nav nepieciešams uzrādīt personu apliecinošu dokumentu** vai, piemēram, izziņu par atbilstību trūcīgās personas statusam. Zupas virtuves pakalpojums ir svarīgs personām, kurām nav iztikas līdzekļu un kuras dažādu iemeslu dēļ nevērsas sociālajā dienestā palīdzības saņemšanai, vai, tām piemēram, ir grūtības noformēt trūcīgās personas statusu, reģistrēties NVA, vai nesadarbojas ar sociālo darbinieku un nepilda līdzdarbības pienākumus savas sociālās situācijas uzlabošanai. Tāpat zupas virtuves pakalpojumus ir risinājums situācijās, kurās persona nevar saņemt sociālo palīdzību, piemēram, periodā, kamēr tiek atjaunots personas apliecinošs dokuments vai arī situācijā, kad persona bez iztikas līdzekļiem atbrīvojās no ieslodzījuma vietas.

Ēdināšanas pakalpojums mazaizsargāto iedzīvotāju grupām

Ēdināšanas pakalpojums mazaizsargāto personu grupām atbilstoši iepirkuma procedūras rezultātam no 2020. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 31. martam tika nodrošināts sešās ēdiena izdales vietās darba dienās, sestdienās, svētdienās un svētku dienās. Savukārt, sākot no 2020. gada 1. aprīļa līdz 2020. gada 31. decembrim, ēdiena izdales vietu skaits tika palielināts līdz 11 ēdiena izdales vietām, nodrošinot pakalpojumu tikai darba dienās.

2020. gadā vidēji dienā tika izdalītas **1 204 porcijas**. Katru dienu tika piedāvāta cita ēdienkarte. Lai nodrošinātu epidemioloģiskās drošības prasības, ēdienu varēja ņemt līdz uz mājām (savos traukos).

Silto ēdienu persona varēja saņemt, uzrādot Rīdzinieka karti, kurā elektroniski ir ievadīta **RSD izziņa**:

- ⊗ par atbilstību trūcīgas ģimenes (personas) statusam;
- ⊗ par atbilstību maznodrošinātās ģimenes (personas) statusam;
- ⊗ par ēdināšanas pakalpojuma saņemšanu, ja ģimenes (personas) ienākumu līmenis nepārsniedz noteikto ienākumu līmeni, atbilstoši kuram tiek piešķirts maznodrošinātās ģimenes (personas) statuss.

2020. gadā kopā tika izdalītas 330 935 porcijas par kopējo summu 749 894 EUR. Iepriekš 2019. gadā tika izdalītas 459 721 porcija par kopējo summu 1 222 400 EUR. Izdalīto porciju skaita samazinājumu 2020. gadā salīdzinājumā ar 2019. gadu varētu skaidrot ar trūcīgo personu samazināšanos.

Veicot datu analīzi, var secināt, ka ēdināšanas pakalpojumu saņēma **83%** personas, kuras ģimenē dzīvo vienas, **17%** personu, kuru mājāsaimniecībā ir divas vai vairākas personas, tai skaitā bērni. Šāds pašvaldības atbalsts visvairāk nepieciešams pensijas vecuma personām un personām ar invaliditāti, kā arī darbaspējīgām personām un ģimenēm ar bērniem, kuras nonākušas grūtībās saistībā ar bezdarba problēmu.



Siltā ēdiena izsniegšanas vieta Meldru ielā 2

NODARBINĀTĪBAS JAUTĀJUMU KOORDINĀCIJA

Viena no Labklājības departamenta funkcijām ir nodarbinātības jautājumu koordinācija Rīgas pilsētas pašvaldībā.

Starp Labklājības departamentu un NVA Rīgas reģionālo filiāli (turpmāk – NVA Filiāle) 2019. gada 18. aprīlī atkārtoti tika noslēgts sadarbības līgums (turpmāk – Līgums) par nodarbinātības veicināšanas pasākumu plānošanu un izpildi pašvaldībā un bezdarba samazināšanas preventīvo pasākumu organizēšanu un īstenošanu, ievērojot visas Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 8. pantā pašvaldībai noteiktās funkcijas un pienākumus. Pildot Līgumā ietvertos uzdevumus Labklājības departaments, ievērojot COVID-19 drošības pasākumus vīrusa izplatības ierobežošanai, nodrošināja sadarbību un informācijas apmaiņu nodarbinātības jautājumos starp NVA Filiāli un pašvaldības institūcijām šādos veidos:

- ☉ sagatavoja un iesniedza NVA Filiālē pārskatu par Rīgas pilsētas pašvaldībā 2019. gadā īstenoto nodarbinātības veicināšanas pasākumu izpildi un pārskatu par plānotajām aktivitātēm nodarbinātības jomā 2020. gadā;
- ☉ organizēja kopīgu semināru, tikšanos un tiešsaistes sanāksmes RSD un NVA Filiāles informācijas apmaiņai un sadarbības veicināšanai kopīgo klientu bezdarba un sociālo problēmu risināšanā, klientu aktivizēšanā un iesaistīšanā darba tirgū, kā arī darbspējīgo nestrādājošo klientu iesaistīšanā NVA Filiāles organizētajos aktīvajos nodarbinātības pasākumos;
- ☉ regulāri informēja sadarbības partnerus un RSD speciālistus par NVA Filiāles aktualitātēm;
- ☉ iesaistījās NVA Filiāles organizētajā aktīvajā nodarbinātības pasākumā bezdarbniekiem darba iemaņu iegūšanai un uzturēšanai APSD, izveidojot pagaidu darba vietas, kas rada sociālu labumu sabiedrībai;
- ☉ Labklājības departamenta pakļautības iestādes piedalījās NVA Filiāles organizētajā pasākumā „Vakanču gadatirgus”.

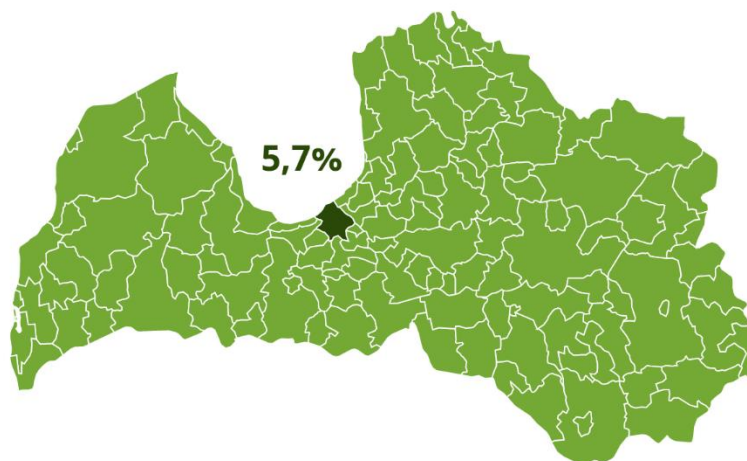
Bezdarba situācijas raksturojums Latvijā un Rīgā

Bezdarba līmenis **Latvijā** pēc 10 gadus ilga krituma atkal pieaug.

2020. gadā saistībā ar situāciju darba tirgū, ko ietekmējis COVID-19 apdraudējums un drošības pasākumi vīrusa izplatības ierobežošanai, reģistrētā bezdarba līmenis un bezdarbnieku skaits pieauga no marta vidus līdz jūnija beigām, bet līdz gada beigām atkal nedaudz samazinājās.

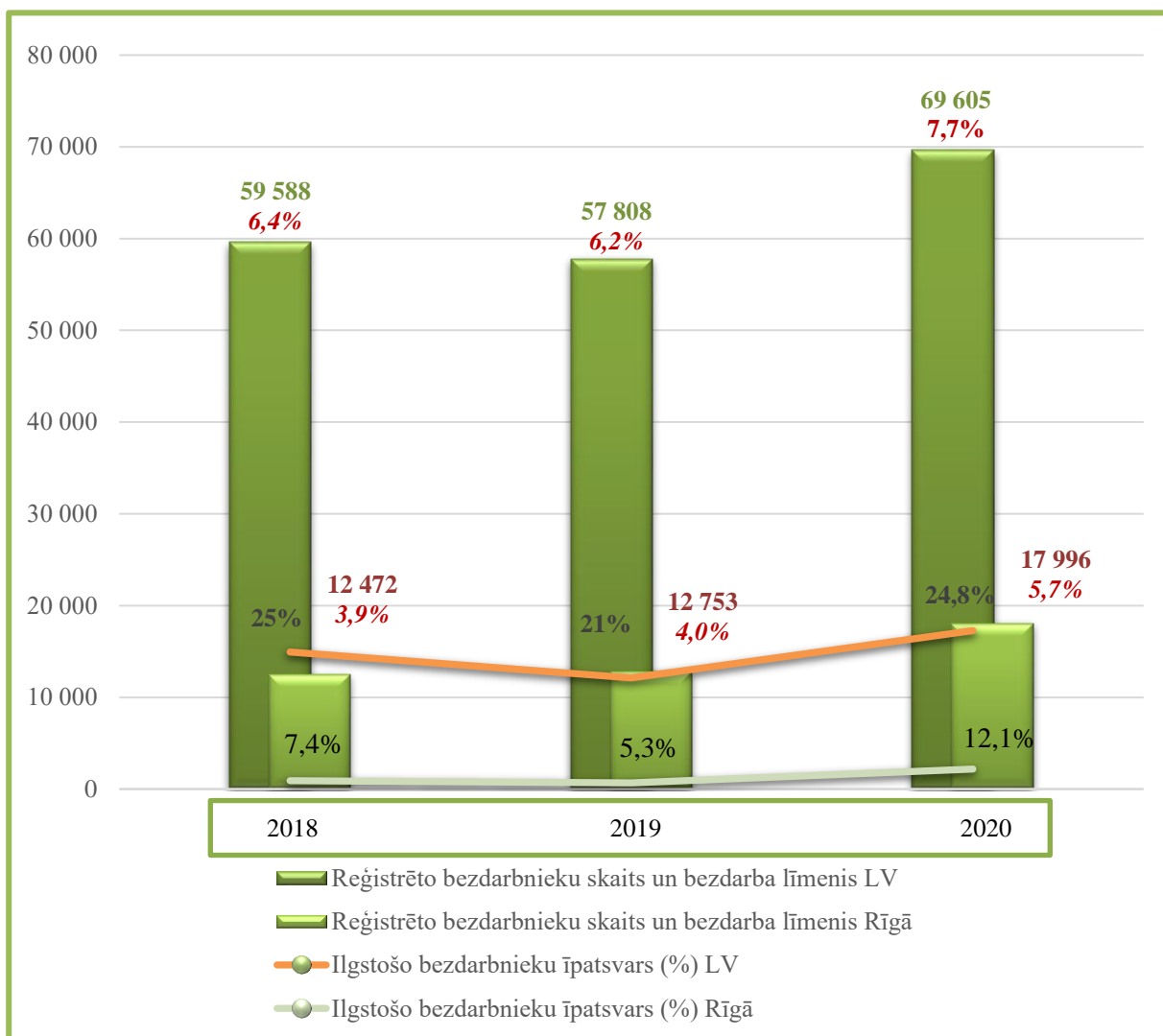
Bezdarba līmenis 2020. gada februāra beigās valstī bija 6,3% (reģistrēto bezdarbnieku īpatsvars darbspējas vecumā ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaitā), bet aprīļa beigās – 8%, divu pavasara mēnešu laikā bezdarba līmenis pieauga par 1,7% punktiem. Savukārt no jūlija līdz oktobrim bezdarba līmenis samazinājās par 1,2% punktiem.

Rīgas reģions, neraugoties uz straujo bezdarbnieku skaita pieaugumu COVID-19 pandēmijas sākumā, joprojām ir reģions ar zemāko reģistrētā bezdarba līmeni, bet Latgalē joprojām ir visaugstākais bezdarba līmenis valstī. Salīdzinājumam – Rīgā decembra beigās bezdarba līmenis bija 5,7%, Rīgas reģionā – 5,8, savukārt Latgalē – 15,4%.



NVA uzskaitē 2020. gada janvārī bija – 58 832 (bezdarba līmenis 6,4%), bet decembrī 69 605 bezdarbnieki (bezdarba līmenis 7,7%). 2020. gadā augstākais bezdarba līmenis reģistrēts jūnijā un jūlijā – 8,5%. Salīdzinot 2020. gada decembra beigas ar atbilstošo periodu pirms gada, bezdarba līmenis Latvijā palielinājies par 1,5% punktiem (no 6,2% uz 7,7%) (skat. 8. attēlu).

8. attēls. Bezdarba statistika Latvijā un Rīgā 2018. – 2020. gadā (dati uz 31. decembri)



Reģistrētā bezdarba rādītāji 2020. gada rudens mēnešos bija ievērojami labāki nekā pavasarī, COVID-19 pandēmijas pirmā viļņa laikā, proti, rudenī izteikts bezdarbnieku skaita palielinājums nebija novērojams. Tajā pašā laikā bija vērojama darba devēju aktivitātes mazināšanās – reģistrēto vakancu skaits bija mazāks nekā iepriekšējo gadu attiecīgajos mēnešos.

2020. gada decembra beigās valstī bija reģistrētas aktuālas 14 470 brīvās darba vietas, kas ir par 18 003 vakancēm jeb 55% mazāk, salīdzinot ar 2019. gada decembri (32 473 vakances).

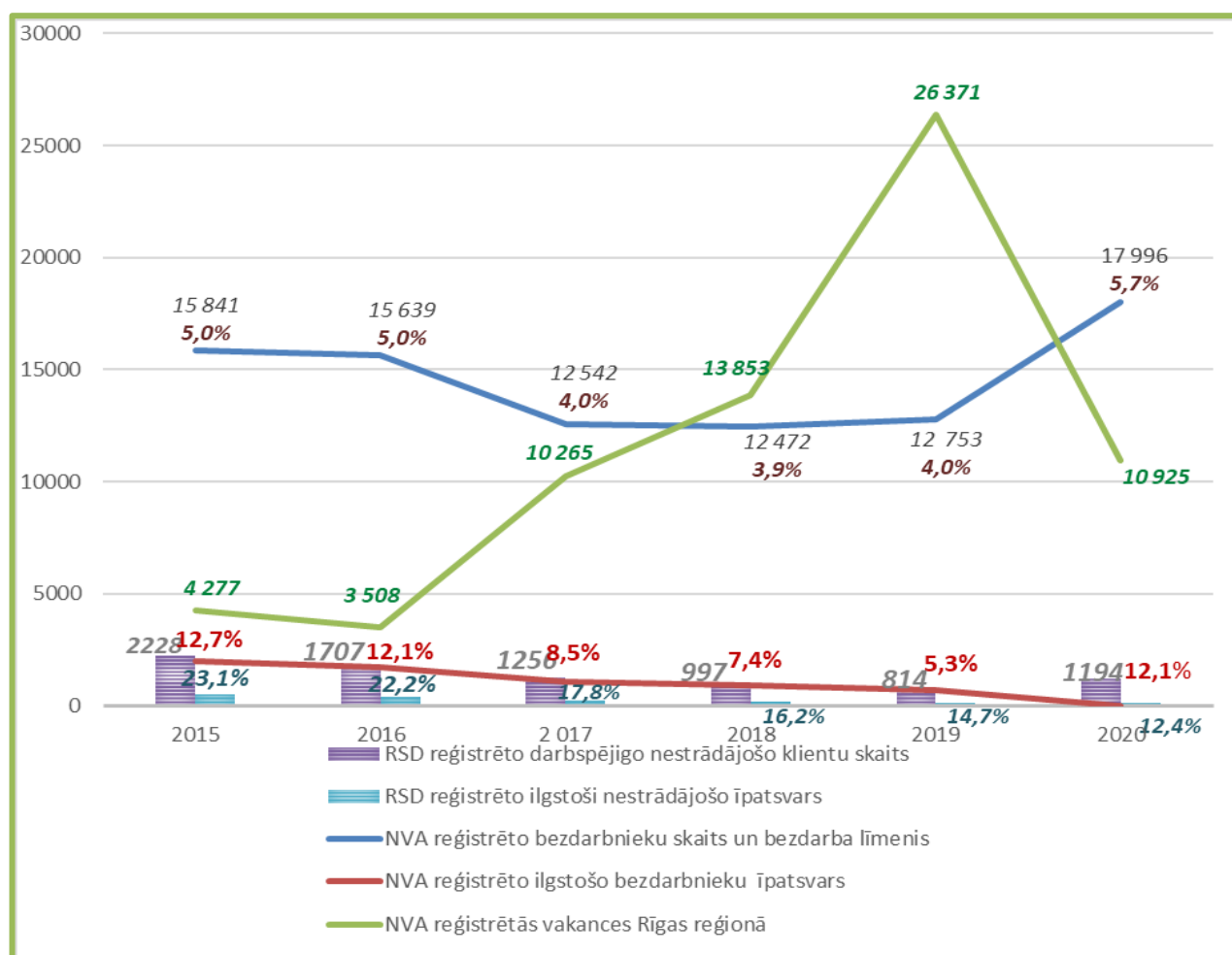
2020. gada beigās visvairāk aktuālo vakancu bija šādās nozarēs: būvniecība (41% brīvo darba vietu), apstrādes rūpniecība (12%), administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība (10%), transports un uzglabāšana (10%), vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība (6%). Vismazāk brīvo darba vietu bija tūrisma un viesnīcu jomā.

2020. gada beigās vispieprasītākās bija tādas profesijas kā palīgstrādnieks, kravas automobiļu vadītājs, santehniķis, mūrnieks, elektriķis, betonētājs, būvnieks, atslēdznieks, metinātājs, būvstrādnieks. Pieprasītāko augstas kvalifikācijas profesiju vidū bija programmētāji, tulkotāji, tehniskie speciālisti, pirmsskolas izglītības skolotāji, projekta vadītāji, medicīnas māsas, informācijas sistēmu testētāji u.c.

2020. gada 12 mēnešos NVA tika saņemti paziņojumi no 59 darba devējiem par kolektīvo atlaišanu, kopumā par 5 703 darbinieku plānoto atbrīvošanu saistībā ar situāciju, ko ietekmējis COVID-19 izplatības apdraudējums pasaulē un valstī. COVID-19 pandēmijas krīze visbūtiskāk ir skārusi tādas jomas kā tūrisms, pasažieru pārvadājumi, izmitināšana, ēdināšana, kultūra, māksla u.c. Lielākais tūrisma un viesmīlības nozares bezdarbnieku pieaugums 2020. gadā bija vērojams Rīgā. Vislielākais jaunreģistrēto nozares darbinieku skaits bija tādas profesijās kā pavārs, viesmīlis, bārmenis, istabenis, viesnīcas administrators, ceļojumu konsultants, viesmīlības pakalpojumu speciālists, tūrisma pakalpojumu komercdarbinieks u.c. Taču no tiem bezdarbniekiem, kuri 2020. gadā zaudēja darbu tūrisma un viesmīlības jomā, 1 200 personas pērn atrada jaunu darbu.

Rīgā trīs gadu laikā bezdarba statistikā ir vērojamas sekojošas izmaiņas (skat. 9. attēlu) – palielinājies NVA Filiālē reģistrēto bezdarbnieku skaits par 44% no 12 472 bezdarbniekiem 2018. gada decembrī līdz 17 996 bezdarbniekiem 2020. gada decembrī. Visstraujākais bezdarbnieku skaita pieaugums vērojams līdz 2020. gada jūnijam (21 848 bezdarbnieki), pēc tam bezdarbnieku skaits atkal nedaudz samazinājās. Līdzīgi trīs gadu laikā palielinājās bezdarba līmenis par 1,8 procentu punktiem no 3,9% 2018. gada decembrī līdz 5,7% 2020. gada decembrī. Visaugstākais bezdarba līmenis 2020. gadā vērojams jūnijā un jūlijā – 6,9%.

9. attēls. Bezdarba statistika Rīgā un nestrādājošo klientu, tai skaitā ilgstoši nestrādājošo klientu skaits un īpatsvars 2015. – 2020. gadā (dati uz 31. decembri)



Savukārt NVA Filiālē reģistrētās vakances trīs gadu laikā samazinājās par 3 928 vakancēm jeb 21%. 2018. gada decembrī bija reģistrētas 13 853 vakances, 2019. gada decembrī vakancu skaits gandrīz dubultojās līdz 26 371 vakancei, bet 2020. gada decembrī bija vērojams kritums līdz 10 925 vakancēm.

2020. gadā **Rīgā** bija viszemākais reģistrētais bezdarbs valsts lielāko pilsētu vidū. Janvārī NVA Filiālē bezdarba līmenis bija 4,0% ar reģistrētiem 12 854 bezdarbniekiem, bet decembrī bezdarba līmenis bija 5,7% ar reģistrētiem 17 996 bezdarbniekiem. Filiālē Rīgā decembra beigās bija

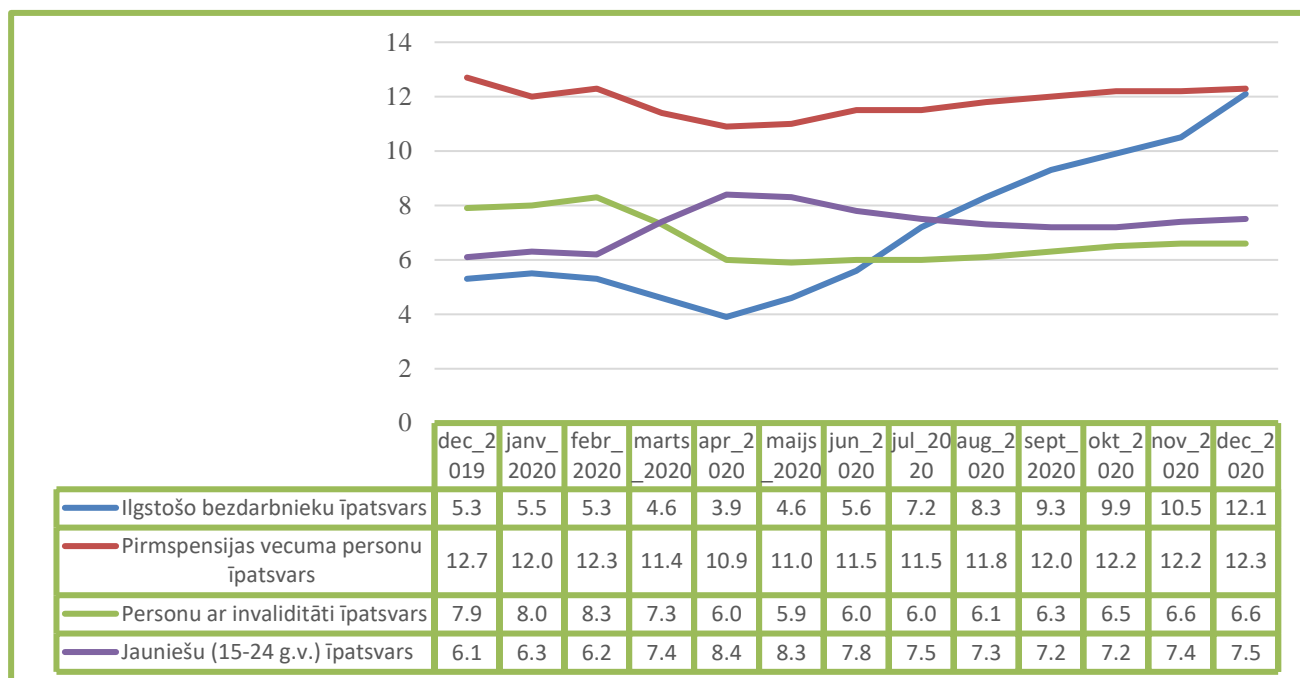
pieejamas 10 925 reģistrētas brīvas darba vietas, par 13 515 vakancēm mazāk nekā marta sākumā. Uz katru brīvo darba vietu Rīgā decembrī pretendēja 1,6 bezdarbnieki. Vērojams, ka no marta mēneša reģistrēto brīvo darba vietu skaits Rīgā un arī valstī samazinājās. Decembrī Rīgā bija reģistrēti 76% no visām valstī reģistrētajām vakancēm.

Rīgā 2020. gada decembrī bezdarbnieka pabalstu nesaņēma 4 602 personas jeb 26% no visiem Filiālē reģistrētajiem bezdarbniekiem. Salīdzinājumā ar aprīļa mēnesi, decembrī vērojams bezdarbnieku, kas nesaņem bezdarbnieka pabalstu, skaita samazinājums par 2 030 personām.

Pašvaldības testētos sociālos pabalstus no RSD 2020. gada decembrī saņēma 810 darbspējīgas nestrādājošas personas. No visiem Filiālē reģistrētajiem bezdarbniekiem tie bija 4,5 %.

Ilgstošo bezdarbnieku skaits Rīgā NVA Filiālē reģistrēto bezdarbnieku vidū decembra beigās bija 2 183 jeb 12,1% (skat. 10. attēlu). Salīdzinājumā ar 2019. gada decembra datiem, 2020. gadā visstraujāk palielinājies ilgstošo bezdarbnieku skaita īpatsvars – par 6,8% punktiem, jauniešu (15 – 24 g.v.) skaita īpatsvars palielinājies par 1,4% punktiem. Turpretim vērojams invalīdu skaita īpatsvara samazinājums par 1,3% punktiem un pirmspensijas vecuma personu īpatsvara samazinājums par 0,4% punktiem.

10. attēls. Problēmgrupu īpatsvara izmaiņas Rīgā NVA Filiālē 2020. gadā



2020. gada decembrī no NVA Filiālē reģistrēto bezdarbnieku skaita RSD reģistrēti nestrādājoši RSD klienti bija 6,6%, bet sociālās palīdzības saņēmēji – 4,5%.

Pasliktinoties kopējai situācijai darba tirgū, RSD 2020. gadā vērojams SOPA datu bāzē reģistrēto nestrādājošo klientu sociālās palīdzības saņēmēju skaits pieaugums.

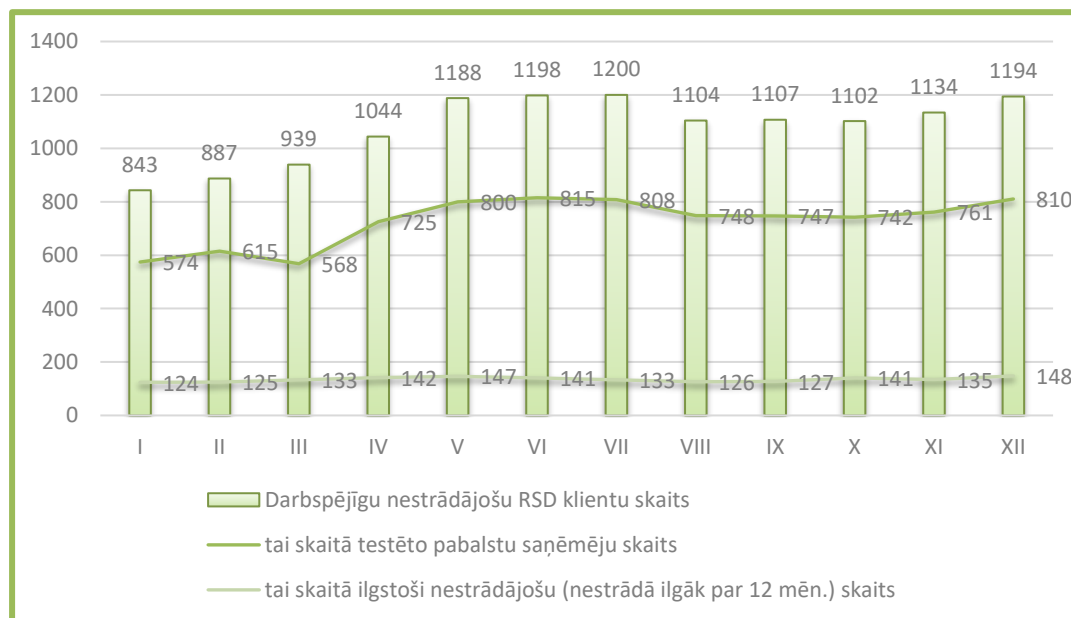
Bezdarba līmeņa paaugstināšanās, brīvo darba vietu samazinājums, COVID-19 izplatības apdraudējums un drošības pasākumi vīrusa izplatības ierobežošanai ir ietekmējuši vairākas nestrādājošo rīdzinieku grupas, kurām ir grūtības integrēties darba tirgū, lai gūtu ienākumus no algota darba savu pamatvajadzību nodrošināšanai. Pirmspensijas vecuma personas un personas, kas ir ilgstoši bez darba, bija lielākā RSD sociālo darbinieku mērķa grupa, kurai bija nepieciešams atbalsts un palīdzība.

RSD nestrādājošu klientu skaita izmaiņas

Iepriekšējos gados RSD tāpat kā Rīgas NVA Filiālē bija vērojams klientu un bezdarbnieku skaita samazinājums, turpretim 2020. gadā RSD bija vērojams darbspējīgu nestrādājošu (turpmāk – nestrādājošu) klientu skaita pieaugums – par 267 personām jeb 16%, salīdzinot ar iepriekšējo 2019. gadu.

2020. gada laikā nestrādājošu klientu skaits palielinājās par 351 personu jeb 42% (no 843 personām janvārī līdz 1 194 personām decembrī) (skat. 11 attēlu). RSD reģistrēto ilgstoši nestrādājošo¹² personu skaits 2020. gada laikā palielinājās par 43 personām jeb 26% (no 163 personām līdz 120 personām), turpretim ilgstoši nestrādājošu klientu skaita īpatsvars samazinājās par 2,3% punktiem (no 14,7% janvārī līdz 12,4% decembrī). Tas skaidrojams ar gada laikā reģistrētu jaunu nestrādājošu klientu skaita pieaugumu.

11. attēls. RSD nestrādājošu klientu, testēto pabalstu saņēmēju un ilgstoši nestrādājošu klientu skaits un īpatsvars % 2020. gadā pa mēnešiem

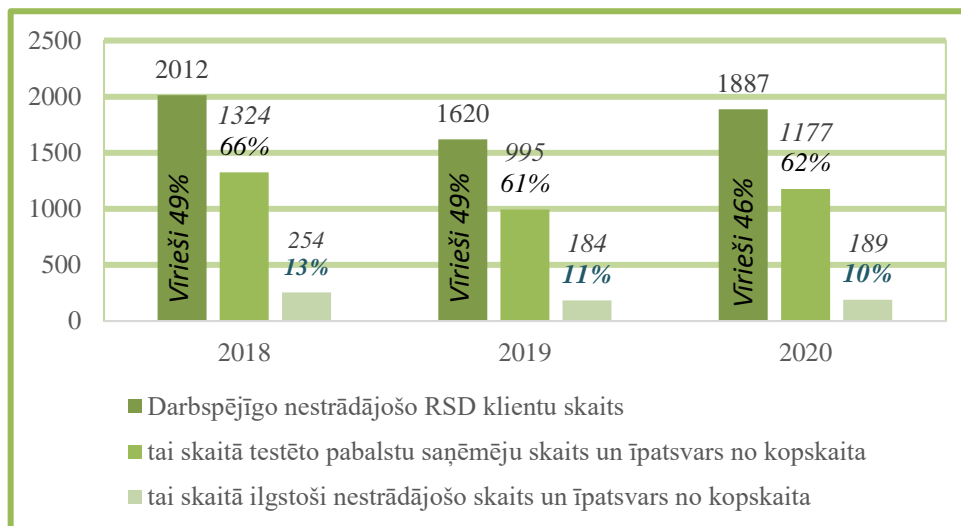


2020. gadā no visiem SOPA reģistrētajiem 37 180 sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības saņēmējiem nestrādājoši klienti sastādīja 5,1% (2019. gadā 37 894 klienti jeb 4,3%, 2018. gadā 39 161 klienti jeb 5,1%).

RSD datu bāzē kopā bija reģistrēti 1 887 nestrādājoši klienti (2019. gadā 1 620 personas jeb 4,3%, 2018. gadā 2 012 personas jeb 5,1%), tai skaitā 1 177 personas bija testēto pabalstu (GMI, dzīvokļa un veselības aprūpei) saņēmēji jeb 62% no visiem reģistrētajiem nestrādājošiem klientiem (2019. gadā 995 personas jeb 61%, 2018. gadā 1 324 personas jeb 66%). Salīdzinājumā ar 2019. gadu ir palielinājies gan kopējais nestrādājošu klientu skaits par 17%, gan testēto pabalstu saņēmēju skaits par 18%, savukārt ilgstoši nestrādājošu klientu skaits palielinājies tikai par 2% un īpatsvars pat ir samazinājies par 1% punktu. (skat. 12. attēlu un 51. tabulu).

¹² Algotu darbu nestrādā ilgāk par 12 mēnešiem.

12. attēls. Nestrādājošo klientu, tai skaitā pašvaldības testēto pabalstu saņēmēju un ilgstoši nestrādājošo klientu skaits un īpatsvars % un vīriešu īpatsvars % 2018. – 2020. gadā



51. tabula. Nestrādājošo klientu skaits, tai skaitā ilgstoši nestrādājošo klientu skaits un īpatsvars % 2018. – 2020. gadā

Klienti	2018	2019	2020
Darbspējīgi nestrādājoši RSD klienti, tai skaitā	2 012	1 620	1 887
ilgstoši nestrādājoši	254 (13%)	184 (11%)	189 (10%)

Pašvaldības testētos pabalstus 2020. gadā kopā pavisam saņēmuši 1 177 nestrādājoši klienti, kas ir 62% no visiem nestrādājošiem klientiem. Savukārt no visiem 10 769 datu bāzē SOPA reģistrētajiem RSD klientiem, testēto pabalstu saņēmējiem, nestrādājoši klienti bija 11% (2019. gadā no 11 887 klientiem 8,4%, 2018. gadā no 13 482 klientiem 9,8%).

Trīs gadu laikā nestrādājošo klientu, testēto pabalstu saņēmēju skaitā redzamas sekojošas izmaiņas: ja 2019. gadā testēto pabalstu saņēmēju skaits samazinājās, 2020. gadā pandēmijas ietekmē testēto pabalstu saņēmēju skaits palielinājās (skat. 52. tabulu).

52. tabula. Testēto pabalstu saņēmēju skaita izmaiņas 2018. – 2020. gadā

Pabalsta veids	2018	2019	2020
Visi testēto pabalstu saņēmēji, tai skaitā	1 324	995	1 177
GMI	997	746	866
Dzīvokļa pabalsts	918	689	827
Pabalsts veselības aprūpei	20	23	18

2020. gadā no visiem 1 177 darbspējīgiem nestrādājošiem testēto pabalstu saņēmējiem reģistrētiem SOPA datu bāzē vienošanās par līdzdarbības pienākumiem savas sociālās situācijas uzlabošanai bija noslēgtas ar 460 klientiem jeb 39% no visiem, tas saistīts ar RSD darba organizācijas COVID-19 drošības pasākumiem vīrusa izplatības ierobežošanai – pārsvarā saziņa ar klientiem notika attālinātā režīmā.

Trūcīgas vai maznodrošinātas personas izziņas saņēma 1 346 klienti, kas ir par 186 klientiem vairāk kā iepriekšējā gadā (1 160 klienti). 2020. gadā NVA Filiālē kā bezdarbnieki bija reģistrēti 1 630 jeb 86% klientu no visiem nestrādājošiem klientiem.




2020. gada decembra beigās divas lielākās mērķa grupas no reģistrēto nestrādājošo klientu kopskaita bija klienti vecumā no 30 līdz 49 gadiem – 45% (856 klienti) un klienti vecumā virs 50

gadiem – 45% (857 klienti), savukārt jaunieši no 15 līdz 29 gadu vecumam bija reģistrēti 10% (175 klienti).

Salīdzinot klientu vecuma grupas no 2018. gada, trīs gadu laikā vērojams, ka pieaug nestrādājošo klientu skaita īpatsvars vecumā no 30 līdz 49 gadiem par 2% punktiem salīdzinājumā ar 2019. gadu un 1% punktu salīdzinājumā ar 2018. gadu (skat. 53. tabulu). Savukārt vecuma grupā no 50 līdz 59 gadiem vērojams samazinājums par 1% punktu.

No nestrādājošo klientu kopskaita 2020. gadā 54% (1 016 personas) bija sievietes un 46% (871 persona) bija vīrieši. Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem, redzams, ka pieaudzis sieviešu skaits un īpatsvars par 3% punktiem.

53. tabula. Nestrādājošie klienti 2018. – 2020. gadā - dzimuma un vecuma statistiskais portrets

2018			2019			2020		
Sievietes 1 034 51%	KOPĀ 2 012 Vecuma grupa 	Vīrieši 978 49%	Sievietes 829 51%	KOPĀ 1 620 Vecuma grupa 	Vīrieši 791 49%	Sievietes 1 016 54%	KOPĀ 1 887 Vecuma grupa 	Vīrieši 871 46%
42	15-24 5%	48	34	15-24 5%	39	51	15-24 5%	33
74	25-29 5%	34	54	25-29 5%	28	60	25-29 5%	31
489	30-49 44%	387	383	30-49 43%	318	504	30-49 45%	352
302	50-59 33%	358	246	50-59 33%	287	283	50-59 31%	304
127	60+ 14%	151	112	60+ 14%	119	119	60+ 14%	151

Vairākām nestrādājošu rīdzinieku grupām bija nepieciešams RSD sociālo darbinieku atbalsts, lai iesaistītos darba tirgū un integrētos sabiedrībā – pirmspensijas vecuma personām jeb sociālā dienesta klientiem vecumā „55+”, ilgstoši slimojošām, personām ar nediagnosticētiem GRT, ar atkarībām sirgstošām personām, personām ar zemām valsts valodas prasmēm, personām ar zemām darba un sociālajām prasmēm un izteikti zemu motivāciju mainīt savu dzīves situāciju.

Klienti, kuri atrodas sociāli nelabvēlīgā situācijā, bieži nav gatavi nekavējoties stāties darba attiecībās daudzu sociālu un psiholoģisku problēmu dēļ. Tādēļ sociālajiem darbiniekiem joprojām ir nozīmīga loma nestrādājošu klientu sociālo problēmu risināšanā un motivēšanā mainīt nevēlamu sociālo situāciju. Sociālais darbs ar nestrādājošiem klientiem ir īpaši aktuāls COVID-19 pandēmijas izraisītās negatīvās ietekmes mazināšanā uz cilvēkiem ar zemu sociālo funkcionalitāti.

Sociālais darbs ar bezdarbniekiem

Nodrošinot kvalitatīvu sociālā darba pakalpojumu RSD 2020. gadā sociālo darbinieku darbā ar pilngadīgām personām sociālā darba sastāvdaļa bija:

- ⊗ atbalstīt klientus sociālo problēmu risināšanā, tostarp nodarbinātības problēmu risināšanā;
- ⊗ veicināt klientu integrāciju sabiedrībā;
- ⊗ palīdzēt klientiem apgūt neatkarīgas dzīves prasmes;
- ⊗ veicināt klientu atbildību par savas sociālās situācijas pozitīvām izmaiņām.

Klienti, kuri saviem spēkiem nespēj gūt regulārus ienākumus no darba un apmierināt personas/ģimenes pamatvajadzības, tiek iesaistīti savu sociālo un nodarbinātības problēmu risināšanā,

saņemot psihosociālu atbalstu un dažādus pakalpojumus, ar mērķi rosināt un pamudināt nestrādājošus klientus mainīt problēmsituāciju.

Sadarbība ar sociālo darbinieku ir viens no nestrādājošu klientu – sociālās palīdzības saņēmēju līdzdarbības pienākumiem. Sociālais darbinieks sociālā darba ietvaros sadarbībā ar klientu izvērtē sociālo situāciju, problēmas apjomu un cēloņus, analizē klientam pieejamos resursus, klienta stiprās un vājās puses, atbalsta sistēmu, kā arī spēju un motivāciju risināt savas problēmas. Kopā ar klientu tiek izstrādāts un realizēts individuāls problēmu risināšanas plāns, pēc nepieciešamības sniegta gan individuālas konsultācijas, gan piesaistīti klienta problēmu risināšanai nepieciešamie resursi.

Individuāls sociālais darbs ar nestrādājošiem klientiem



Līdzšinējā sociālo darbinieku sadarbība ar NVA Filiāles speciālistiem un sociālās palīdzības un pakalpojumu sistēmas attīstība Rīgā ir veicinājusi un palielinājusi klientu atbildību uzlabot savu sociālo situāciju un aktīvi līdzdarboties. Tas ļāvis pēdējos gados samazināt negodprātīgas sociālās palīdzības saņemšanas gadījumus.

Sociālie darbinieki 2020. gadā individuālu sociālo darbu veica ar 366 nestrādājošām personām¹³ (skat. 54. tabulu), palīdzot risināt viņu un ģimenes locekļu sociālās problēmas. RSD sociālā darba speciālisti 2020. gadā nestrādājošiem klientiem kopā snieguši 4 751 konsultāciju. Vislielākais skaits konsultāciju sniegta saistībā ar sociālās palīdzības saņemšanu un klientiem, kas audzina bērnus.

2020. gadā 112 nestrādājošiem klientiem sociālā palīdzība tika atteikta, ja klienti nesadarbojās ar sociālā darba speciālistiem, no tiem 50 personas pašas atteicās no sadarbības.

54. tabula. Sociālais darbs ar nestrādājošiem klientiem, tai skaitā sniegto konsultāciju un klientu, kas atteikušies no līdzdarbības skaits 2019. – 2020. gadā¹⁴

Gads	2018	2019	2020
Kopējais registrētais nestrādājošu personu skaits	2 012	1 620	1 887
Personu skaits, ar kurām risināts individuāls sociālais gadījums	567	388	366
Personu skaits, kas saņēmušas sociālo darbinieku konsultācijas	1 567	1 091	1 008

¹³ Pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvās sistēmas (SOPA) atskaites „Pārskats par darbības jomām nestrādājošiem pašvaldības sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu saņēmējiem” (Nestrādājošo atskaite).

¹⁴ Pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvās sistēmas (SOPA) atskaites „Pārskats par darbības jomām nestrādājošiem pašvaldības sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu saņēmējiem” (Nestrādājošo atskaite) datiem.

Konsultāciju kopējais skaits	9 080	5 832	4 751
Klientu skaits, kuriem atteikta palīdzība	195	116	112

Risināto sociālo gadījumu skaita samazinājums salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem saistīts ar vairākiem faktoriem. Te jāmin gan attālinātā darba režīms COVID-19 pandēmijas laikā, gan complicētākas risināmas problēmas, kas prasa ilgāku sadarbību ar klientu. Jāmin arī liela sociālo darbinieku mainība un ilgstoša prombūtne pārejošas darba nespējas gadījumos, kā arī pastāvīgais sociālo darbinieku amata vakanču skaits.

No RSD atskaitēm¹⁵ redzams, ka RSD TC sociālo darbinieku darbā ar pilngadīgām personām lielākā daļa klientu bija nestrādājošas personas pirmspensijas vecumā vai bez valsts valodas zināšanām, kā arī personas ar nediagnosticētām GRT saslimšanām. Vairāk kļuvis klientu, kuri veselības problēmu dēļ, tai skaitā psihisko saslimšanu dēļ, neapzinās savas problēmas un nav motivēti tās risināt.

Sociālie darbinieki novēroja tendenci, ka nestrādājošām personām ir nopietnas veselības problēmas ar prognozējamu invaliditāti, tādējādi sociālie darbinieki vairumā gadījumu strādāja ar klientiem ar ielaistām veselības problēmām un sniedza atbalstu invaliditātes nokārtošanai. Sociālie darbinieki veica sociālo darbu ar klientiem ar atkarības problēmām, kas liedz ilgstoši noturēties darbā un nav motivācijas strādāt. Tāpat sociālie darbinieki novēroja, ka, ņemot valstī radušos situāciju saistībā ar COVID-19 izplatību un ierobežojumiem, kas vistiešāk ietekmē darba tirgu, nestrādājošiem klientiem bija grūti atrast sev piemērotu darbu. Sociālie darbinieki atzīmē, ka pieauga klientu skaits darbības vecumā ar bezdarba problēmām, kas saistīts ar bezdarba pieaugumu Rīgā. RSD TC ārkārtējās situācijas dēļ saziņa ar klientiem vairumā gadījumu notika telefoniski, un sociālais darbs notika attālināti. Sociālie darbinieki novēroja, ka daļa klientu izmanto pandēmijas izraisīto situāciju un izvairās no līdzdarbības pienākumiem, piemēram, izvairās no pašvaldības sabiedriskajiem darbiem un nav motivēti sadarboties.

No RSD atskaitēm¹⁶ par klientu sociālajām problēmām redzams, ka nodarbinātības problēmas risinātas 943 gadījumos (skat. 55. tabulu).

55. tabula. Risināto nodarbinātības problēmu skaits darbā ģimenēm ar bērniem un darbā ar pilngadīgām personām 2018. – 2020. gadā

Problēmas	Risinātās problēmas darbā ar ģimenēm ar bērniem			Risinātās problēmas darbā ar pilngadīgām personām		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Nodarbinātības problēmas, tai skaitā	533	614	586	356	329	286
bezdarbs (nestrādā līdz 12 mēnešiem)	117	159	138	65	98	87
ilgstošs bezdarbs (nestrādā ilgāk par 12 mēnešiem)	95	113	95	217	170	127
nestrādā, bet nav reģistrēts bezdarbnieka statuss	79	59	52	26	22	29
strādā neregistrēti	73	103	111	18	17	17
pašnodarbināta persona ar zemiem ienākumiem	6	8	30	11	12	10
strādā līgumdarbus ar zemiem ienākumiem	26	15	37	8	7	14
bērna kopšanas atvaļinājums	136	157	123	9	3	2

¹⁵ Pārskats par Rīgas sociālo darbinieku darbu (5. pielikums).

¹⁶ Pārskats par Rīgas sociālo darbinieku darbu (8.pielikums).

Vērojams, ka ilgstoši nestrādājošu klientu sociālais portrets ar katru gadu kļūst sarežģītāks. Sociālā darba prakse pierāda, ka ilgstošs bezdarbs cilvēku ietekmē nelabvēlīgi, jo samazinās motivācija mainīt savu dzīves situāciju. Personības izmaiņas un pozitīvas pieredzes trūkums klientiem traucē saskatīt un risināt ieilgušās problēmas. Bieži vien iekļauties darba dzīvē traucē dažādas atkarības, veselības problēmas, tostarp GRT un psihoemocionāli traucējumi, sociālo prasmju trūkums, piemēram, pašaprūpes un dzīves prasmju trūkums, plānojot savu laiku un resursus. Daļa cilvēku radušos situāciju – dzīves kvalitātes kritumu pieņem kā normu un nav gatavi pārmaiņām. Cītiem tiešām trūkst sociālo un darba prasmju, un viņiem ir jāpalīdz saskatīt problēmu risinājumu.

2020. gadā, līdzīgi kā iepriekšējos gados, sociālie darbinieki ar pilngadīgām personām atzīmēja, ka strādā ar šādām klientu problēmām:

- ⊗ ar 86 vardarbībā cietušu personu problēmām;
- ⊗ ar 124 personām tika risinātas atkarības problēmas;
- ⊗ ar 228 personām tika risinātas saskarsmes problēmas un konflikti;
- ⊗ 15 personām bija jāpalīdz izglītības jautājumu risināšanā;
- ⊗ 49 personām bija uzvedības problēmas;
- ⊗ 243 personas saņēma atbalstu sociālo prasmju trūkumā;
- ⊗ 419 personām atbalsts bija nepieciešams veselības problēmās, tai skaitā prognozējot invaliditāti;
- ⊗ 33 personām bija nepieciešama palīdzība dokumentu sakārtošanā;
- ⊗ 20 personas saņēma atbalstu krīzes situācijā (arī psiholoģiska atbalsta trūkumā krīzes situācijā);
- ⊗ 87 personas bija ar valsts valodas zināšanu trūkumu;
- ⊗ 254 personām tika sniegts atbalsts materiālo problēmu risināšanai.

SOPA pārskats¹⁷ par nestrādājošiem pašvaldības sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu saņēmējiem rāda papildu šķēršļus nestrādājošu klientu integrācijai darba tirgū un uz kuru novēršanu vai mazināšanu ir jāvērs individuāls sociālais darbs:

- ⊗ 58 ilgstoši slimojošas personas;
- ⊗ 124 personas bez pastāvīgas dzīvesvietas;
- ⊗ 219 patversmes klienti;
- ⊗ 16 personas ar mājokļa problēmām (tiesas spriedums par izlikšanu, nepiemērots mājoklis, iesniegta prasība tiesā par izlikšanu);
- ⊗ 26 sodu izcietušas personas;
- ⊗ septiņas personas nonākušas soda izciešanas vietā;
- ⊗ 25 pilngadīgi bāreņi;
- ⊗ 100 personas, kuru aprūpē ir bērns invalīds;
- ⊗ 166 personas, kuru bērni neapmeklē bērnudārzu u.c.

Jo ilgāk cilvēks ir bez darba, jo vairāk pasliktinās personas/ ģimenes materiālā situācija, sociālo problēmu loks pieaug, palielinās nomāktība un cilvēkam ir grūtības iesaistīties darba attiecībās.

Nodarbinātības un izglītības u.c. problēmu risināšanā sociālie darbinieki klientu interesēs sadarbojas ar NVA Filiāles nodarbinātības aģentiem un karjeras konsultantiem, psihologiem, veicot sociālās rehabilitācijas un individuālā darba meklēšanas plāna aktivitāšu saskaņošanu, atbalstot bezdarbniekus viņiem piemērotu RSD un NVA Filiāles pakalpojumu izvēlē un izmantošanā.

Ilgstoši nestrādājošu klientu problēmu risināšanā tiek piesaistīti dažādi resursi.

Atbalsta pakalpojumi bezdarbniekiem

Lai risinātu klientu sociālās problēmas un palīdzētu nestrādājošiem klientiem iekļauties darba tirgū, RSD 2020. gadā turpināja nodrošināt nepieciešamos atbalsta pakalpojumus ilgstoši nestrādājošiem klientiem, paredzot to saņemšanu kā klientu līdzdarbību. Visbiežāk sniegtie nodarbinātību veicinoši atbalsta pakalpojumi nestrādājošiem klientiem ir atspoguļoti 56. tabulā.

¹⁷ Pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvās sistēmas (SOPA) atskaites „Pārskats par darbaspējīgiem nestrādājošiem pašvaldības sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu saņēmējiem” (Nestrādājošo atskaite).

56. tabula. Atbalsta pakalpojumi RSD nestrādājošiem klientiem 2018. – 2020. gadā

Pakalpojuma nosaukums un personu skaits	2018	2019	2020
Sociālā palīdzība (izmaksāti testēti pabalsti)	2 012	995	1 177
Sociālā darba pakalpojums	567	388	366
Aktīvais nodarbinātības pasākums „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi”	332	401	364
Pašvaldības sabiedriskie darbi (līdz 15 stundām nedēļā)	115	42	60
Atkarības profilakses speciālistu pakalpojumi	151 <i>tai skaitā 75 RSD klienti, tai skaitā 43 reģistrēti NVA</i>	194 <i>tai skaitā 83 RSD klienti, tai skaitā 67 reģistrēti NVA</i>	92 <i>tai skaitā 63 RSD klienti, tai skaitā 58 reģistrēti NVA</i>
Psihologa pakalpojumi	95	102	107

Nestrādājošām personām bija pieejamas RSD DC organizētās aktivitātes, tai skaitā sociālā darbinieka konsultācijas.

Psihologa un atkarības profilakses speciālistu konsultācijas

Tāpat kā iepriekšējos gados, arī 2020. gadā bezdarbniekiem ar psihosociālām problēmām tika nodrošinātas psihologa konsultācijas, savukārt bezdarbniekiem ar atkarības problēmām – RSD APS speciālistu un narkologa konsultācijas nepieciešamajā apjomā. Ar sociālā darbinieka atbalstu 2020. gadā:

- ⊗ 107 personas saņēma psihologa un psihoterapeita konsultācijas, par 12 personām vairāk kā 2018. gadā (2019. gadā – 102 personas, 2018. gadā – 95 personas). Lai ievērotu COVID-19 pandēmijas noteiktos ierobežojumus, klienti bija informēti, ka konsultācijas var saņemt arī attālināti, tomēr klienti labprātāk izmantoja klātienē konsultācijas. Ārkārtējās situācijas laikā psihologi konsultācijas sniedza attālināti;
- ⊗ lai risinātu atkarības problēmas, 92 personas saņēma APS speciālistu konsultācijas, no tām 63 personas jeb 68% bija RSD klienti (2019. gadā 194 personas saņēma APS speciālistu konsultācijas, no tām 85 jeb 44% bija RSD klienti, 2018. gadā 151 persona saņēma APS speciālistu konsultācijas, no tām 75 jeb 49% bija RSD klienti). 2020. gadā vērojams APS speciālistu klientu skaita samazinājums pret iepriekšējiem diviem gadiem. Tas skaidrojams ar COVID-19 pandēmijas izplatības ierobežojumiem klātienē konsultācijām.
- ⊗ 163 personas saņēma narkologa pakalpojumus 341 konsultācijas veidā (2019. gadā – 168 personas, 2018. gadā – 208 personas). Situācija saistībā ar COVID-19 pandēmiju ietekmēja narkologa konsultāciju skaitu un kvalitāti. Ārkārtējās situācijas laikā speciālistiem uz laiku nebija iespējams nodrošināt klīnisko pārbaudi klientiem. Bija vērojams, ka arī klienti atcēla konsultācijas COVID-19 pandēmijas ierobežojumu dēļ.

Pašvaldības sabiedriskie darbi

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums nosaka, ka pašvaldības sociālajam dienestam ir tiesības tos darbspējīgos klientus, kuri saņem sociālo palīdzību vismaz trīs mēnešus pēc kārtas, iesaistīt darba un sociālo prasmju saglabāšanas, atjaunošanas un apgūšanas pasākumos 15 stundas nedēļā. Tādējādi, kopš 2012. gada RSD tos darbspējīgos klientus, kuri saņem sociālo palīdzību vismaz trīs mēnešus pēc kārtas, iesaista darba un sociālo prasmju saglabāšanas, atjaunošanas un apgūšanas pasākumos (turpmāk – sabiedriskie darbi). Sociālie darbinieki pēc klientu situācijas izvērtēšanas slēdz vienošanos ar klientiem par sabiedrisko darbu veikšanu konkrētā vietā iespējami tuvu dzīvesvietai.

2020. gadā Rīgas pilsētas pašvaldības sabiedriskajos darbos iesaistījās 60 RSD klienti – sociālās palīdzības saņēmēji, no tiem sešas personas gada laikā sabiedriskajos darbos iesaistījās atkārtoti. 2020. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ir pieaudzis iesaistīto personu skaits (skat. 57. tabulu).

57. tabula. Pašvaldības sabiedriskajos darbos iesaistīto klientu, noslēgto un pārtraukto vienošanos un sabiedrisko darbu vietu skaits 2018. – 2020. gadā

Klientu, vienošanos un sadarbības partneru skaits	2018	2019	2020
Sabiedriskajos darbos iesaistīto klientu skaits	115	42	60
tai skaitā gada laikā atkārtoti iesaistīto skaits	42	15	6
Noslēgto vienošanos skaits	193	103	66
Pārtraukto vienošanos skaits	19	38	23
tai skaitā attaisnoti pārtrauktas vienošanās	17	22	19
tai skaitā neattaisnotu iemeslu dēļ pārtrauktas vienošanās	2	11	4
Sadarbības partneru skaits, kuri izveidojusi sabiedrisko darbu vietas	26	20	20
Izveidoto darba vietu skaits	292	247	247

No visām 2020. gadā noslēgtajām vienošanām 23 vienošanās jeb 35% tika pārtrauktas (salīdzinoši 2019. gadā – 37%, 2018. gadā – 10%), no tām četras vienošanās tika pārtrauktas neattaisnotu iemeslu dēļ. Savukārt 19 gadījumos vienošanās pārtrauktas attaisnotu iemeslu dēļ, piemēram, veselības problēmu dēļ.

2020. gadā, līdzīgi kā iepriekšējos gados, visvairāk klientu sabiedriskajos darbos tika iesaistīti TC „Krasts” un TC „Avoti” (skat. 58. tabulu). Sabiedriskajos darbos iesaistīto klientu skaita sadalījuma atšķirības TC skaidrojamas, ka katrā TC ir dažāds sociālās palīdzības saņēmēju skaits, kā arī sabiedrisko darbu vietu izvietojums un pieejamība. Klientu iesaisti sabiedriskajos darbos ietekmē arī sociālo darbinieku noslogojums, kas saistīts gan ar darba pienākumu sadali, gan vakanču skaitu sociālā darba jomā.

58. tabula. 2020. gadā noslēgto vienošanos par dalību sabiedriskajos darbos un klientu skaita sadalījums pa RSD TC

Nr.p.k.	Teritoriālais centrs	Vienošanos skaits	Klientu skaits
1	TC „Āgenskalns”	1	1
2	TC „Avoti”	18	15
3	TC „Bolderāja”	2	2
4	TC „Daugava”	3	3
5	TC „Dzirciems”	0	0
6	TC „Imanta”	0	0
7	TC „Krasts”	23	20
8	TC „Pļavnieki”	0	0
9	TC „Purvciems”	9	9
10	TC „Vidzeme”	0	0
11	TC „Ziemeļi”	10	10
KOPĀ		66	60

Visvairāk sabiedriskajos darbos tika iesaistīti klienti vecuma grupā no 50 – 59 gadiem (skat. 59. tabulu). Sabiedriskajos darbos vairāk iesaistījās sievietes.

59. tabula. 2020. gadā sabiedriskajiem darbos iesaistījušos klientu skaits sadalījumā pa vecumu grupām

Nr.p.k.	Vecuma grupas	Sievietes	Vīrieši
1.	18 – 29 gadi	2	0
2.	30 – 39 gadi	3	1
3.	40 – 49 gadi	10	4
4.	50 – 59 gadi	17	7
5.	60 un vairāk	7	9
KOPĀ		39	21

2020. gadā sabiedrisko darbu vietas nodrošināja 20 organizācijas (septiņas pašvaldības iestādes un 13 biedrības un nodibinājumi), kas kopā veidoja 247 pašvaldības sabiedrisko darbu veikšanas vietas (skat. 60. tabulu).

60. tabula RSD noslēgtie līgumi ar sadarbības partneriem 2020. gadā

Nr.p.k.	Sadarbības partneris	Vietu skaits
1.	Nodibinājums „Fonds Cerība”	8
2.	Nodibinājums „Fonds Cerībai”	2
3.	Tautas palīdzības fonds	22
4.	Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācija „SUSTENTO”	1
5.	Invalīdu un viņu draugu apvienība „Apeirons”	1
6.	Biedrība „DIA+LOGS”	1
7.	1991. gada barikāžu dalībnieku biedrība	4
8.	Biedrība „PINS”	5
9.	Latvijas Mākslinieku savienība	5
10.	Rīgas Latviešu biedrība	16
11.	Biedrība „Rīgas aktīvo senioru alianse „RASA””	6
12.	LSIA „Aspazija”	1
13.	„Latvijas Patērētāju interešu aizstāvības asociācija”	1
14.	Rīgas Austrumu izpilddirekcija	16
15.	Rīgas Domes Mājokļu un vides departaments	138
16.	Rīgas pašvaldības aģentūra „Rīgas pieminekļu aģentūra”	8
17.	Rīgas pašvaldības aģentūra „Rīgas gaisma”	3
18.	Rīgas pilsētas būvvalde	3
19.	RD IKSD Rīgas pašvaldības kultūras iestāžu apvienība	2
20.	RD Īpašuma departaments	4
KOPĀ		247

Aktīvais nodarbinātības pasākums „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi”

Būtisks aktīvās nodarbinātības atbalsta pasākums pašvaldības sociālās palīdzības saņēmējiem – bezdarbniekiem, ir Rīgas pilsētas pašvaldības un NVA Filiāles organizētais aktīvais nodarbinātības pasākums „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi”¹⁸, kur bezdarbnieki savas darba un sociālās prasmes

¹⁸ Līdz 2014. gadam APSD pasākums Rīgas pašvaldībā tika realizēts ar Eiropas sociālā fonda atbalstu. No 2015. gada APSD pasākumu līdzfinansē no valsts speciālā budžeta finanšu līdzekļiem.

uzlaboja pagaidu darbu vietās, par to saņemot atalgojumu. Pagaidu darbu veikšanai nav nepieciešama speciāla kvalifikācija, tādējādi APSD pasākumā var iesaistīties cilvēki bez profesijas un specialitātes.

APSD pasākums tiek īstenots saskaņā ar MK 2011. gada 25. janvāra noteikumiem Nr.75 „Noteikumi par aktīvo nodarbinātības pasākumu un preventīvo bezdarba samazināšanas pasākumu organizēšanas un finansēšanas kārtību un pasākumu īstenotāju izvēles principiem” (turpmāk – MK noteikumi Nr.75).

APSD pasākuma mērķa grupa ir NVA Filiālē reģistrējušies bezdarbnieki, kas nesaņem bezdarbnieka pabalstu un vēlas iegūt vai uzturēt darba iemaņas. Pasākumā prioritāri iesaistāmi RSD klienti, kuri saņem sociālo palīdzību: pabalstu GMI līmeņa nodrošināšanai un dzīvokļa pabalstu.

Lai mazinātu COVID-19 krīzes izraisītās sekas, 2020. gadā NVA Filiāle no oktobra mēneša palielināja pagaidu darbu vietu skaitu no 110 pagaidu darbu vietām līdz 170 pagaidu darbu vietām. Savukārt MK noteikumu Nr.75 grozījumi noteica bezdarbnieku iesaisti APSD pasākumā no četriem mēnešiem gadā līdz sešiem mēnešiem gadā.

Rīgas pilsētas pašvaldībā APSD pasākumā no 2020. gada februāra līdz gada beigām iesaistījās 364 bezdarbnieki 170 izveidotās pagaidu darbu vietās sešās Rīgas domes struktūrvienībās (skat. 61. tabulu) – Rīgas Austrumu izpilddirekcijā, RD Satiksmes departamentā, RD Mājokļu un vides departamentā, Labklājības departamentā, Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcijā un Rīgas Ziemeļu izpilddirekcijā.

APSD pasākumā 364 personas atbilstoši savām darba spējām un vēlmēm tika iesaistītas tādos palīgdarbos kā teritorijas labiekārtošana un sakopšana, ikdienas telpu uzkopšanas darbi, satiksmes plūsmas skaitīšana, dežuranta pienākumu veikšana u.c.

Pēdējo gadu pieredze rāda, ka APSD pasākumā labprāt iesaistās cilvēki ar invaliditāti.

Algoti pagaidu sabiedriskie darbi

Iesaistīto bezdarbnieku skaits

 364

Iesaistīto bezdarbnieku - RSD klientu skaits

 66%



170

Pagaidu darba vietu skaits

NVA Filiāles finansējums bija 240 186 EUR, kas ietver atlīdzību bezdarbniekiem 200 EUR mēnesī, kā arī valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas pensiju apdrošināšanai. NVA Filiāle apmaksāja obligātās veselības pārbaudes bezdarbniekiem līdz 30 EUR, kā arī ikmēneša dotāciju 150 EUR vienam APSD pasākuma darba koordinētājam pašvaldībā. Rīgas pilsētas pašvaldības izlietotais līdzfinansējums 2020. gadā bija 73 387 EUR, kas iekļāva atalgojumu darba vadītājiem, pieciem darba koordinētājiem struktūrvienībās, izdevumus inventāra un materiālu iegādei, kā arī pašvaldības teritoriju sakopšanas darbu organizēšanai (degviela, atkritumu izvešana u.c.).

61. tabula. Algotu pagaidu sabiedrisko darbu vietas Rīgas pašvaldībā 2018. – 2020. gadā

Nr. p.k.	Nosaukums	NVA apstiprināto pagaidu darbu vietu skaits			Pavisam nodarbināti bezdarbnieki		
		2018	2019	2020	2018	2019	2020
1.	Rīgas Austrumu izpilddirekcija	30	29	39	83	106	88
2.	RD Satiksmes departaments	20	19	22	48	56	50
3.	RD Mājokļu un vides departaments	30	19	21	57	54	37
4.	RD Labklājības departaments	10	10	17	14	28	32
5.	Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija	30	29	44	73	89	101
6.	Rīgas Ziemeļu izpilddirekcija	30	24	27	57	68	56
KOPĀ		150	130	170	332	401	364

Labklājības departaments 2020. gadā izveidoja 17 pagaidu darbu vietas: trīs pagaidu darbu vietas Labklājības departamentā, vienu pagaidu darbu vietu RSAC „Stella maris”, divas pagaidu darba vietas RSAC „Gaiļezers”, divas pagaidu darbu vietas RSAC „Mežciems”, trīs pagaidu darbu vietas RPA „Rīgas pieminekļu aģentūra” Rīgas Brāļu kapos.

No APSD pasākumā iesaistītajiem bezdarbniekiem 240 personas jeb 66% bija RSD klienti.

Jāsecina, ka lielākā daļa projektā iesaistīto cilvēku izmantoja iespēju strādāt visu līgumā paredzēto laiku – sešus mēnešus, kas norāda uz cilvēku motivāciju strādāt. APSD pasākuma laikā deviņi klienti no visiem iesaistītajiem atrada pastāvīgu algotu darbu (2019. gadā – 20 bezdarbnieki, 2018. gadā – 11 bezdarbnieki).

Dalību APSD pasākumā pārtrauca 97 personas jeb 27% (2019. gadā – 151 bezdarbnieks jeb 38%, 2018. gadā – 84 bezdarbnieki jeb 25%;). 2020. gadā 56 līgumu pārtraukšanas iemesli bija līgumu pārkāpumi (2019. gadā – 105 līguma pārkāpumi, 2018. gadā – 72 līguma pārkāpumi). 18 bezdarbniekiem pagaidu darbu laikā pasliktinājās veselības stāvoklis (2019. gadā – 18 bezdarbniekiem, 2018. gadā – 12 bezdarbniekiem,) un 14 gadījumos bija citi objektīvi iemesli (2019. gadā – astoņi gadījumi, 2018. gadā – deviņi gadījumi).

Rezultātu analīze liecina, ka motivētākie klienti uzsāka darba attiecības pašvaldības iestādēs, kurās bija pastāvīga darba vakances. Piedāvāt patstāvīgu darbu motivētākajiem pagaidu darbu veicējiem kādā no Rīgas pašvaldības institūcijām un iestādēm ir ierasta prakse. APSD pasākumā iesaistīto ekspertu novērojumi liecina, ka visvairāk motivēti piedalīties pasākumā bija cilvēki, kuriem esošajā darba tirgū iekļauties ir ļoti grūti – pirmspensijas vecuma cilvēki, cilvēki ar zemām latviešu valodas prasmēm, personas ar invaliditāti un bezdarbnieki, kuriem ir tikai pamatizglītība.

Nodarbinātības atbalsta pakalpojums cilvēkiem ar invaliditāti

Lai veicinātu aizvien plašāku mērķa grupu integrēšanu darba tirgū un vienlīdzīgu tiesību principu ievērošanu, RSD sadarbībā ar Invalīdu un viņu draugu apvienību „Apeiron” jau devīto gadu Rīgas pilsētas pašvaldībā īsteno nodarbinātības atbalsta pakalpojumu RSD klientiem – cilvēkiem ar invaliditāti, ar mērķi integrēt viņus darba tirgū, kā arī mazināt un novērst sociālās izolētības risku un veicināt cilvēku ar invaliditāti iekļaušanos sabiedrībā.

Pakalpojuma sniedzējs no 2012. gada realizē nodarbinātības atbalsta pakalpojumu cilvēkiem ar invaliditāti, strādājot gan ar konkrēto mērķgrupu, gan uzrunājot potenciālos darba devējus, gan organizējot dažādus izglītojošus un aktivizējošus pasākumus.

Pēdējo trīs gadu laikā pakalpojumu kopā saņēmušas 126 personas ar invaliditāti (skat. 62. tabulu). 2020. gadā pakalpojumu saņēma 30 personas ar invaliditāti, kopā saņemot 2 118 konsultāciju stundas. Deviņas personas ar invaliditāti 12 mēnešu pakalpojuma saņemšanas laikā iekārtojās darbā.

62. tabula. Nodarbinātības atbalsta pakalpojums cilvēkiem ar invaliditāti 2018. – 2020. gadā

Saņemtais pakalpojums	2018	2019	2020	KOPĀ
Pakalpojumu saņēmēju personu skaits	53	43	30	126
Sniegts pakalpojums – konsultācijas (stundas)	2 250	2 250	2 118	6 618
Pakalpojuma summa, EUR	12 695	13 665	11 445	37 805
Iekārtojušies darbā (personu skaits)	25	20	9	54

Cilvēki ar invaliditāti, kuri vēlējas atrast darbu, saņēma speciālistu konsultācijas, izglītojošu informāciju, motivējošu atbalstu un piedalījās praktiskajās apmācību nodarbībās, kuru mērķis bija saistīts ar darba prasmju uzlabošanu un darba atrašanu. Pakalpojuma ietvaros cilvēki ar invaliditāti saņēma NVA filiāles karjeras speciālistu konsultācijas, VSAA speciālistu individuālas konsultācijas, iesaistījās darba praksē.

Positīvi vērtējams, ka trīs gadu laikā 54 cilvēki jeb 43% no visiem nodarbinātības atbalsta pakalpojumu saņēmējiem iekārtojās pastāvīgā darbā, tādējādi ceļot gan savas dzīves kvalitāti un laužot sabiedrībā pastāvošos stereotipus, gan apliecinot sevi kā vērtīgus darbiniekus konkrētās darba vietās. Deviņi cilvēki ar invaliditāti uzsāka darbu šādās profesijās – klientu apkalpošanas speciālists, dokumentu kārtotājs, dežurants, palīgstrādnieks, kasieris, garderobists, apkopējs, sētnieks, apsargs, u.c.

Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, ir samazinājies gan pakalpojumu saņēmēju, gan darbā iekārtojušos personu skaits. 2020. gadā tas skaidrojams ar COVID-19 apdraudējumu un drošības pasākumiem vīrusa izplatības ierobežošanai, jo, sākoties pandēmijai un ar to saistītajiem ierobežojumiem, konsultācijas pārsvarā tika sniegtas attālināti. Daļa cilvēku ar invaliditāti jau tā ir sociāli neaktīvi un ārkārtas situācijas laikā cilvēki izvairījās lieki kaut kur iet, tai skaitā pie pakalpojuma sniedzēja un iesaistīties darba prakses pasākumos. Ar darbā iekārtošanu 2020. gadā bijis grūtāk kā nekad, jo arī darba vietu skaits ir samazinājies. Ļoti daudz laika pakalpojuma sniedzējs ir pavadījis telefona sarunās ar klientiem, lai cilvēki ar invaliditāti saņemtu atbalstu un iedrošinājumu.

Sociālā darba prakses pētījumi

2020. gadā Labklājības departaments turpināja veikt pētījumus sociālā darba prakses izvērtēšanas jomā. Starp nozīmīgākajiem 2020. gadā veiktajiem pētījumiem jāmin:

- ⊗ pētījums par ģimeņu ar bērniem ar FT vajadzībām, kā rezultātā tika izstrādāts jauns atbalsta personas pakalpojums ģimenēm, kurās aug bērns ar FT;
- ⊗ pētījums par ilgstošas aprūpes cenas, izdevumu un rindu analīzi un prognozi, kura rezultāti tika prezentēti RD Sociālo jautājumu komitejā;
- ⊗ pētījums par aprūpētāju noslodzi attiecībā pret klientu skaitu RSAC, kura rezultāti tika prezentēti RD domes deputātiem.

Tāpat arī 2020. gadā tika veikts jauniešu ar uzvedības traucējumiem programmu „Dari” un „Palēciens” izvērtējums.

Ar pētījumiem var iepazīties Labklājības departamenta mājas lapas sadaļas „Departaments” apakšsadaļā „RD Labklājības departamenta pētījumi”.

VESELĪBAS APRŪPES PIEEJAMĪBAS NODROŠINĀŠANA

Ģimenes ārstu pieejamības nodrošināšana

Primārās veselības aprūpes pakalpojumus 2020. gadā sniedza 437 ģimenes ārsti (skat. 63. tabulu), kuru ārstu prakses vietas atrodas 94 dažādās adresēs, aptverot visu pilsētu. Savā ģimenes ārsta praksē kā pašnodarbinātas personas strādā 382 ģimenes ārsti.

Labklājības departaments saskaņā ar valstī noteikto veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtību ir saskaņojis ar Nacionālā veselības dienesta (turpmāk – NVD) Rīgas nodaļu līgumattiecībās esošo ģimenes ārstu darbības pamatteritorijas Rīgā.

Rīgas pilsētas pašvaldībai piederošajos nekustamajos īpašumos praktizē kopumā 83 ģimenes ārsti. No tiem 75 ģimenes ārstu prakses noslēgušas saskaņotu apakšnomas līgumu ar Rīgas pilsētas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrībām par telpu iznomāšanu. Darbinieku statusā Rīgas pilsētas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrībās strādā astoņi ģimenes ārsti: pa četriem SIA „Rīgas 1. slimnīca” un SIA „Rīgas veselības centrs”.

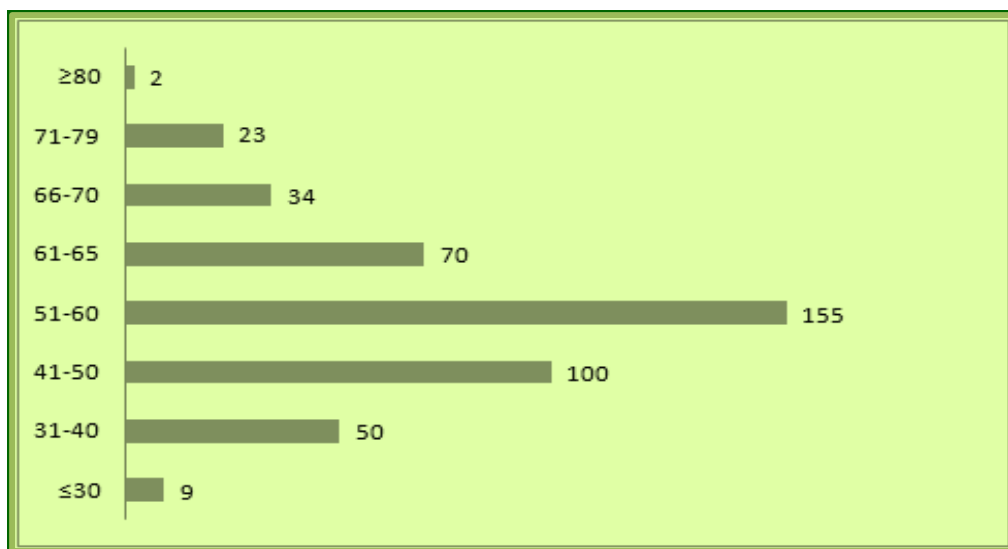
63. tabula. Ģimenes ārstu skaits Rīgā

Gads	2018	2019	2020
Ģimenes ārsti	441	437	437

Pie ģimenes ārstiem 2020. gadā reģistrēti pavisam 696 700 pacienti (tai skaitā 123 827 bērni), vidēji pie viena ģimenes ārsta – 1 594 pacienti.

Ģimenes ārstu vecuma struktūra rāda, ka 64% no visiem Rīgā strādājošajiem ģimenes ārstiem ir vecāki par 50 gadiem, no tiem gandrīz puse jeb 45% ir pirmspensijas un pensijas vecumā (skat. 13. attēlu).

13. attēls. Ģimenes ārstu skaita sadalījums pa vecuma grupām Rīgā (NVD dati)



Atbalsts tuberkulozes slimniekiem zāļu ambulatorai saņemšanai

Lai gan mūsdienās tuberkulozes ārstēšana notiek sekmīgi, tas ir ļoti ilgstošs process. Sākumā slimnīcā, pēc tam ārstēšanās vidēji sešus mēnešus jāturpina ambulatori, savukārt multirezistentās tuberkulozes gadījumā ārstēšanās var ilgt līdz pat 24 mēnešiem.

Lai palīdzētu ārstiem motivēt tuberkulozes slimniekus ambulatorajai DOTS terapijai (*Directly Observed Therapy Short Course* jeb Tieši uzraugāmās ārstēšanas īsais kurss), Labklājības departaments 2020. gadā turpināja atbalstīt tuberkulozes slimniekus, kuru dzīvesvieta deklarēta Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā un kuriem jāizdzer zāļu deva ārstniecības personas uzraudzībā,

līdzfinansējot pārtikas iegādi 1 EUR/reizē (tai skaitā tiem, kuriem veselības stāvokļa dēļ zāļu deva piegādāta viņa dzīvesvietā) un sabiedriskā transporta ceļa izdevumus – 2,30 EUR/reizē tiem slimniekiem, kuri ieradās tuberkulozes kontrolējamās terapijas kabinetos (Rīgā, Mārstaļu ielā 2 – 4 vai Lielvārdes ielā 68). Saskaņā ar noslēgto sadarbības līgumu ar SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” pavisam 149 tuberkulozes slimnieki (skat. 64. tabulu) saņēma pašvaldības līdzfinansējumu. Tuberkulozes slimnieku atbalstam pavisam kopā izlietoti 29 598 EUR.

64. tabula. Tuberkulozes pacientu skaits, kuri saņēma pašvaldības līdzfinansējumu

Rādītājs	2018	2019	2020
Pirmreizējo pacientu, kam sniegta ambulatorā terapija, skaits DOTS programmas ietvaros	108	101	91
Tuberkulozes slimnieku, kas saņēmuši pašvaldības līdzfinansējumu, skaits	193	169	149
Transporta līdzfinansēšanas reižu skaits	11 427	8 118	5 928
Pārtikas līdzfinansēšanas reižu skaits	22 456	18 046	16 026

Pašvaldības līdzfinansējums ir svarīgs motivējošs faktors gan tuberkulozes slimnieku līdzdalības sekmēšanai ārstēšanas procesā, gan atveseļošanās sekmēšanā, kā arī netiešs ieguldījums rīdzinieku veselības aizsardzībā.

Atbalsts asinsdonoru kustības veicināšanai

Lai veicinātu asinsdonoru kustību, Labklājības departaments sadarbībā ar biedrību „Latvijas Sarkanais Krusts” turpināja apmaksāt daļēju transporta izdevumu kompensāciju 1,20 EUR apmērā katram bezatlīdzības donoram, pavisam 20 968 donoriem (skat. 65. tabulu), kuri nodevuši asinis Valsts asinsdonoru centrā (Sēlpils ielā 6 un Merķeļa ielā 11, bezmaksas tālrunis uzziņām: 80000003) vai SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” (stacionārā „Gaiļezers”, Hipokrāta ielā 2, tālrunis uzziņām: 67042680).

Asinsdonoru atbalstam 2020. gadā izlietoti 25 161,60 EUR.

65. tabula. Asinsdonoru skaits, kuriem pašvaldība daļēji apmaksāja sabiedriskā transporta izdevumus

Gads	2018	2019	2020
Asinsdonoru skaits	18 235	20 887	20 968

Sadarbība ar Rīgas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrībām

Labklājības departamenta Veselības pārvalde veikusi pārvaldes uzdevumu deleģēšanas līgumu izpildes uzraudzību, izvērtējot veselības aprūpes kapitālsabiedrību darbību (tai skaitā vides pieejamības nodrošināšanu, infrastruktūras attīstīšanu un nepieciešamo veselības aprūpes pakalpojumu klāsta nodrošināšanu) un pacientu apmierinātību ar saņemto veselības aprūpes pakalpojumu, kā arī izskatījusi ne finanšu mērķu sasniegšanu un investīciju lietderību šādās Rīgas pilsētas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrībās:

- ⊗ SIA „Rīgas 1. slimnīca”, www.1slimnica.lv;
- ⊗ SIA „Rīgas 2. slimnīca”, www.slimnica.lv;
- ⊗ SIA „Rīgas Dzemdību nams”, www.rdn.lv;
- ⊗ SIA „Rīgas veselības centrs”, www.rigasveseliba.lv, kurā ir šādas struktūrvienības:
 - filiāle „Bolderāja”;
 - filiāle „Imanta”;
 - filiāle „Ilģuciems”;

- filiāle „Ķengarags”;
- filiāle „Torņakalns”;
- filiāle „Ziepniekkalns”.

Saskaņā ar noslēgtajiem pārvaldes uzdevumu deleģēšanas līgumiem un līgumiem ar NVD veselības aprūpes kapitālsabiedrības nodrošina valsts apmaksāto un maksas veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu.

Apkopotie dati par 2020. gadu liecina, ka minētās kapitālsabiedrības nodrošinājušas veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību un pavisam kopā sniegušas **926 185** veselības aprūpes pakalpojumus (ambulatoros un stacionāros veselības aprūpes pakalpojumus, tai skaitā ģimenes ārstu konsultācijas, apmeklējumus pie speciālistiem, diagnostiskos izmeklējumus, dzemdību palīdzību u.c.), no tiem 68% bija valsts apmaksātie veselības aprūpes pakalpojumi.

2020. gada 12. martā sakarā ar COVID-19 infekcijas izraisīto globālo pandēmiju Latvijā tika izsludināta ārkārtējā situācija un pēctecīgi sekoja virkne dažādu ierobežojumu infekcijas ierobežošanai, kas ietekmēja arī veselības aprūpes jomu, tai skaitā Rīgas pilsētas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrību darbu. Apstākļos, kad daļēji tika ierobežota veselības aprūpes pieejamība, uz laiku atceltas plānveida operācijas stacionāros, klātienē ambulatoro apmeklējumu iespējas. Veselības aprūpes kapitālsabiedrības darbu turpināja, iespēju robežās pārstrukturizējoties uz attālinātām konsultācijām un nodrošinot klātienē pakalpojumus saskaņā ar epidemioloģiskās drošības noteikumiem.

SIA „Rīgas 1. slimnīca” sniegto veselības aprūpes pakalpojumu skaitu primārās un sekundārās veselības aprūpes līmenī ietekmēja 2020. gada martā izsludinātā ārkārtējā situācija saistībā ar COVID-19. Ārstniecības iestāde arī 2020. gadā turpināja nodrošināt ģimenes ārstu un ārstu speciālistu (tai skaitā medicīnisko komisiju) pakalpojumus, zobārstniecības pakalpojumus, diagnostiskos izmeklējumus (tai skaitā daudzslāņu datortomogrāfiju, kodolmagnētisko rezonansi, koronarogrāfiju, plaša spektra endoskopiskos izmeklējumus, dažāda veida sirds funkcionālos izmeklējumus un vēža skrīningizmeklējumus), rehabilitācijas un fizikālās medicīnas un vakcinācijas pakalpojumus, stomu kabineta darbību, kā arī sniegti plānveida dienas stacionāra pakalpojumi un veikti pasākumi iedzīvotāju veselīga dzīvesveida veicināšanā.

Kopumā 2020. gadā sniegti 63 680 primārās veselības aprūpes speciālistu (ģimenes ārsts, zobārsts, zobu higiēnists, ortodonts) pakalpojumi. Sniegtas arī 176 952 ambulatorās speciālistu konsultācijas un 124 312 diagnostiskie izmeklējumi (skat. 66. un 67. tabulu).

66. tabula. Visbiežāk apmeklētie speciālisti Rīgas 1. slimnīcā 2020. gadā

Nr.	Specialitāte	Apmeklējumu skaits
1.	Fizioterapeits un fizioterapeita asistents	35 707
2.	Dermatologs, venerologs	21 437
3.	Ginekologs, dzemdību speciālists	14 605
4.	Oftalmologs	14 140
5.	Otolaringologs (LOR)	12 677

67. tabula. Visbiežāk veiktie izmeklējumi Rīgas 1. slimnīcā 2020. gadā

Nr.	Izmeklējums	Skaitis
1.	Rentgenogrāfija (tai skaitā zobārstnieciskā)	31 713
2.	Datortomogrāfija	18 278
3.	Ultrasonogrāfija vēdera dobumam	16 637
4.	Elektrokardiogrāfija	12 733
5.	Endoskopija	8 306

Lai nodrošinātu kvalitatīvus un mūsdienīgus veselības aprūpes pakalpojumus, iegādāta jauna mūsdienīga aparatūra, veikta telpu renovācija un kosmētiskie remontdarbi.

Pacientu ērtībai ieviestā pacientu pašpieraksta sistēma tiek attīstīta, uzlabota zvanu centra darbība, nodrošinot savlaicīgu pacienta pierakstīšanos uz pakalpojumiem, būtiski uzlabota atgādinājuma sistēma pacientiem par pierakstu, lai nodrošinātu pakalpojumu pieejamību, kā arī novērstu ārstu un medicīnisko ierīču dīkstāvi.

Rīgas 1. slimnīcā 2020. gadā pabeigta 14. korpusa renovācija, tajā tika izvietota Rehabilitācijas klīnika, kura rudenī ir uzsākusi pilnvērtīgu darbu modernī aprīkotās telpās nodrošinot daudzveidīgus un mūsdienīgus rehabilitācijas pakalpojumus gan bērniem, gan pieaugušajiem, piedāvājot fizikālās procedūras, robotizētās tehnoloģijas un iespēju izmantot dienas stacionāra pakalpojumus. Klīnikas fizioterapeiti izgājuši apmācības, lai pacientiem piedāvātu uz modernām tehnoloģijām balstītu, efektīvu rehabilitāciju.



Rīgas 1. slimnīcas jaunā Rehabilitācijas klīnika

2020. gadā uzsākta 17. korpusa pirmā stāva renovācija, ar mērķi izvietot operācijas bloku un ķirurģijas klīnikas jaunu nodaļu, tādējādi paplašinot pakalpojuma klāstu un uzsākta Mazā iegurnā centra izveide.

SIA „Rīgas 2. slimnīca” nodrošina neatliekamo medicīnisko palīdzību traumatoloģijā, balsta – kustību sistēmas slimību ārstēšanu un rehabilitāciju, lielo locītavu endoprotezēšanu, diagnostiskos izmeklējumus (datortomogrāfiju, rentgenogrāfiju, osteodensitometriju, ehokardiogrāfiju, Holtera monitorēšanu, elektrokardiogrāfiju doplerogrāfiju, ultrasonogrāfiju), rehabilitācijas pakalpojumus, veselības aprūpi mājās, ārstu konsīlijus un laboratorijas pakalpojumus.

Pavisam 2020. gadā Rīgas 2. slimnīcā strādājošie strādājošie speciālisti snieguši 96 435 veselības aprūpes pakalpojumus (ārstu konsultācijas, diagnostiskos izmeklējumus, traumpunkta pakalpojumus, operācijas stacionārā un dienas stacionārā). Ņemot vērā ārstniecības iestādes specifiku, visbiežāk apmeklētākais speciālists bija traumatologs-ortopēds un veiktais izmeklējums – rentgenogrāfija.

2020. gadā sniedzamo veselības aprūpes pakalpojumu klāsts papildināts ar ergoterapeita kabineta iekārtošanu pacientiem ar kustību traucējumiem, tai skaitā, ergoterapeita konsultācijām un locītavu izmeklējumiem – artrogrammām.

Rīgas 2. slimnīcas aprūpes gultās 2020. gadā sniegti pakalpojumi 451 pacientam.

Lai nodrošinātu kvalitatīvus un mūsdienīgus veselības aprūpes pakalpojumus, 2020. gadā ir iegādāta digitālā rentgena iekārta *Digital Diagnost C90* un notikusi tās atklāšana jaunā rentgena kabinetā izmeklējumu precizitātei un izmeklējuma pieejamības nodrošināšanai. Šajā periodā atjaunota holtera ierakstu sistēma, tādējādi divreiz palielinot izmeklējumu skaitu un datu apstrādes ērtību.



Jaunā digitālā rentgena iekārta Digital Diagnost C90 Rīgas 2. slimnīcā

Atjaunotas vecās un iegādātas papildus dezinfekcijas un gaisa attīrīšanas ierīces, uzlabojot slimnīcas epidemioloģisko drošību, kas ir sevišķi svarīgi COVID-19 infekcijas izplatības ierobežošanai.

2020. gadā uzņemšanas nodaļā izveidota elektroniskā rindu sistēma *IN/OUT* un stacionāra pacientu saziņai ar piederīgajiem nodrošināta attālināta saziņa, izmantojot planšetes video zvanu.

Sadarbībā ar Labklājības departamentu izveidots video materiāls par senioru traumatisma profilaksi mājās, dalība sarunu video ciklā par senioru veselību, kā arī līdzdalība plakātu izstrādē par senioru traumatismu.

SIA „Rīgas Dzemdību nams” sniedz veselības aprūpes pakalpojumus sekundārās ambulatorās, sekundārās stacionārās un terciārās stacionārās veselības aprūpes līmenī, nodrošinot dzemdību palīdzību, jaundzimušo aprūpi, dažādu speciālistu (ginekologs – dzemdību speciālists, internists, medicīnas ģenētiķis, osteopāts, pediatrs, uztura speciālists, psihologs, algologs, oftalmologs, vecmāte) konsultācijas, dienas stacionāra un stacionāra pakalpojumus, vakcināciju, kā arī lekcijas topošajiem un jaunajiem vecākiem.

Pavisam 2020. gadā sniegti 57 888 veselības aprūpes pakalpojumi (dzemdību palīdzība, jaundzimušo intensīvā terapija, ārstu konsultācijas, diagnostiskie izmeklējumi, dienas stacionārs). Ārstniecības iestādē visvairāk sniegtas ginekologa, dzemdību speciālista konsultācijas un no izmeklējumiem visbiežāk veikts – doplerogrāfija grūtniecēm.

2020. gadā veikta MBAN Jaundzimušo aprūpes nodaļas trešā stāva telpu renovācija, saskaņā ar izstrādāto „Apliecinājuma karti”. Būvniecība pabeigta un akceptēta Rīgas pilsētas būvvaldē 2020. gada otrajā pusgadā.



Renovētās jaundzimušo aprūpes telpas 3. stāvā Rīgas Dzemdību namā

2020. gadā Rīgas Dzemdību nams reģistrēts kā medicīnas tūrisma pakalpojumu sniedzējs. Regulāri sniegtas atbildes ārvalstniekiem, kas interesējas par pakalpojumiem.

Veikta Infekciju izolatora izveide un aprīkošana COVID-19 pacientu aprūpei un iegādātas tehnoloģijas pacientu aprūpei un operāciju bloka aprīkošanai infekciju izolatorā. Iegādātas jaunākās tehnoloģijas Jaundzimušo intensīvās terapijas nodaļā un Dzemdību centrā.

COVID-19 ierobežojumu laikā *Facebook* tika uzsākts Ģimenes skolas video lekciju cikls: dzemdības COVID laikā, zīdīšana, uzturs grūtniecības laikā, gatavošanās dzemdībām, kādus izmeklējumus veic jaundzimušajiem. Kopumā ar 10 Ģimenes skolas video lekcijām tika aptverta 97 028 liela auditorija.

Sadarbībā ar portālu „TVNET” izveidota rubrika #paliecāmās un gatavojies radībām, kā arī 2020. gada marta mēnesī izveidotas divas video reportāžas par COVID-19 ietekmi uz grūtniecību un jaundzimušo.

Lai Rīgas Dzemdību nama pacienti un klienti varētu saņemt atbildes uz jautājumiem, kas saistīti ar grūtniecību, dzemdībām un jaundzimušo aprūpi COVID-19 pandēmijas laikā, uz iesūtītajiem jautājumiem atbildes tika sniegtas videoformātā Rīgas Dzemdību nama *Facebook* profilā, sasniedzot ap 30 000 lielu auditoriju. Izveidots un izplatīts videomateriāls par Infekciju izolatoru Dzemdību namā, kurā skaidrots, kā notiks ar COVID-19 inficēto pacientu aprūpe.

Sabiedrības izglītošanā ar veselības aprūpi saistīto jautājumu ietvaros Ģimenes skolas organizētajā Tēvu dienā 2020. gada 9. martā Rīgas Dzemdību nama speciālisti un pieaicinātie lektori izglītoja topošos un jaunus tēvus par tēva lomu gaidību laikā, dzemdībās un pēcdzemdību periodā, zīdaiņu drošību, budžeta plānošanu, gatavojoties bērna ienākšanai ģimenē, kā arī psihoemocionālo veselību ģimenē.

Rīgas Dzemdību nams veica pacientu un viņu tuvinieku apmierinātības pētījumu par 2020. gadā sniegtajiem veselības aprūpes pakalpojumiem. No 218 respondentu aizpildītajām anketām 65% aptaujāto plāno atgriezties iestādē, lai saņemtu pakalpojumu, 21% atzīmēja, ka, iespējams, atgriezīsies, savukārt tikai 8% neplāno atgriezties Rīgas Dzemdību namā. Augsts novērtējums tika sniegts par speciālistu sniegto medicīnisko palīdzību, bet visaugstāk 78% gadījumu novērtēts operāciju bloka darbs. Zemāka aptaujāto apmierinātība saistīta ar pārtikas kvalitāti un ēdienkarti. Viens no kritiskāk vērtētajiem aspektiem ir neapmierinātība ar palātu iekārtojumu, kas prasa ieguldījumu infrastruktūrā. Respondenti vēlas kvalitatīvāku remontu, TV, kā arī nodrošinātu skaņas izolāciju.

SIA „Rīgas veselības centrs” nodrošina primārās un sekundārās veselības aprūpes pakalpojumus. Ārstniecības iestādē pieejamas ģimenes ārstu (tai skaitā dežūrārstu), speciālistu konsultācijas pieaugušajiem un bērniem, kā arī dažādi diagnostiskie izmeklējumi, rehabilitācijas un fizikālās medicīnas pakalpojumi, diabētiskās pēdas aprūpes kabinets, medicīniskās komisijas, vakcinācija un zobārstniecības pakalpojumi. Pavisam 2020. gadā sniegti 386 415 veselības aprūpes pakalpojumi (konsultācijas, izmeklējumi, rehabilitācija, procedūras) (skat. 68. un 69. tabulu).

Rīgas veselības centrs kā arī pārējo Rīgas pilsētas pašvaldības kapitālsabiedrību sniegto veselības aprūpes pakalpojumu apjomu ietekmēja 2020. gada martā valstī izsludinātā ārkārtējā situācija, kas noteica uz laiku pārtraukt plānveida ambulatoro pakalpojumu sniegšanu. Pakalpojumus pilnā apjomā ārstniecības iestādes atsāka sniegt maija beigās.

68. tabula. Visbiežāk apmeklētie speciālisti Rīgas veselības centrā 2020. gadā

Nr.	Specialitāte	Apmeklējumu skaits
1.	Fizioterapeits un fizioterapeita asistents	42 542
2.	Oftalmologs	23 538
3.	Ginekologs, dzemdību speciālists	20 046
4.	Otolaringologs (LOR)	12 908
5.	Neirologs	12 153

69. tabula. Visbiežāk veiktie izmeklējumi Rīgas veselības centrā 2020. gadā

Nr.	Izmeklējums	Skaitis
1.	Rentgenogrāfija	25 522
2.	Ultrasonogrāfija vēdera dobumam	13 059
3.	Elektrokardiogrāfija	11 497
4.	Audiometrija	9 508
5.	Ginekoloģiskā ultrasonogrāfija	5 070

2020. gadā Rīgas veselības centra filiālē „Bolderāja” uzsākts darbs jaunās modernās telpās, Mežrozīšu ielā 43, tai skaitā atvērta jauna rehabilitācijas un rekreācijas nodaļa, kurā uzsākts sniegt plaša spektra pakalpojumus, tai skaitā ūdensdziedniecību (zīdaiņu peldināšana, zemūdens masāža, baseins, Kneipa terapija) un ergoterapija.



Rīgas veselības centra filiāle „Bolderāja” jaunajās telpās, Mežrozīšu ielā 43

Veselības aprūpes pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai 2020. gadā filiālē „Bolderāja” ieviesta arī haloterapija (sāls istaba) – izmantojama primāri pacientiem ar elpceļu un dermatoloģiskām saslimšanām, kā arī vispārējās veselības veicināšanas nolūkos, un triecienviļņu terapija un augstas intensitātes lāzertapija – pacientiem ar muskuļu skeleta problēmām.

Filiālē „Imanta” un filiālē „Bolderāja” ieviests jauns oftalmologa ārstniecības tehnoloģijas veids: tīklenes, acs nervu un asinsvadu izmeklējums, un filiālē „Ķengarags” ieviests jauns oftalmologa ārstniecības tehnoloģijas veids: optiskās koherences tomogrāfija (OCT). Savukārt filiālē „Torņakalns” uzsākti fizikālās medicīnas pakalpojumi.

Rīgas veselības centrs īstenoja dalību NVD izsludinātajā medicīniskās rehabilitācijas dienas stacionāra pakalpojumu sniedzēju atlasē valsts apmaksātu medicīniskās rehabilitācijas dienas stacionāra pakalpojumu sniegšanai piecās filiālēs 2021. gadā.

Rīgas veselības centra filiālēs veikti dažādi remontdarbi: pabeigti būvdarbi un īstenota jauno telpu aprīkošana un labiekārtošana, filiālē „Bolderāja” uzsākts darbs jaunās modernās telpās, tādējādi pārceļot filiāles darbību uz jaunām, mūsdienu prasībām atbilstošām telpām. Uzlabojot drošību un efektīvizējot apsardzes procesu, filiālē „Torņakalns” pilnveidota tehniskās apsardzes sistēma, filiālēs uzsākta pāreja uz elektroniskās piekļuves sistēmu, tādējādi uzlabojot pacientu plūsmas vadību un drošību telpās. Filiāļu procedūru kabinetos vakcīnu uzglabāšanas ledusskapji aprīkoti ar modernizētu elektroapgādes sistēmu, kas paaugstina gan pakalpojuma sniegšanas drošību, gan pilnveido pakalpojuma sniegšanas nepārtrauktību.

Vides pieejamības un darba drošības uzlabošanai filiālē „Ziepniekkalns” veikta vējtvera atjaunošana un grīdas seguma (linoleja) vienkāršotie atjaunošanas darbi pirmā un otrā stāva gaitēnos un atsevišķos kabinetos, kāpņu telpās. Filiālē „Ķengarags” izremontēts un mūsdienīgi aprīkots fizikālās medicīnas kabinets un veikta zobārstniecības kabinetu labiekārtošana (tai skaitā vienkāršoti atjaunošanas darbi). Savukārt informācijas pieejamības uzlabošanai iegādāti un uzstādīti speciālistu pieņemšanu darba laiku elektroniskie stendi (displeji) visās filiālēs, veikta Zvanu centrāles modernizācija, pievienotas divas jaunas zvanu plūsmas – zobārstniecībai un rehabilitācijai, izveidota atgriezeniskā saite no SMS uz Zvanu centra izejošo numuru uz Zvanu centra e-pastu.



Rīgas veselības centra filiāle „Ķengarags” pēc renovācijas

No 2020. gada aprīļa ieviests pacienta elektroniskais portāls – pieraksta sistēma eveselibaspunkts.lv, kas nodrošina tiešsaistes pierakstu. Kopumā pacientam ir iespēja veikt pašpierakstu uz pieņemšanu pie 150 speciālistiem uz 44 pakalpojumiem, papildus ieviesta atgādinājuma sistēma ar telefona īsziņu.

Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.9.2.4.2./16/I/021 „Mēs par veselīgu Rīgu – daudzveidīgi un pieejami veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi” ietvaros nodrošināja pakalpojumus programmā „Virssvara kabinets bērniem, iekļaujot ģimeņu izglītošanu”.

SIA „Rīgas veselības centrs” ir izstrādāta darba organizācijas kārtība „Kārtība, kādā veic pacientu aptauju par SIA „Rīgas veselības centrs” sniegtajiem veselības aprūpes pakalpojumiem”. Pēc aptaujas anketu informācijas apkopošanas konstatēts, ka respondenti Rīgas veselības centra sniegtos veselības aprūpes pakalpojumus atkārtoti izmantojuši 89% gadījumu, no kuriem 68% bija valsts apmaksātie pakalpojumi, 22% maksas pakalpojumi, abus kopā saņēmuši 10% respondentu. Augsti apmierinātības rādītāji norādīti par jautājumiem, kas saistīti ar pacienta drošības sajūtu un tiesību ievērošanu pakalpojuma saņemšanas laikā Rīgas veselības centrā, dokumentu noformēšanas un norēķinu kārtību, kā arī reģistratūras darbinieku attieksmi. Kopumā labs novērtējums sniegts jautājumos par speciālista darba izpildi un saņemto rezultātu, bet zemāks novērtējums ir sniegts un visvairāk ierosinājumi izteikti saistībā ar pieraksta rindu (pakalpojuma gaidīšanas laika) pilnveidošanu, tāpat respondenti vēlētos saņemt plašāku pakalpojuma klāstu.

Neskatoties uz to, ka 2020. gadā valstī divas reizes izsludināja ārkārtējo situāciju COVID-19 infekcijas ierobežošanai, Rīgas veselības centrs nodrošināja svarīgu valsts funkciju un pakalpojumu nepārtrauktību, operatīvi reaģējot uz visiem COVID-19 infekcijas izraisītajiem epidemioloģiskajiem apstākļiem.

VESELĪBAS VEICINĀŠANA UN SLIMĪBU PROFILAKSE

Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas darbs Rīgas pilsētā tiek veikts saskaņā ar Rīgas pilsētas pašvaldības veselības stratēģiju „Veselīgs rīdzinieks – veselā Rīgā” 2012. – 2021. gadam. Stratēģija ir izstrādāta, lai nodrošinātu mērķtiecīgu ilgtermiņa pašvaldības darbu iedzīvotāju veselības uzlabošanā. Šis dokuments iezīmē redzējumu, kā uzlabot Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotāju veselību, identificējot galvenās sabiedrības veselības problēmas un nosakot stratēģiskos darbības virzienus. Stratēģijas mērķis ir uzlabot Rīgas iedzīvotāju veselības stāvokli un mazināt priekšlaicīgas nāves gadījumu skaitu. Lai sasniegtu šo mērķi, tiek izvirzīti apakšmērķi – samazināt saslimstību ar neinfekcijas slimībām, tai skaitā atkarībām, uzlabot iedzīvotāju zināšanas par veselīgu dzīvesveidu, veicināt veselīgu un drošu pilsētas, mācību un darba vidi, uzlabot veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību Rīgas pilsētā. Stratēģija tiek īstenota, balstoties uz Rīgas iedzīvotāju vajadzībām. Visām nozarēm, institūcijām, iestādēm un organizācijām ir jābūt iesaistītām un līdzatbildīgām par Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotāju veselības saglabāšanu un uzlabošanu, nodrošinot daudzsektoru pieeju attiecībā uz veselību ietekmējošiem faktoriem. Stratēģiskie darbības virzieni tiek izvirzīti, balstoties uz pierādījumiem balstītām zināšanām un izmaksu efektivitāti. Ikvienam Rīgas iedzīvotājam ir vienlīdzīgas tiesības saņemt nepieciešamos veselības veicināšanas, slimību profilakses un veselības aprūpes pakalpojumus pašvaldībai pieejamo resursu ietvaros, neatkarīgi no vecuma, dzimuma, izglītības līmeņa, sociālā stāvokļa, etniskās piederības, valodas, reliģiskās pārliecības, tautības, nodarbošanās, seksuālās orientācijas, politiskajiem uzskatiem u.c.

Starptautiskā sadarbība

Pasaules Veselības organizācijas Veselīgo pilsētu tīkls

Pasaules veselības organizācijas (turpmāk – PVO) Veselīgo pilsētu projekts ir starptautiska kustība, kas apvieno dalībvalstu pašvaldības veselības izpratnes attīstībai, veicinot politisku lēmumu pieņemšanu par labu institucionālām pārmaiņām, resursu palielināšanu un uz partnerību balstītu, inovatīvu plānošanu un sabiedrības veselību veicinošu projektu ieviešanu visās tautsaimniecības nozarēs.

Kopš 2014. gada 30. maija Rīgas pilsēta ir iekļauta PVO Veselīgo pilsētu tīklā un aktīvi piedalās tajā, īstenojot tās noteiktos mērķus un uzdevumus.

Iestājoties PVO Eiropas Veselīgo pilsētu tīklā, Rīgas pilsēta ir apņēmusies ievērot veselību vecinošas pilsētas pamatprincipus, pastāvīgi radot un uzlabojot fizisko un sociālo vidi – ir izveidoti sabiedrībai pieejami sporta, aktīvās atpūtas un fizisko aktivitāšu rotaļu laukumi, tiek īstenotas dažādas izglītojošas un veselību veicinošas programmas un aktivitātes.

Lai pilsēta varētu pilnvērtīgāk realizēt noteiktos mērķus, Labklājības departamenta darbinieki ir ieguvuši pieredzes bagātāko projekta partneru ieteikumus, regulāri apmeklējot PVO rīkotos apmācību seminārus un konferences, kā arī snieguši atskaites par paveikto.

2020. gadā Rīgas pilsēta turpina darbību PVO Veselīgo pilsētu tīkla VII fāzē, īstenojot PVO Veselīgo pilsētu tīkla VII posma (2019. – 2023.) prioritāros mērķus:

- ☉ veselības un labklājības veicināšana visiem un veselības nevienlīdzības samazināšana;
- ☉ vadošais piemērs valstiskā, reģionālā un globālā mērogā;
- ☉ atbalsts PVO stratēģisko prioritāšu īstenošanai.

2020. gadā Labklājības departamenta pārstāvji regulāri piedalījās ikmēneša videokonferencēs, kur tika aplūkoti dažādi jautājumi, galvenokārt saistībā ar COVID-19 pandēmiju, bet arī citi temati. Piemēram, jūlijā tiešsaistes tikšanās laikā tika pārrunāts Eiropas Komisijas ziņojums par demogrāfiskās prognozes par sabiedrības novecošanu apskats – „ES kļūst arvien sirmāka” un mākslas un radošuma novērtējums garīgās veselības un labklājības veicināšanā vecāka gadagājuma cilvēku vidū.

Februārī Kopenhāgenā, Dānijā, notika PVO Eiropas Veselīgo pilsētu tīkla ekspertu darbseminārs „Veselības pratība 2030”. Darbseminārā piedalījās vairāk nekā 50 eksperti no pilsoniskās sabiedrības, politikas, pētniecības, prakses un izglītības, kā arī PVO Eiropas reģionālā biroja un PVO pārstāvji. Semināra formāts nodrošināja padziļinātu diskusiju par pašreizējām iespējām, izaicinājumiem un nepilnībām, kas saistītas ar veselībpratību. Semināra laikā tika izstrādāti

nākotnes scenāriji, kas ļauj izvirzīt nākošos plānošanas mērķus, kā arī tika secināts, kādas konkrētas, praktiskas darbības nepieciešamas mērķu sasniegšanai, ņemot vērā galvenās tendences, kas varētu šo procesu ietekmēt, piemēram, ilgtspējīgas attīstības mērķi, sabiedrības nevienlīdzība, migrācija, jaunākās tehnoloģijas, digitalizācija utt. Semināra pirmās dienas sākumā PVO pārstāvji iepazīstināja ar jaunākajiem statistikas datiem, kuri atspoguļo kā sabiedrības veselību ietekmē iedzīvotāju zināšanu līmenis un veselības pratības jeb prasmju pielietojums valstīs, kur tam tiek pievērsta pastiprināta uzmanība valsts līmenī. Apkopotie rezultāti tiks izmantoti, sintezēti un papildināti ar rīcības plāna projekta izstrādi par veselības pratību Eiropas reģionā, kas iekļaujamas arī PVO nākošajās fāzēs, lai virzītu ar veselības pratību saistīto darbību uzlabošanu Eiropas reģionā līdz 2030. gadam un nākamajos etapos.

Eiropas sadarbības tīkls „EuroHealthNet”

Labklājības departaments kopš 2014. gada ir Veselības veicināšanas Eiropas sadarbības tīkla „EuroHealthNet” dalībnieks. Tīkls ir Eiropas partnerība, kura mērķis ir uzlabot veselību, vienlīdzību un labklājību. Šobrīd tīkls apvieno 61 dalībnieku no 28 Eiropas valstīm. „EuroHealthNet” cenšas veicināt mijiedarbību starp politikas veidotājiem, pētniekiem un politikas ieviesējiem.

„EuroHealthNet” pieeja ir vērsta uz veselību visās politikas jomās, tīkla mērķis ir mazināt veselības nevienlīdzību starp valstīm un iedzīvotājiem, kā arī īstenot pasākumus, lai mainītu veselību ietekmējošos faktoros. „EuroHealthNet” tīkla darbs ir vērsts uz ilgtspējīgas attīstības pieeju, lai Eiropas Savienības valstīs uzlabotu iedzīvotāju veselību, labklājību un mazinātu veselības nevienlīdzību. Piemēram, „EuroHealthNet” koordinētajā projektā „INHERIT” (noslēdzās 2019. gada decembrī) uzsvars tika likts uz iedzīvotāju veselīga dzīvesveida ilgtspējību, identificējot dzīves (mājoklis, vide), pārvietošanās (aktīva ceļošana) un patēriņa (uzturs) paradumus, kas, aizsargājot vidi, vienlaikus veicina veselību un taisnīgumu veselības jomā.

Nevienlīdzība veselības jomā samazina ekonomisko un sociālo produktivitāti un noved pie lielākām veselības aprūpes un labklājības izmaksām. Eiropas Savienībā nevienlīdzība veselības jomā izmaksā 980 miljardi EUR gadā jeb 9,4% no Eiropas IKP. Eiropas Savienības aptaujās cilvēki novērtē labu veselību pāri visiem citiem dzīves aspektiem, tādēļ mums visiem kopā ir jārikojas, lai nodrošinātu to, ka laba veselība nav tikai turīgāko cilvēku privilēģija, bet pieejama visiem.

2020. gadā turpinājās Rīgas pilsētas pašvaldības dalība Eiropas Veselības veicināšanas sadarbības tīklā „EuroHealthNet”. Sadarbība tīkla ietvaros notiek gan sanāksmju veidā, gan regulāras informācijas apmaiņā par aktuāliem pētījumiem, projektu uzsaukumiem un citu noderīgu informāciju.

Kopumā 2020. gadā notikušas septiņas „EuroHealthNet” sanāksmes, kurās Labklājības departamenta pārstāvji varēja dalīties arī ar Rīgas pieredzi cīņā ar COVID-19. Šajās sanāksmēs galvenā uzmanība tika pievērsta tam, kā notiek komunikācija ar iedzīvotājiem par COVID-19. Sanāksmju mērķis bija apmainīties ar pieredzi, idejām un veiksmīgu praksi, īpašu uzmanību pievēršot sociāli mazaizsargātām iedzīvotāju grupām.

Tika arī apkopota un nosūtīta informācija „EuroHealthNet” par Rīgas un visas Latvijas pieredzi un praksi COVID-19 izplatības laikā, piemēram, par palīdzību cilvēkiem, it īpaši senioriem, kuri atrodas pašizolācijā un kuriem nav neviena līdzcilvēka, kas varētu palīdzēt ar pārtikas produktu iegādi. „EuroHealthNet” tika sniegta informācija arī par Senioru zvanu centru, kas darbojas Rīgā, šajā trauksmainajā laikā gaidot zvanus no senioriem par dažādām tēmām, vai arī situācijās, kad seniori vienkārši vēlas aprunāties. „EuroHealthNet” tika sniegti labās prakses piemēri, kuri tika īstenoti pandēmijas laikā, piemēram, kārtība sabiedriskajos transportos, pulcēšanās ierobežojumi, iepirkšanās stundas riska grupām, karantīnas ieviešana sociālās aprūpes iestādēs utt. Tika arī nosūtīti Labklājības departamenta veidotie plakāti un infografikas par COVID-19 aktualitātēm.

Pēc vienas no sanāksmēm „EuroHealthNet” pārstāvji bija ieinteresēti uzzināt vairāk par Labklājības departamenta sabiedrības veselības speciālistu darbu – attālināto konsultāciju sniegšanu skolēniem, pedagogiem un skolēnu vecākiem COVID-19 laikā, tādejādi sniedzot iespēju uzrakstīt rakstu (skat. zemāk), ko publicēt „EuroHealthNet” oficiālajā tiešsaistes žurnālā, kur tiek apkopotas labās prakses piemēri, pētījumi u.c. ar veselību saistītā informācija, ar 12 000 lielu lasītāju auditoriju.

Raksts publicēts „[EuroHealthNet Magazine](#)” tiešsaistes žurnālā angļu valodā.

Sīkāka informācija par „EuroHealthNet” pieejama mājas lapā <https://eurohealthnet.eu>.

Sabiedrības veselības darbs pašvaldībā

2020. gadā sabiedrības veselības darbs turpinājās šādos pamatvirzienos – fizisko aktivitāšu veicināšana, iedzīvotāju izglītošana par veselību un to ietekmējošiem faktoriem – traumatisma profilakse, veselīga uztura paradumu veicināšana, atkarības profilakse, izglītošana par reproduktīvo veselību, mutes higiēnas nozīmi, veselīga dzīvesveida veicināšana senioriem, infekciju slimību profilakse, dzīves prasmju pilnveidošana ģimenēm, kaitējuma mazināšanas programma, jauniešu un speciālistu izglītošana atkarības profilakses jautājumos, nodrošinot diskusijas skolās un apmācības profesionāļiem u.c.

Informācija par aktivitātēm tika publicēta mājas lapā veseligsridzinieks.lv, sociālā tīkla *Facebook* profilā [@veseligsridzinieks](https://www.facebook.com/veseligsridzinieks) un sociālā tīkla *Instagram* profilā [@veseligsridzinieks](https://www.instagram.com/veseligsridzinieks).

Mājas lapu 2020. gada laikā apmeklējuši 101 668 cilvēki, savukārt sociālā tīkla *Facebook* lapai ir 5 624 sekotāji un sociālā tīkla *Instagram* profilam ir 450 sekotāji. Mājas lapā tiek publicēta ne tikai informācija par aktivitātēm, bet arī raksti par dažādām veselību veicinošām tēmām un aktuālā informācija par veselības aprūpi valstī. Video materiāli par dažādām aktivitātēm un aktualitātēm tiek publicēti arī sociālā tīkla *YouTube* kanālā „[Veselīgs Rīdzinieks](https://www.youtube.com/channel/UC...)”, kam 2020. gadā bijuši 597 skatījumi.

2020. gadā *YouTube* kanālā publicēti vairāki jauni video par senioru veselību – sarunu cikls moderatora vadībā ar vairāku ārstu – ekspertu piedalīšanos, kurā tiek pārrunātas tēmas par senioru traumatismu, demenci, primāro veselības aprūpi un veselīgu novecošanos no gerontoloģijas viedokļa. Viena no galvenajām video paustajām atziņām vēsta par veselīgas un aktīvas novecošanās saistību ar cilvēka personību un ikdienas dzīvesveidu, un kādas ir pašu iedzīvotāju spēkiem veicamas iespējas, lai arī senioru vecumā pēc iespējas ilgāk saglabātu savu ikdienas kvalitāti (tostarp drošas mājas vides iekārtošana, tehniskie palīgīdzekļi atbalstam, obligātās veselības apskates un citas).

70. tabula. Izglītojošais darbs veselības veicināšanas jomā

Aktivitāte	Mērķa grupa	Aktivitātes norise, skaits	Apmeklētāju skaits
Lekcijas atkarības risku un simptomu atpazīšanai	Izglītības iestāžu personāls	7 lekcijas	144
Informatīvi izglītojoši semināri „Atkarība un līdzatkarība ģimenē”, „Agresijas intervences programma jauniešiem”, „Sociāli emocionālās dzīves prasmes”, „Stresa ietekme uz jaunieši veselību”	Psihologi, sociālie pedagogi, policijas inspektori, sociālie darbinieki	8 semināri	170
Informatīvi izglītojošie semināri „Bērna psihoemocionālā veselība”	Speciālisti, kuri ikdienā strādā ar bērniem un jauniešiem	5 semināri	149
Diskusijas par vielu lietošanu un procesu atkarībām	Skolēni	100 diskusijas	2250
Grupas „Atkarības profilakse”	Jaunieši	3 grupas	29
Interaktīvās nodarbības par roku higiēnu, dzīves prasmju attīstību, agresijas intervenci, stresa ietekmi	Skolēni	360 nodarbības	3839
Izglītojoša programma vecākiem mīlestības pedagogijā „Mīlestības terapija manam bērnam un man”	Vecāki	30 nodarbības	52
Izglītojošas nodarbības pirmsskolas un sākumskolas vecuma bērnu vecākiem „Droša piesaiste, tās stiprināšanas nozīme” – izmantojot	Vecāki	26 nodarbības	346

terapeitisku stāstu grāmatu			
Tiešsaistes nodarbības vecākiem par bērnu uzvedības problēmu rašanās cēloņiem	Vecāki	15 nodarbības	1518
Bērna emocionālās audzināšanas programma vecākiem, kuriem ir bērni vecumā līdz septiņiem gadiem (izņemot RSD klientus)	Vecāki	6 grupas, 66 nodarbības	87
Vecāku atbalsta grupu nodarbības „Vecāku kompetences stiprināšana un efektīva bērnu un pusaudžu audzināšana”	Vecāki	2 grupas, 16 nodarbības	12
Izglītojošas programmas „Atbalsta grupas „Resursi vecākiem, iespējas bērniem”” vadīšana nepilnām ģimenēm (izņemot RSD klientus)	Vecāki	4 grupas, 32 nodarbības	16
Nodarbības topošajiem vecākiem par pāru attiecību stiprināšanu, sekmējot tēvu iesaistīšanos bērnu aprūpē un audzināšanā, veicinot veselīgu ģimeņu ilgtspēju un bērnu emocionālo veselību	Topošie vecāki	23 nodarbības	324
Nodarbību vadīšana atbalstam pēc pāru šķiršanās	Individuāli interesenti un pāri	2 grupas, 8 nodarbības	16
Lekcijas - diskusijas skolu jauniešiem (7. – 9. klašu un 10. – 12. klašu vecuma grupās) dzīves prasmju un izpratnes veicināšanai par savstarpējo attiecību veidošanu un ģimenes vērtību stiprināšanu	7. – 9. klašu un 10. – 12. klašu skolēni	26 lekcijas – diskusijas	453
Nodarbības izglītības iestādēs, pirmsskolas un 1. – 4. klašu audzēkņu vecāku sapulcēs par bērnu psihoemocionālo attīstību un drošas, atbalstošas vides veidošanas veicināšanu bērnu attīstībai	PII un 1. – 4. klašu audzēkņu vecāki	2 nodarbības	32
Traumatisma profilakses nodarbības	5. – 12. klašu skolēni	100 nodarbības	
Praktiskas nodarbības darba vietās par dažādiem tematiem (stress un izdegšana darba vietā, fiziska noguruma mazināšana, darba un ģimenes pienākumu apvienošana)	Pieaugušie	77 nodarbības	
Dinamiskas pauzes 1. – 4. klašu skolēniem balsta kustību aparāta attīstības veicināšanai un nostiprināšanai Rīgas vispārizglītojošās skolās	Bērni	367 dinamiskās pauzes	
Nodarbības vecākiem par pirmās palīdzības sniegšanu bērniem	Vecāki	20 nodarbības	361
Nodarbības par veselīga uztura paradumu veicināšanu 1. – 5. klases	Bērni	130 nodarbības	

skolēniem			
Veselīgas pastaigas senioriem	Seniori	6 pastaigas	105
Fitnessa nodarbības	Pieaugušie	74 nodarbības	
Tiešsaistes lekcijas par bērnu veselību	Vecāki	6 lekcijas	13100
Praktiskas veselīga ēdiena pagatavošanas nodarbības un degustācijas „Veselīga uztura skola”	Pieaugušie	14 nodarbības	104
Semināri sēdoša darba darītājiem par veselīgu uzturu un fiziskajām aktivitātēm	Pieaugušie	13 nodarbību cikli	197
Nodarbības Rīgas pašvaldības vispārizglītojošo skolu 9. – 12. klašu skolēniem par ar asinīm pārnesto infekcijas slimību profilaksi (B, C hepatīts, HIV u.c.)	Skolēni	25 nodarbības	504
Nodarbības grūtniecēm par veselīga uztura paradumiem grūtniecības laikā un piebarojumu bērniem pirmajos sešos dzīves mēnešos	Pieaugušie	50 nodarbības	254



Vingrošana Senioru pastaigas laikā

HIV profilakses un psihosociālie pakalpojumi narkotisko vielu lietotājiem un to kontaktpersonām biedrības „DIA+LOGS”, atbalsta centrs visiem, kurus skar HIV/AIDS, telpās un Rīgas pilsētas apkaimēs Biedrības mikroautobusā

HIV profilakses un psihosociālo pakalpojumu mērķis ir mazināt HIV inficēto skaitu injicējamo narkotiku lietotāju vidū, sniedzot pakalpojumu gan biedrības telpās, gan pietuvināti mērķauditorijas uzturēšanās vietām (ar mikroautobusu), tādējādi mazinot risku inficēties ar HIV šo personu tuviniekiem, to kontaktpersonām, kā arī sabiedrībai kopumā.

Injicējamo narkotiku lietotājiem, viņu piederīgajiem un kontaktpersonām bija iespēja veikt HIV eksprestestu, saņemt bezmaksas prezervatīvus, nodot izlietotās un saņemt jaunas sterilas šļircs, apmeklēt psihologa, sociālā darbinieka un HIV konsultanta konsultācijas, iegūt informāciju par šo un citām infekcijas slimībām, kā arī ar atkarību izraisošo vielu lietošanu saistītiem jautājumiem. Biedrība

pakalpojumu sniedza gan biedrības telpās Rīgas centrā, gan arī pietuvināti mērķauditorijas uzturēšanās vietām – mikroautobusā.

Biedrība 2020. gadā ir sniegusi 2 743 konsultācijas injicējamo narkotiku lietotājiem, viņu ģimenes locekļiem un tuviniekiem gan biedrības telpās, gan mikroautobusā, kā arī izsniegusi 666 477 tīras šļirces un 36 773 prezervatīvus. Šī pakalpojuma realizācijai 2020. gadā novirzīti 84 938 EUR.

Biedrības rezultatīvie rādītāji liecina, ka ieguldītie resursi tiek izmantoti lietderīgi, lai sasniegtu biedrības un Labklājības departamenta kopīgi izvirzīto mērķi – mazināt HIV inficēto skaitu injicējamo narkotiku lietotāju vidū un tādējādi uzlabot Rīgas iedzīvotāju drošību un veselību.

71. tabula. Biedrības „DIA+LOGS”, atbalsta centrs visiem, kurus skar HIV/AIDS, sniegtā pakalpojuma darba rādītāji HIV profilakses programmā 2018. – 2020. gadā

Rādītājs	2018	2019	2020
Jauno (pirmreizējo) klientu skaits	1133	910	678
Psihologa sniegto konsultāciju skaits	484	485	503
Sociālo darbinieku sniegto konsultāciju skaits	976	865	777
HIV konsultanta sniegto konsultāciju skaits	1 693	1 421	1463
Veikto HIV testu skaits	1 533	1 391	1361
Izsniegto šļirču skaits	587 693	606 416	666 477
Izsniegto prezervatīvu skaits	43 552	35 279	36 773
Konsultāciju skaits kopā	3 153	2 771	2 743

Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istabu darbības nodrošināšana

Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istabu darbības nodrošināšanas mērķis ir uzlabot Rīgas iedzīvotāju informētību par veselību ietekmējošiem faktoriem, saslimšanas riskiem un to profilaksi, kā arī par citiem veselības veicināšanas jautājumiem.

Lai nodrošinātu mērķa sasniegšanu, iedzīvotājiem Veselības istabās (Patversmes ielā 30-2, Aglonas ielā 35/3, Gaiziņa ielā 7, Slokas ielā 161, Šarlotes ielā 1B) bija iespēja bez maksas saņemt medicīnas darbinieka konsultācijas, noteikt savu ķermeņa masas indeksu un izmērīt arteriālo asinsspiedienu.

Kopš 2019. gada oktobra trijās no piecām Veselības istabām iespējams saņemt konsultācijas arī par HIV profilaksi, B un C hepatīta profilaksi, kā arī veikt eksprestestus šo infekcijas slimību diagnosticēšanai. Testi ir bezmaksas un tos var veikt Veselības istabās: Šarlotes ielā 1B, Gaiziņa ielā 7 un Slokas ielā 161.

Veselības istabu darbības nodrošināšanai tika izlietots finansējums 28 789 EUR apmērā.

72. tabula. Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istabu rādītāji

Rādītājs	2018	2019	2020
Veselības istabu skaits	5	5	5
Veselības istabu apmeklējumu skaits	5 263	5 459	4 455

Vidēji katru mēnesi viena Veselības istaba tika apmeklēta 81 reizi. 2020. gadā kopējais Veselības istabu apmeklējumu skaits bija 4 455 reizes.

Senioru zvanu centrs

2020. gadā darbu turpināja Senioru zvanu centrs, kurā pašlaik nodarbināti 25 brīvprātīgie, kas katru darba dienu atbild uz zvaniem par visdažādākajām tēmām. 2020. gadā zvanu centrā saņemti 750 zvani. Visbiežāk zvanītāji zvanīja, jo vēlējas vienkārši aprunāties, bet bieži tiek saņemti arī zvani, kuros zvanītāji jautā dažādu iestāžu kontaktinformāciju un darba laiku.

Ņemot vērā epidemioloģisko situāciju valstī, 2020. gadā īpaši daudz zvani tika saņemti, jo seniori jutās vientuļi, vēlējas aprunāties, kā arī saņemt informāciju par brīvprātīgajiem, kas piedāvāja senioriem piegādāt pārtiku, medikamentus un citas preces no tirdzniecības vietām.

Traumatisma profilakses kampaņa senioriem

2020. gadā senioru veselības tēma bija viena no veselības veicināšanas un slimību profilakses prioritātēm. Labklājības departaments izstrādāja arī izglītojošu video, kurā redzami vienkārši veidi, kā padarīt savu mājvietu drošāku un samazinātu kritienu risku. Video parādītas vienas no biežākajām kritienu, paslīdēšanas vai aizķeršanās vietām, kā arī risinājumi to novēršanai.

Līdztekus video izstrādei tika īstenotas arī papildu aktivitātes pilsētvidē – video decembra vidū tika pārraidīts uz vairākiem ārējiem digitālajiem ekrāniem Rīgā (tostarp uz lielizmēra ārējā ekrāna Rīgas centrā – Marijas ielā), Rīgas pilsētas sabiedriskajā transportā un Latvijas Pasta nodaļās, savukārt 29 Rīgas sabiedriskā transporta pieturvietās bija izvietoti lielformāta plakāti ar traumatisma profilakses ieteikumiem.

Lai visa informācija par senioru veselību iedzīvotājiem būtu ērti apskatāma vienkopus, mājas lapā veseligsridzinieks.lv tika izveidota atsevišķa sadaļa „Senioriem”, kurā papildus senioru traumatisma tēmai tika publicēti arī raksti par tēmu „Demence”.

Projekts „Mēs par veselīgu Rīgu!”

2020. gadā turpinājās Labklājības departamenta 2017. gadā uzsāktais Eiropas Sociālā fonda projekts Nr.9.2.4.2./16/I/021 „Mēs par veselīgu Rīgu!”. Projekta mērķis ir uzlabot pieejamību veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem, īpaši, nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautajām personām, tai skaitā bērniem un senioriem, īstenojot vietēja mēroga, visaptverošus, sabiedrību piesaistošus un aktīvus fiziskās, garīgās un sociālās veselības veicināšanas pasākumus. Projekta aktivitātes balstītas prioritārajās veselības jomās – sirds un asinsvadu slimības, onkoloģiskās slimības, bērnu (sākot no perinatālā un neonatālā perioda) veselība un psihiskā veselība.

Papildus iepriekšējos gados īstenojamajām aktivitātēm, 2020. gadā iedzīvotājiem tika piedāvāta iespēja bez maksas apmeklēt arī tādas aktivitātes kā dejas senioriem, nodarbības par personīgo higiēnu pirmsskolas izglītības iestāžu audzēkņiem, brokastis ar speciālistu, izglītojošu nodarbību cikls „Topošo un jauno vecāku skola”, lekcijas garīgās veselības veicināšanai „Kā pieņemt nepatīkamas ziņas” un citus pasākumus. Lai īstenoju projektā nospraustos mērķus, Labklājības departaments īstenoja 28 dažāda veida aktivitātes, katru mēnesi iedzīvotājiem sniedzot iespēju apmeklēt vairākus simtus bezmaksas veselību vecinošas nodarbības.

Lai nodrošinātu pieejamību un iedzīvotājiem būtu ērti apmeklēt nodarbības, liela daļa no tām tiek piedāvātas vairākās apkaimēs, piemēram, nūjošanas nodarbības tika īstenotas 15 dažādās Rīgas pilsētas pašvaldības apkaimēs. Arī valstī izsludināto ierobežojumu laikā iedzīvotāji varēja droši piedalīties aktivitātēs attālinātā režīmā. Iedzīvotāju vidū projekts kļūst arvien atpazīstamāks un pieaug arī pozitīvas iedzīvotāju atsauksmes gan par aktivitātēm, gan speciālistiem, kas ir iesaistīti aktivitāšu norisē. Pirmo trīs gadu laikā projekta aktivitātēs piedalījās vairāk kā 500 000 personu.

Projekts turpināsies līdz 2023. gadam, piedāvājot vēl citas, līdz šim nebijušas aktivitātes, aicinot ikvienu izmantot iespēju un piedalīties.

Vairāk par projekta aktivitātēm iespējams uzzināt mājas lapā veseligsridzinieks.lv.

73. tabula. Projekta „Mēs par veselīgu Rīgu!” aktivitātes 2020. gadā

Aktivitāte	Novadīto nodarbību skaits
Vingrošanas nodarbības grūtniecēm	112
Zīdīšanas apmācības	39
Bezmaksas holesterīna un glikozes līmeņa noteikšana asinīs	26
Publisko lekciju cikls par garīgās veselības veicināšanu	9
Nūjošanas nodarbību nodrošināšana Rīgas iedzīvotājiem	759
Vingrošanas nodarbību nodrošināšana Rīgas iedzīvotājiem brīvdabas zonās un pludmalēs	67
Reproduktīvās veselības nodarbības 4. – 9. klašu meitenēm un zēniem	28
Veselīga uztura programma bērniem pirmsskolas izglītības iestādēs	55

Virssvara kabinets bērniem, iekļaujot ģimeņu izglītošanu	370
Brokastis ar speciālistu	1
Lekcijas garīgās veselības veicināšanai – kā pieņemt nepatīkamas ziņas	1
Nometnes atkarīgo personu ģimenēm	1
Garīgās veselības veicināšana – publiskie semināri par stresu un tā radītājam veselības problēmām	3
Nodarbības garīgās veselības veicināšanai ar mākslas terapijas elementiem	21
Izglītojošu nodarbību cikls „Topošo un jauno vecāku skola”	162
Nodarbības par personīgo higiēnu PII audzēkņiem	15
Vingrošanas nodarbības baseinā iedzīvotājiem vecuma grupā 55+	80
Ciguna nodarbības	620
Svara korekcijas programma pilngadīgām personām	93
Veselību veicinošas ekskursijas iedzīvotājiem vecuma grupā 55+	5
Nodarbības „Veselīga uztura detektīvs” pamatskolas un vidusskolas skolēniem	23
Peldēt apmācības nodarbības bērniem un pusaudžiem	13
Handlinga nodarbības	19
Jogas nodarbības	211
Vingrošanas nodarbības bērniem nepareizas stājas profilaksei	79
Apzinātības nodarbības	18
Dejas senioriem	66
Slidošanas apmācības bērniem	138



Brīvdabas vingrošana projekta „Mēs par veselīgu Rīgu!” ietvaros



Grūtnieču vingrošana un nūjošana projekta „Mēs par veselīgu Rīgu!” ietvaros

Līderi jauniešu veselībai – zinošs un vesels

Labklājības departamenta Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas speciālisti no 2020. gada jūnija līdz 2020. gada decembrim kopā ar VP Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Nepilngadīgo lietu nodaļas speciālistiem realizēja projektu „Līderi jauniešu veselībai – zinošs un vesels”, kas tika veikts saskaņā ar Projekta īstenotājam piešķirto mērķfinansējumu programmas „Bērnu noziedzības novēršanas un bērnu aizsardzības pret noziedzīgu nodarījumu pamatnostādņēm 2013. – 2019. gadam”.

Projekta izvirzītais uzdevums – apmācīt jauniešus – līderus, nodrošinās projekta ilgspēju arī pēc Projekta noslēgšanās, jo apmācīti ir jaunieši – viedokļu līderi, kas savās mācību iestādēs arī turpmāk varēs veicināt skolas biedru izglītošanu par atkarību izraisošo vielu ietekmi uz veselību un ar to saistītiem veselības un drošības riskiem.

Projekta ietvaros notika piecas nodarbības:

- ⊗ atkarību izraisošo vielu ietekme uz veselību;
- ⊗ mana veselība;
- ⊗ likumpaklausība: atbildība;
- ⊗ projekta izstrāde – teorija, prakse;
- ⊗ projekta idejas.

Atbalsts COVID-19 pandēmijas laikā

2020. gada sākumā, Latvijā sākoties COVID-19 pandēmijai, tika izveidota jauna e-pasta adrese: domajutidari@riga.lv. Sociālajos tīklos un mājas lapā veseligrizinieks.lv tika izvietota informācija ar aicinājumu bērniem un jauniešiem iesūtīt savus jautājumus un pārdomas šajā neierastajā laikā. Arī telefoniski gan bērniem, gan pieaugušajiem tika sniegts atbalsts un konsultācijas. Kopumā šādi palīdzēts 72 cilvēkiem.

SADARBĪBA AR NEVALSTISKAJĀM ORGANIZĀCIJĀM

Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome

Kopš 2007. gada Rīgas pilsētas pašvaldībā darbojas ar RD 2007. gada 9. oktobra lēmumu Nr.2890 „Par personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvās padomes izveidošanu Rīgas pilsētas pašvaldībā” izveidota Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome (turpmāk – Padome), kuras mērķis ir veicināt personu ar invaliditāti pilsonisko līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos, kā arī sadarbību starp personas ar invaliditāti pārstāvošajām NVO un Rīgas pilsētas pašvaldību. Padomes sastāvā ir RD deputāti, Labklājības departamenta amatpersonas un 29 personu ar invaliditāti NVO, kuras pārstāv personu ar invaliditāti intereses Rīgas pilsētas pašvaldībā.

Padomes uzdevumi ir:

- ☉ piedalīties ilgtermiņa stratēģijas izstrādē personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanā un sekot tās īstenošanai pašvaldībā;
- ☉ sniegt atzinumus par pašvaldības institūciju un iestāžu normatīvajiem un stratēģiskajiem dokumentiem;
- ☉ izskatīt un sniegt atzinumus par RD lēmumu projektiem, kas skar pašvaldībā dzīvojošo personu ar invaliditāti tiesības;
- ☉ veicināt sabiedrības iesaistīšanos lēmumu projektu izstrādes procesā;
- ☉ izstrādāt un iesniegt priekšlikumus pašvaldības institūcijām un iestādēm veiksmīgākai personu ar invaliditāti integrāciju veicinošo pasākumu īstenošanai un pilsoniskai līdzdalībai;
- ☉ aktualizēt informāciju par personu ar invaliditāti jautājumiem, problēmām, vajadzībām un interesēm pašvaldībā.

Padomes sēdēs tiek izskatīti personām ar invaliditāti Rīgā aktuāli jautājumi – par sabiedrisko transportu, par vides pieejamību, par iespējamiem atvieglojumiem personām ar invaliditāti, kā arī citi jautājumi, kas saistīti ar personu ar invaliditāti dzīves kvalitātes uzlabošanu. Padomes pārstāvji iepazīstina ar savu organizāciju darbību, aktuālajiem projektiem un labās prakses piemēriem RD deputātus, speciālistus un citu nevalstisko organizāciju pārstāvjus. Aktualizēto jautājumu izskatīšanā un risināšanā tiek iesaistītas atbildīgās RD struktūrvienības.

Vairāki Padomē izskatītie jautājumi bijuši aktuāli ne tikai Rīgas pilsētas pašvaldībā dzīvojošām personām ar invaliditāti, bet arī personām ar invaliditāti visā valstī. Šādu jautājumu izskatīšanai tiek pieaicināti pārstāvji no atbildīgajām valsts pārvaldes iestādēm.

2020. gadā organizētas divas Padomes sēdes, kurās:

- ☉ aktualizēts jautājums par nākotnes vīziju personu ar invaliditāti vajadzībām piemērotu pašvaldības mājokļu nodrošināšanā;
- ☉ aktualizēts jautājums par cilvēku ar intelektuālās attīstības traucējumiem nodarbinātības vajadzībām, vīziju un iespējām;
- ☉ pēc Padomes ierosinājuma Rīgas pilsētas pašvaldības pabalsta mājokļa pielāgošanai saņēmēju loks paplašināts ar personām ar redzes invaliditāti;
- ☉ akceptētas vadlīnijas sociālo māju un servisa dzīvokļu projektēšanai, lai tiktu nodrošinātas vides pieejamības prasības atbilstoši personu ar invaliditāti vajadzībām sociālajās dzīvojamās mājās, un ierosināts vadlīnijas virzīt tālāk apstiprināšanai RD.

Informācija par Padomi pieejama mājas lapā ld.riga.lv sadaļas „Pakalpojumi” apakšsadaļā „Personu ar invaliditāti NVO konsultatīvā padome”.

Finansiāls atbalsts Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros

Lai atbalstītu NVO projektus sociālajā un veselības aprūpes jomā un veicinātu sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu attīstību Rīgā, kā arī atbalstītu NVO darbības nodrošināšanu vai pasākumus, kas paredzēti bērniem no sociālā riska ģimenēm, personām ar invaliditāti, pensijas vecuma, tostarp politiski represētām personām u.c. mazaizsargāto personu grupām, Labklājības departamenta budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros 2020. gadā atbalstīti **52 nevalstisko organizāciju projekti** par kopējo summu 70 176 EUR.

Lai NVO varētu saņemt finansējumu, iesniegtajiem projektiem jāatbilst kādai no tālāk uzskaitītajām prioritātēm:

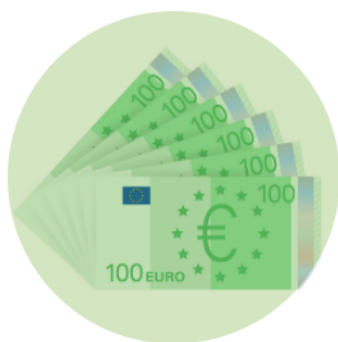
1. Pasākumi Rīgas pašvaldības sociāli mazaizsargāto grupu sociālās integrācijas jomā.
2. Pasākumi un informatīvi izglītojošie materiāli veselības veicināšanas un slimību profilakses jomā, kā arī, lai veicinātu sabiedrības informētību par sociālās atbalsta sistēmas pieejamību un sociālās sistēmas un sabiedrības veselības veicināšanas piedāvāto daudzveidīgo pakalpojumu klāstu galvaspilsētā.
3. Veselības aprūpes profesionāļu, pacientu un sociālā darba profesionāļu biedrību un nodibinājumu īstenotie pasākumi, kas vērsti uz veselības aprūpes, sociālo un nodarbinātības pakalpojumu pieejamības uzlabošanu.
4. Sociālā atbalsta nevalstisko organizāciju darbības nodrošināšanai pensionāru, invalīdu, politiski represēto u.c. sociāli mazaizsargāto personu grupu apvienībām.

2020. gadā atbalstītās organizācijas pārstāvēja dažādas iedzīvotāju sociālās grupas un piešķirtā finansējuma izlietojums sadalāms piecās grupās:

- ⊗ sociālais atbalsts organizāciju darbības nodrošināšanai un sociālās integrācijas pasākumiem senioriem;
- ⊗ sociālais atbalsts organizāciju darbības nodrošināšanai un sociālās integrācijas pasākumiem personām ar invaliditāti;
- ⊗ sociālais atbalsts sociālās integrācijas pasākumiem ģimenēm ar bērniem, bērniem un jauniešiem;
- ⊗ veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu pieejamības pasākumi;
- ⊗ atbalsts citām organizācijām, kas palīdz sociāli mazaizsargātām mērķa grupām.

2020. gadā NVO finansējumu ir izlietojušas darbības nodrošināšanai (komunālie maksājumi, telpu noma, sakari (tālrunis, internets) bankas konta uzturēšana, kancelejas preces, saimniecības preces), paaudžu saliedēšanās pasākumiem, pieredzes apmaiņas braucieniem pie citu pilsētu senioriem, dažādu piemiņas un svētku organizēšanai, sportiskām aktivitātēm, radošām darbnīcām, nodarbībām, kampaņām, kongresiem/konferencēm, atbalsta aktivitātēm onkoloģijas pacientiem, interaktīvu sabiedrību izglītojošu pasākumu organizēšanai, drukāto materiālu izdošanai, senioru socializācijas un digitālo prasmju pilnveidei u.c.

Finansējuma pieprasījuma konkurss NVO aktivitāšu (pasākumu) īstenošanai



70 176 EUR

Kopējā summa, par kuru Labklājības departaments atbalstīja NVO projektus



52

Kopējais NVO atbalstīto projektu skaits



5 grupas

Piešķirtais finansējuma izlietojums sadalāms piecās dažādās grupās

ĪSTENOTIE PROJEKTI

Starptautiskā darbība

Labklājības departamenta aktīva dalība sociālās un veselības jomas starptautiskajos tīklos notika arī 2020. gadā, neskatoties uz COVID-19 pandēmijas ieviestajiem ierobežojumiem.

Kopš 2014. gada Labklājības departamenta un tā iestāžu speciālisti regulāri piedalās četru starptautisko tīklu aktivitātēs:

- ⊗ Pasaules Veselības organizācijas Veselīgo pilsētu tīklā;
- ⊗ Eiropas Sociālajā tīklā;
- ⊗ Eiropas lielo pilsētu sadarbības tīklā;
- ⊗ Veselības veicināšanas Eiropas sadarbības tīklā.

Pasaules Veselības organizācijas Veselīgo pilsētu tīkls apvieno 85 pilsētu pašvaldības no 32 Eiropas reģiona valstīm. PVO Eiropas Veselīgo pilsētu tīkla mērķis ir panākt, lai veselība tiek virzīta kā prioritāte, izstrādājot pilsētu pašvaldību politisko, ekonomisko un sociālo konceptu un veidot stipru sabiedrības veselības politiku vietējā līmenī.

Iestājoties PVO Eiropas veselīgo pilsētu tīklā, Rīgas pilsēta ir apņēmusies ievērot veselību vecinošas pilsētas pamatprincipus, pastāvīgi radot un uzlabojot fizisko un sociālo vidi. Dalība PVO Eiropas veselīgo pilsētu tīklā apliecina, ka iedzīvotāju veselība un dzīves kvalitāte Rīgas pilsētā ir viena no pašvaldības galvenajām prioritātēm.

Eiropas Sociālais tīkls (*European Social Network*) apvieno augstākā līmeņa ekspertus sociālo pakalpojumu un aprūpes jomā no 140 institūcijām un organizācijām no 35 valstīm. ESN mērķis ir uzlabot sociālo pakalpojumu kvalitāti un efektivitāti, veicinot inovācijas un pieredzes apmaiņu starp sociālās jomas politikas veidotājiem un īstenotājiem. ESN kalpo kā zināšanu un ideju platforma, kura ļauj iegūtās zināšanas un idejas izmantot esošo sociālo pakalpojumu pilnveidē, kā arī izstrādāt un sniegt Rīgas pilsētas iedzīvotājiem jaunus, inovatīvus sociālos pakalpojumus un pilnveidot sociālo aprūpi.

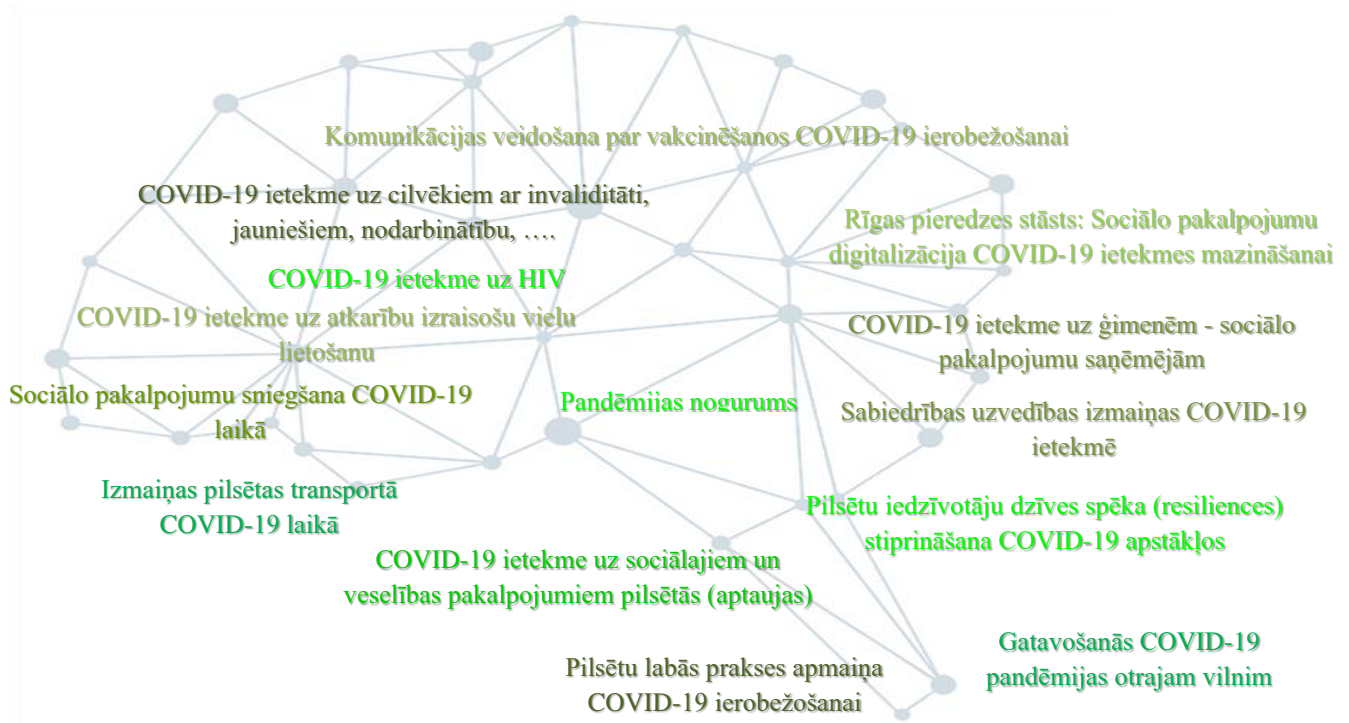
Eiropas lielo pilsētu sadarbības tīkls (*EUROCITIES*) apvieno 190 pilsētu pašvaldības no 35 valstīm, pārstāvot vairāk kā 130 miljonus cilvēku. EUROCITIES mērķis ir attīstīt sadarbību starp pilsētām ekonomikas, sociālajā, vides, transporta, kultūras, izglītības, informācijas un citās jomās, kā arī veicināt pilsētu interešu aizstāvību ES mērogā un veidot vīziju par ilgtspējīgu nākotni. Labklājības departamenta galvenās aktivitātes EUROCITIES tīklā saistītas ar dalību dažādās tematiskajās darba grupās – viedā sociālā iekļaušana, nodarbinātība, bērnu un jauniešu nabadzības mazināšana pilsētās, bezpajumtniecība, urbānā novecošanās un pārstāvniecība Sociālo jautājumu forumā, kas ir starpdisciplinārs pasākums, kura ietvaros tā dalībnieki dalās pieredzē meklējot inovatīvus risinājumus problēmām sociālajā un ar to saistītās jomās.

Veselības veicināšanas Eiropas sadarbības tīkls apvieno 50 nacionālas, reģionālas un valsts iestādes un organizācijas. „EuroHealthNet” mērķis ir uzlabot veselību, vienlīdzību un labklājību Eiropas Savienības valstīs, īstenojot aktivitātes sabiedrības veselības pētniecībā, interešu aizstāvībā un veicināšanā. Labklājības departamenta galvenās aktivitātes „EuroHealthNet” tīklā pamatā saistītas ar iespēju iesaistīties Eiropas Savienības programmu atbalstītos projektos gan to izstādes, gan to īstenošanas procesā. Līdzās tam tā ir iespēja dalīties ar Rīgas pilsētas pašvaldības labās prakses piemēriem par nevienlīdzības veselības aprūpē mazināšanu un iedzīvotāju veselības uzlabošanu.

2020. gadā visi četri starptautiskie tīkli attīstīja jaunu sadarbības veidu – tiešsaistes pasākumus dažādos formātos (semināri, apmācības, darba grupu diskusijas, pat pieredzes apmaiņas vizītes attālināti). 2020. gadā Labklājības departamenta un tā iestāžu speciālisti piedalījās 68 tiešsaistes aktivitātēs, kurās notika zināšanu un pieredzes apmaiņa gan saistībā ar iepriekšējos gados iesākto jautājumu risināšanu sociālajā un veselībā jomā, gan intensīvā informācijas un pieredzes apmaiņā par COVID-19 (skat. 13. attēlu).

Labklājības departamenta speciālistu apkopojums par „Rīgas un Latvijas COVID-19 pieredzi” tika prezentēts PVO Latvijas pārstāvniecības vadītājam. Visa gada garumā tika veikti regulāri informācijas apkopojumi PVO, ESN, EUROCITIES un Ankaras iniciatīvas platformai par pasākumiem Rīgā COVID-19 ārkārtas situācijas laikā.

13. attēls. Starptautisko tīklu pasākumos aktualizētās tēmas saistībā ar COVID-19



ESN tīklā Rīgas pilsētas dalījās ar vairākiem labas prakses pieredzes stāstiem – „Integrētie pakalpojumi sociālajā jomā Rīgas pašvaldībā” (Labklājības departamenta Sociālās pārvaldes priekšnieks M. Moors), „Sociālo pakalpojumu digitalizācija COVID-19 ietekmes mazināšanai” (Labklājības departamenta Sociālās pārvaldes priekšnieks M. Moors), „Pretkritienu sensoru sistēma sociālās aprūpes un rehabilitācijas centros” (Labklājības departamenta Projektu koordinācijas sektora vadītājs A. Izinkēvičs).

Līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī 2020.gadā Labklājības departaments piedalījās ESN tīkla organizētajā „Eiropas sociālo pakalpojumu gada balvas” konkursā. ESN izcilības balvai sociālos pakalposumos, nominācijā „Pētniecības projekts”, tika izvirzīts Labklājības departamenta speciālistu veiktais pētījums „Sociālo rehabilitācijas programmu jauniešiem ar uzvedības problēmām izvērtējums”.

Milānas pilsētu pārtikas politikas pakts organizētajā aktivitātē „Milan Pact Talks 2020” – sagatavots video par Rīgas pilsētas pašvaldības risinājumu sociālās politikas īstenošanai COVID-19 krīzes laikā, nodrošinot atbalstu maznodrošinātām un daudz bērnu ģimenēm.



Ekranšāviņš no video par pārtikas karšu nodrošināšanu ģimenēm

Iesaiste projektu īstenošanā

Labklājības departaments un tā iestādes 2020. gadā iesaistījās 16 projektu īstenošanā, kas ir finansēti gan no Eiropas Savienības fondiem, gan citiem ārējiem finanšu avotiem. Starp projektu partneriem ir gan valsts iestādes, gan vietējās un ārvalstu nevalstiskās organizācijas (2020. gadā projektu īstenošana notika sadarbībā ar 25 nevalstiskajām organizācijām).

Kopš 2017. gada sadarbībā ar Jaunatnes starptautisko programmu aģentūru Labklājības departaments veiksmīgi īsteno Eiropas Sociālā fonda projektu „**PROTI un DARI!**” (ID 3482), kurā piedalīties var jaunieši vecumā no 15 līdz 29 gadiem (ieskaitot), kuri nemācās, nestrādā un neapgūst arodu pie amata meistara.

Projekta „PROTI un DARI!” mērķis ir attīstīt mērķa grupas jauniešu prasmes un veicināt viņu iesaisti izglītībā, tai skaitā aroda apgūvē pie amata meistara, nodarbinātībā, NVA vai Valsts izglītības attīstības aģentūras īstenotajos Jauniešu garantijas projektu pasākumos vai Nodarbinātības valsts aģentūras īstenotajos aktīvajos nodarbinātības vai preventīvajos bezdarba samazināšanas pasākumos, kā arī nevalstisko organizāciju vai jauniešu centru darbībā.

2020. gadā COVID-19 izplatības dēļ projekta „PROTI un DARI!” plānoto aktivitāšu īstenošanā izaicinājumu netrūka, taču projekta darbība ārkārtējās situācijas laikā netika pārtraukta, gluži pretēji – tika piemērota kompleksa pieeja darbā ar mērķa grupas jauniešiem, lai viņi saņemtu pēc iespējas vispusīgāku un viņu individuālajām vajadzībām piemērotāku atbalstu. Jauniešiem projektā ir iespēja bez maksas saņemt dažādus atbalsta pasākumus – profesionālu karjeras konsultāciju, apmeklēt neformālo mācību aktivitātes, iepazīt dažādu profesiju speciālistu darba specifiku, psihologa konsultācijas, attīstīt prasmes, kas palīdz sasniegt projekta mērķi. 2020. gadā jaunieši apmeklēja autovadīšanas, programmēšanas, dizaina, valodu, grāmatvedības, bārmeņu, manikīra/pedikīra kursus, apmeklēja izaugsmes treniņus, pilnveidoja darba pieteikuma rakstīšanas prasmes utt.. Tāpat arī daudzi jaunieši projekta laikā ieguva nozīmīgu atspērienu savas biznesa idejas realizēšanai, atsāka mācības vai atrada darbu gan Latvijā, gan ārzemju uzņēmumos.

2020. gadā jauniešus projektā iesaistīja septiņi stratēģiskie partneri un divas Rīgas pilsētas pašvaldības komandas – Labklājības departaments un JAC.

2020. gada laikā projektā tika iesaistīti 114 mērķa grupas jaunieši. Kopējais projektā „PROTI un DARI!” iesaistīto jauniešu skaits no 2017. gada marta līdz 2020. gada beigām bija 462 jaunieši.

Projekts tiks īstenots līdz 2021. gada 31. oktobrim. Ar jauniešu veiksmes stāstiem var iepazīties *Facebook* profilā [@PROTIunDARI](https://www.facebook.com/PROTIunDARI).



Projekta „PROTI un DARI” aktivitātes jauniešiem

2020. gadā Labklājības departaments uzsāka dalību vēl piecos jaunos projektos:

Līderi jauniešu veselībai (ID 3897) – projekta galvenais mērķis, izveidot inovatīvu un ilgtspējīgu jauniešu apmācības programmu par atkarību izraisošām vielām. Šajā projektā Labklājības departamenta Veselības pārvaldes sabiedrības veicināšanas un profilakses nodaļas speciālistus uzrunāja piedalīties VP darbinieki, lai pārņemtu Rīgas pilsētas pašvaldības pieredzi darbā ar skolām, ieviestu jaunas apmācību metodes, piemēram, vienaudžu izglītības pieeju - kad informācija mērķauditorijai tiek nodota ar jauniešu līderu starpniecību. Projekta finansēts no VP budžeta, mērķfinansējuma programmas „Bērnu noziedzības novēršanas un bērnu aizsardzības pret noziedzīgu nodarījumu pamatnostādņēm 2013. – 2019. gadam”.

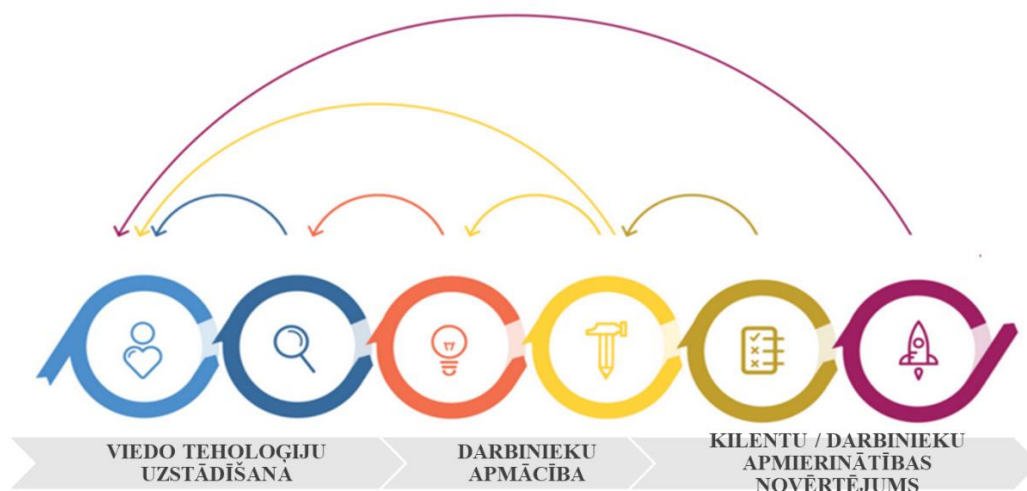
Sabiedrības veselības stratēģijas plānošana un ieviešana Ziemeļvalstīs (ID 4058) – kopš 2013. gada Labklājības departaments veiksmīgi piedalās Ziemeļu Ministru padomes biroja administrētās Ziemeļu un Baltijas valstu mobilitātes programmas „Valsts administrācija” projektu konkursā, kurā arī 2020. gadā iesniegtais projekta pieteikums tika apstiprināts. Projekta mērķis ir iegūt jaunas zināšanas un apmainīties pieredzē par sabiedrības veselības politikas plānošanas un ieviešanas procesiem Ziemeļvalstu pilsētās, kā arī izvērtēt iespēju šo valstu pieredzi pielietot Rīgas pilsētas pašvaldības sabiedrības veselības politikas plānošanas dokumentu izstrādē. Projekta īstenošana plānota sadarbībā ar SPKC, Helsinku pašvaldību (Somija) un Kopenhāģenas pašvaldību (Dānija). COVID-19 situācijas dēļ plānotie pieredzes apmaiņas braucieni 2020. gadā pārcelti uz 2021. gadu.

Demokrātijas atslēgas – instrumenti digitālās un zaļās mobilitātes veicināšanai (ID 4086). Projekta mērķi ir senioru informēšana un spēju paaugstināšana digitālo tehnoloģiju izmantošanā saistībā ar zaļo mobilitāti demokrātijas kultūras, līdzdalības un pilsoniskās apziņas stiprināšanai. Šajā projektā Labklājības departamenta Sociālās pārvaldes speciālistus uzrunāja piedalīties biedrība „Rīgas aktīvo senioru alianse”. Labklājības departamenta loma projekta īstenošanā saistīta ar sadarbības tīkla izveidi starp Rīgas pilsētas pašvaldībā esošajiem dienas centriem senioriem. Projekts saņēmis Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) un Norvēģijas finanšu instrumentu programmas finansējumu. COVID-19 situācijas dēļ plānotās aktivitātes 2020. gadā pārceltas uz 2021. gadu.

Pretkritienu sistēmas tehnoloģijas ieviešana sociālos aprūpes centros - viedā uzraudzības sistēma (ID 4102). Projekta mērķis ir Rīgas pilsētas pašvaldības sociālos aprūpes centros un daļēji aprūpes mājā pakalpojumā ieviest vienotu klientu aprūpes uzraudzības sistēmu, lai nodrošinātu multiplu indikatoru uzraudzību un savlaicīgu aprūpes darbinieku reaģēšanu, kā arī samazināt aprūpes darbinieku nevajadzīgu saskari ar klientiem. Projekts tiek īstenots no valsts budžeta – valsts aizdevumu ārkārtējās situācijas ietekmes mazināšanai un novēršanai saistībā ar COVID-19 izplatību. Projekta ideja kā labās prakses stāsts ir prezentēta gan nacionālā līmenī – LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas organizētajā Vidzemes Inovāciju nedēļas informatīvajā seminārā „Viedās pašvaldības – iespējas un izaicinājumi”, gan starptautiskajā mērogā ESN darba grupas „Sociālo pakalpojumu digitalizācija” tiešsaistes sanāksmē.

Viedās tehnoloģijas aprūpes procesa pilnveidošanai tiek ierīkotas trīs RSAC – „Mežciems”, „Stella maris” un „Gaiļezers”, uzlabojot WI-FI infrastruktūru un uzstādot 160 viedās klientu uzraudzības sensoru komplektus, kā arī plānots 40 viedās klientu uzraudzības sensoru komplektus pilotēt aprūpētās dzīvesvietas pakalpojuma un aprūpes mājā pakalpojuma ietvaros.

14. attēls. Projekta galvenās aktivitātes



E-pakalpojums „Iztikas Līdzekļu Deklarācija” sociālās palīdzības izvērtēšanai (ID 4106). Projekta mērķis ir izveidot lietošanai ērtu, saprotamu noderīgu e-pakalpojumu Iztikas līdzekļu deklarācijas iesniegšanai, kas samazinās klientu plūsmu RSD un radīs iespēju klientiem pieteikt sociālo palīdzību attālināti sev ērtā laikā un vietā. Projekts tiek īstenots no valsts budžeta – valsts aizdevumu ārkārtējās situācijas ietekmes mazināšanai un novēršanai saistībā ar COVID-19 izplatību.

Vairāku projektu īstenošana COVID-19 pandēmijas radīto ierobežojumu dēļ ir pagarināta un to īstenošana turpinās 2021. gadā. Plašāka informācija par projektiem pieejama Labklājības departamenta mājas lapā ld.riga.lv sadaļas „Departaments” apakšsadaļā „Projekti”.

INFORMĀCIJAS SNIEGŠANA IEDZĪVOTĀJIEM

Labklājības departamenta sabiedrības informēšanas aktivitātes vērstas uz to, lai uzrunātu esošos un potenciālos klientus, iedrošinātu un radītu pārliecību par piedāvāto sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības pieejamību un efektivitāti Rīgas pilsētas pašvaldībā. Saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 6. pantu klientam ir tiesības „bez maksas iegūt no sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniedzēja informāciju par iespējām saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību, un to saņemšanas nosacījumiem un kārtību”. Labklājības departaments saskaņā ar nolikuma 9.10. punktu apņemas „nodrošināt informācijas pieejamību iedzīvotājiem par sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības saņemšanas iespējām un kārtību, kā arī sekmēt iedzīvotāju informētību par veselības aprūpi un izpratni par veselības veicināšanas, slimību profilakses, tai skaitā atkarību profilakses jautājumiem un veikt šo jautājumu koordināciju Pašvaldībā”.

Iedzīvotāji informāciju par sociālo pakalpojumu un sociālo pabalstu saņemšanas kārtību var saņemt, zvanot pa Labklājības departamenta bezmaksas **informatīvo tālruni 80005055** pirmdienās, otrdienās, trešdienās, ceturtdienās no plkst. 9.00 līdz plkst. 17.00 un piektdienās no plkst. 9.00 līdz 16.00, bet ārpus darba laika darbojas balss pastkastīte.

Bezmaksas informatīvais tālrunis darbojas kopš 1999. gada. Tas dod iespēju Rīgas iedzīvotājiem saņemt savlaicīgu un viegli pieejamu informāciju par sociālo palīdzību un sociālajiem pakalpojumiem.

2020. gadā tika saņemti 15 107 zvani un sniegtas atbildes uz klientu uzdotajiem jautājumiem. Visi klientu zvani tika reģistrēti Klientu attiecību vadības informācijas sistēmā (KAVIS). 2020. gadā informāciju pa bezmaksas tālruni sniedza divi sociālā darba speciālisti. 2020. gadā vērojams būtisks zvanu pieaugums, ko var saistīt ar COVID-19 pandēmijas sākumu un ārkārtējās situācijas izsludināšanu valstī. 2020. gadā vislielākais zvanu skaits vērojams aprīlī – 2 608 zvani, bet vismazākais septembrī – 861, vidējais zvanu skaits mēnesī – 1 259.

Visvairāk jautājumu 2020. gadā bija par sociālajiem pakalpojumiem – 4 127, kas ir 27,3% no visa zvanu skaita, piemēram, par mājas aprūpes pakalpojuma saņemšanu bija 1 109 zvani; par zupas virtuves un siltā ēdiena pakalpojuma saņemšanu – 751, par sociālās aprūpes centra pakalpojumu saņemšanu – 691, par transporta pakalpojuma samaksu 513 zvani un citi zvani. Par sociālajiem pabalstiem reģistrēti 3 571 zvans – 23% no kopējā skaita, tai skaitā par dzīvokļa pabalsta saņemšanu 1 165 zvani; par pabalstu krīzes situācijā 652; par pabalstu veselības aprūpei 440; par pabalstu jaundzimušo aprūpei 316 un citi zvani.

COVID-19 pandēmijas laikā novērots, ka no iedzīvotājiem pieauga interese par RSD darbu ārkārtējās situācijas laikā, krīzes pabalsta saņemšanu, brīvprātīgo palīdzību pašiozlācijā vai karantīnā nonākušajiem rīdziniekiem, higiēnisko masku un pārtikas paku izsniegšanu u.tml.

Bezmaksas informatīvā tālruņa zvanu skaits



27,3%

Zvanu skaits par
sociālajiem pakalpojumiem



15 107

Kopējais zvanu skaits



23%

Zvanu skaits par
sociālajiem pabalstiem

Rīdziniekiem informācijas par sociālajiem jautājumiem ir pieejama RSD TC un DC, RD struktūrvienībās, bibliotēkās, ārstniecības iestādēs u.c.

2020. gadā plašsaziņas līdzekļiem izsūtīti 79 paziņojumi ar aktuālo informāciju sociālajā jomā Rīgas pilsētas pašvaldībā. Tāpat arī informācija regulāri tiek izplatīta Labklājības departamenta sadarbības partneriem tālākai pakalpojumu saņēmēju informēšanai.

Visiem interesentiem ir pieejama Labklājības departamenta mājaslapa ld.riga.lv, kurā var iepazīties ar informāciju par sociālo palīdzību, sociālajiem pakalpojumiem, veselības aprūpes un atkarību profilaksi, naktspatversmēm, SAC institūcijām, RPBJC struktūrvienībām, krīzes centriem Rīgas pilsētā u.c., kā arī iegūt informāciju par projektiem un finansējuma pieprasījuma kārtību budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros.



Mājas lapā var iepazīties un izdrukāt 36 bukletus latviešu valodā, 12 bukletus krievu valodā, kā arī 21 infografiku par sociālo palīdzību un sociālajiem pakalpojumiem galvaspilsētā. Mājas lapā sadaļā „Viegli lasīt” ir pieejama informācija viegli uztveramā valodā, kā arī ir iespēja visas mājaslapas sadaļās palielināt burtu izmērus.

Mājas lapā rīdziniekiem ir pieejama informācija zīmju valodā par Rīgas pašvaldības institūcijām un to sniegtajiem pakalpojumiem, tai skaitā par Labklājības departamentu un tā struktūrvienībām. Kopumā ir pieejami 20 video, 8 no tiem par sociālo palīdzību (pabalstiem) un sociālajiem pakalpojumiem.

Iedzīvotāju interesi par sociālo atbalstu pierāda arī Labklājības departamenta mājas lapas ld.riga.lv statistikas dati. 2020. gadā tīmekļvietnes lietotāju skaits (visi lietotāji) bija 131 335, sesiju skaits – 221 530, lapu skatījumu skaits – 488 026. Tīmekļvietnes skatījumu skaits būtiski pieauga tieši ārkārtējās situācijas izsludināšanas laikā. Ja, piemēram, februārī lapas skatījumi bija 40 767, tad martā tie bija jau 55 415, bet aprīlī 72 097, pēc tam attiecīgi samazinoties lapu skatījumu skaitam.

Ārkārtējās situācijas laikā regulāri tika publicēta aktuālā informācija par sociālo atbalstu, kā arī bija pieejama atsevišķa sadaļa ar būtiskākajiem jautājumiem un atbildēm. Arī šobrīd tīmekļvietnē ir pieejama atsevišķa sadaļa „Aktualitātes sociālajā jomā saistībā ar COVID-19”.

Labklājības departamenta profils [@labklajibasdepartaments](https://www.facebook.com/labklajibasdepartaments) sociālajā tīklā *Facebook* ir izveidots 2020. gada 14. janvārī. Sekotāju skaits pagaidām nav liels, taču tas ar katru dienu pieaug, un tas ir būtiski pieaudzis tieši COVID-19 laikā. Uz 31. decembri sekotāju skaits bija 985, taču publicētie ieraksti sasniedz vairākus tūkstošus lielu auditoriju, pateicoties iespējai „dalīties” ar šiem rakstiem. Sekotāji ar ierakstiem plaši dalījās tieši ārkārtējās situācijas laikā, piemēram, ieraksts par to, ka tiem cilvēkiem, kuri atrodas pašizolācijā un kuriem nepieciešama palīdzība pārtikas piegādē, sasniedza 30 358 tūkstošus plašu auditoriju.

2020. gadā tika izstrādāti divi animācijas video rullīši (viens video dažāda garuma) par Rīgas pilsētas pašvaldībā pieejamo sociālo palīdzību un pakalpojumiem. Šis video tika izplatīts gan *Facebook*, gan sadarbības partneriem. Tāpat arī reklāmas rullītis decembra mēnesī tika translēts VAS „Latvijas Pasts” pasta lielākajās Rīgas nodaļās, kā arī SIA „Rīgas Satiksme” trolejbusos, tramvajos un autobusos, kas ir aptuveni 800 vienības ar aptuveni 1400 ekrāniem.

Vai tev ir nepieciešams sociālais atbalsts?



Ekrānšāviņš no informatīvā animācijas video

2020. gada nogalē Rīgas sabiedriskajā transportā – tramvajos, autobusos un trolejbusos notika arī informatīva kampaņa „Rīdziniek, uzzini par Rīgas pašvaldības sociālo palīdzību (pabalstiem) un sociālajiem pakalpojumiem”. Kampaņa nodrošināja lielu rīdzinieku auditorijas sasniedzamību, izvietojot informatīvos plakātus sabiedriskajā transportā.



Informatīva kampaņa Rīgas sabiedriskajā transportā

Labklājības departaments ir izstrādājis pašvaldības portālu par veselības veicināšanas tēmām un veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību Rīgā – veseligsridzinieks.lv. Mājas lapā ir publicētas sadaļas par ģimenes veselību, veselīgu uzturu, fiziskajām aktivitātēm un drošības jautājumiem, infekciju slimību profilaksi, garīgo veselību, atkarību profilaksi un veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību. Iedzīvotāji mājas lapā var uzzināt par Rīgas pašvaldības kompetenci sabiedrības veselības jomā un dažādiem projektiem. Tāpat mājas lapā tiek publicēti informatīvi izglītojoši raksti ar speciālistu komentāriem un ieteikumiem par dažādām tēmām, piemēram, drošību internetā, kritisko domāšanu, sievietes uzturu zīdīšanas laikā, HIV profilaksi, traumatismu, kā arī informācija par semināriem un citiem aktuāliem pasākumiem sabiedrības veselības un labklājības jomā.

Iedzīvotāju papildu informēšana par Labklājības departamenta un sadarbības partneru pakalpojumiem tiek sniegta sociālā tīkla *Facebook* profilā [@veseligsridzinieks](https://www.facebook.com/veseligsridzinieks) un sociālā tīkla *Instagram* profilā [@veseligsridzinieks](https://www.instagram.com/veseligsridzinieks).

Mājas lapu 2020. gada laikā apmeklēja 101 668 cilvēki, savukārt sociālā tīkla *Facebook* lapai ir 5 624 sekotāji un sociālā tīkla *Instagram* profilam ir 450 sekotāji.